

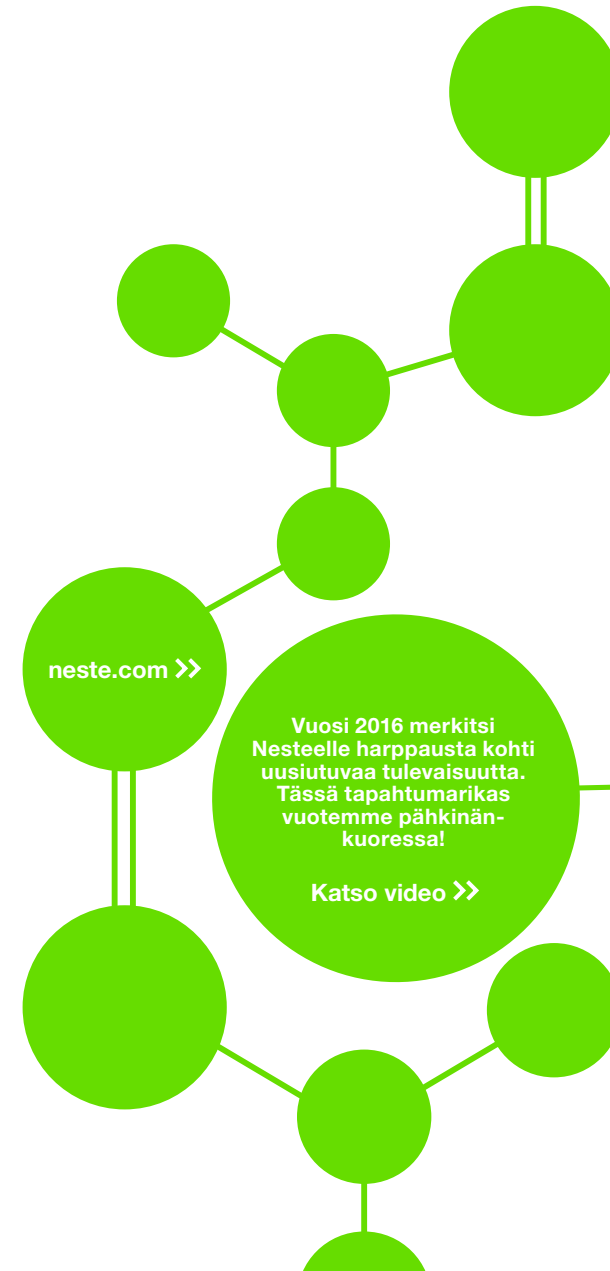
VUOSIKERTOMUS 2016

Kasvun seuraava vaihe

NESTE

Sisältö

	Vuosi 2016 lyhyesti.....	03	Hallinnointi	59
	Toimitusjohtajan katsaus.....	04	Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2016	60
01	Strategia	07	Riskienhallinta.....	79
	Visio ja megatrendit	08	Nesteen palkka- ja palkkioselvitys 2016.....	84
	Strategiset tavoitteet.....	09	04 Hallituksen toimintakertomus 2016	98
	Liiketoiminta-alueet lyhyesti.....	12	Tunnusluvut	110
	Keskeisiä tapahtumia 2016.....	14	Tunnuslukujen laskentakaavat.....	112
	Avainluvut 2016.....	15	Segmenttitiedot vuosineljänneksittäin.....	114
	Tietoa sijoittajille.....	17	05 Tilinpäätös	115
02	Vastuullisuus	19	Konsernin tuloslaskelma	116
	Vastuullisuuden johtaminen.....	21	Konsernin laaja tuloslaskelma	116
	Olennaisuusarvio.....	24	Konsernin tase	117
	Sidosryhmäyhteistyö	25	Konsernin rahavirtalaskelma	118
	Nesteen vastuullisuusraportointi 2016.....	28	Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista... ..	119
	Ilmasto ja resurssitehokkuus	29	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	120
	Vastuullinen toimitusketju	36	Emoyhtiön tuloslaskelma	175
	Oman toiminnan vastuullisuus	41	Emoyhtiön tase.....	175
	Tunnusluvut	50	Emoyhtiön rahavirtalaskelma.....	176
	GRI-indeksi ja YK:n Global Compact	51	Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	177
	Tunnuslukujen laskentaperiaatteet	56	Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöksi ja hallituksen toimintakertomuksen sekä tilinpäätöksen allekirjoitus.....	195
	Riippumattoman varmentajan varmennusraportti	57	Tilintarkastuskertomus.....	196

Vuosi 2016 lyhyesti

Vuonna 2016 loimme vastuullisia vaihtoehtoja liikenteen, yritysten ja kuluttajien tarpeisiin sekä autoimme asiakkaitamme pienentämään hiilijalanjälkeään laadukkailla ja vähäpäästöisillä uusiutuvilla tuotteilla ja korkealaatuisilla öljytuotteilla.

Olemme matkalla kohti kasvun seuraavaa vaihetta, jossa uusiutuvilla tuotteilla on tärkeä rooli. Jo nyt olemme maailman suurin jätteistä ja tähteistä jalostetun uusiutuvan dieselin tuottaja. Lisäksi olemme sitoutuneet kehittämään merkittävää liiketoimintaa tieliikenteen ulkopuolisten uusiutuvien tuotteiden markkinoilla vuoteen 2020 mennessä.

Jatkamme kasvun tiellä

Ilmastopoliitiikan vahva tahtotila vaikuttaa toimintaympäristöömme

Viime vuosina toimintaympäristömme yksi keskeisistä ajureista on ollut ilmastonmuutokseen liittyvä globaali keskustelu. Marraskuussa 2016 voimaan tullut kansainvälinen ilmastopöytäkirja on yksi tärkeimmistä yhtiömme toimintaan ja koko toimialaan vaikuttavista tekijöistä lähivuosina ja -vuosikymmeninä. Sopimuksen painoarvoa lisää se, että sen allekirjoittivat myös suuret maat Kiina, Intia ja Yhdysvallat. Poliittinen tahtotila on poikkinut globaaleille markkinoille tekemisen meininkiä: nyt tämä ilmastonmuutosasia laitetaan kuntoon.

Monissa maissa on nähtävissä myös kansallisella tasolla aivan uudenlaista otetta ilmastokysymyksiin. Kanadassa uusi hallitus ja pääministeri ovat muokanneet poliittista ilmapiiriä, ja meidän näkemyksistämme ilmastopäästöjen

vähentämiseksi ollaan kiinnostuneita. Kaliforniassa olemme auttaneet osavaltion kaupunkia, piirikuntia ja yrityksiä toteuttamaan omia ilmastotavoitteitaan. Myös muualla kaupungit ovat aktiivisesti lähdössä mukaan ilmastopäästöjen vähentämiseen.

Euroopassa uusiutuvan energian direktiivi viitoittaa uusiutuvan energian osuuden kasvattamiseen 20 %:iin energian loppukulutuksesta vuoteen 2020 mennessä. Myös ehdotus uudeksi uusiutuvan energian direktiiviksi vuosille 2021–2030 on kunnianhimoinen ja sen tavoitteena on kasvattaa uusiutuvan energian osuus 27 %:iin vuoteen 2030 mennessä. Norja on

”Yritykset eivät menesty ilman suurempaa visiota. Meillä se on puhtaampi tulevaisuus.”

**100 % uusiutuvan
dieselin osuuden
odotetaan
kasvavan jo
25%
uusiutuvan dieselin
kokonaismyyn-
timäärästä vuonna 2017.**

asettanut kunnianhimoisia tavoitteita liikennepolttoaineiden biosisällölle, Ruotsissa on vahva tahtotila irrottautua kokonaan fossiilisista polttoaineista. Suomessa biopolttoaineet ovat keskeisessä asemassa uudessa, vuoteen 2030 ulottuvassa energia- ja ilmastostrategiassa.

Lyhyellä tähtäimellä toimintaympäristöömme vaikuttavat muun muassa Ison-Britannian ero Euroopan unionista sekä Yhdysvaltojen presidentinvaalien jälkimainingit. Vaikutamme aktiivisesti meitä ja toimialaamme koskevassa poliittisessa päätöksenteossa Euroopan tasolla, mutta myös globaalisti.

**Autamme asiakkaitamme
ilmastonmuutoksen vastaisessa työssä ja
kestävän kehityksen edistämisessä**

Olemme toteuttaneet menestyksekkäästi kahden kärjen strategiaamme: haluamme olla Itämeren johtava toimija ja kasvaa globaalisti uusiutuviissa tuotteissa. Selkein osoitus menestyksestä on, että teimme vuonna 2015 historiamme siihen asti parhaimman tuloksen ja ylitimme sen vuonna 2016. Tämä on hieno saavutus koko henkilöstöltämme, mutta myös asiakkailtamme, jotka ovat olleet tekemässä huipputulosta kanssamme.

Olemme kehittäneet vähärikkisen laivapolttoaineen ja saaneet asiakkaittamme Itämeren alueen merkittävät varustamot. Suomessa uudistamme Neste K -asemaverkoston entistä asiakaslähtöisemmiksi ja olemme vastanneet asiakkaidemme toiveisiin tuomalla markkinoille 100-prosenttisesti jätteistä ja tähteistä valmistetun Neste MY uusiutuvan dieselin. Haemme kasvua myös uusilta liiketoiminta-alueilta ja markkinoilta sekä

kehitämme uusiutuvia muoveja ja liuottimia yhteistyössä asiakkaidemme kanssa.

100 % uusiutuvan dieselin myynti on kasvanut vakaasti Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa, sillä se on tehokas ratkaisu kasviuonekaasu- ja muiden päästöjen nopeaan vähentämiseen nykyisessä autokannassa. 100 % uusiutuvan dieselin osuuden odotetaan kasvavan jo 25 % uusiutuvan dieselin kokonaismyynTIMÄÄRÄSTÄ vuonna 2017.

Olemme kaikilla rintamilla päässeet entistä lähemmäs asiakkaita ja heidän tarpeitaan. Emme myy pelkkää tuotetta, vaan kokonaispakettia, johon sisältyy lisäarvoa tuottavia palveluja.

**Way Forward ja turvallisuus viitoittavat
oikean suunnan tekemiselle**

Olen erittäin tyytyväinen siihen, miten Way Forwardiksi nimeämästämme toimintatavasta on tullut luonteva Nesteen tapa hoitaa liiketoimintaa. Asiakkuuksien hoidossa hyödynnetään konsernin asiantuntijoiden osaamista, ja asiantuntemuksen kasvattamiseksi teemme yhteistyötä myös kumppaneiden kanssa.

Turvallisuus on keskeinen osa Way Forward -ajattelua. Etenemme tässäkin järjestelmällisesti, ja uskon, että saavutamme erinomaisia tuloksia ja pääsemme myös turvallisuudessa maailman huipulle.

Olen erittäin tyytyväinen yhtiömme työntekijöihin. He ovat todella tärkeässä roolissa toimintatapojemme kehittämisessä ja ovat erittäin sitoutuneita työhönsä.

Suomen satavuotisjuhlan kunniaksi lahjoitimme

1,5
miljoonaa euroa
neljälle suomalaiselle yliopistolle.

Uskoakseni siihen vaikuttaa yhtiömme inspiroiva, selkeä visio ja muutoksentekijän ote. Työntekijämme tietävät tekevänsä työtä, jolla on tarkoitus. Tämä näkyy myös uusien työntekijöiden rekrytoinnissa.

Vastuullisuus on keskeinen osa strategiaamme ja liiketoimintaamme

Yritykset eivät menesty ilman suurempaa visiota. Meillä se on puhtaampi tulevaisuus. Olemme erittäin vahvasti sitoutuneet YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin (Sustainable Development Goals). Uskon, että ne antavat kansainvälisille yrityksille, myös Nesteelle, viitekehityksen, jonka mukaan voimme entistä paremmin suunnata toimintaamme tukemaan kestäväää kehitystä. Haluamme olla mukana tuottamassa lisäarvoa ihmisille, taloudelle ja ympäristölle.

Neste ylsi jo 11. kerran maailman sadan vastuullisimman yrityksen Global 100 -listalle. Paransimme sijoitustamme sijalta 39 sijalle 23 ja meidät arvioitiin parhaaksi yhtiöksi Öljy- ja kaasutoimialalla. Olemme ylittäneet nyt tälle arvostetulle listalle yhtäjaksoisesti pidempään kuin yksikään toinen energiayhtiö maailmassa.

Osaamisen avulla kehitämme uusia tuotteita ja palveluja

Nesteen palveluksessa on iso joukko huippuosajia. Henkilöstön osaaminen ja sitoutuminen yhteisiin tavoitteisiin luovat perustan Nesteen menestymiselle. Olemme kiitollisia Suomelle ja sen koulutusjärjestelmälle siitä, että olemme voineet rekrytoida yhtiöömme taitavia työntekijöitä. Suomen satavuotisjuhlan kunniaksi lahjoitimme 1,5 miljoonaa euroa neljälle suomalaiselle yliopistolle. Haluamme lahjoituksella osaltam-

me turvata, että pätevää ja monipuolista osaamista tulevaisuuden kilpailukykyyn ja uusien innovaatioiden syntymiseen löytyy Suomesta jatkossakin.

Vuonna 2017 olemme rohkeita ja kokeilemme uusia asioita

Jatkamme keskittymistä strategiaan tavoitteisiimme. Luomme kestäväen kasvun mahdollisuuksia tarjoamalla ratkaisuja liikenteen lisäksi kemian- ja muoviteollisuudelle. Olennaista on varmistaa yhtiön kassavirta ja tuloksellisuus sekä huolehtia niihin vaikuttavista tekijöistä, kuten laistemme käytettävyydestä ja turvallisuustavoitteiden saavuttamisesta. Uusiutuvien raaka-aineiden saatavuuden varmistaminen on ratkaisevaa strategiaamme onnistumisen näkökulmasta.

Kannustan nesteläisiä ottamaan vastuuta omasta kehittämisestään. Meidän on omaksuttava ja opittava uutta: uusia asioita, tekniikoita ja toimintatapoja. Kaikki kokeilut eivät tuota täysosumia, mutta niistä oppii ja saa uusia näkökulmia. Näin kehitymme koko ajan ja meistä tulee entistä tiiviimpi joukkue, joka vie yhdessä asioita ja koko yhtiötä eteenpäin. Emme tyydy menemään virran mukana, vaan sitä nopeammin. Se on myös asiakkaidemme ja osakkeenomistajiemme etu.

Matti Lievonon

Toimitusjohtaja

01

Strategia

Visio ja megatrendit	08
Strategiset tavoitteet.....	09
Liiketoiminta-alueet lyhyesti.....	12
Keskeisiä tapahtumia 2016.....	14
Avainluvut 2016.....	15
Tietoa sijoittajille.....	17

Visiomme on luoda vastuullisia vaihtoehtoja joka päivä. Meitä määrittävät tekemme ja se, mitä jätämme jälkipolville. Tarjoamme vaihtoehtoja, joilla maailmasta voi tehdä paremman paikan elää.

Lue lisää >>

Meillä on kaksi strategista tavoitetta: haluamme olla Itämeren alueen johtava toimija ja kasvaa globaaleilla uusiutuvien tuotteiden markkinoilla.

Lue lisää >>

Visio ja megatrendit

Visiomme tähtää innovatiivisiin ja vähähiilisiin ratkaisuihin. Meitä määrittävät tekemme ja se, mitä jätämme jälkipolville. Tarjoamme vaihtoehtoja, joilla maailmasta voi tehdä paremman paikan elää.

Visio

Luomme vastuullisia vaihtoehtoja joka päivä

Paras tapa ennustaa tulevaisuutta on luoda se. Emme pelkästään sopeudu muuttuviin markkinoihin – me muovaamme niitä. Neste luo vähemmän ympäristöä kuormittavaa tulevaisuutta.

Megatrendit

Energian kysyntä kasvaa

Ilmastonmuutokseen on reagoitava

Yksilöt haluavat kuluttaa vastuullisesti

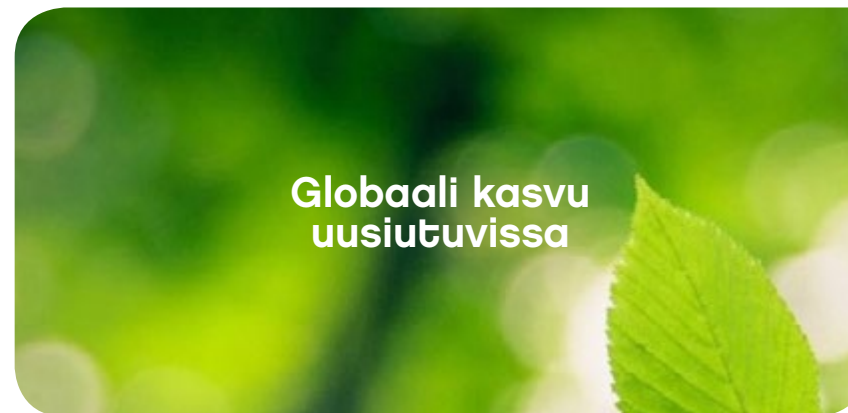
Älykkäät teknologiat yleistyvät

Digitalisaatio mahdollistaa paljon

Megatrendit muuttavat maailmaa. Muutokset tarjoavat aina mahdollisuuksia liiketoiminnalle.

Strategiset tavoitteet

Strategiset tavoitteet

Painopiste-alueet

Asiakkaamme ovat avain menestykseen

Mitataan Net Promoter Score -menetelmällä, tavoitteena puolivuositain parantuva trendi

Parannamme merkittävästi luotettavuutta ja turvallisuutta

Käytettävyys 97,5 % vuoteen 2020 mennessä

Turvallisuus korkeimmassa neljänneksessä suhteessa muihin eurolaisiin jalostamoihin vuoteen 2020 mennessä (347 turvallista päivää vuodessa)

Parannamme jalostus-toiminnan kilpailukykyä uudistamalla

Vuotuinen lisämarginaali yli 5,5 USD barrelilta

Uusiutuvat tuotteet tieliikenteessä

Nesteen uusiutuvan dieselin tuominen brändinä Euroopan markkinoille ja sen kasvun jatkaminen Kaliforniassa

Uusiutuvat tuotteet tieliikenteen ulkopuolella

Myynnistä 20 % tieliikenteen ulkopuolelta vuoteen 2020 mennessä

Ensimmäinen koe-erä uusiutuvaa muovia 2017

Laajennamme jäte- ja tähderaaka-aineiden hankintaa

Jäte- ja tähderaaka-aineiden pohjan laajentaminen panostamalla koko arvoketjuun investoinneilla ja kumppanuuksilla

Kasvatamme tuotanto-kapasiteettia

Kapasiteetin kasvun tiekartan julkistus vuoden 2017 aikana

Mittarit

Strateginen tavoite 1

Itämeren alueen johtava toimija

Taistelemme ilmastonmuutosta vastaan vähähiilillä ratkaisulla johtavana toimijana Itämerellä.

Painopistealueemme

Asiakkaamme ovat avain menestykseemme

Saavutukset vuonna 2016

- Tarjosimme ainutlaatuisen valikoiman korkealaatuisia, fossiiliset ja uusiutuvat komponentit yhdistäviä polttoaineratkaisuja, joiden avulla asiakkaamme voivat vähentää myös kasvihuonekaasupäästöjään. Polttoaineratkaisuillamme asiakkaamme eri puolilla maailmaa pystyivät vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään 6,7 milj. tonnia vuonna 2016.
- Panostimme asiakastyytyväisyyden seurannan kehittämiseen, ja sen laajentamiseen kaikkiin asiakassegmentteihin Itämeren markkinoilla.
- Kehitimme digitaalisia palveluitamme. Baltiassa aloitimme kortittoman tankkauksen palvelun raskaan liikenteen asemilla.
- Toimme vuoden 2017 alussa 100 %:sti jätteistä ja tähteistä valmistetun uusiutuvan dieselin suomalaisille autoilijoille brändinimellä Neste MY uusiutuva diesel.
- Laajensimme Neste Pro Dieselin jakelun Baltian maihin, ja aloitimme vähärikkisen laivapolttoaineen jakelun Ruotsissa.

Parannamme merkittävästi luotettavuutta ja turvallisuutta

- Kaikkien kirjattujen tapaturmien taajuus (TRIF, Total Recordable Incident Frequency) oli 2,8.
- Loimme riskiarviointien pohjalta systemaattisen prosessiturvallisuuden parantamiseen liittyvän toimenpideohjelman.
- Veimme kahden tuotantolinjan osalta läpi luotettavuuden kehitysohjelman keskittyen muun muassa kriittisten laitteiden ennakoivaan kunnossapitoon ja osaamisen kehittämiseen.

Parannamme jalostustoiminnan kilpailukykyä uudistamalla

- Strateginen investointiohjelma sekä Naantalin ja Porvoon jalostamojen yhdistäminen yhdeksi jalostamokokonaisuudeksi jatkui. Ohjelma nostaa jalostamotoiminnan kilpailukykyä sekä parantaa tuotejakaumaa ja raaka-ainejoustavuutta.
- Nesteen, Veolian ja Borealiksen yhteinen hanke voimalatoiminnan järjestämiseksi ja uuden voimalan rakentamiseksi Porvoon Kilpilahdessa varmistui.
- Lisämarginaali oli 5,5 USD barreliilta.

Seuraavaksi

- Jatkamme tarjontamme ja ratkaisujemme kehittämistä vastataksemme muuttuviin asiakastarpeisiin ja biolain-säädännön kehitykseen.
- Jatkamme digitaalisten palvelujemme kehittämistä parantaaksemme asiakaskokemusta entisestään.
- Jatkamme työtä toimituskykymme parantamiseksi ja laatu-poikkeamien minimoimiseksi.
- TRIF-tavoite vuodelle 2017 on 2,1. Pitkän aikavälin tavoitteemme on nolla tapaturmaa.
- Toteutamme muun muassa urakoitsijoiden ja prosessien hallintaan keskittyvän turvallisuuden kehitysohjelman, ja keskitymme edelleen turvallisuusjohtamiseen.
- Viemme Suomen jalostamojen yhdistämisen päätökseen vuonna 2017.
- Parannamme joustavuuttamme syöttöaineiden osalta entisestään.
- Jatkamme energiatehokkuuden kehittämistä.

Strateginen tavoite 2

Globaali kasvu uusiutuviissa

Jatkamme kannattavaa kasvua uusiutuviissa ja pidämme selvän etumatkan kilpailijoihimme.

Keskitymme

Uusiutuvat tuotteet tieliikenteessä

- Teimme uusia avauksia uusiutuvan dieselin käytössä esimerkiksi kaupungeissa ja piirikunnissa, kuten San Diegossa ja Sacramentossa.
- Uusi eurooppalainen parafiinisen dieselin EN 15940 -standardi tuki korkeasekoitteen Neste uusiutuvan dieselin myyntiä Euroopassa.

Uusiutuvat tuotteet tieliikenteen ulkopuolella

- Ryhdyimme IKEAn kumppaniksi uusiutuvan biomuovin tuotannossa. Yhteisenä tavoitteenamme on laajentaa yhteistyötä muihin uusiin teknologioihin ja ratkaisuihin.
- Nesteen uusiutuva lentopolttoaine tuli saataville ensimmäisenä maailmassa Oslon lentokentälle.
- Nesteen uusiutuva isoalkaani tuli käyttöön Avathermin uusiutuviin lämmön- ja kylmänsiirtonesteisiin.

Laajennamme jäte- ja tähderaaka-aineiden hankintaa

- Vuonna 2016 jätteiden ja tähteiden osuus uusiutuvista raaka-aineistamme oli lähes 80 %.

Kasvatamme kapasiteettia

- Uusiutuvien tuotteiden vuotuinen tuotantokapasiteetti kasvoi 8 % 2,6 miljoonaan tonniin.
- Uusiutuvien tuotteiden jalostamoiden käyttöaste oli 88 %.

Seuraavaksi

- Jatkamme keskeisten markkinasegmenttien kehittämistä sekä laajentamista uusiin asiakassegmentteihin.
- Edistämme brändinäkyvyyttämme uusiutuviissa ratkaisuisa edelleen.

- Jatkamme biomuovin liiketoimintamallin kehittämistä sekä syvennämme keskustelua potentiaalisten asiakkaiden kanssa.
- Jatkamme uusiutuvien liuottimien liiketoiminnan kehittämistä asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Jatkamme lentoliikenteen uusiutuvien polttoaineiden ratkaisujen kehittämistä asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Tavoitteenamme on saada Nesteen uusiutuvaa lentopolttoainetta saataville valikoiduille lentokentille Euroopassa ja Yhdysvalloissa vuoteen 2021 mennessä.
- Kasvatamme tieliikenteen ulkopuolisten uusiutuvien ratkaisujen osuutta 20 %:iin myyntivolyymista vuoteen 2020 mennessä.

- Jatkamme uusiutuvien raaka-aineiden valikoimamme laajentamista heikompilaatuisiin jätteisiin ja tähteisiin.
- Laajennamme kaupallisia toimintojamme maailmanlaajuisesti ja teemme yhteistyötä valittujen kumppanien kanssa arvoketjun eri osissa.
- Panostamme lisää kykyymme prosessoida entistä heikompilaatuisia raaka-aineita.

- Tutkimme erilaisia vaihtoehtoja kapasiteetin kasvattamiseksi ohjelmassa, jonka tavoitteena on säilyttää johtava globaali markkina-asema kasvavilla markkinoilla.

Liiketoiminta-alueet lyhyesti

Nesteellä on kolme liiketoiminta-aluetta

Öljytuotteet

tarjoaa ratkaisuja, jotka perustuvat vähähiilisiin vaihtoehtoihin, korkealaatuisiin öljytuotteisiin sekä niihin liittyviin palveluihin.

Päämarkkina-alueet ovat Itämeren alue ja muu Eurooppa sekä Pohjois-Amerikka.

Kapasiteetti **15** milj. tonnia vuodessa.

Uusiutuvat tuotteet

tarjoaa uusiutuvaa dieseliä, uusiutuvaa lentopolttoainetta, uusiutuvia liuottimia ja raaka-ainetta biomuoveihin.

Päämarkkina-alueet ovat Eurooppa ja Pohjois-Amerikka.

Kapasiteetti **2,6** milj. tonnia vuodessa.

Öljyn vähittäismyynti*

on tärkeä markkinointikanava yhtiön laajalle palveluiden ja korkealaatuisten tuotteiden valikoimalle.

Suomessa 797 asemaa, Pietarin alueella Luoteis-Venäjällä 71 asemaa ja Baltian maissa (Viro, Latvia ja Liettua) 195 asemaa.

Yhteensä **1 063** asemaa.

* Öljyn vähittäismyynti -liiketoiminta-alueen nimi on 7.2.2017 lähtien Marketing & Services.

Liiketoiminta-alueet lukuina

	2016	2015	2014
Liikevaihto			
Öljytuotteet	7 395	7 467	11 285
Uusiutuvat tuotteet	2 690	2 372	2 269
Öljyn vähittäismyynti	3 552	3 748	4 294
Vertailukelpoinen liikevoitto			
Öljytuotteet	453	439	285
Uusiutuvat tuotteet	469	402	239
Öljyn vähittäismyynti	90	84	68
IFRS-liikevoitto			
Öljytuotteet	563	389	-110
Uusiutuvat tuotteet	518	233	207
Öljyn vähittäismyynti	89	79	68
Sidottu pääoma			
Öljytuotteet	2 424	2 320	2 160
Uusiutuvat tuotteet	1 811	1 884	1 923
Öljyn vähittäismyynti	196	184	201
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto (RONA)			
Öljytuotteet	18,7	18,2	12,4
Uusiutuvat tuotteet	25,9	21,8	13,3
Öljyn vähittäismyynti	47,5	41,2	27,6
Investoinnit			
Öljytuotteet	249	453	276
Uusiutuvat tuotteet	104	28	113
Öljyn vähittäismyynti	31	37	19

Öljytuotteet

Asiakkaat:

Öljy-yhtiöt ja öljyä, voiteluaineita tai polttoaineita markkinoivat yhtiöt.

Vahvuudet:

- Laaja valikoima korkealaatuisia tuotteita, mukaan lukien fossiilisten ja uusiutuvien tuotteiden yhdistelmät
- Kehittyneet jalostamot
- Raaka-ainejoustavuus
- Joustavat ja luotettavat asiakasratkaisut

Tärkeimmät kysyntätekijät:

- Talouskasvu, joka lisää globaalia öljytuotteiden kysyntää
- Tiukentuvat laatuvaatimukset öljytuotteille
- Kasvava tarve fossiilisia ja uusiutuvia polttonesteitä sisältäville ratkaisuille

Markkina-asema:

Johtava asema Itämeren tukkumarkkinoilla ja vahva globaali toimija Group III -perusöljyissä.

Merkittävimmät kilpailijat:

Kehittyneet jalostajat Luoteis-Euroopassa, Venäjällä ja Lähi-idässä.

Uusiutuvat tuotteet

Asiakkaat:

Öljy-yhtiöt, jälleenmyyjät, muut tukkuasiakkaat, kuten ammattiliikenne ja kunnat, kemianteollisuuden tuottajat ja isot brändit.

Vahvuudet:

- Korkealaatuiset uusiutuvat tuotteet, jotka sopivat nykyisiin moottoreihin, jakelujärjestelmiin ja prosesseihin
- Luotettava tuotantoteknologia, joka mahdollistaa joustavan raaka-ainekäytön
- Globaali asiakaspohja ja toimitusketju

Tärkeimmät kysyntätekijät:

- Ilmastonmuutos ja päästöjen vähentäminen
- Uusiutuvan energian käyttövelvoitteet, erityisesti Euroopassa ja Yhdysvalloissa
- Energiavarmuus ja raakaöljyriippuvuuden vähentäminen
- Edelläkävijäyritykset, jotka haluavat tarjota kuluttajille vastuullisempia ja uusiutuvia ratkaisuja

Markkina-asema:

Maailman suurin uusiutuvan dieselin tuottaja. Osuus 60 % maailman uusiutuvan dieselin tuotantokapasiteetista. Vuonna 2016 tuottamallaamme uusiutuvalla dieselillä pystyttiin vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä 6,7 miljoonaa tonnia.

Merkittävimmät kilpailijat:

Muut uusiutuvan dieselin tuottajat USA:ssa ja Euroopassa sekä perinteisen biodieselin tuottajat.

Öljyn vähittäismyynti*

Asiakkaat:

Kuluttajat, ammattiliikenne-, ilmailu-, meriliikenne-, teollisuus- ja maatalousasiakkaat, kunnat, lämmitysasiakkaat ja jakelijat.

Vahvuudet:

- Paras asiakaskokemus
- Korkealaatuiset tuotteet ja palvelut
- Vahva brändi
- Laaja asemaverkosto
- Lisäarvoa tuottavat asiakasratkaisut

Tärkeimmät kysyntätekijät:

- Kehitys liikenne- ja kuljetusmäärissä
- Autoilijoiden kasvavat palveluodotukset

Markkina-asema:

Johtava asema Suomessa. Suurimpien toimijoiden joukossa Virossa, Latviassa, Liettuassa ja Pietarin alueella Luoteis-Venäjällä.

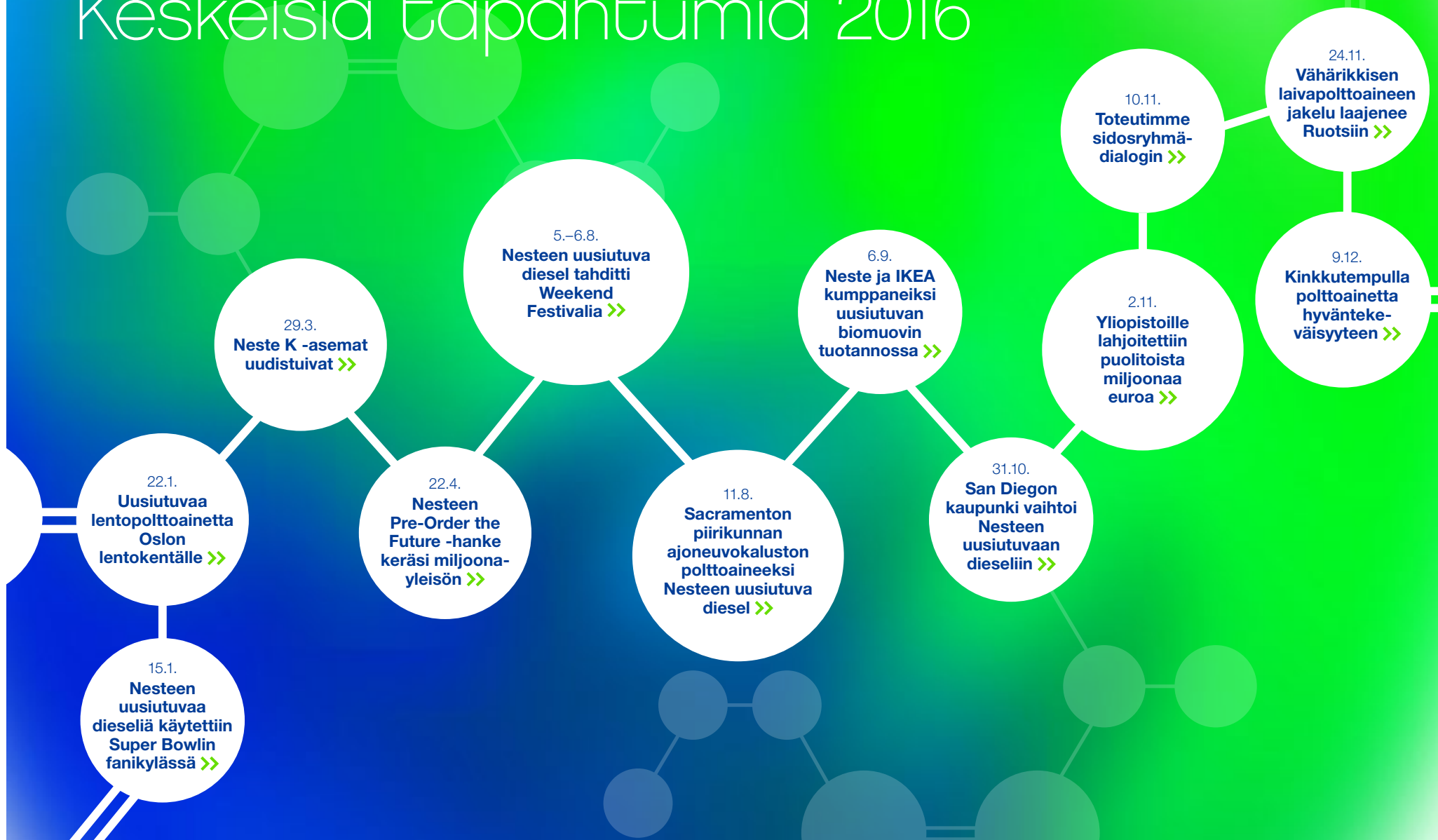
Merkittävimmät kilpailijat:

Muut suuret vähittäismyyjät Suomessa, Baltian maissa ja Luoteis-Venäjällä.

* Öljyn vähittäismyynti -liiketoiminta-alueen nimi on 7.2.2017 lähtien Marketing & Services.

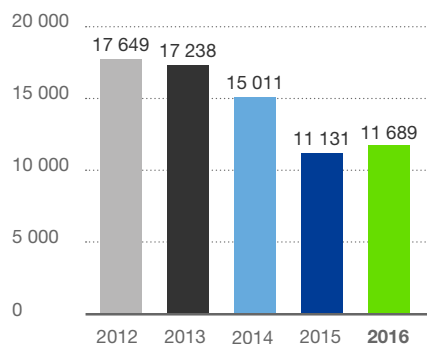

Keskeisiä tapahtumia 2016

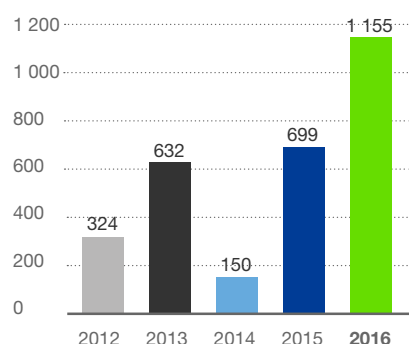

Avainluvut 2016

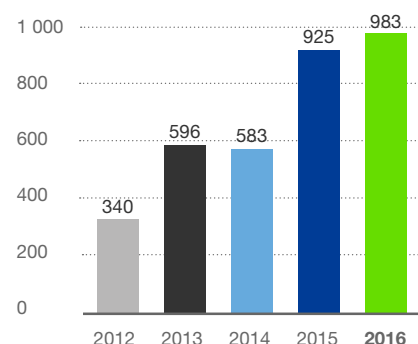
Liikevaihto, milj. euroa

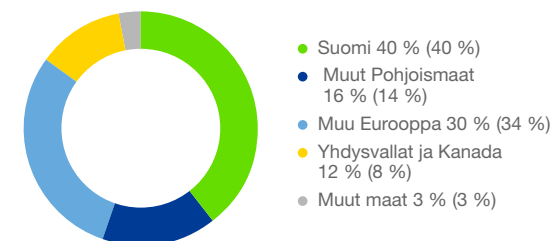
Liikevoitto, milj. euroa

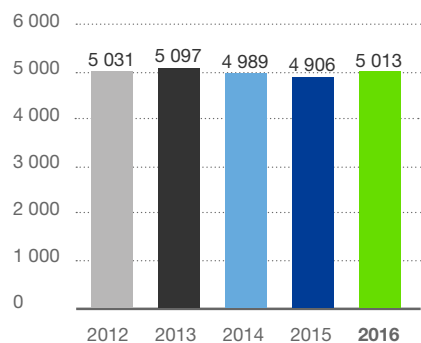
Vertailukelpoinen liikevoitto, milj. euroa

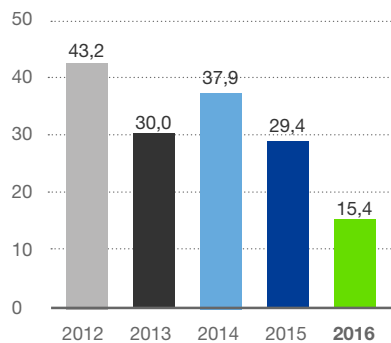
Myynti omasta tuotannosta markkina-alueittain, %

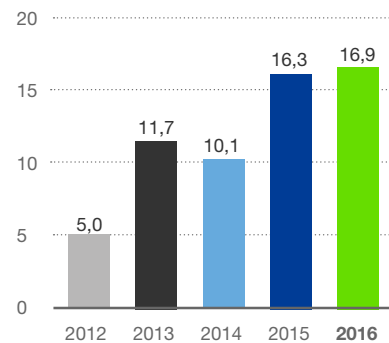
Henkilöstö (keskimäärin)

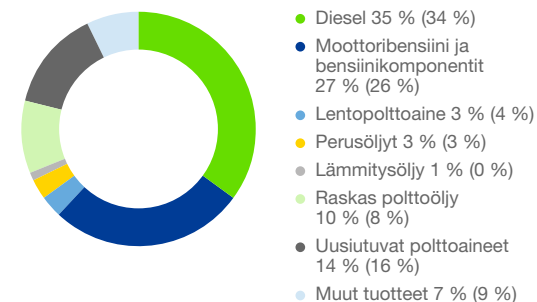
Velan osuus kokonaispääomasta, %

Keskimääräisen sijoitetun pääoman tuotto verojen jälkeen (ROACE), %

Myynti omasta tuotannosta tuotelajeittain, %

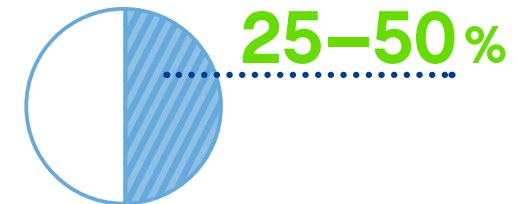

	2016	2015	Muutos, %
Tuloslaskelma			
Liikevaihto, milj. euroa	11 689	11 131	5 %
Liikevoitto, milj. euroa	1 155	699	65 %
Vertailukelpoinen liikevoitto, milj. euroa	983	925	6 %
Voitto ennen veroja, milj. euroa	1 075	634	70 %
Käyttökate (EBITDA), milj. euroa	1 521	1 057	44 %
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA), milj. euroa	1 349	1 284	5 %
Vertailukelpoinen tilikauden voitto, milj. euroa	793	726	9 %
Kannattavuus			
Oman pääoman tuotto (ROE), %	28,1	19,7	43 %
Sijoitetun pääoman tuotto ennen veroja (ROCE), %	22,6	14,7	54 %
Sijoitetun pääoman keskimääräinen tuotto verojen jälkeen (ROACE), %	16,9	16,3	4 %
Rahoitus ja taloudellinen asema			
Oma pääoma, milj. euroa	3 755	3 104	21 %
Korollinen nettovelka, milj. euroa	683	1 291	-47 %
Sijoitettu pääoma, milj. euroa	5 226	4 991	5 %
Omavaraisuusaste, %	50,6	46,1	10 %
Velan osuus kokonaispääomasta, %	15,4	29,4	-48 %
Liiketoiminnan nettorahavirta, milj. euroa	1 193	743	61 %
Osakekohtaiset tunnusluvut			
Tulos/osake (EPS), euroa	3,67	2,18	68 %
Vertailukelpoinen tulos/osake (EPS)	3,10	2,84	9 %
Oma pääoma/osake, euroa	14,60	12,06	21 %
Osinko/osake, euroa	1,30 ¹⁾	1,00	30 %
Osinko tuloksesta, %	35,4 ¹⁾	45,8	-23 %
Osinko vertailukelpoisesta osakekohtaisesta tuloksesta, %	41,9 ¹⁾	35,2	19 %
Hinta/voitto -suhde (P/E)	9,94	12,66	-21 %
Osakekurssi vuoden lopussa, euroa	36,50	27,63	32 %
Keskikurssi, euroa	32,25	23,54	37 %
Ylin kurssi, euroa	40,78	27,70	47 %
Alin kurssi, euroa	25,42	19,91	28 %
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj. euroa	9 359	7 084	32 %
Muut tunnusluvut			
Rahavirtavaikutteiset investoinnit, milj. euroa	407	505	-19 %
Henkilöstö keskimäärin	5 013	4 906	2 %
Tutkimus- ja kehitysmenot, milj. euroa	41	41	0 %
Kokonaisjalostusmarginaali, USD/bbl	10,38	11,79	-12 %
Kaikkien työpaikkatapaturmien kokonaismäärä miljoonaa työtuntia kohti (TRIF)	2,8	3,3	-15 %

¹⁾Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle

Taloudelliset tavoitteet

Velan osuus kokonaispääomasta

ROACE vähintään

15%
pitkällä aikavälillä
vuodessa

Osinkopolitiikkamme mukaisesti
jaamme **osinkoa vähintään**

40%
vertailukelpoisesta
tilikauden voitosta

Tietoa sijoittajille

Nesteen osakkeilla käydään kauppaa Nasdaq Helsingissä kaupankäyntitunnuksella NESTE. Yhtiöllä oli vuoden 2016 lopussa 64 794 (69 242) osakkeenomistajaa.

Yhtiökokous

Neste Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään keski- viikkona 5.4.2017 klo 13.00 alkaen Messukeskuksessa osoitteessa Messuaukio 1, Helsinki. Ilmoittautuneiden vastaanotto ja äänilippujen jako alkavat klo 12.00. Yhtiökokoukseen osallistuvan osakkeenomistajan tulee ilmoittautua viimeistään 30.3.2017 klo 16.00 alla olevilla tavoilla:

Ilmoittautuminen yhtiökokoukseen:

- yhtiön verkkosivuilla www.neste.com/sijoittajat olevien ohjeiden mukaan tai
- puhelimitse 020 770 6862 (arkisin klo 9–16) tai
- faksilla 010 458 5440 tai
- kirjeitse Neste Oyj, Yhtiökokous, PL 95, 00095 Neste.

Mahdolliset valtakirjat pyydetään toimittamaan ilmoittautumisen yhteydessä siten, että ne ovat perillä viimeistään 30.3.2017 klo 16.00.

Osingonmaksu vuonna 2017:

- 24.3.2017: Yhtiökokouksen täsmäytyspäivä
- 7.4.2017: Osingonmaksun täsmäytyspäivä
- 18.4.2017: Osingonmaksu

Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että 31.12.2016 päättyneeltä tilikaudelta maksetaan osinkoa 1,30 euroa osakkeelta.

Osavuositiedotusten julkistaminen vuonna 2017

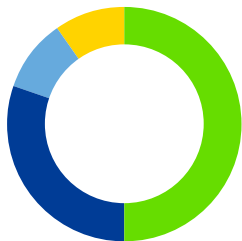
Neste Oyj julkistaa tulostiedotteensa vuonna 2017 seuraavasti:

- Osavuositiedotus tammi–maaliskuu 2017: 27.4.2017
- Puolivuositiedotus tammi–kesäkuu 2017: 3.8.2017
- Osavuositiedotus tammi–syyskuu 2017: 26.10.2017

Osavuositiedotukset julkaistaan suomeksi ja englanniksi. Raportit ovat saatavilla verkkosivuillamme osoitteessa www.neste.com/sijoittajat.

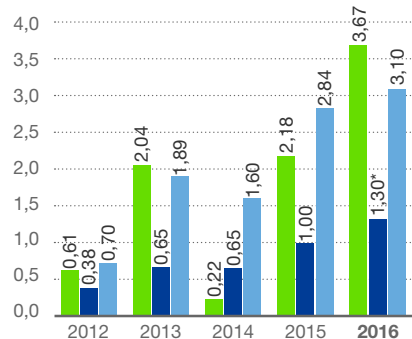

Omistusrakenne, %

- Suomen valtio 50,1 % (50,1 %)
- Ulkomaiset instituutiot 30,3 % (25,0 %)
- Suomalaiset instituutiot 10,1 % (13,8 %)
- Suomalaiset kotitaloudet 9,6 % (11,1 %)

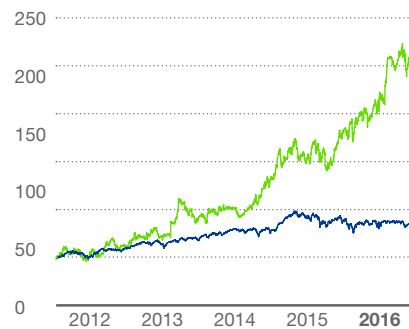
Tulos/osake, osinko/osake, EUR

- Tulos/osake
- Osinko/osake
- Vertailukelpoinen osakekohtainen tulos

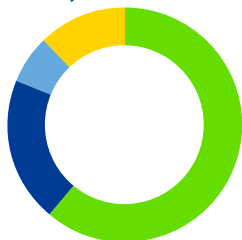
* 2016: Hallituksen esitys yhtiökokoukselle

Osakkeenomistajan kokonaistuotto, indeksi

- Neste-osakkeen kokonaistuotto (indeksoitu)
- STOXX Nordic Return (indeksoitu)

Nesteen osakkeiden vaihdon jakauma vuonna 2016, %

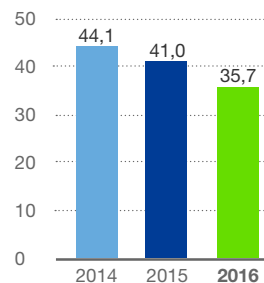

- Nasdaq Helsinki 61,2 % (62,5 %)
- Chi-X Europe 20,0 % (24,5 %)
- BATS Europe 6,6 % (5,2 %)
- Turquoise 12,2 % (7,8 %)

Osakkeen kurssikehitys 2012–2016, EUR

Osakkeenomistajan kokonaistuotto, %

Yhteystiedot

Osakesijoittajasuhteet:

Jyrki Mäki-Kala
talous- ja rahoitusjohtaja
puh. 010 45811
jyrki.maki-kala@neste.com

Juha-Pekka Kekäläinen
sijoittajasuhdejohtaja
puh. 010 45811
juha-pekka.kekalainen@neste.com

Velkasijoittaja- ja pankkisuhteet:

Mika Rydman
rahoitusjohtaja
puh. 010 45811
mika.rydman@neste.com

Yleinen sähköpostiosoite sijoittajille:

investors@neste.com

02

Vastuullisuus

Vastuullisuuden johtaminen.....	21
Olennaisuusarvio	24
Sidosryhmäyhteistyö.....	25
Nesteen vastuullisuusraportointi 2016.....	28
Ilmasto ja resurssitehokkuus	29
Vastuullinen toimitusketju	36
Oman toiminnan vastuullisuus.....	41
Tunnusluvut	50
GRI-indeksi ja YK:n Global Compact	51
Riippumattoman varmentajan varmennusraportti	57

Ilmastonmuutos:

Autoimme asiakkaitamme eri puolilla maailmaa vähentämään omia ilmasto-päästöjään 6,7 miljoonaa tonnia eli 2,4 miljoonan henkilöauton vuosittaisten päästöjen verran.

Läpinäkyvyys:

Julkaisimme raakapalmuöljyn toimittajistamme täydellisen listan verkkosivuillamme ensimmäisenä suurena palmuöljyä käyttävänä yhtiönä maailmassa.

Ihmisoikeudet:

Käynnistimme ihmis- ja työelämän oikeuksien kattavan toimenpideohjelman ja julkaisimme ihmisoikeusperiaattemme.

Vastuullisuuden kohokohtia

Valmistamillamme uusiutuvilla polttoaineilla vähensimme kasvihuonekaasupäästöjä yhteensä

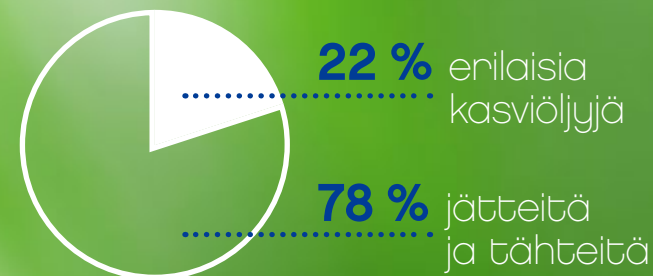
2,4
miljoonan henkilöauton vuosittaisten päästöjen verran.

Keskeisenä ilmastotekonamme

kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen maailmanlaajuisesti:

Jätteen ja tähtien käyttö ennätyskorkealla

Jalostamoillamme on tekninen mahdollisuus käyttää 100 %:sti jätettä ja tähteitä uusiutuvien tuotteiden valmistuksessa.

Käyttämämme raakapalmuöljy oli

100 %:sti

sertifioitua ja täysin jäljitettävää.

287

turvallista päivää vuonna 2016

25

turvallista päivää enemmän kuin vuonna 2015

Meidät valittiin

- Dow Jonesin vastuullisuusindekseihin
- CDP:n johtavien suoriutuvien Climate- ja Forest-listoille
- Global 100 -listalle tammikuussa 2017 jo 11. kerran.

Vuosina 2009–2016 paransimme energiatehokkuuttamme

855 GWh:a.

Tavoittelemme kestäväää kasvua tarjoamalla vastuullisesti tuotettuja, ilmastonmuutosta ehkäiseviä ratkaisuja asiakkaiden ja yhteiskunnan tarpeisiin.

Vastuullisuuden johtaminen

”Ulkopuolisten tahojen odotukset yritysten toiminnan vastuullisuudelle kasvavat. Olemme nähneet tämän kehityksen erityisen selvästi sijoittajien ja analyytikkojen piirissä. Yhtiöiden vastuullisuuden arvioinnissa riskien arvioinnin rinnalle on tulossa laajempien vaikutusten ja arvon kehittämisen näkökulma. Myös lainsäädäntö edellyttää yrityksiltä tarkempaa vastuullisuuden raportointia vuonna 2017.

Vuonna 2016 selvitimme laajalla kansainvälisellä vuoropuhelulla sidosryhmiemme odotuksia toiminnallemme. Näiden odotusten ymmärtäminen on meille elintärkeää. Selvityksen tulokset osoit-

tavat, että olemme keskittyneet oikeisiin asioihin. Tämä on hyvä lähtökohta vuodelle 2017.

Vastuullisuus on keskeinen osa jokapäiväistä liiketoimintaamme. Kerromme tässä raportissa erityisesti toiminnastamme ilmaston ja resurssitehokkuuden, vastuullisen toimitusketjun ja oman toimintamme vastuullisuuden näkökulmista. Lisätietoa vastuullisuustyöstämme löytyy verkkosivuiltamme www.neste.com/vastuullisuus.”

Simo Honkanen,
vastuullisuus- ja yhteiskuntasuhdejohtaja

Kansainväliset sopimukset ja sitoumukset Nesteen vastuullisuustyön taustalla

Joulukuussa 2015 solmittu Pariisin kansainvälinen ilmastopuolitus on keskeinen toimialaamme ohjaava tekijä lähivuosina ja -vuosikymmeninä. Syyskuussa 2015 hyväksytyt [YK:n kestävä kehityksen tavoitteet](#) puolestaan antavat kansainvälisille yrityksille, myös meille, vastuullisuustyötä ohjaavan, kattavan viitekehyksen. Edellä mainittujen kansainvälisten sopimusten ja toimintaamme

koskevan lainsäädännön ohella vastuullisuustyötämme ohjaavat myös Nesteen [keskeisten sidosryhmien](#) odotukset ja näkemykset sekä eri markkinoiden erityisvaatimukset.

Vuonna 2017 kehitämme toimintamme kokonaisvaikutusten tunnistamista, mittaamista ja seuranta. Pyrimme ymmärtämään vaikutuksemme ympäristöön, yhteiskuntaan ja sidosryhmiimme aiempaa kattavammin. Olemme yhtiönä siirtymässä jalanjälkijatteluista kohti kädenjälkijatteluun.

Vastuullisuus ja liiketoiminta: ei toista ilman toista

Alamme kansainvälisenä edelläkävijänä tiedostamme vastuumme uusiutuvien ratkaisujen tarjoajana ja kierto-taloussyhteiskunnan ajurina.

Rakennamme vähähiilistä taloutta ja yhteiskuntaa yhteistyössä asiakkaidemme ja kumppaneidemme kanssa useassa maanosassa myös eri teollisuudenalojen keinoja yhdistämällä. Autamme asiakkaitamme korvaamaan raakaöljyyn pohjautuvat tuotteet ja raaka-aineet kokonaan uusiutuvilla.

Arvolupauksemme mukaisesti tuotamme fossiilisia polttoaineita mahdollisimman resurssitehokkaasti. Uusiutuvien polttoaineiden tuotannossa käytämme vain vastuullisesti tuotettuja raaka-aineita, joista jo **78 % on jätteitä ja tähteitä**.

Vastuullisuustyön organisointi

Nesteen hallitus hyväksyy vastuullisuutta koskevat politiikat ja valvoo vastuullisuuden toteutumista yhtiön toiminnassa. Yhtiön johtoryhmä tekee vastuullisuutta koskevat strategiset linjaukset ja seuraa niiden toteutumista liiketoimintayksiköissä ja tukitoiminnoissa.

Vastuullisuustyö on liiketoimintastrategiamme mahdollistaja, ja vastuullisuustavoitteet ovat olennainen osa liiketoimintojen tavoitteita. Esimerkiksi Nesteen turvallisuusjohtamisen ja -käytäntöjen kehittäminen sekä jätteiden ja tähteiden käytön lisääminen uusiutuvien tuotteiden valmistuksessa ovat ajankohtaisia strategisia painopisteitä, jotka edellyttävät organisaatorajat ylittävää osaamisen jakamista ja yhteistyötä.

Yhtiön vastuullisuustyön päivittäisestä johtamisesta päävastuun kantavat yhtiön johtoryhmään kuuluvat vastuullisuus- ja yhteiskuntasuhdejohtaja sekä henkilöstö- ja turvallisuusjohtaja. Vastuullisuutta koskevia asioita

käsitellään säännöllisesti yhtiön hallituksen ja johtoryhmän kokouksissa sekä käytännön vastuullisuustyöstä vastaavien organisaatioiden, liiketoiminta-alueiden ja jalostamoiden johtoryhmissä.

Nesteen vastuullisuuden johtaminen

Jatkuva sidosryhmävuorovaikutus ohjaa ja tukee Nesteen vastuullisuustyötä.

Vastuullisuuden kehittymistä tukevat toiminnot:

Vastuullisuus ja yhteiskuntasuhteet
-organisaatio

Henkilöstö- ja turvallisuus-
organisaatiot

Käytännön vastuullisuustyön johtaminen:

- Vastuullisuuspolitiikkojen laatiminen
- Vastuullisuustyön toimintasuunnitelmien laatiminen
- Suunnitelmien toimeenpano liiketoiminnoissa ja eri yksiköissä

Yhtiön hallitus hyväksyy vuosittain yhtiön strategian.

Hallitus

Yhtiön johtoryhmä hyväksyy vastuullisuustyön toimintasuunnitelmat.

Nesteen johtoryhmä

Vastuullisuustyön toimintasuunnitelmat ja tavoitteet perustuvat yhtiön strategiaan ja liiketoiminta-alueiden tarpeisiin.

Liiketoiminta-alueet

Käytännön vastuullisuustyöhön osallistuu koko Nesteen henkilöstö.

Keskeiset

vastuullisuusperiaatteemme:

- [Eettiset säännöt \(Code of Conduct\)](#)
- [Kestävän kehityksen politiikka](#)
- [Kestävän kehityksen periaatteet biopolttoaineille](#)
- [Henkilöstöpolitiikka](#)
- [Metsäkadon ehkäisemistä ja uusiutuvien raaka-aineiden vastuullista hankintaa koskevat ohjeet](#)
- [Ihmisoikeussitoumus](#)
- [Ihmisoikeusperiaatteet](#) (uusi)
- [Eettiset säännöt toimittajille \(Supplier Code of Conduct\)](#) (uusi)

Nesteen vastuullisuutta koskevat linjaukset, vastuullisuuspolitiikat ja -periaatteet koskevat koko yhtiötä.

Nesteen eettiset säännöt toimittajille hyväksyttiin joulukuussa 2015. Ne sisältävät kaikille tavaran-, palveluiden ja raaka-aineiden toimittajillemme tarkoitetut vastuullisuusperiaatteet, joiden jalkauttaminen jatkui koko vuoden 2016.

Toteutimme Nesteen [ihmisoikeusvaikutusten arvioinnin](#) yhdessä voittoa tavoittelemattoman BSR-järjestön (Business for Social Responsibility) kanssa. Arvioinnin pohjalta laadimme [ihmisoikeusperiaatteet](#), jonka Nesteen johtoryhmä hyväksyi joulukuussa 2016.

Integroitu johtamisjärjestelmä

Toimintaamme ohjaavat liiketoiminta-aluekohtaiset johtamisjärjestelmät, jotka vastaavat ISO:n ja OHSAS:n ympäristö-, terveys-, turvallisuus- ja laatustandardien

vaatimuksia. Järjestelmien toimivuutta arvioidaan vuosittain sekä sisäisillä että ulkoisilla, riippumattoman tahon tekemillä auditoinneilla.

Kaikki jalostamomme sekä Nesteen hoitamat huoltovarmuusvarastot on sertifioitu ISO 9001-, ISO 14001- ja OHSAS 18001 -standardien vaatimusten mukaisesti. Kaikki uusiutuvan dieselin jalostamomme ovat ISCC- (International Sustainability and Carbon Certification) ja RSPO (Roundtable on Sustainable Palm Oil) -sertifioituja ja niillä on Yhdysvaltain ympäristöviranomaisen EPA:n (Environmental Protection Agency) hyväksynnät.

Nesteen vastuullisuustyön laajuus ja kriteerit ylittävät monilla osa-alueilla lainsäädännön ja markkinoiden vaatimukset.

● Nesteen vastuullisuustyön laajuus ja kriteerit

* Osa-alueen kehitys jatkuu tulevaisuudessa vieläkin pidemmälle lainsäädännön vaatimukset ylittävälle tasolle.

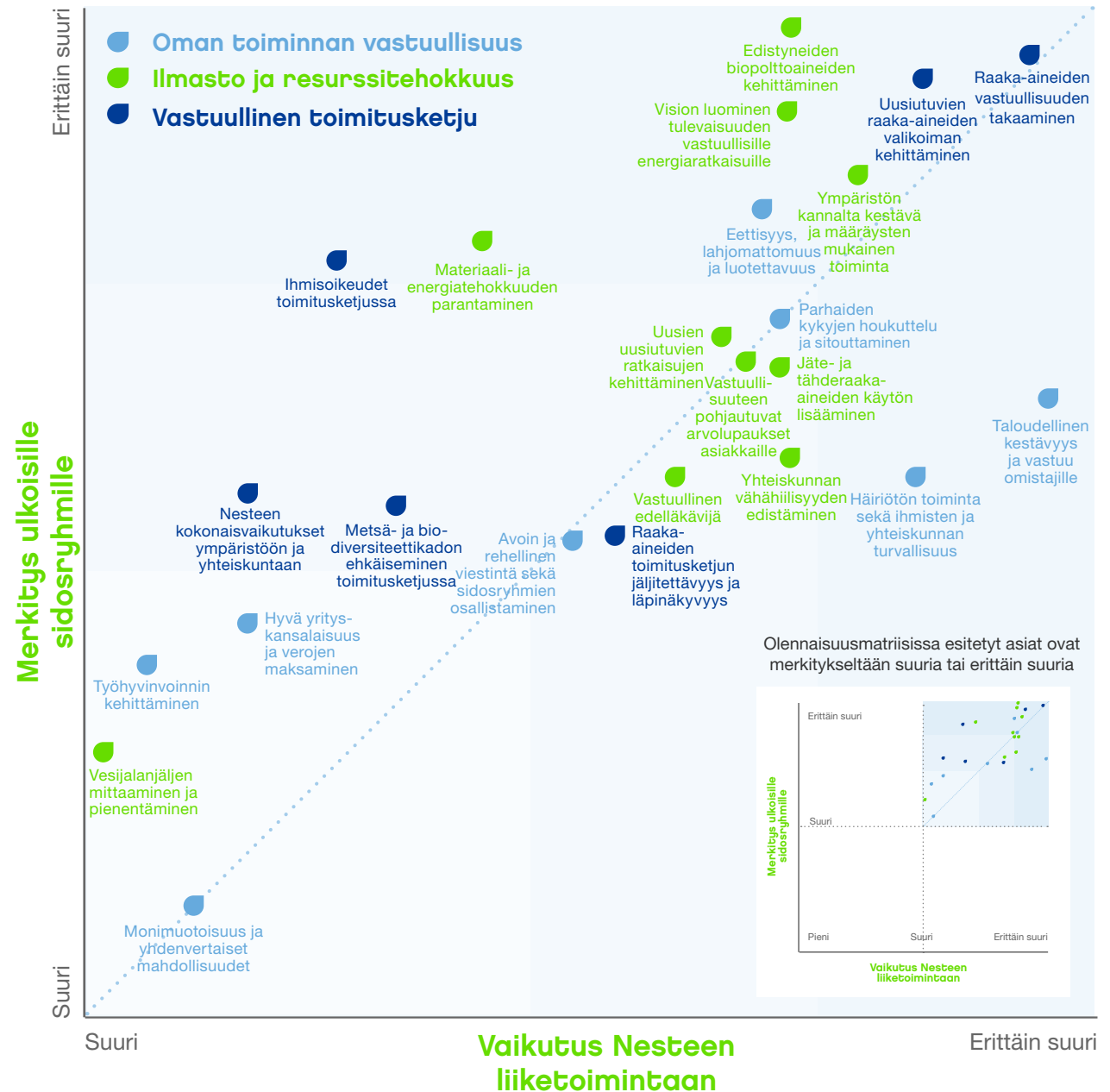
Olenaisuusarvio

Olenaisuusmatriisimme kuvaa meille keskeisimmät vastuullisuusaiheet. Matriisi perustuu **yhdessä yhtiön keskeisten sidosryhmien** kanssa joka toinen vuosi tehtävään olenaisuusarvioon, joista **viimeisimmän toteutimme syksyllä 2016**. Seuraavan kerran olenaisuutta arvioidaan vuonna 2018.

Olenaisuusarviointi yhdessä sidosryhmiemme kanssa on yksi esimerkki sitoutumisestamme AA1000APS (2008) -standardin periaatteisiin, joita ovat sidosryhmien osallistaminen, olenaisuus sekä sidosryhmien odotuksiin vastaaminen.

Vastuullisuusraportin sisältö on määritelty GRI G4 -ohjeiston raportointiperiaatteiden mukaisesti. Vastuullisuusraportissamme korostetaan aiheita, jotka määriteltiin olenaisuusarvioinnissa keskeisimmiksi.

Olenaisuusarvioinnissa tunnistetuista ja sidosryhmien tärkeimpinä pitämistä 24 aiheesta kymmenen liittyy ilmastoon ja resurssitehokkuuteen, kahdeksan yhtiömme oman toiminnan vastuullisuuteen ja kuusi toimitusketjujemme vastuullisuuteen. Nämä kolme yhtiömme vastuullisuuden avainaluetta muodostavat viime vuoden tapaan yhtiön vastuullisuusraportoinnin rungon vuonna 2016.

Sidosryhmäyhteistyö

Sidosryhmiemme näkemysten ja odotusten ymmärtäminen vaikuttaa ratkaisevasti yrityksemme menestykseen ja toimintamme hyväksyttävyyteen. Siksi pyrimme jatkuvaan, aktiiviseen ja avoimeen vuorovaikutukseen sidosryhmiemme kanssa. Selvitämme säännöllisesti sidosryhmiemme näkemyksiä toiminnastamme, järjestämme tapahtumia ja tapaamisia sekä osallistumme toimialamme ja liiketoimintamme kannalta merkittäviin seminaareihin ja tilaisuuksiin.

Sidosryhmäyhteistyö on koko toimintamme kattavaa ja osa päivittäistä työntekoa ja johtamista. Kokonaisuutta johtavat pääasiassa yhteiskuntasuhteista ja vastuullisuudesta, viestinnästä ja brändimarkkinoinnista sekä sijoittajasuhteista vastaavat johtajat. Aiheeseen liittyviä teemoja käsitellään muun muassa vastuullisuus- ja yhteiskuntasuhteiden ohjausryhmässä. Yhteistyöstä asiakkaiden kanssa vastaavat yhtiön liiketoiminnot.

Vuonna 2016 sidosryhmäyhteistyössämme korostuivat vähähiilisen yhteiskunnan rakentamiseen tähtäävät toimenpiteet. Priorisoimme yhteistyötä asiakkaiden, lainsäätäjien, viranomaisten ja yhteiskunnallisten vaikuttajien sekä kansalaisjärjestöjen, paikallisyhteisöjen ja raaka-ainetoimittajien kanssa.

Yhteiskunnallinen edunvalvonta

Yhteiskunnallinen edunvalvontamme ja vaikuttamisemme perustuu siihen, että tarjoamme päättäjille ja eri intressiryhmille laadukasta tietoa ja vankkaa asiantuntemusta heidän päätöksentekonsa tueksi. Yhtiön eettisten sääntöjen mukaisesti emme jaa taloudellista

tukea poliittiselle toiminnalle. Neste on rekisteröitynyt Euroopan unionin vaikuttamis- ja edunvalvontatoiminnan avoimuusrekisteriin.

Pyrimme varmistamaan, että yhtiömme tarjoamat uusiutuvat ratkaisut ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi saavat tasavertaisen kohtelun keskeisillä markkinoillamme ja että niitä voidaan hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti ilmastomuutoksen torjunnassa.

Keskityimme uusiutuvia polttoaineita koskevaan edunvalvontaan Suomessa ja muissa Pohjoismaissa sekä Euroopan unionissa ja Yhdysvalloissa. Toimimme aktiivisesti lukuisissa [järjestöissä ja yhteistyöhankkeissa](#).

Komission direktiiviehdotus tunnistaa kehittyneiden biopolttoaineiden merkityksen

Olemme käyneet EU:n päättäjien ja virkamiesten kanssa pitkäjänteistä vuoropuhelua korkealaatuisten biopolttoaineiden keskeisestä roolista liikenteen vähähiilisyden edistämisessä. Vuoden 2016 aikana keskustelimme erityisesti kehittyneiden biopolttoaineiden määritelmästä.

Marraskuussa Euroopan komissio julkisti [ehdotuksen uusiutuvan energian direktiiviksi vuosille 2021–2030](#). Komissio on direktiiviehdotuksessaan tunnistanut kehittyneiden biopolttoaineiden merkityksen. Pidämme hyvänä, että biopolttoaineille luodaan Euroopan laajuisia poliittisia linjauksia, tavoitteita ja velvoitteita myös vuoden 2020 jälkeiselle ajalle.

Vuonna 2016 sidosryhmäyhteistyössämme korostuivat vähähiilisen yhteiskunnan rakentamiseen tähtäävät toimenpiteet.

Direktiiviehdotuksen käsittelyn jatkuessa Euroopan unionissa ja parlamentissa jatkamme vuoropuhelua jäsenmaiden edustajien ja parlamentaarikkojen kanssa kehittyneiden biopolttoaineiden määritelmän laajentamiseksi.

Neste tyytyväinen Suomen energia- ja ilmastostrategiaan

Olemme jo pitkään nostaneet esiin uusiutuvien polttoaineiden käyttöönnoton hyötyjä ja kansantaloudellista kustannustehokkuutta. Muun muassa ennen Suomen vuoden 2015 eduskuntavaaleja kävimme aiheesta aktiivista vuoropuhelua puolueiden energia- ja ilmasto-vastaavien kanssa.

Suomessa tunnustetaan biopolttoaineiden merkitys liikenteen vähähiilisyden edistämisessä seuraavien 15 vuoden aikana. Pidämme perusteltuna [Suomen asettamaa tavoitetta](#) nostaa uusiutuvien polttoaineiden osuus liikenteessä 30 %:iin vuoteen 2030 mennessä.

Epäsuoriin maankäytön muutoksiin liittyvän ILUC-direktiivin toimeenpano etenee EU:ssa

Euroopan parlamentti hyväksyi täysistunnonssa huhtikuussa 2015 [direktiivin](#), jolla on tarkoitus ehkäistä biopolttoaineiden tuotannosta mahdollisesti aiheutuvia epäsuoria maankäytön muutoksia (ns. ILUC-direktiivi). Seurasimme direktiivin toimeenpanoa EU:n jäsenmaissa.

Myös Yhdysvalloissa uskotaan biopolttoaineisiin

Neste on yhdysvaltalaisen Advanced Biofuels Association -yhdistyksen (ABFA) jäsen ja toiminut yhdistyksen puheenjohtajana kesästä 2016 alkaen. Jäsenyys antaa meille mahdollisuuden seurata Yhdysvaltojen ympäristöviranomaisen EPA:n päätösten valmistelua ja ottaa niihin kantaa muiden alan toimijoiden kanssa.

EPA julkaisi marraskuussa 2016 lopullisen päätöksensä

vuoden 2017 uusiutuvien polttoaineiden velvoitteista. Päätös asettaa aiempaa ehdotusta suuremmat velvoitteet uusiutuville polttoaineille ja nostaa biomassapohjaisen dieselin velvoitetta vuodelle 2018. EPA:n päätös mahdollistaa kasvun kaiken tyyppisille biopolttoaineille ja osoittaa, että Yhdysvalloissa uskotaan biopolttoaineisiin liikenteen vähähiilisyden edistämiseksi.

Kertomusvuonna [useat kalifornialaiset kaupungit siirtyivät joko osittain tai kokonaan Nesteen uusiutuvan dieselin käyttäjiksi](#), minkä johdosta kaupungit ovat pystyneet nopeasti ja kustannustehokkaasti pienentämään hiilijalanjälkeään ja vähentämään liikenteen aiheuttamia lähipäästöjä.

Kohti vähähiilisempää ilmailualaa

Ilmailuala on asettanut tavoitteekseen kasvaa hiilineutraalisti vuodesta 2020 eteenpäin ja puolittaa hiilidioksidipäästönsä vuoteen 2050 mennessä vuoden 2005 tasoon verrattuna. Neste tukee ilmailualan biopolttoainetavoitteiden saavuttamista ja lentoliikenteen hiilineutraalia kasvua tarjoamalla alalle heti käyttöön otettavia ratkaisuja.

Euroopan komission ehdotus uusiutuvan energian direktiivistä mahdollistaisi biopolttoaineiden sekoitusvelvoitteen täyttämisen myös lentoliikenteen sekä meriliikenteen uusiutuvilla ratkaisulla.

Neste on asiantuntijaroolissa mukana lentoliikenteen polttoaineiden standardisoinnista vastaavan yhdysvaltalaisen ASTM Internationalin toiminnassa. Yhtiömme uusiutuvan lentopolttoaineen käyttö on ollut mahdollista vuodesta 2011, kun ASTM hyväksyi vetykäsittelyistä estereistä ja rasvahapoista tuotetun uusiutuvan polttoaineen käytön lentoliikenteessä.

Neste osallistui vuonna 2016 lentokonevalmistaja Boeingin johdolla etenevään lentopolttoainestandardin muutoshankkeeseen. ASTM:n polttoainestandardin muutos mahdollistaisi aiempaa laajemmin uusiutuvan lentopolttoaineen valikoiman kaupallisessa käytössä. Uskomme, että uuden standardin myötä uusiutuvan lentopolttoaineen saatavuus lisääntyy merkittävästi. Odotamme voivamme tarjota myös tämänkaltaista uusiutuvaa lentopolttoainetta markkinoille lähivuosien aikana.

Neste on mukana eurooppalaisessa lentoliikenteen [European Advanced Biofuels Flightpath](#) -hankkeessa. Euroopan komissio, Airbus, johtavat eurooppalaiset lentoyhtiöt ja biopolttoaineiden tuottajat käynnistivät hankkeen vuonna 2011 vastuullisesti tuotettujen ja kaupalliseen käyttöön hyväksytyjen lentoliikenteen biopolttoaineiden tuotannon, jakelun, varastoinnin ja käytön edistämiseksi. Vuonna 2016 hankkeelle valittiin uudet puheenjohtajat, joista toinen on Nesteeltä.

Asiakasyhteistyö kirkastaa yhteiset tavoitteet

Kasvatamme liiketoimintaamme liikennepoltoaineiden ulkopuolelle kehittämällä ratkaisuja toimialoille, jotka arvostavat vastuullisia, vähähiilisiä tuotteita. [Uusiutuville ratkaisuillemme](#) muun muassa muoveja tai kemikaaleja tarjoavat yritykset pystyvät korvaamaan raakaöljyyn perustuvia tuotteita sekä pienentämään toimintansa hiilijalanjälkeä.

Eri alojen toimijat eroavat siinä, mitä ratkaisuihimme ja toimitusketjuumme liittyviä vahvuuksia tai vastuullisuuden näkökulmia he pitävät kaikkein keskeisimpinä. Näiden asioiden tunnistaminen ja ymmärtäminen edellyttävät tiivistä vuorovaikutusta asiakkaidemme sekä Nesteen tuotekehityksen, toimitusketjujen hallinnan, elinkaarianalysien ja vastuullisuuden asiantuntijoiden kesken. Tarjoamalla laaja-alaisen osaamisemme asiakkaittemme käyttöön opimme myös itse.

Paikallistason yhteistyötä vastuullisuuden edistämiseksi

Neste tekee monipuolista ja tiivistä yhteistyötä metsäkadon ehkäisemiseksi sekä sosiaalisen vastuun edistämiseksi erityisesti palmuöljyn hankintaan liittyen Kaakkois-Aasiassa. Yhteistyökumppaneitamme ovat öljypalmun viljelijät, paikallisyhteisöt sekä kansalais- ja asiantuntijajärjestöt. Pyrimme vähentämään toimintaympäristömme riskejä ja varmistamaan toimintaedellytyksemme olemalla mukana monissa useita [sidosryhmiä osallistavissa hankkeissa](#).

Aktiivisesti läsnä jalostamopaikkakunnilla

Jalostamopaikkakunnillamme Suomessa jatkoimme tiivistä ja monimuotoista vuorovaikutusta ja yhteis-

työtä paikallisten asukkaiden, yritysten, järjestöjen ja päättäjien kanssa. Järjestimme säännöllisesti vierailuja erilaisille ryhmille ja viestimme jalostamojemme toiminnasta ja mahdollisista häiriöistä. Jatkoimme yhteistyötä myös paikallisten viranomaisten kanssa. Ylläpidimme valmiuttamme toimia tehokkaasti vaara- ja poikkeustilanteissa säännöllisillä harjoituksilla pelastusviranomais- ja poliisin kanssa.

Yhtiön suurimman jalostamon eli Porvoon jalostamon osalta keskeinen viestintäkanavamme on Kilpilahdessa toimivien yritysten yhteinen verkkosivusto [www.kilpilahti.fi](#), josta löytyy myös jalostamon lähinaapureille suunnattu ja lähes 2 000 kotitalouteen jaettava [Naapurisanomat](#). Kolme kertaa vuodessa

ilmestyvissä Naapurisanomissa raportoidaan lähiympäristön seurantatietoja ja kerrotaan tulevista merkittävistä investoinneista. Suomen jalostamokokonaisuuteen kuuluvan Naantalın jalostamon vastaavat julkaisut löytyvät [verkkosivuiltamme](#).

Rotterdamin ja Singaporen jalostamot sijaitsevat teollisuusalueilla etäällä asutuksesta, joten sidosryhmävuorovaikutuksemme keskittyy yritysten kanssa tehtävään yhteistyöhön. Rotterdamin kaupungin sataman läheisyydessä toimivien yritysten [Deltalingsjärjestöön](#), jonka tavoitteena on Rotterdamin kilpailukyvyn ja kestävän kasvun sekä sataman ja siihen liittyvän teollisen toiminnan sosiaalisen ja yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden vahvistaminen.

Neste tekee monipuolista ja tiivistä yhteistyötä metsäkadon ehkäisemiseksi sekä sosiaalisen vastuun edistämiseksi Kaakkois-Aasiassa.

Nesteen vastuullisuusraportointi 2016

Raportoinnin sisältö ja varmennus

Vuoden 2016 vastuullisuusraportti on laadittu GRI:n (Global Reporting Initiative) G4-ohjeistoa soveltuvin osin noudattaen. Suomenkielisen raportin taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun tunnusluvut ovat riippumattoman kolmannen osapuolen PricewaterhouseCoopers Oy:n varmentamia. Englanninkielisen raportin numeerisille vastuullisuustiedoille on tehty vastaavuustarkistus.

Olemme pyrkineet keskittymään raportissamme niihin asioihin, jotka syksyllä 2016 tekemämme [olennaisuus-arvion](#) mukaan ovat kaikkein keskeisimpiä. Liiketoimintamme luonteen vuoksi myös turvallisuuskysymykset

ovat meille tärkeitä samoin kuin henkilöstön tasa-arvoisen ja oikeudenmukainen kohtelu.

Neste on sitoutunut noudattamaan YK:n Global Compact -aloitteen periaatteita, ja raporttimme sisältää Global Compact -aloitteen raportointivaatimuksia vastaavat tiedot. Raportoidut indikaattorit ja Global Compact -periaatteet on listattu [GRI-indeksin](#) yhteydessä.

Olemme aloittaneet valmistautumisen GRI:n Sustainability Reporting Standards (GRI Standards) -ohjeiston sekä EU:n ei-taloudellisten tietojen raportointia koskevan direktiivin ja Suomen kirjanpitolain muutosten mukaiseen raportointiin. Uuden lain mukainen raportointivelvoite koskee tilikautta 2017. Vastaamme raportillamme myös moniin [kansainvälisten indeksien vaatimuksiin](#).

Julkaisimme vuoden [2015 vuosikertomuksen](#) ja sen sisältämän vastuullisuusraportin 7.3.2016 pdf-muodossa verkkosivuillamme.

Raportointiperiaatteet ja -ohjeet

Taloudellisessa raportoinnissa noudatamme kansainvälistä IFRS-tilinpäätöskäytäntöä ja hallinnointiin liittyvässä raportoinnissa listayhtiöitä koskevaa lainsäädäntöä ja Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Ympäristökustannusten ja -vastuiden esittäminen perustuu Suomen kirjanpitolakiin. Raportoidut taloudelliset tunnusluvut perustuvat tilintarkastettuun tietoon. Henkilöstölukujen laskennassa noudatetaan Kirjanpitolautakunnan yleisohjetta toimintakertomuksen laatimisesta. Turvallisuutta koskevassa tapaturmataajuuksien laskennassa noudatetaan Concawen, eurooppalaisen

öljynjalostajien turvallisuutta, terveyttä ja ympäristönhallintaa edistävän järjestön, laskentaperiaatteita.

Muutokset aiempina vuosina raportoiduissa tiedoissa tai laskentaperiaatteissa kerrotaan kyseessä olevien tunnuslukujen yhteydessä. Raportoitujen indikaattoreiden määritelmät, laskentaperiaatteet ja kaavat on esitelty erikseen [tunnuslukujen laskentaperiaatteet](#) -osiossa.

Raportin kattavuus

Vastuullisuusraportin raportointijakso on vuosikertomuksen tavoin tilikausi 1.1.–31.12.2016. Turvallisuus- ja ympäristöraportointi vuodelta 2016 kattaa ne yhtiön omistamat jalostamot Suomessa ja ulkomailla, joista yhtiön omistusosuus on yli 50 %. Näiden lisäksi turvallisuus- ja ympäristöraportointi kattaa yhtiön terminaalit, toimistot ja vähittäismyynnin maayhtiöt.

Yhtiö ei raportoi ympäristötietoja sellaisista toimipaikoista, joissa yhtiöllä on käytössään vain osa toimistorakennuksen tiloista. Tällaisia ovat yhtiön toimistot Houstonissa, Oulussa, Torontossa ja Vilnassa. Turvallisuustietojen raportointi kattaa myös palveluntoimittajat ja urakoitsijat. Muuten raportointi kattaa koko Neste Oyj:n toiminnan sekä niiden yhtiöiden toiminnan, joista yhtiön omistusosuus on yli 50 %.

Raportointijärjestelmät

Neste kerää ympäristö- ja turvallisuustietoja HSEQ-raportointityökalulla, joka tukee Nesteen kuukausi- ja vuositasoisen raportointia. Henkilöstöön liittyvät tunnusluvut saadaan henkilöstötietojärjestelmistä. Yhtiöllä on edelleen käytössään myös muita raportointivälineitä, joilla kerätään vastuullisuusraportointiin tarvittavia tietoja.

Ilmasto ja resurssitehokkuus

Nesteen ilmastotyön tavoitteet ja toimenpiteet perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin, joista keskeisin on vuoden 2015 joulukuussa solmittu ja marraskuussa 2016 voimaan tullut Pariisin ilmastopimus maapallon keskilämpötilan nousun pitämisestä 2 °C asteen alapuolella. Kasvihuonekaasujen, kuten hiilidioksidi- ja metaanipäästöjen, nopea vähentäminen on avainasemassa tavoitteen saavuttamisessa. Olemme omassa toimitusketjussamme pyrkineet vähentämään molempia.

Liikenne on yksi suurimmista kasvihuonekaasupäästöjen lähteistä. Keskeisin panoksemme globaaliin ilmastotyöhön liittyykin [uusiutuvien polttoaineratkaisujen](#) kehittämiseen, valmistukseen ja tarjoamiseen maantie- ja lentoliikenteen käyttöön. Tarjoamme [uusiutuvia ratkaisuja myös kemian- ja muoviteollisuuden yrityksille](#).

Meidät valittiin maailman johtavien yritysten joukossa [CDP:n ilmastoindeksin korkeimmalle A-listalle](#). A-listalle valittiin ne yritykset, joiden toimia ilmastomuutoksen torjumiseksi ja siihen sopeutumiseksi pidettiin kaikkein tehokkaimpana.

Ympäristötiekarttamme tarkentuu

Vähennämme ilmastopäästöjä sekä toiminnastamme aiheutuvia ympäristövaikutuksia kaikilla toimintamme osa-alueilla raaka-ainehankinnasta tuotteidemme kuljetuksiin ja myyntiin asiakkaille.

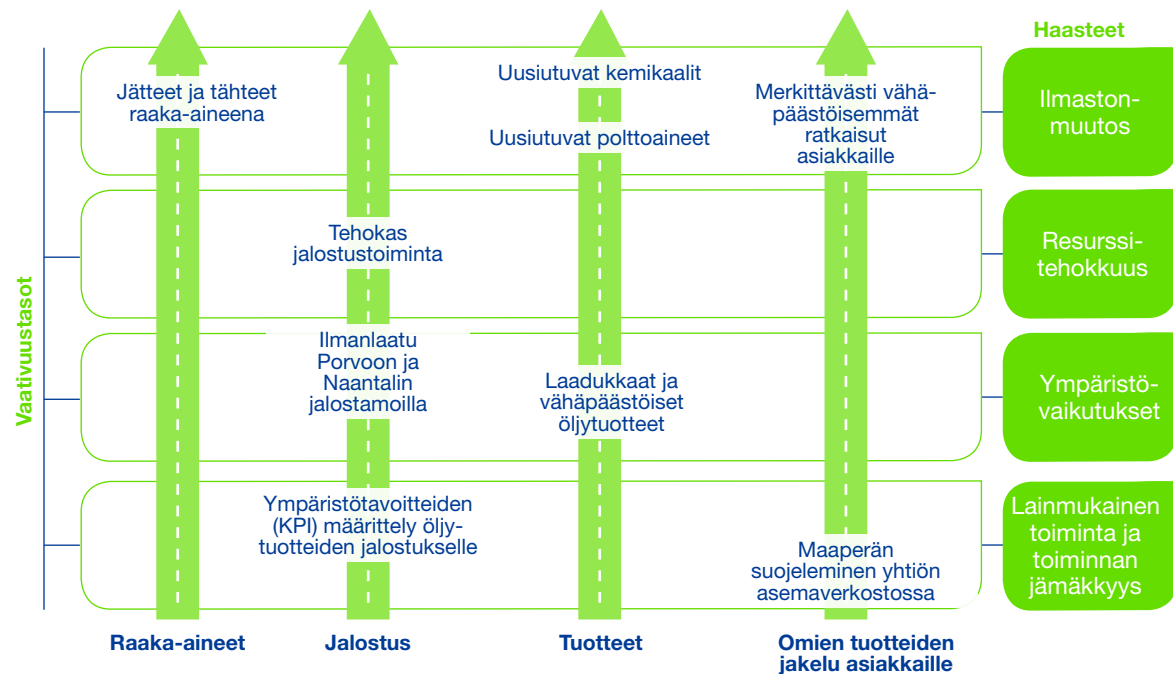
Olemme kuvanneet oheisessa ympäristötyömme tiekartassa painopistealueitamme. Kehitämme vuoden 2017 aikana ympäristötyömme tiekarttaa asettamalla aiempaa selkeämpiä, mitattavia tavoitteita kaikille

osa-alueille: raaka-aineille, tuotannolle, tuotteille ja tuotteiden jakelulle.

Tavoitteiden selkeyttämistä tukee vuonna 2016 aloittamamme yhteistyöprojekti hollantilaisen Delftin yli-

opiston teollisen ekologian laitoksen monitieteellisen opiskelijaryhmän kanssa. Ryhmä teki tammikuussa 2017 selvityksen Rotterdamin ja Singaporen kaltaisten uusiutuvien polttoaineiden tuotantolaitosten ympäristövaikutuksista ja mahdollisuuksista pienentää niitä.

Nesteen ympäristötiekartta – esimerkkejä edistysalueista

Ilmastotyömme keskiössä asiakkaidemme ilmastopäästöjen vähentäminen

Yhtiömme keskeisin rooli ilmasto- ja ympäristönäkökulmasta liittyy uusiutuvien polttoaineiden sekä muiden uusiutuvien ratkaisujen tarjoamiseen asiakkaille. Jalostamiemme uusiutuvien tuotteiden ilmastohyödyt ylittävät selkeästi raakaöljypohjaisten tuotteidemme jalostuksen kasvihuonekaasupäästöjen määrän.

Tie- ja lentoliikenteen vähähiilisten polttoaineratkaisujen johtava tarjoaja

Vuonna 2016 autoimme asiakkaitamme vähentämään omia kasvihuonekaasupäästöjään – ja samalla globaaleja ilmastopäästöjä – korkealuokkaisilla uusiutuvilla polttoaineillamme yhteensä 6,7 miljoonalla tonnilla. Tämä vastaa 2,4 miljoonan henkilöauton vuosittaisia päästöjä.

Pyrimme nyt kohti 7 miljoonan tonnin vähenemää vuonna 2017. Tämän saavuttamisessa keskeistä on jalostuksessa käyttämiemme jätteiden ja tähteiden osuuden jatkuva kasvattaminen.

Jopa 90 % pienemmät päästöt jätteitä ja tähteitä hyödyntämällä

Jätteistä ja tähteistä tuotettua polttoainetta käytämällä voi **pienentää hiilijalanjälkeä jopa 90 %** raakaöljypohjaiseen dieseliin verrattuna. Jätteiden ja tähteiden osuus uusiutuvien tuotteidemme raaka-aineista kasvoi 78 %:iin vuonna 2016. Tämä tekee meistä maailman suurimman jätteistä ja tähteistä uusiutuvaan dieseliä valmistavan yrityksen. Tähän olemme päässeet etsimällä raaka-aineiksi entistä huonolaatuisempia eläinrasvoja, ruokateollisuuden jätteitä ja tähteitä sekä kartoittamalla aivan uusia mahdollisia raaka-aineita.

Neste on kerännyt lihan- ja kalanjalostusteollisuuden teuras- ja perkuujätteestä saatavaa rasvaa useista lähteistä maailmanlaajuisesti jo vuosien ajan. Muita maailman mittakaavassa merkittäviä lähteitä ovat kasviöljyjen tuotantoprosessien jätteet ja tähteet sekä elintarviketeollisuuden ja ravintoloiden käytetyt paistorasvat.

Muiden kasviöljytuotannon jätteiden ja tähteiden lisäksi aloimme hyödyntää palmuöljypuristamojen jätevesialtaista kuorittavaa palmulietettä ja erityisesti siitä erotettavaa öljyä uusiutuvien polttoaineiden tuotannossa. Palmulieteöljyä on aiemmin käytetty energian tuotannossa ja huonolaatuisen saippuan valmistuksessa.

Palmuöljyn tuotannossa syntyvien orgaanisten aineiden, kuten palmulietteen, hyötykäyttö vähentää palmuöljypuristamon metaanipäästöjä, joita on jo aiemmin pystytty vähentämään ottamalla puristamoilla syntyvää metaanikaasua talteen. Vuonna 2016 lähes 35 % hankkimastamme raakapalmuöljystä tuli puristamoista, joissa on metaanin talteenotto tai joissa metaanin syntyä on pyritty ehkäisemään. Orgaanisen aineen poistaminen jätevedestä ehkäisee myös maan ja vesistöjen rehevöitymistä puristamon lähialueilla.

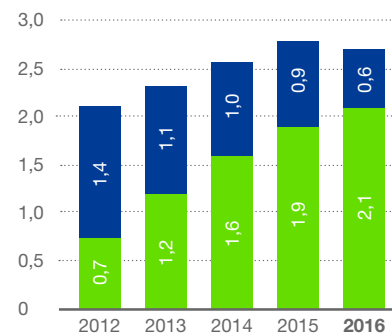
Käyttämämme raakapalmuöljy on ollut täysin jäljitettävää viljelmätasolle asti jo vuodesta 2007 alkaen ja 100-prosenttisesti sertifioitua vuodesta 2013 alkaen.

Edistämme lentoliikenteen hiilineutraalia kasvua

Neste on sitoutunut edistämään lentoliikenteen hiilineutraalia kasvua vuodesta 2020 eteenpäin. Tavoitteenamme on olla keskeisessä roolissa kasvavilla uusiutuvan lentopolttoaineen markinoilla.

Valmistamillamme uusiutuvilla polttoaineilla vähensimme kasvihuonekaasupäästöjä yhteensä 2,4 miljoonan henkilöauton vuosittaisten päästöjen verran.

Uusiutuvien raaka-aineiden käyttö, milj. tonnia

- Jätteet ja tähteet (esim. elintarviketeollisuuden eläinrasvajäte, kasviöljytuotannon jätteet ja tähteet)
- Kasviöljyt (esim. raakapalmuöljy)

Tammikuusta 2016 alkaen lentokoneet ovat voineet tankata Nesteen jalostamaa uusiutuvaa lentopolttoainetta Oslon Gardermoen kentällä. Polttoaine jalostettiin osana EU-rahoitteista ITAKA-projektia Porvoon jalostamolla. Sen käytöllä saavutetaan 47 % pienemmät kasvihuonekaasupäästöt tuotteen elinkaaren aikana (fossiilisen polttoaineen vertailuluku RES 2009/28/EY).

Vähähiilisiä ratkaisuja myös kemian- ja muoviteollisuudelle

Tavoitteemme on, että vuonna 2020 jo 20 % uusiutuvien tuotteidemme myyntivolyymistä on muita kuin liikenteelle tarjottuja ratkaisuja. Sen saavuttamiseksi kehitämme kumppaneidemme kanssa raakaöljyn pohjautuvia tuotteita korvaavia vähähiilisiä ratkaisuja erityisesti kemian- ja muoviteollisuudelle.

- Julkistimme huonekaluvalmistaja [IKEAn kanssa strategisen yhteistyön](#), joka koskee muovien ja muiden polymeerimateriaalien valmistamista.
- [Avantherm aloitti Nesteen uusiutuvan isoalkaanin käytön](#) uuden sukupolven lämmön- ja kylmäsiirtonesteissä.
- Valmistauduimme uusiutuvan propaanin tuotannon aloittamiseen vuoden 2017 alkupuolella Rotterdamin jalostamolle rakennetussa maailman ensimmäisessä yksikössä. Nesteen uusiutuvalla propaanilla on selvästi perinteistä propaania pienempi hiilijalanjälki.

Korvaamalla raakaöljypohjaisia raaka-aineita ja tuotteita laadultaan ja suorituskyvyltään paremmilla uusiutuvilla asiakkaamme voivat pienentää oman toimintansa ja tuotteidensa hiilijalanjälkeä.

Tuotteidemme koko elinkaaren aikaiset ilmastovaikutukset

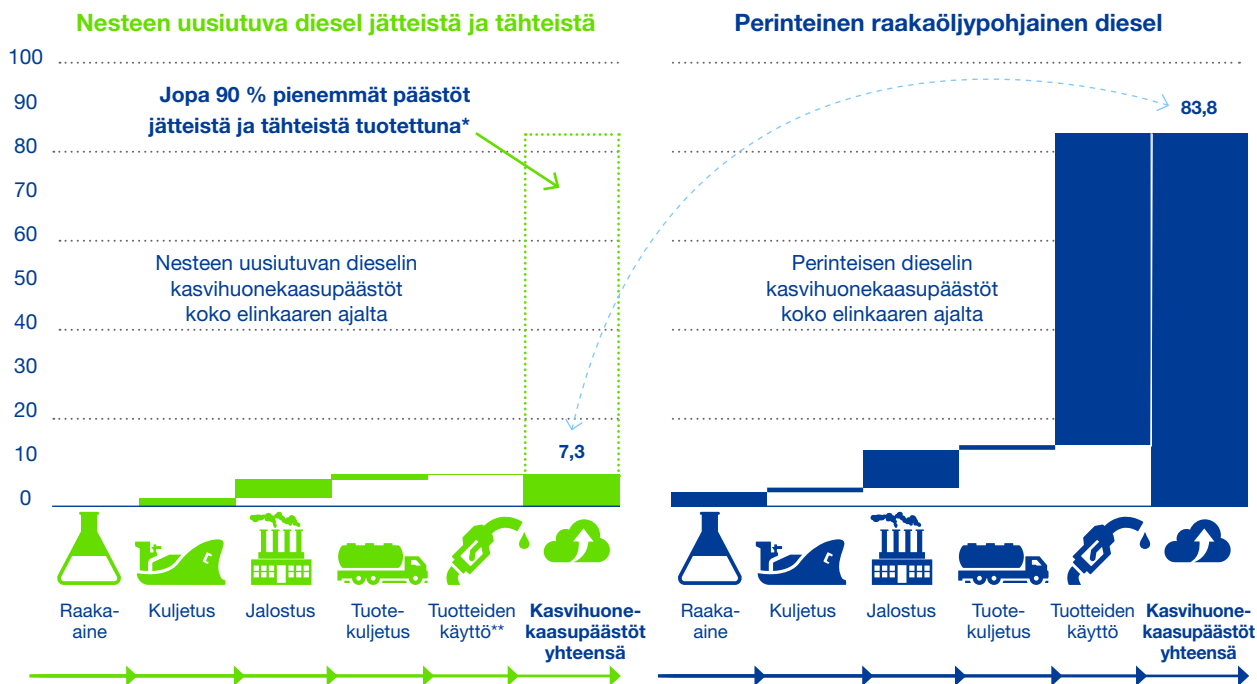
Nesteen valmistamien tuotteiden olennaisimmat ilmastovaikutukset liittyvät kasvihuonekaasujen, etenkin hiilidioksidin, päästöihin. Kasvihuonekaasupäästöjä syntyy tuotteiden koko elinkaaren aikana, sen eri vaiheissa.

Raakaöljypohjaiset eli fossiiliset tuotteet ja uusiutuvista raaka-aineista tuotetut uusiutuvat tuotteet eroavat sekä koko elinkaaren aikana syntyneiden päästöjen

kokonaismäärissä että siinä, miten päästöt jakautuvat elinkaaren eri vaiheisiin.

Uusiutuvien liikennepolttoaineiden hyöty saadaan polttoaineen käytössä. Uusiutuvan dieselin käytöstä syntyvä hiilipäästö on nolla, sillä uusiutuvaan raaka-aineeseen on sitoutunut hiilidioksidia saman verran kuin sitä poltettaessa vapautuu. Erityisesti jätteistä ja tähteistä tuotettuna Nesteen uusiutuva diesel voi vähentää kasvihuonekaasupäästöjä jopa 90 % perinteiseen dieseliin verrattuna.

Polttoaineiden kasvihuonekaasupäästöt (gCO₂ eq/MJ) koko elinkaaren ajalta

* Laskentamenetelmä on EU:n uusiutuvan energian direktiivin mukainen (RES 2009/28/EY).

** Uusiutuvan dieselin käytöstä syntyvä hiilipäästö on nolla, sillä uusiutuvaan raaka-aineeseen on sitoutunut hiilidioksidia saman verran kuin sitä poltettaessa vapautuu.

Nesteen uusiutuvien polttoaineiden käyttö vähensi globaaleja kasvihuonekaasupäästöjä vuositasolla enemmän kuin mitä Nesteen jalostustoiminta ja kuljetukset niitä aiheuttivat.

Jalostustoiminnan ilmasto- ja ympäristötyö jatkui ja resurssitehokkuus parani

Valmistaudumme uusiin BAT-vaatimuksiin

Euroopan unionin öljynjalostamoja koskevien BAT-vaatimusten (Best Available Technique) soveltaminen astui voimaan vuonna 2014, ja toimijoille annettiin neljä vuotta aikaa tehdä uusien määräysten vaatimia muutoksia. Jätimme Porvoon ja Naantalın jalostamoita koskevat BAT-lupahakemukset lupaviranomaiselle vuoden 2016 ensimmäisellä puoliskolla. Porvoon jalostamon osalta päätös saatiin joulukuussa 2016, Naantalın päätöstä odotetaan keväällä 2017. Myös Porvoon voimalaitoksen uusi ympäristölupahakemus jätettiin vuonna 2016, ja lupaluonnos saatiin marraskuussa.

Resurssi- ja materiaalitehokasta jalostustoimintaa kiertotaloutta edistävällä tavalla

Nesteen jalostusprosesseissa syntyy hiilidioksidipitoista (CO₂) kaasua. Nesteen Singaporessa sijaitsevan uusiutuvien tuotteiden jalostamon yhteyteen rakennettu CO₂-talteenottolaitos valmistui loppuvuodesta 2015, ja se käynnistettiin maaliskuussa 2016. Hiilidioksidin talteenotto lisää jalostamon resurssitehokkuutta ja pienentää uusiutuvien tuotteiden koko elinkaaren aikaista hiilijalanjälkeä. Arvioimme toimittavamme kumppanin operoimalle laitokselle CO₂-pitoista kaasua keskimäärin 40 000 tonnia vuodessa.

Myös raakaöljyyn perustuvien tuotteiden jalostusprosessissa Porvoon jalostamollamme syntyy CO₂:a, josta osa otetaan talteen ja myydään eteenpäin paikalliselle kaasuyhtiölle. Jalostusprosessissamme raakaöljy hyödynnetään kokonaan eikä jätettä käytännössä synny juuri lainkaan.

Neste kehittää menetelmää metaanin synnyn ehkäisyyn

case

Neste on mukana metaanin synnyn ehkäisemiseen liittyvässä palmuöljyn tuotannon kehityshankkeessa Malesiassa.

Lue lisää >>

Kilpilahden uusi voimalaitos pienentää päästöjä ja hyödyntää myös jalostusprosessien sivutuotteita

Neste on mukana yhteisyrityksessä, joka rakentaa [uuden sähköä ja lämpöä tuottavan CHP-voimalaitoskokonaisuuden Porvoon Kilpilahteen](#). Uusi voimalaitos tuottaa energiaa turvatummin ja tehokkaammin sekä selvästi aiempaa puhtaammin Kilpilahden alueen yrityksille, joista Nesteen jalostamo ja Borealis Polymerin petrokemian tuotantolaitokset ovat merkittävimmät. Uusi voimalaitos käynnistyy vuoden 2018 aikana.

Voimala on hyvä esimerkki paitsi Kilpilahden alueen yritysten tiiviistä yhteistyöstä, myös resurssitehokkuudesta ja kiertotaloudesta: 80 % voimalassa käytettävistä raaka-aineista (esim. asfalteeni) syntyy jalostamon ja petrokemian prosessien sivutuotteena.

Energiatohokkuutemme paranee

Energiankäytön hallintaa ohjaa yhtiömme energiatohokkuusperiaate, jonka mukaisesti pyrimme parantamaan toimintamme energiatohokkuutta ja pienentämään kasvihuonekaasupäästöjämme kustannustehokkaasti. Yhtiömme suurimpia energiankäyttäjiä ovat tuotantolaitoksemme.

Neste ylitti vuosille 2009–2016 asetettamansa energiansäästö tavoitteen 660 GWh saavuttamalla 855 GWh:n energiansäästöt Suomessa. Tämä vastaa 46 000 sähkölämmitteisen omakotitalon vuotuista energiankulutusta. Asetimme uudeksi energiansäästö tavoitteeksemme tehostaa 500 GWh:a lisää vuosina 2017–2025.

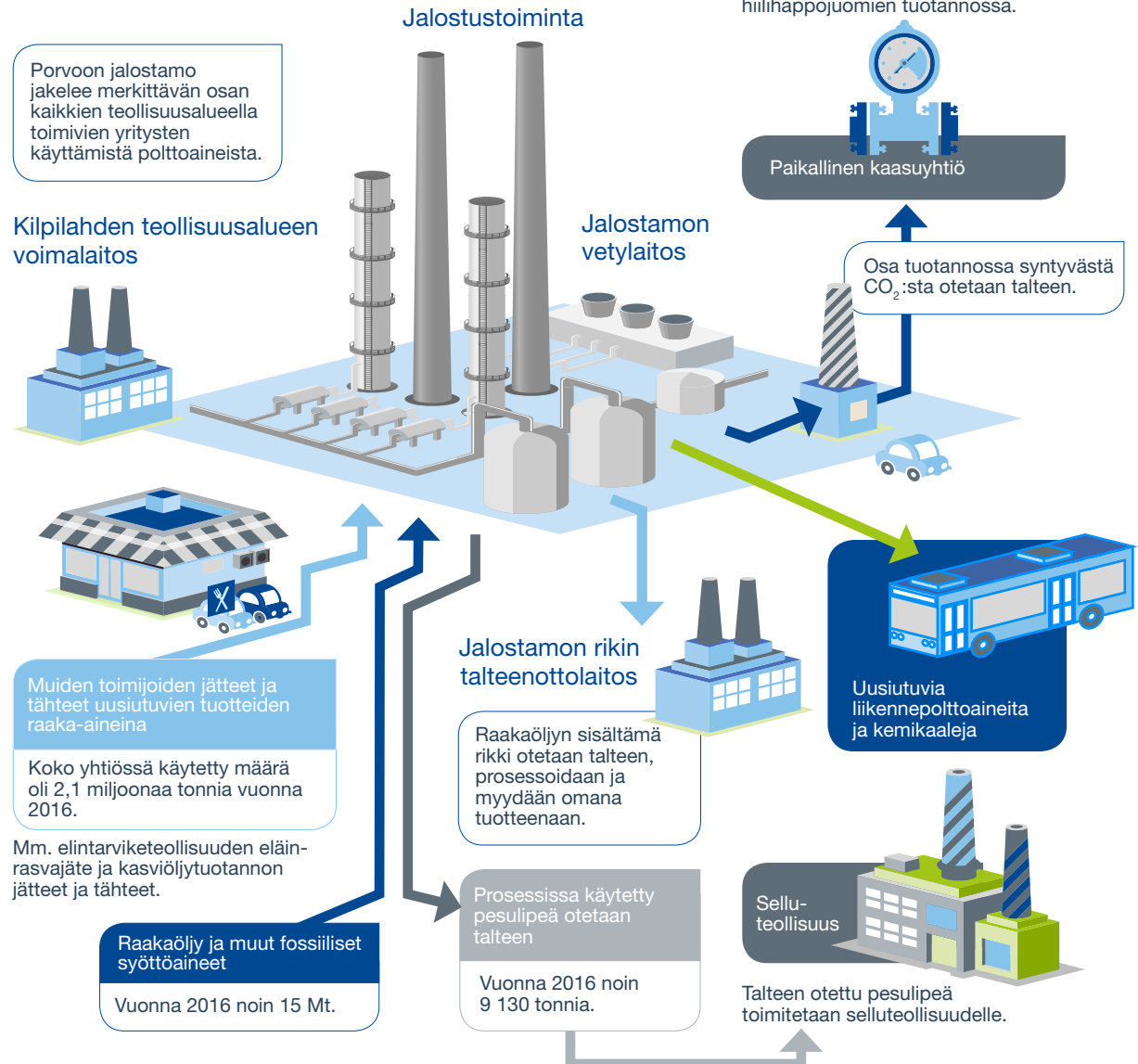
Singaporen ja Rotterdamin jalostamoillamme on omat energiatohokkuusohjelmansa, jotka pohjautuvat kyseisten maiden kansallisiin ohjelmiin ja lainsäädäntöön. Energiaintensiivisyyttä seurataan toimintokohtaisesti räätälöidyillä mittareilla, jotka kuvaavat toiminnan tehokkuutta parhaiten.

Investoinneilla parannetaan myös energiatohokkuutta

Säännöllisesti tehtävissä huoltoseisokeissa uusitaan ja huolletaan jalostamojen laitteistoja. Uusissa laitteistoissa hyötysuhde ja energiatohokkuus ovat yleensä korvattavia laitteistoja parempia.

Vuonna 2016 Porvoon jalostamon rikkilaitoksilla tehtiin happirikastusinvestointi, jonka avulla saavutetaan noin 27 GWh:n energiansäästö vuosittain. Tulevina vuosina jalostamoiden energiatohokkuutta parannetaan useilla merkittäviä investointeja vaativilla toimenpiteillä, joista esimerkkinä Porvooseen rakennettava syötön esikäsitely-yksikkö (SDA), joka parantaa valmistuessaan myös resurssitehokkuutta ja tehostaa kiertotaloutta Kilpilahden alueella. SDA-yksikön rakentamispäätös tehtiin vuonna 2015, ja yksikön on määrä valmistua vuonna 2017.

Materialitehokkuus Porvoon jalostamolla

Neste on mukana Höylässä

Neste on mukana suomalaisessa lämmityspolttonesteiden jakelutoiminnan energiategohkkuussopimuksessa, joka solmittiin lokakuussa 2016. Tavoitteena on, että toimitusmäärillä mitattuna vähintään 80 % lämmityspolttonesteiden jakelutoiminnasta Suomessa liittyy sopimukseen.

Ilmanlaadun seuranta jatkuu

Vuoden 2016 ilmanlaadun seuranta toteutettiin Suomen jalostamoilla ympäristölupaehtojen mukaisesti. Nesteellä on kolme omaa ilmanlaadun automaattista mittausasemaa Porvoossa. Niiden tuottama ilmanlaadun mittausaineisto on osa kansallista dataa, jonka Ilmatieteen laitos varmentaa ja julkaisee kaikille avoimessa ilmanlaatuportaalissa (ilmanlaatu.fi). Naantalın jalostamon ilmanlaadun seuranta toteutetaan yhdessä toiminnanharjoittajien ja Turun seudun mittausverkon kanssa.

Ilmanlaatu Porvoon ja Naantalın jalostamoilla on tyypillisesti hyvä ja alittaa laitosten operoinnin normaalitilanteissa kaikki Suomen ja EU:n asettamat ohje- ja raja-arvot erittäin hyvällä marginaalilla. Jalostamoidemme ympäristössä ulkoilman rikkidioksidipitoisuudet ovat tyypillisesti 10–20 % ja teollisuusperäiset typpioksidipitoisuudet 20–30 % raja-arvoista. Useimmissa tilanteissa ilmanlaatu täyttää myös Suomen ja EU:n

lainsäädännön vaatimuksia selvästi tiukemmat WHO:n suositukset. Tässä suhteessa ilmanlaatu Nesteen Suomen öljynjalostamoiden lähiympäristössä on parempi kuin monissa Keski-Euroopan tiheästi asutuissa paikoissa, joissa teollisuuden päästölähteitä yleensä on myös enemmän.

Naantalın jalostamolla oli alkuvuonna 2016 poikkeuksellinen rikkidioksidipäästö, joka nosti vuosipäästö määrää 400 tonnia. Häirö oli pitkäkestoinen, ja ilmanlaatu-mittausten perusteella ympäristön ilman SO₂-pitoisuudet olivat tapahtuma-aikaan koholla, mutta eivät terveydelle haitallisella tasolla.

Ympäristömelumittaukset tehtiin lupamääräysten mukaisesti vuonna 2016. Tutkimusraportti valmistuu vuonna 2017. Alustavien tulosten mukaan ympäristölu-pien raja-arvoja ei ole ylitetty.

Neste seuraa jalostamojen lähiympäristön tilan kehittymistä myös säännöllisin mittauksin, joilla saadaan pitkän aikavälin perspektiiviä kehityssuunnasta sekä yhtiön toimenpiteiden vaikutuksista.

VOC-hajapäästöt hallintaan

Ulkopuolinen asiantuntija teki keväällä 2016 Naantalın jalostamolla laajan VOC- eli haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen mittauskampanjan käyttäen

edistysellistä DIAL-tekniikkaa (Differential Absorption Lidar). Syksyllä Porvoon jalostamolla testattiin uutta OGI-kameratekniikkaa (optical gas imaging) VOC-vuotojen havaitsemiseksi. Näiden testikampanjoiden tulokset analysoidaan vuoden 2017 aikana, ja tulosten perusteella päätetään OGI-mittaustekniikan käyttötavasta jalostamoilla sekä tarpeesta tehdä vaativia DIAL-mittauksia jatkossa lisää.

Jalostamojen lähiympäristön seuranta tarjoaa pitkän aikavälin perspektiiviä

case

Ilmanlaadun seurannan lisäksi Neste seuraa Porvoon jalostamon merialueen tilaa sekä tekee säännöllisiä metsäekosysteemin bio-indikaattoritutkimuksia.

Lue lisää >>

Suomalainen Sitra valitsi Nesteen Kiertotalouden kiinnostavimmat -listalle perustuen yhtiömme näyttöihin kasvattaa uutta liiketoimintaa ja innovaatioita resurssitehokkaasti jätteitä ja tähteitä hyödyntämällä.

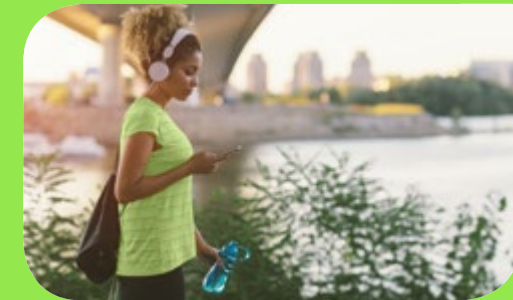
Ilmasto ja resurssitehokkuus

Tavoitteet 2016	Saavutukset 2016	Pitkän aikavälin tavoitteet
Jatkamme energiatehokkuus-toimien systemaattista edistämistä energiankulutuksemme tehostamiseksi.	<ul style="list-style-type: none"> Saavutimme Suomen energiavaltaisen teollisuuden energiatehokkuusohjelman tavoitteemme kaudella 2009–2016 parantamalla energiatehokkuuttamme 855 Gwh vuoden 2008 tasosta. Energiankulutuksemme oli 12,9 TWh. 	<ul style="list-style-type: none"> Tehostamme energiankulutustamme 500 GWh vuoteen 2025 mennessä.
Ylläpidämme kykyä käyttää ainoastaan jäte- ja tähderaaka-aineita Nesteen uusiutuvien tuotteiden valmistuksessa.	<ul style="list-style-type: none"> Kasvatimme jäte- ja tähderaaka-aineiden osuutta 78 %:iin uusiutuvien tuotteidemme jalostuksessa. Jatkoimme uusien, aiempaa heikkolaatuisempien jäte- ja tähderaaka-aineiden tutkimusta ja kehitystä, ja aloitimme mm. palmuöljypuristamojen jätevesilletteestä erotettavan öljyn käytön. 	<ul style="list-style-type: none"> Jatkamme uusien, aiempaa heikkolaatuisempien jäte- ja tähderaaka-aineiden tutkimusta ja kehitystä. Tarjoamme jäte- ja tähderaaka-aineista valmistettuja uusiutuvia tuotteita myös polttoainesektorin ulkopuolelle siten, että ne täyttävät kaikki asiakkaidemme erityiset vastuullisuusvaatimukset. Selvitämme muovijätteen hyödyntämistä jalostuksen raaka-aineena.
Pyrimme jalostamaan Nesteen uusiutuvia tuotteita riittävän määrän saavuttaaksemme 7 Mt kasvihuonekaasujen päästövähennyksen vuonna 2017.	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaamme vähensivät Nesteen uusiutuvaa dieseliä käyttämällä kasvihuonekaasupäästöjään yhteensä 6,7 Mt. 	<ul style="list-style-type: none"> Nesteen jalostamien tuotteiden avulla saavutetaan pidemmällä aikavälillä 9 Mt kasvihuonekaasupäästöjen vähenemä.
Määrittelemme mitattavia tavoitteita vastuullisuuden osoittamiseksi ja ympäristövaikutusten vähentämiseksi yhtiön perinteisessä öljynjalostustoiminnassa.	<ul style="list-style-type: none"> Öljytuotteiden tuotannolle (Porvoon ja Naantalın jalostamot) asetettiin useista ympäristösuorituksista (mm. luvat, vuodot, poikkeamat, valitukset) koostuva tavoite. Laadimme uusiutuvien tuotteiden jalostustoiminnan ympäristövaikutusten arvioinnin yhteistyössä Delftin yliopiston kanssa. 	<ul style="list-style-type: none"> Saavutamme perinteisten öljytuotteiden jalostukselle asetetun ympäristötavoitteen vuosittain ja kehitämme tavoitetta. Vähennämme uusiutuvien tuotteiden jalostustoiminnan ympäristövaikutuksia entisestään.

Saavutettu
 Osittain saavutettu
 Ei saavutettu

Yhteistyötä vähähiilisen yhteiskunnan rakentamiseksi

case

Uusia yhteistyön alueita vuonna 2016 olivat muun muassa suomalaisen Sitran Smart & Clean -säätio sekä VTT:n Hiilikädenjälki-työkalun kehityshanke, joissa olemme tiiviisti mukana.

Lue lisää >>

Vastuullinen toimitusketju

Toimitusketjuamme hallitaan yhtiön kestävän kehityksen periaatteiden ja ohjeiden, ihmisoikeussitoumuksen sekä toimittajiamme varten laadittujen eettisten ohjeiden mukaisesti. Ne on kuvattu tarkemmin [sivulla 23](#) sekä [Nesteen verkkosivuilla](#).

Ihmisoikeussitoumuksesta periaatteisiin

Nesteen joulukuussa 2015 julkaisemassa ihmisoikeussitoumuksessa vahvistimme sitoutumisemme ihmisoikeuksien kunnioittamiseen kaikessa liiketoiminnassamme. Sitoumus käynnisti monivaiheisen prosessin yhtiön huolellisuusveloitteen täyttämiseksi YK:n yritys vastuuta ohjaavien periaatteiden mukaisesti (UN Guiding Principles on Business and Human Rights).

Toteutimme vuonna 2016 koko yhtiön laajuisen ihmisoikeusvaikutusten arvioinnin, jossa määriteltiin yhtiön merkittävimmät potentiaaliset ihmisoikeusriskit ja -vaikutukset sekä toimenpiteet kielteisten vaikutusten ehkäisemiseksi.

Arvioinnin tulosten mukaan merkittävät riskit liittyvät ennen kaikkea uusiutuvien raaka-aineiden hankintaan ja erityisesti siirtotyöläisten oikeuksien toteutumiseen. Myös hankintaketjumme sekä omien toimintojemme työturvallisuus- ja -terveysasiat nousivat esiin arvioinnissa.

Ihmisoikeusvaikutusten arvioinnissa yhteistyökumppanimme oli BSR (Business for Social Responsibility) -järjestö, jonka asiantuntijat haastattelivat yhtiön johtoa ja asiantuntijoita eri puolilta organisaatiota. Arviointi kattoi koko yhtiön sekä Nesteen sidosryhmät.

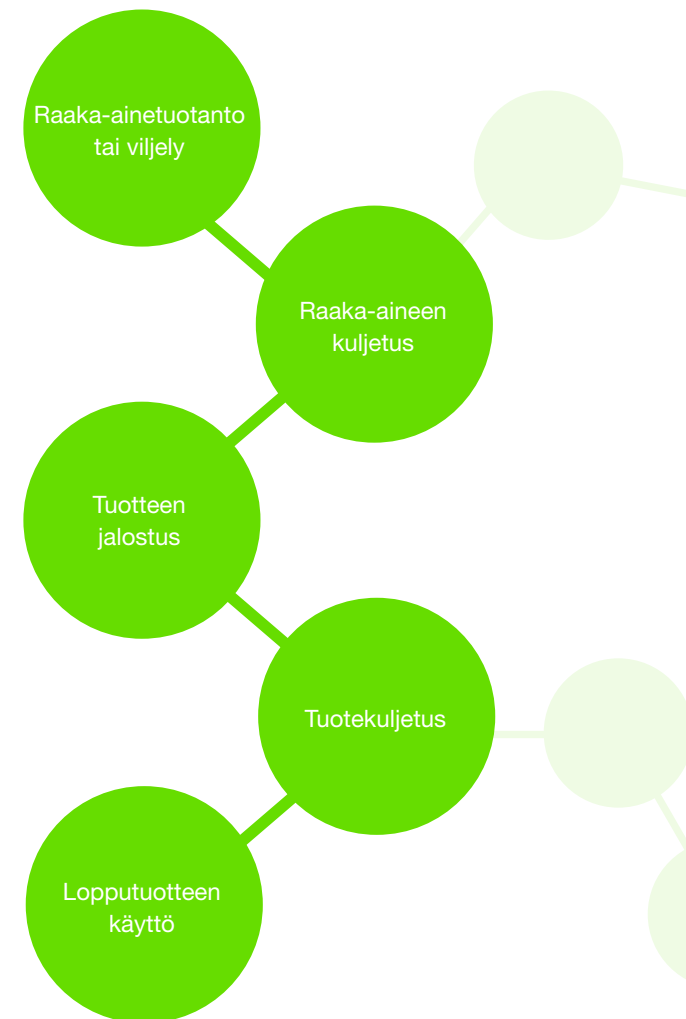
Arvioinnin pohjalta aloitimme [Nesteen ihmisoikeusperiaatteiden](#) laatimisen osallistamalla henkilöstöämme. Prosessin tavoitteena oli periaatteiden laatimisen ohessa lisätä henkilöstön tietoisuutta yritystoimintaan liittyvistä ihmisoikeuksista ja yhtiön velvoitteista.

Nesteen johtoryhmä hyväksyi ihmisoikeusperiaatteet joulukuussa, minkä jälkeen ne julkaistiin yhtiön verkkosivuilla. Periaatteiden kehitys jatkui alkuvuonna 2017, ja sen toimeenpanoa Nesteen liiketoiminta-alueilla ja toimitusketjussa jatketaan vuoden 2017 aikana.

Julkaisimme vuoden 2017 alussa verkkosivuillamme vuosien 2015–2016 keskeisimmät ihmis- ja työelämän oikeuksiin liittyvät aktiviteet ja tapahtumat kiteyttävän [ihmisoikeustiekartan](#). Materiaali esittelee myös käynnissä olevat hankkeet.

Jatkamme sosiaalisen vastuun yhteistyöhankkeita toimitusketjussamme

Teimme vuonna 2015 sosiaalisiin ja työelämän vastuullisuus kysymyksiin keskittyvän selvityksen palmuöljyn toimitusketjussa Malesiassa. Monet havainnot liittyivät ulkomaisiin siirtotyöntekijöihin, jotka muodostavat valtaosan öljypalmuviljelmien työvoimasta. [Vuonna 2016 jatkoimme tätä työtä](#) käynnistämällä Indonesiassa tutkimuksen viljelmien työolosuhteista ja siitä, mikä on työntekijöiden vaikutus yhteisöihin viljelmien ulkopuolella. Tutkimuksen tuloksia ja johtopäätöksiä sekä näihin perustuvia jatkotoimenpiteitä esitellään palmuöljyntoimittajille ja muille keskeisille sidosryhmille kevään 2017 aikana järjestettävässä seminaarissa.

Valmistelemme usean sidosryhmän monivuotista yhteishanketta "A Fair Employment Initiative", johon kutsumme mukaan palmuöljyn käyttäjiä ja tuottajia, kansalaisjärjestöjä sekä viranomaisia. Vuosina 2017–2019 toteutetavan hankkeen tavoitteena on edistää palmuöljyteollisuuden työntekijöiden oikeudenmukaista työllistämistä Malesiassa.

Neste tukee myös UNICEFin usean sidosryhmän yhteishanketta, jossa selvitetään erityisesti lasten, naisten ja perheiden oikeuksien toteutumista palmuöljytuotannossa. Kolmivuotinen projekti päättyy vuonna 2017. Neste on lisäksi jäsen RSPO:n (Roundtable on Sustainable

Palm Oil) ihmisoikeustyöryhmässä, jonka tehtävänä on edistää toimitusketjun ihmisoikeuskysymyksiä.

Toimittajien arviointijärjestelmä kehittyi

Olemme jo vuosia tehneet kaikille potentiaalisille uusiutuvien raaka-aineiden toimittajille kattavan ennakkoselvityksen (ns. due diligence), johon on sisältynyt myös vastuullisuuskartoitus.

Raaka-ainevalikoimamme laajennuttua kattamaan jo yli kymmenen erilaista uusiutuvaa raaka-ainetta päivitimme selvityksen kysymykset vastaamaan nykyistä raaka-ainepohjaamme. Uusittu Sustainability Due

Diligence System heijastelee myös ihmisoikeusajattelumme kehittymistä.

Sisältöpäivityksen jälkeen siirräimme järjestelmän sähköiseen muotoon. Esitimme joulukuussa 2016 sidosryhmillemme [avoimen kutsun osallistua järjestelmän kehityshankkeeseen](#), jonka tavoitteena on parantaa toimitusketjun läpinäkyvyyttä. Hanke käynnistyi tammi-kuun lopussa 2017.

Kohti yhä läpinäkyvämpää toimitusketjua

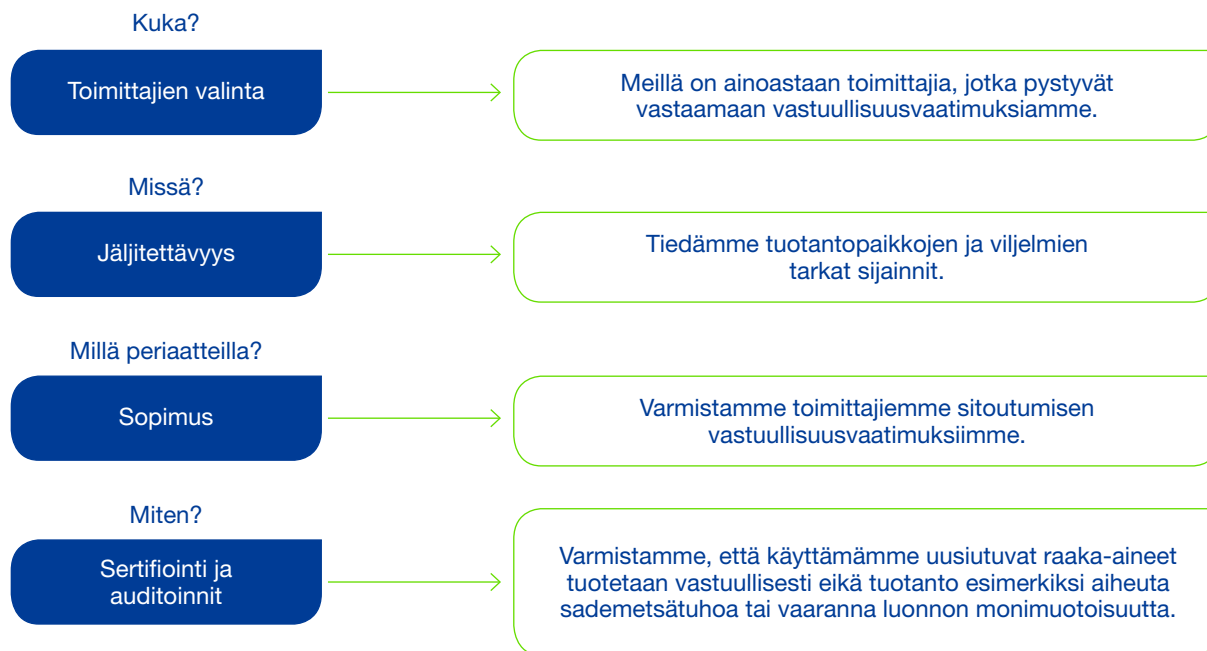
Neste julkaisi huhtikuussa 2016 verkkosivuillaan [listan kaikista palmuöljytoimittajistaan](#) maailman ensimmäisenä suurena raakapalmuöljyn käyttäjänä. Lista pitää sisällään kaikki yhtiön palmuöljytoimittajat, puristamot ja viljelmät, joilta yhtiö hankki raakapalmuöljyä vuonna 2015. Julkaisemalla listan halusimme konkretisoida sitoumuksemme läpinäkyvyyteen ja edelläkävijyyteen. Samalla kannustamme muita palmuöljyä käyttäviä yhtiöitä vastaavaan. Julkaisemme päivitetyn listamme vuoden 2016 tiedoilla vuonna 2017.

[Keskeytimme vuoden 2016 huhtikuussa kaikki raaka-ainehankinnat IOI Groupilta](#) sen jälkeen, kun Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO) keskeytti IOI:n toimittaman palmuöljyn sertifiointin. IOI:n toimintaan liitetyt epäkohdat viittasivat RSPO:n standardien noudattamatta jättämiseen sekä puutteisiin Nesteen kestävän kehityksen politiikan sekä metsäkadon ehkäisemistä ja uusiutuvien raaka-aineiden vastuullista hankintaa koskevien ohjeiden noudattamisessa. RSPO käynnisti IOI Groupin sertifiointit uudelleen elokuussa 2016, mutta emme ole käynnistäneet raaka-aineostoja uudelleen.

Työ metsäkadon ehkäisemiseksi jatkuu

Neste hankkii raakapalmuöljyä vain sertifiointiin ja kestävän kehityksen mukaisiin periaatteisiin sitoutuneilta tuottajilta. Ostamme sertifioitua raakapalmuöljyä

Vastuullisuuden varmentamisen keinot

suoraan tuottajayhtiöiltä. Kaikki käyttämämme palmuöljy on ollut sertifioitua vuodesta 2013 lähtien ja jäljitettyä vuodesta 2007 lähtien.

Pyrimme siihen, että myös sellaiset viljelijät, jotka toimivat meidän raaka-ainetuottajiemme yhteydessä, mutta eivät tuota raaka-aineita meille, noudattavat Nesteen vuonna 2013 käyttöön ottamia [metsäkadon vastaisia ohjeita ja käytäntöjä](#). Nämä täydentävät biopoltoaineiden jo sinällään kattavia lakeihin perustuvia vaatimuksia.

Jo vuoden 2015 loppuun mennessä kaikki suurimmat palmuöljytuottajamme sitoutuivat metsäkadon vastaisiin periaatteisiin hankinnoissaan kolmansilta osapuolilta. Olemme seuranneet periaatteiden jalkauttamisprosessin etenemistä.

Jatkoimme palmuöljyn toimitusketjun vastuullisuuden edistämistä uuden yhteistyökumppanin, CORE:n, kanssa. CORE (The Consortium of Resource Experts) on Dae-meterin, Proforestin ja Rainforest Alliancen muodostama yhteenliittymä, joka tukee meitä raaka-aineiden toimitusketjujen läpinäkyvyyden jatkuvassa edistämisessä.

Toteutimme yhtiömme palmuöljyn hankintaketjun ympäristöriskien arvioinnin ja laadimme toimintasuunnitelman riskien ennaltaehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Suunnitelman toteutus alkoi alkuvuonna 2017.

Nesteelle myönnettiin metsäkatoon liittyvien riskien hallinnasta "Leadership"-status CDP Forests -ohjelmassa.

Kehitämme käyttämämme ruokateollisuuden öljynjalostusprosessissa tähteeksi jäävän palmuöljyn rasvahappotiseen (palm fatty acid distillate eli PFAD) toimitusketjun läpinäkyvyyttä. PFAD koostuu pilaantuneista rasvoista eli vapaista rasvahapoista, jotka poistetaan ruuaksi tarkoitettun palmuöljyn tuotannossa.

Metsien suojeleminen osana raaka-ainetutkimusta ja -kehitystä

Teemme jatkuvaa tutkimus- ja kehitystyötä laajentaaksemme käyttämiemme uusiutuvien raaka-aineiden valikoimaa. Tutkimuskohteitamme ovat esimerkiksi leväöljy, metsähakkuutähteet ja jätemuovi. Uusien raaka-aineiden kartoituksessa varmistamme ensimmäiseksi, että ne täyttävät Nesteen kestävän kehityksen mukaiset kriteerit. Tämän jälkeen tarkastelemme, miten raaka-aine sopii teknisesti käytettäväksi jalostamoillamme.

Varmistaaksemme metsätähteiden kestävyden ja hyväksyttävyyden uusiutuvien polttoaineiden raaka-aineeksi teimme vuonna 2016 selvityksen pohjoismaisten metsien metsätähteiden hankinnan vaikutuksista metsien biodiversiteettiin. Samassa yhteydessä tutkimme, miten öljypalmun kasvatus vaikuttaa metsien biodiversiteettiin. Selvityksen mukaan sertifioitujen metsien oksien ja latvusten käyttö ei uhkaa metsän biodiversiteettiä, mikäli kannot jätetään metsiin. Palmuöljyn hankinta on biodiversiteetin säilymisen kannalta turvallista, kun viljelysten perustaminen tapahtuu sertifiointikriteerien mukaisesti ja arvokkaat luontoalueet säilytetään.

Nesteelle myönnettiin [metsäkatoon liittyvien riskien hallinnasta "Leadership"-status](#) arvosanalla A- CDP Forests -ohjelmassa. Neste on edelleen ainoa energia-sektorin yritys, joka raportoi läpinäkyvästi metsäjalanjäljestään osana maailmanlaajuisesti tunnustettua CDP Forests -ohjelmaa.

Yhteistyöhankkeet pienviljelijöiden kanssa suojelevat sademetsiä

Olemme jo usean vuoden ajan pyrkineet kasvattamaan pienviljelijöiden tuotannon osuutta hankinnassamme osana metsäkatoriskien hallintaa sekä sosiaalisen arvion luomista raakapalmuöljyn toimitusketjussa. Pienviljelijöiden määrä raakapalmuöljyn toimitusketjussamme pieneni edellisvuodesta yhtiömme raakapalmuöljyn käytön vähenemisen myötä. Toimitusketjuumme kuului yli 30 000 osuuskunniksi järjestäytyneitä indonesialaista pienviljelijää.

Olemme sitoutuneet yhteistyöhankkeisiin, joiden tavoitteena on tukea pienviljelijöiden vastuullisuusosamisen kehittämistä sekä vastuullisten toimintatapojen omaksumista. Tuotannon vastuullisuutta ja jäljitettävyyttä kehittämällä pyrimme mahdollistamaan myös pienviljelijöiden tuotannon sertifiointin, mikä on edellytys Nesteen raaka-ainehankinnan aloittamiselle viljelijöiltä. Raaka-ainehankintojen käynnistäminen tarjoaa pienviljelijöille taloudellisen kannustimen sitoutua sertifiointiin ja vastuullisten toimintatapojen jatkuvaan noudattamiseen.

- Lähdimme mukaan malesialaisen Wild Asia -järjestön koordinoimaan, palmuöljyn pienviljelijöitä koskevaan hankkeeseen Malesiassa.
- Käynnistimme Indonesiassa vastaavanlaisen yhteistyön palmuöljytuottaja GAR:in (Golden Agri Resources) sekä SPKS- (Indonesian Palm Smallholders Union) ja WRI (World Resources Institute) -järjestöjen koordinoimassa pienviljelijähankkeessa.

- Viime vuonna hollantilaisen toimitusketjujen vastuullisuutta edistävän järjestön IDH:n kanssa valmisteltu pienviljelijöihin liittyvä hanke keskeytettiin arviointivaiheessa esiin nousseiden haasteiden myötä. Arvioimme hanketta uudelleen ja selvitämme mahdollisuutta osallistaa siihen useampia sidosryhmiä.

Raakaöljytuotannon vastuullisuusvaatimukset Venäjällä tiukentuneet

Olemme viime vuosina panostaneet uusiutuvien tuotteiden kehitykseen ja jalostukseen biopohjaisista raaka-aineista. Käytämme edelleen myös fossiilista raakaöljyä perinteisten öljytuotteidemme raaka-aineena. Pääosa raakaöljystä hankitaan Venäjältä, mutta myös Norjasta, Kazakstanista ja Tanskasta. Käytämme venäläistä raakaöljyä yli kymmenen miljoonaa tonnia vuodessa, mikä vastaa noin 6 % Euroopassa käytetystä venäläisestä raakaöljystä.

Suurin osa käyttämästämme raakaöljystä toimitetaan jalostamoillemme Primorskin öljysatamasta, jonne öljy toimitetaan ympäri Venäjää sijaitsevilta öljykentiltä putkiverkoston kautta.

Ostamme raakaöljyä tarkoin valituilta toimijoilta – öljyn tuottajilta, välittäjiltä ja suurilta öljy-yhtiöiltä – sekä yksittäisinä erinä että pidempiaikaisiin sopimuksiin perustuen. Kaikki potentiaaliset raakaöljyn toimittajamme käyvät läpi kaksivaiheisen arvioinnin, jossa kartoitetaan taloudelliset riskit (financial review) ja turvallisuusriskit (security review).

Neste on puhtaasti raakaöljyn ostaja; emme omista osuuksia yhdestäkään raakaöljyä tuottavasta yhtiöstä emmekä harjoita itse öljynetsintää tai -porausta.

Meriteitse kuljetettavan raakaöljyn lisäksi hankimme myös pienempiä määriä raakaöljyä ja kaasukondensaatteja rautateitse toimitettuina, jolloin tuotteen alkuperä on tarkemmin tiedossamme eikä laatu sekoitu muihin kuten putkilinjastossa.

Suurin osa hankkimastamme raakaöljystä tulee noin 15 toimittajalta, pääosin isoilta venäläisiltä pörssi-yhtiöiltä, joilla on paikalliseen lainsäädäntöön perustuvat veloitteet raportoida toiminnastaan. Venäläisyhtiöiden omistajina on myös länsimaisia, globaalisti toimivia öljy-yhtiöitä, joiden yhtenä keskeisenä intressinä on tukea toiminnan vastuullisuutta ja määräystenmukaisuutta. Neste on puhtaasti raakaöljyn ostaja; me emme omista osuuksia yhdestäkään raakaöljyä tuottavasta yhtiöstä emmekä harjoita itse öljynetsintää tai -porausta. Emme hanki arktisilta merialueilta tai konfliktialueilta peräisin olevaa raakaöljyä.

Laadimme koosteen raakaöljyä toimittavien venäläisyhtiöiden ympäristö- ja sosiaalisen vastuun suorituksista vuoden 2013 julkisen ympäristö- ja vastuullisuusraportoinnin tietojen pohjalta. Tarkastelimme muun muassa tietoja kasvihuonekaasu- ja hallitsemattomista ympäristöpäästöistä. Jatkoimme kertomusvuonna tietojemme päivittämistä viimeisimmän saatavilla olevan tiedon mukaisesti.

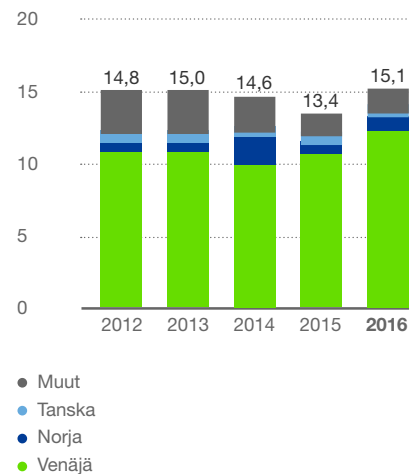
Venäläiset viranomaiset ovat viime vuosina tiukentaneet öljy-yhtiöitä koskevaa lainsäädäntöä. Öljy-yhtiöt ovat kiristyneiden vaatimusten ohjaamina vähentäneet muun muassa tuotantonsa yhteydessä syntyvien kaasujen soih-

dutusta, mikä näkyy jo nyt merkittävästi pienentyneinä kasvihuonekaasupäästöinä.

Kartoituksemme mukaan venäläisyhtiöt ovat investoineet vahinkojen torjuntaan sekä ennakoiviin korjaus- ja uudistamistoimiin. Muun muassa junatoimituksissa käytettyä vaunukalustoa on uusittu. Työ tällä saralla jatkuu.

Pyrimme raakaöljyhankinnan osalta aiempaa tiiviimpään keskusteluyhteyteen raakaöljytoimittajiemme kanssa. Kartoitamme myös, mitä venäläiset viranomaiset tekevät raakaöljyntuotannon vastuullisuuden kehittämiseksi sekä mikä yleinen ilmapiiri erityisesti ympäristö- ja sosiaalisten kysymysten kehittämiseen liittyen on. Vuorovaikutus keskeisten tahojen kanssa mahdollistaa ajatusten ja osaamisen jakamisen sekä tarjoaa tietoa riskienhallintaa ja päätöksentekoa varten.

Raakaöljyn ja fossiilisten syöttöaineiden hankinta alueittain, miljoonaa tonnia

Vastuullinen toimitusketju

Tavoitteet 2016	Saavutukset 2016	Pitkän aikavälin tavoitteet
<ul style="list-style-type: none"> Varmistamme uusiutuvien raaka-aineiden jäljitettävyyden myös tulevaisuudessa. 	<ul style="list-style-type: none"> Kaikki käyttämämme uusiutuvat raaka-aineet olivat lain vaatimalla tavalla jäljitettyjä. Julkaisimme listan kaikista raakapalmuöljyn toimittajistamme verkkosivuillamme. Käynnistimme yhteistyön tavoitteenamme kehittää jäte- ja tähde-raaka-aineiden toimitusketjujen läpinäkyvyyttä. 	<ul style="list-style-type: none"> Kaikki käyttämämme viljelty raaka-aineet ovat viljelypaikalle asti jäljitettyjä ja vastuullisesti tuotettuja. Kehitämme jäte- ja tähderaaka-aineiden toimitusketjujen läpinäkyvyyttä sitä mukaa, kun päätuotteiden (mm. ruoka- ja rehuteollisuus) jäljitys saadaan kuntoon. Työskentelemme aktiivisesti varmistaaksemme nykyisten biopolttoaineita koskevien jäljitettävyyksivaatimusten käyttöönoton kaikissa viljelytuotteiden käyttökohteissa mahdollisimman pian.
<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme Nesteen toimittaja-arvioinnin menettelyjä ja vaatimuksia. 	<ul style="list-style-type: none"> Aloitimme toimittajien eettisten ohjeiden (Supplier Code of Conduct) jalkauttamisen. Päivitimme uusiutuvien raaka-aineiden toimittajien ennakkoselvitysjärjestelmän (Supplier Due Diligence System) ja käynnistimme hankkeen sen digitalisoimiseksi. 	<ul style="list-style-type: none"> Kaikki Nesteelle raaka-aineita tai palveluja toimittavat tahot täyttävät Nesteen Supplier Code of Conductin tai vastaavat vaatimukset. Nesteen käytössä on kattava uusiutuvien raaka-aineiden tuottajien selvitysjärjestelmä, jonka avulla voimme myös mitata toimittajien vastuullisuussuoritusta.
<ul style="list-style-type: none"> Laadimme ja toimeenpanemme ihmisoikeuksia ja työelämän oikeuksia koskevan toimintasuunnitelman. Toteutamme koko konserninlaajuisen ihmisoikeusriskien arvioinnin (Human Rights Impact Assessment). 	<ul style="list-style-type: none"> Käynnistimme konserninlaajuisen ihmis- ja työelämän oikeuksien toimenpideohjelman. Teimme tämän puitteissa useita toimenpiteitä, mm. ihmisoikeusriskien arvioinnin. Ihmisoikeusperiaate hyväksyttiin yhtiön johtoryhmässä. 	<ul style="list-style-type: none"> Nesteen hankintaketjussa kunnioitetaan ihmisoikeuksia, ja käytössä on menetelmät rikkomusten tunnistamiseksi ja korjaamiseksi.
<ul style="list-style-type: none"> Tuemme pienviljelijöiden sertifiointeja ja lisäämme heidän osuuttaan Nesteen raakapalmuöljyn hankinnassa. 	<ul style="list-style-type: none"> Nesteelle toimittavien pienviljelijöiden määrä pieneni palmuöljyn kokonaiskäyttömme vähenemisen vuoksi. Saimme vuoden lopulla sovittua kahden pienviljelijähankkeen käynnistämistä. 	<ul style="list-style-type: none"> Neste toimii aktiivisesti vastuullisten viljelykäytäntöjen edistämiseksi ja lisää pienviljelijöiden osuutta raakapalmuöljyn hankinnassaan.
<ul style="list-style-type: none"> Jatkamme ainoastaan sertifioidun ja täysin jäljitettävän raakapalmuöljyn käyttöä. 	<ul style="list-style-type: none"> Käyttämämme raakapalmuöljy oli edelleen 100 %:sti sertifiotua ja jäljitettävää. 	<ul style="list-style-type: none"> Käytämme jatkossakin ainoastaan sertifiotua ja jäljitettyä raakapalmuöljyä.

 Saavutettu
  Osittain saavutettu
  Ei saavutettu

Oman toiminnan vastuullisuus

Nesteen henkilöstö- ja turvallisuusasioita kehitetään ja johdetaan yhtenä kokonaisuutena. Nämä yhtiön vastuullisuuden kokonaisuuteen kuuluvat osa-alueet ovat Nesteen johtoryhmään kuuluvan henkilöstö- ja turvallisuusjohtajan vastuulla.

Henkilöstö

Nesteen henkilöstöjohtaminen perustuu yhtiön strategiaan ja liiketoiminnan tavoitteisiin. Vuonna 2013 käynnistetystä Way Forward -toimintatavasta on tullut osa päivittäistä toimintaa. Kantavana ajatuksena on

toimintakulttuurin ja johtamisen kehittäminen esimiesvetoisesta työskentelystä itseohjautuvaan suuntaan. Samalla vahvistamme jatkuvaan vuoropuheluun perustuvia palautekäytäntöjä.

Painopisteet ja kärkihankkeet

Vuonna 2016 Way Forward -painopisteitä olivat hyvä suorituksen johtaminen, henkilökohtainen vastuun ottaminen, palautteenanto sekä turvallisuuskulttuurin ja -johtamisen kehittäminen. Niiden rinnalla olemme vieneet eteenpäin strategisia kärkihankkeitamme:

- Myynnin ja kaupallisen osaamisen kehittäminen
- Tuotannon osaamisen kehittäminen
- Uuden kasvun johtaminen eli yhtiön kasvustrategiaan liittyvän osaamisen kehittäminen
- Projektijohtamisen kehittäminen

Liiketoiminnan tulos onnistumisen mittarina

Yhtiön liiketoiminnan tulos on myös henkilöstöjohtamisen onnistumisen mittari. Hyvä johtaminen ja esimiestyö

Way Forward -toimintatavan osa-alueet:

Henkilöstökyselyillä arvokasta tietoa johtamisen tueksi

case

Lue lisää henkilöstökyselyistämme sekä niiden tuloksista >>

luovat edellytykset yhtiön menestymiselle, minkä lisäksi ne rakentavat työnantajamielikuvaa, mikä puolestaan houkuttelee osaavia hakijoita ja nuoria kyvykkyyksiä. Henkilöstötutkimukset ja -kyselyt kertovat henkilöstön sitoutuneisuudesta, hyvinvoinnista sekä esimiestyön laadusta.

Arvioimme henkilöstöjohtamisen ja esimiestyön onnistumista myös henkilöstön vaihtuvuuden ja kehittymisen, kuten sisäisen tehtäväkierron perusteella. Muita mittareitamme ovat esimerkiksi:

- Työnantajamielikuvamittaukset
- Koulutuspäivien määrä ja palautteen keskiarvo
- Suoritettujen verkkokurssien (eLearning) vaikuttavuus
- Sairauspoissaolot
- Henkilöstömäärä ja kustannukset

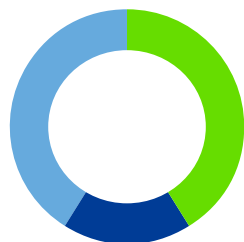
Suoritusjohtamisemme uudistuu

Olemme kehittäneet esimiestyötä pitkäjänteisesti. Korostamme yksilön vastuuta omasta kehittymisestään ja motivaatiostaan sekä oman suorituksensa johta-

misesta. Esimiehillä on vastuu toimia valmentajana ja mahdollistajana. Työnantaja vastaa siitä, että työntekijöillä on toimivat ja turvalliset työskentelyolosuhteet.

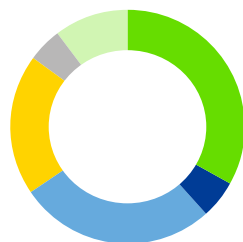
Uudistamme koko organisaatiomme suoritus- ja päivittäisjohtamista. Siirrymme kertaluontoisesta, vuosittaisesta kehityskeskustelukäytännöstä jatkuvampaan suorituksen tukemiseen. Uudessa toimintakulttuurissa palautteen antaminen ja saaminen ovat vuorovaikutteisia, ajantasaisia ja jatkuvia toimintoja. Aloitetta siirretään esimiehiltä alaisille. Painotamme arjen keskusteluja

Henkilöstömäärä henkilöstöryhmittäin 31.12.2016, %

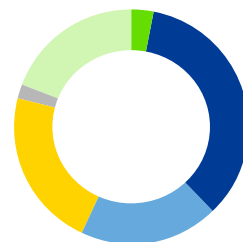
- Johto ja ylemmät toimihenkilöt 41,2 % (38,3 %)
- Toimihenkilöt 17,8 % (19,4 %)
- Työntekijät 41,0 % (42,3 %)

Henkilöstömäärä segmenteittäin 31.12.2016, %

- Öljytuotteet 33,1 % (33,6 %)
- Uusiutuvat tuotteet 5,4 % (5,5 %)
- Öljyn vähittäismyynti 27,2 % (27,6 %)
- Neste Jacobs 19,5 % (19,1 %)
- Tutkimus ja kehitys 4,6 % (4,5 %)
- Muut yhteiset toiminnot 10,1 % (9,7 %)

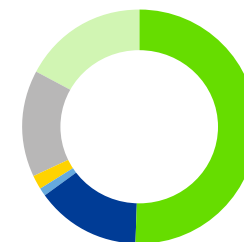
Henkilöstön koulutustaso 31.12.2016, %

- Peruskoulu 3,1 % (3,9 %)
- Ammatillinen koulutus tai lukio 34,8 % (37,7 %)
- Alempi korkeakoulu- tai yliopistotutkinto 19,3 % (18,8 %)
- Ylempi korkeakoulu- tai yliopistotutkinto 21,9 % (20,8 %)
- Tutkijakoulutus (tohtori/lisensiaatti) 2,0 % (1,9 %)
- Muu tai tietoa ei saatavilla 19,0 % (17,1 %)

Tieto kattaa 79,9 % henkilöstöstä, ei Venäjän henkilöstöä.

Henkilöstön koulutusalat 31.12.2016, %

- Tekninen tai luonnontieteellinen 50,8 % (52,2 %)
- Kaupallinen tai oikeustieteellinen 14,2 % (13,8 %)
- Yhteiskuntatieteellinen tai humanistinen 1,3 % (1,1 %)
- Logistiikka ja kuljetusala 2,0 % (2,0 %)
- Yleissivistävä ja muut 14,6 % (15,8 %)
- Tietoa ei saatavilla 17,1 % (15,1 %)

Tieto kattaa 79,9 % henkilöstöstä, ei Venäjän henkilöstöä.

Hyvä johtaminen luo edellytykset yhtiön menestymiselle.

ja työntekijöiden päivittäistä tukemista työn tekemiseen liittyvissä kysymyksissä. Tavoitteita päivitetään tarpeen, ei kalenterin mukaan.

Keskusteleva johtamiskulttuuri palvelee laajasti henkilöstön tarpeita. Henkilöstömme haluaa saada ja antaa palautetta säännöllisesti ja vaikuttaa aktiivisesti työyhteisössään.

Way Forward -toimintatapamuutos kattaa myös turvallisuusjohtamisen ja -käytännöt sekä työyhteisössä vaikuttamisen. Esimerkiksi henkilöstökyselyistä nouse-

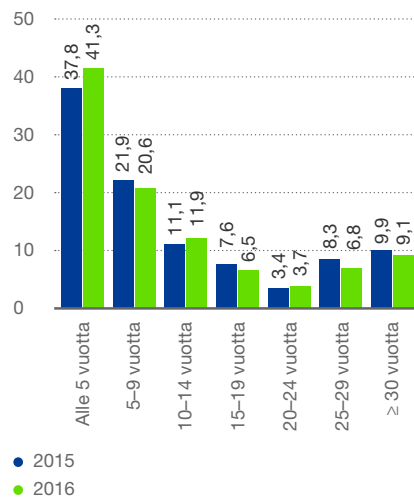
vien toimintasuunnitelmien toteuttamisessa vetovastuu on jatkossa tiimeillä ja työntekijöillä, ei vain esimiehillä.

Osaamisen kehittäminen

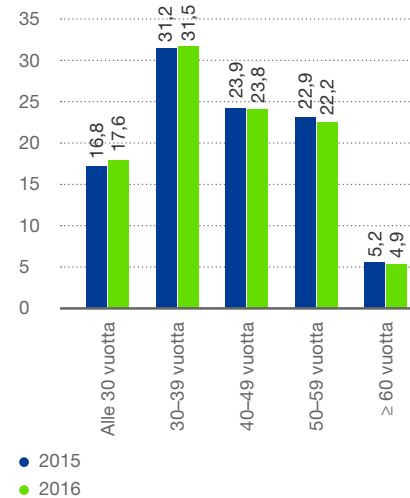
Osaamisen kehittämisen sisältöjä ja menetelmiä muokataan uuden, joustavan työskentelymallin mukaisesti ja eri roolien tarpeisiin soveltaen. Perinteisen luokkahuoneopiskelun rinnalla hyödynnämme tietoisuuksia, verkkooppimista ja työssä oppimista.

Vuonna 2016 henkilöstön kehittämisen asiantuntijat kehittivät aktiivisesti uutta turvallisuusvalmennusohjel-

Henkilöstön palvelusvuodet 31.12.2016, %

Henkilöstön ikäjakauma 31.12.2016, %

maa. Esimiehiä täsmävalmennettiin suoritusjohtamisen uusiin toimintatapoihin ja Hugo-henkilötietojärjestelmän hyödyntämiseen. Tämä Nesteen vuosien 2015 ja 2016 aikana käyttöönotettu järjestelmä on palautteen perusteella helpottanut esimiestyötä kokoamalla johtamiseen liittyvät asiat sekä selkeyttämällä henkilöstöjohtamisen osa-alueita sekä esimiehille että alaisille. Järjestelmä tukee suoritusjohtamisen uudistamista ja työntekijöiden vastuunottoa omasta suorituksestaan ja kehittymisestään.

Syksystä 2015 maaliskuuhun 2016 jatkuneeseen, Aalto EE:n kanssa yhteistyössä toteutettuun NEXWave-valmennusohjelmaan osallistui 130 eri rooleissa toimivaa avainhenkilöä yhtiön kaikista liiketoiminta-alueista ja yhteisistä toiminnoista. Muutoksen johtamiseen ja konsernin arvontuontiin yhdessä asiakkaiden kanssa keskittynyt valmennus tukee Nesteen strategian toteuttamista.

Avoin ja oikeudenmukainen palkitseminen

Palkitsemme henkilöstöämme hyvistä suorituksista ja uskomme oikeudenmukaisen palkitsemisen tukevan erinomaista suoriutumista. Sovellamme ja noudatamme kaikissa toimintamaissamme paikallista työlainsäädäntöä sekä mahdollisia työehtosopimuksia, jotka määrittelevät palkitsemisen osalta muun muassa minimipalkat ja erilliskorvaukset, kuten ylityökorvaukset. Noudatamme keväällä 2016 annettua Suomen valtion omistajapolitiikkaa koskevaa valtioneuvoston periaatepäätöstä, jonka mukaan ”palkitsemisen tulee olla oikeudenmukaista siten, että johdon lisäksi myös henkilöstöä palkitaan yhtiön menestyksestä joko henkilöstörahojen kautta tai muutoin”.

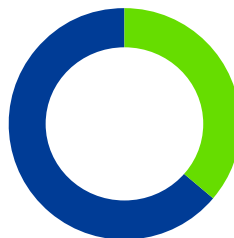
Tavoitteiden asettaminen, palkankorotusten valmistelu ja suorituspalkkiolaskenta on siirretty osaksi uutta henkilötietojärjestelmää. Järjestelmä helpottaa esimiestyötä ja lisää palkitsemisprosessien läpinäkyvyyttä. Hyvän liiketoimintatuloksemme johdosta maksoimme keväällä 2016 ennätyskallisen korkeat suorituspalkkiot koko henkilöstölle.

Valmistelimme vuonna 2015 koko henkilöstön Global Induction -perehdytysohjelmaa, johon on liitetty myös yhtiön globaalit palkitsemisohjeet. Ohjelma pilotoitiin vuonna 2016, ja se julkaistiin vuoden 2017 alussa.

Uusi yhdenvertaisuussuunnitelma

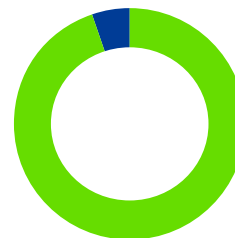
Yhdenvertaisuuslainsäädäntö uudistui Suomessa vuonna 2015. Olemme sisällyttäneet lain edellyttämän yhdenvertaisuussuunnitelman yhtiömme tasa-arvosuunnitelmaan, joka käsiteltiin henkilöstöryhmiemme yhteisessä neuvotteluelimessä joulukuussa 2016. Nesteellä yhdenvertaisuutta edistetään muun muassa varmistamalla, että meillä on syrjimättömät menettelytavat rekrytoinnissa, tehtäväjaossa, koulutukseen pääsyssä ja palkkauksessa. Yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista seurataan yhtiön tasa-arvotyöryhmässä.

Henkilöstön sukupuoli-jakauma 31.12.2016, %

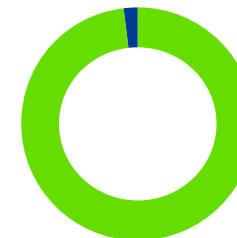
- Naiset 36,2 % (35,1 %)
- Miehet 63,8 % (64,9 %)

Työsuhteiden rakenne työsuhteen mukaan 31.12.2016, %

- Vakituiset 94,8 % (95,6 %)
- Määräaikaiset 5,2 % (4,4 %)

Työsuhteiden rakenne vuoden lopussa työtajan mukaan 31.12.2016, %

- Kokoaikaiset 98,2 % (96,7 %)
- Osa-aikaiset 1,8 % (3,3 %)

Turvallisuus

Yhtiömme turvallisuusvision ja Way Forward -toimintatavan mukaisesti tavoitteenamme on työskennellä turvallisesti ja ammattimaisesti aina ja kaikkialla. Turvallinen käyttäytyminen on keskeinen osa korkeatasoista osaamistamme ja ammatti-identiteettiämme. Turvallinen toiminta on myös hyvää liiketoimintaa ja riskien hallintaa.

Turvallisuustyömme tähtää siihen, että koko arvoketjumme raaka-aineiden hankinnasta lopputuotteisiin asti on turvallinen. Täytämme lupauksen systemaattisella, pitkäjänteisellä työllä, ennakoivalla riskien arvioinnilla ja tunnistamalla kehityskohteita. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää avointa vuorovaikutusta ja yhteistyötä arvoketjumme eri toimijoiden kanssa ja

sitä, että kumppanimme jakavat kanssamme saman turvallisuusvision.

Turvallisuusjohtaminen on osa liiketoimintamme johtamista, ja se on kiinteästi mukana päivittäisessä esimiestyössä. Turvalliset toimintatavat ja prosessit tukevat yhtiötä sen strategian toteuttamisessa. Yhtiöllämme on vastuu kaikkien meille työtä tekevien ihmisten turvallisuudesta, yhtiön omaisuuden turvaamisesta sekä ympäristöstämme. Lisäksi turvallisuustyötämme ohjaavat lait, säädökset ja sidosryhmien, kuten sijoittajien, odotukset.

Suunta kohti nolaa

Visiomme mukaisesti pitkän tähtäimen tavoitteemme on nolla tapaturmaa ja turvallisuuspoikkeamaa. Ase-

tamme vuositason tavoitteet jatkuvan parantamisen periaatteen mukaan myös työturvallisuudelle sekä prosessiturvallisuudelle. Näissä vertaamme itseämme muihin eurooppalaisiin öljy-yhtiöihin. Käytämme vertailutietoja tavoitteiden asettamisessa sekä toimintamme jatkuvassa kehittämisessä.

Vuoden 2016 tavoitteet työturvallisuudelle (TRIF eli lääkinnällistä hoitoa vaativien tapaturmien taajuus miljoonaa työtuntia kohti mukaan lukien urakoitsijat) ja prosessiturvallisuudelle (PSEER eli prosessiturvallisuustapaturmien taajuus miljoonaa työtuntia kohti) olivat 2,1.

Vuonna 2016 emme saavuttaneet asettamiamme tavoitteita. Urakoitsijoiden TRIF oli kuitenkin Nesteen

Turvallisuuden pääsäännöt

1.	2.	3.	4.	5.
Korkealla työskentely	Suljetut tilat	Laitteiden erottaminen	Työlupa	Liikennevaarat
Suojaa itsesi aina putoamiselta.	Varmista aina erityislupa ja suorita kaasutestaus.	Tarkista energian erottaminen ja käytä vaadittavia suojavarusteita.	Noudata aina työluvan ohjeita ja työn turvallisuus-suunnitelmaa.	Noudata nopeusrajoitusta ja liiku turvallisesti.

historian paras eli 4,2. Urakoitsijaturvallisuus säilyi jatkossakin painopistealueenamme.

Suurimpia prosessiturvallisuuden haasteita oli Suomen jalostamoilla. Teimme useita korjaavia toimenpiteitä. Näitä kuvataan tarkemmin vuoden 2016 painopistealuiden yhteydessä.

Mittaamme turvallisuussuoritustamme myös **Safe Days -mittarilla**, joka kertoo niiden päivien lukumäärän, jolloin meillä eikä kanssamme töitä tekevilla urakoitsijoilla ja yhteistyökumppaneilla ollut yhtään tapaturmaa, prosessiturvallisuustapahtumaa, palotapahtumaa, liikenneonnettomuutta eikä ympäristöpoikkeamaa.

Vuoden 2016 painopisteitä

Kehitimme toimintaamme sekä konsernintasoisella Way Forward to Safety -ohjelmalla että paikallisilla toimenpiteillä. Way Forward to Safety:n pääkohtia olivat Nesteen HSE-periaatteiden päivittäminen, urakoitsijaturvallisuuden, prosessiturvallisuusriskien hallinnan sekä yhteisten turvallisuuskoulutusten kehittäminen ja toteuttaminen sekä tiimien turvallisuuslupausten laatiminen. Jatkam-

me Way Forward to Safety -työtämme vuonna 2017 samoilla painopistealueilla.

Paikallisia painopistealueita olivat esimerkiksi Rotterdamin jalostamon seisokin turvallisuus sekä rakennusprojektien turvallisuus Porvoossa, Naantalissa ja Rotterdamissa. Nämä hankkeet toteutettiin ilman vakavia turvallisuuspoikkeamia.

Teimme prosessiturvallisuuden kehittämiseksi paljon työtä. Suomen jalostamoilla keskityimme muun muassa poikkeamien tutkimisen tehostamiseen, prosessiriskien hallintamallin parantamiseen ja vajaakuntoisten laitteiden hallintaan. Singaporen jalostamolla kehitimme poikkeavien tilanteiden hallintaa, riskitietoisuutta ja reagoimista pieniin poikkeamiin. Rotterdamin jalostamolla teimme useita prosessiturvallisuutta parantavia muutoksia seisokin aikana, kuten venttiili- ja putkistomateriaalimuutoksia.

Tuoteturvallisuus

Öljytuotteiden ja uusiutuvien tuotteiden turvallista valmistusta ja käsittelyä tuetaan REACH-rekisteröintien ja niiden päivitysten avulla. Kertomusvuonna päivitimme

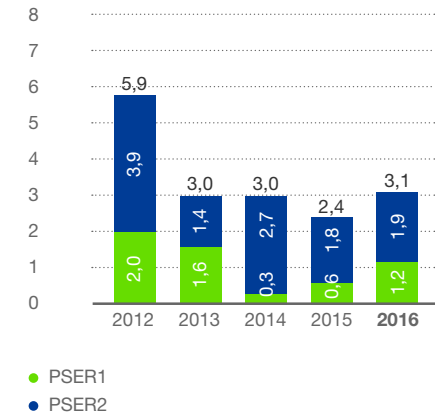
Toimimme turvallisesti ja ammattimaisesti aina ja kaikkialla

- Suuntana nolla tapaturmaa ja poikkeamaa.
- Turvallisen työpäivän jälkeen terveenä kotiin.

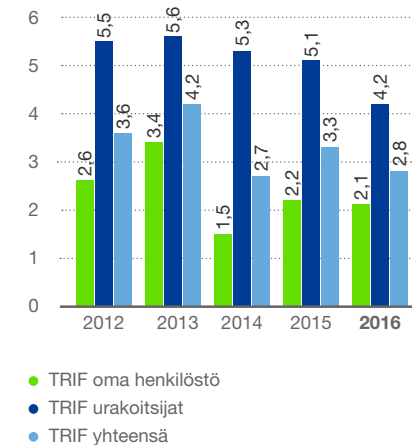
“I Act Safe” -periaattemme:

- Vaikutan hyvällä esimerkillä.
- Otan vastuuta ja teen asiat oikein.
- Noudatan sääntöjä.
- Puuttamalla välitän.

Prosessiturvallisuustapahtumien taajuu

Lääkinnällistä hoitoa vaativien tapaturmien taajuu

tuotteiden turvallisen käytön ohjeistukseen tarvittavia REACH-altistumisskenaarioita sekä varmistimme niiden mukaisen toiminnan työpaikkaselvitysten yhteydessä. Avustimme myös asiakkaitamme skenaarioiden käytössä ja skaalauksessa.

Järjestimme kemikaalihallinnan koulutusta henkilöstöllemme Suomen, Geneven, Singaporen, Rotterdamin, Baltian maiden ja Yhdysvaltojen toimipisteistä. Vuonna 2017 järjestämme koulutusta REACH-asioissa.

Yritysten lakisääteisenä veloitteena on ylläpitää ja toimittaa viranomaisille käsittelemiään kemikaaleja koskevia tietoja. Vuonna 2017 Neste osallistuu aktiivisesti Suomessa kansalliseen KemiDigi-hankkeeseen, jonka tarkoituksena on tehdä viranomaisille toimitettaville kemikaalitiedoille portaali.

Teimme useita uusien syöttöaineiden turvallisuusarviointeja. Haimme näiden käytölle myös erilaisia hyväksyntöjä uusilla markkina-alueilla. Seuraamme tiiviisti Yhdysvaltojen kemikaalilainsäädännön uudistamista.

Osallistumme aktiivisesti biopohjaisten tuotteiden standardointityöhön tavoitteenamme vastuullinen toiminta sekä tuotteiden turvallisen käytön varmistaminen teollisuudessa ja kuluttajien käytössä.

Kuljetusten turvallisuus taataan yhdessä kumppaneiden kanssa

case

Nesteen jalostuksessa käyttämien raaka-aineiden, kemikaalien sekä jalostettujen tuotteiden kuljetukset hoitavat yhtiön ulkopuoliset kumppanit.

[Lue lisää yhteistyöstämme kuljetusten turvallisuuden takaamiseksi >>](#)

Tiimilupaukset muuttavat turvallisuus-kulttuuria

case

"Way Forward to Safety" on pitkän aikavälin turvallisuuden kehitysohjelma, johon osallistuvat kaikki nesteläiset ylimmästä johdosta alkaen.

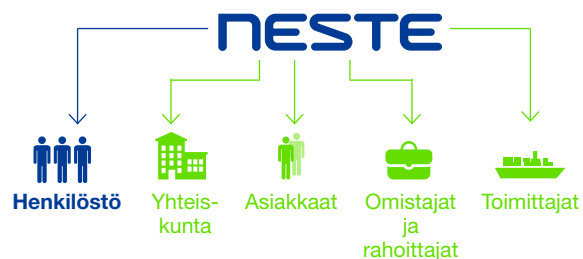
[Lue lisää >>](#)

Oman toiminnan vastuullisuus

Tavoitteet 2016	Saavutukset 2016	Pitkän aikavälin tavoitteet
TRIF 2,1 (lääkinnällistä hoitoa vaativien tapaturmien taajuus miljoonaa työtuntia kohti mukaan lukien urakoitsijat).	TRIF 2,8	Nolla tapaturmaa.
PSER 2,1 (prosessiturvallisuustapahtumien taajuus miljoonaa työtuntia kohti).	PSER 3,1	Nolla turvallisuuspoikkeamaa.
Safe Days 292	Safe Days 287	Kaikki päivät ovat turvallisia.
Ennakoivia turvallisuustoimenpiteitä vähintään 30 700 vuoden 2016 loppuun mennessä.	Ennakoivat turvallisuustoimenpiteet: 31 800	Ylläpidämme saavutetun tason, keskitymme kehittämään toimenpiteiden laatua ja vaikuttavuutta.

Saavutettu
 Osittain saavutettu
 Ei saavutettu

Taloudellinen arvonluonti sidosryhmille

Henkilöstö

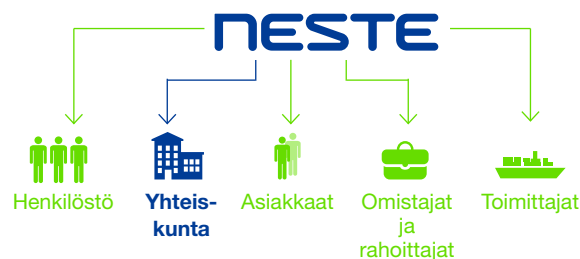
Suorat vaikutukset (milj. euroa)

	2016	2015	2014
Palkat ja palkkiot	266	271	267
Henkilöstösivukulut	79	76*	69*
Koulutusikulut	4,1	3,4	3,1
Henkilöstön maksamat tuloverot Suomeen	67,6	72,9	64,1
Yhtiön suoritukset eläkerahastoihin	56	51	53
Yhtiön suoritukset henkilöstörahaan	4	6	3

* Tietoja tarkennettu vastaamaan 2016 raportointia.

Epäsuorat vaikutukset

- Maksamamme palkkatulot vaikuttavat yksityisen kulutuksen kautta toimintamaiden bruttokansantuotteeseen.
- Henkilöstömme maksamat verot tukevat yhteiskunnallisen hyvinvoinnin tuottamista.
- Henkilöstömme kehittäminen muun muassa työkierrolla ja erilaisilla valmennuskokonaisuuksilla lisää heidän henkistä pääomaansa ja kasvattaa heidän kilpailukykyään työmarkkinoilla.

Yhteiskunta

Suorat vaikutukset (milj. euroa)

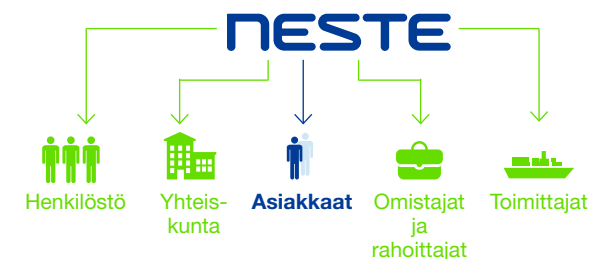
	2016	2015	2014
Tuloverot	152	55	21
Valmisteverot	2 289	2 061	1 942
Ympäristöverot- ja maksut	9	21	22
Hyväntekeväisyys ja sponsorointi	1	1	1
Kertalahjoitus suomalaisille yliopistoille	1,5*	N/A	N/A

* Maksetaan yliopistoille vuosien 2016 ja 2017 aikana.

Epäsuorat vaikutukset

- Tuemme yhteiskunnan ja palvelujen kehittämistä maksamalla veroja ja tarjoamalla työpaikkoja joko itse tai välillisesti kumppaneittemme kautta kaikissa toimintamaissamme.
- Lahjoituksemme yliopistoille tukee suomalaista koulutusjärjestelmää sekä Suomen nuorten tulevaisuutta.

[Tutustu Nesteen verojalanjälkiraporttiin verkossa >>](#)

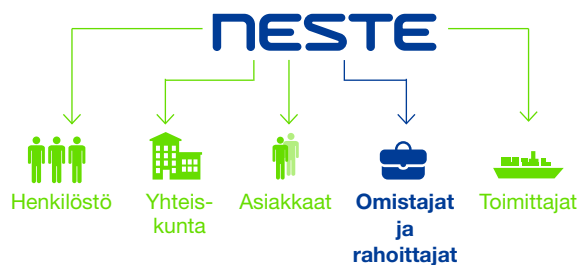
Asiakkaat

Suorat vaikutukset (milj. euroa)

	2016	2015	2014
Liikevaihto	11 689	11 131	15 011

Epäsuorat vaikutukset

- Valmistamillamme uusiutuville tuotteilla ja palveluilla asiakkaamme vähensivät kasvihuonekaasupäästöjä 6,7 Mt.
- Vähäpäästöisiä, uusiutuvia tuotteita jakelemalla tai itse käyttämällä asiakkaamme täyttävät bioelvoitteitaan, osallistuvat ilmastonmuutoksen vastaiseen työhön sekä vähentävät paikalliseen ilmanlaatuun vaikuttavia hiukkaspäästöjä ja niiden terveysvaikutuksia. Raakaöljyn perustuvien tuotteiden ja raaka-aineiden korvaaminen uusiutuville antaa mahdollisuuden myös brändiarvon kasvattamiseen.

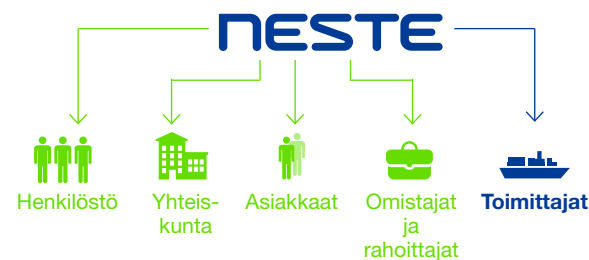
Omistajat ja rahoittajat

Suorat vaikutukset (milj. euroa)	2016	2015	2014
Osingot	332*	256	166
Korot ja rahoituskulut	67	84	75

* Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle.

Epäsuorat vaikutukset

- Omistuksen arvonnousulla ja osingoilla pyrimme kasvattamaan omistajien varallisuutta.
- Suomen valtion omistamien osakkeiden osinkotuotoilla edistetään hyvinvointipalveluiden ylläpitoa.

Toimittajat

Suorat vaikutukset (milj. euroa)	2016	2015	2014
Rahavirtavaikutteiset investoinnit	407	505	272
Jalostuksessa käytettävien raaka-aineiden hankintakulut	8 921	9 016	13 319
Muut (mm. palvelujen ostot)	983	842	938

Epäsuorat vaikutukset

- Yhteistyö kumppaneiden toiminnan kehittämiseksi tukee heidän kilpailukykyä kehittämistä sekä luo heille uusia liiketoimintamahdollisuuksia.
- Nesteen tarjoaman vakaan tulon myötä kumppanimme voivat tarjota yrityksessään työpaikkoja sekä hankkia tuotteita ja palveluja.
- Toimittajien kanssa yhteistyössä tekemämme vastuullisuushankkeet mm. metsäkadon ehkäisemiseksi sekä ihmis- ja työelämän oikeuksien toteutumiseksi pienentävät toimittajien vastuullisuusriskejä, ylläpitävät ja lisäävät heidän kilpailukykyään sekä tukevat heidän työntekijöidensä ja paikallisyhteisöjen hyvinvointia.

Koko vastuullisuustyömme tähtää laajamittaisen yhteiskunnallisen arvon luomiseen.

Tunnusluvut

Ilmasto ja resurssitehokkuus

	2016	2015	2014	2013
Päästöluvut ja ylitykset: Ympäristölupapoiikkeamat	8	6	8	7
Päästöt ilmaan, tonnia				
– Suorat CO ₂ -päästöt (Scope 1)	2 601 100*	2 932 500	3 166 700	3 556 200
– Epäsuorat CO ₂ -päästöt (Scope 2, sijainti)	747 200*	452 300	418 900	444 500
– Epäsuorat CO ₂ -päästöt (Scope 2, toimittaja)**	832 300			
– Muut epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 3)				
– hankitut tavarat ja palvelut	4 500 000	4 300 000	4 900 000	4 600 000
– myytyjen tuotteiden loppukäyttö	40 500 000	37 600 000	43 700 000	40 700 000
– myytyjen tuotteiden loppukäsittely	1 800 000	400 000	400 000	600 000
– kuljetus ja jakelu	270 000	270 000	ei olennainen	ei olennainen
– VOC	4 120	3 760	3 700	4 500
– NO _x	1 900*	2 300	3 000	8 100
– SO ₂	5 900*	7 800	6 800	8 100
– Hiukkaset	170*	180	220	400
Energiankäyttö				
– Kokonaiskulutus, TWh	12,9	10,2	12,7	14,1***
– Polttoaineiden osuus, %	77,6	86,5	91,5	91,4
– Ostosähkö, %	10,1*	7,9	6,1	6,4
– Ostolämpö, %	12,3*	5,6	2,4	2,2
– Energiatehokkuus, energiansäästötoimet GWh**	134			
Vesi, m³/v				
– Vedenotto	9 142 000	8 378 000	8 626 000	8 391 000
– Kokonaisvedenotto vesilähteittäin**				
– pintavesi	8 002 000			
– pohjavesi	6 000			
– kunnallinen verkosto	1 134 000			
– muu	merkityksetön			
– Jätevesi	9 433 000	9 068 000	8 396 000	9 141 000
Päästöt veteen, tonnia				
– Öljypäästöt veteen	1,4	1,6	1,4	1,4
– Kemiallinen hapenkulutus	410	398	392	497

	2016	2015	2014	2013
– Typpipäästöt veteen	73	62	52****	49
– Fosforipäästöt veteen	3,0	2,4	1,9	1,4
Jätteet, tonnia				
– Tavanomainen jäte loppusijoitukseen	5 800	3 600****	12 100	11 900
– Jäte hyötykäyttöön	49 800	56 000****	33 800	33 100
– Vaarallinen jäte loppusijoitukseen	49 500	20 800	24 200	18 900
Merkittävien vuotojen määrä ja suuruus	0	1 kpl/1m ³	0	1 kpl/30 m ³
Jalostamoilla talteenotettu hiilidioksidi, tonnia	134 500	115 000	131 000	156 500
Myyty pesulipeä, tonnia	9 130	7 380	8 600	9 500
Raaka-aineiden käyttö				
Uusiutuvien raaka-aineiden käyttö, milj. tonnia	2,7	2,8	2,6	2,3
Jäte- ja tähderaaka-aineiden käyttö, milj. tonnia	2,1	1,9	1,6	1,2
Sertifioidun raakapalmuöljyn osuus Nesteen raakapalmuöljyn käytöstä	100 % (516 kt)	100 %	100 %	100 %
Nesteen uusiutuvalla dieselillä säädetty kasvihuonekaasupäästöjen vähenemä, milj. tonnia	6,7	6,4	5,6	4,8
Kasvihuonekaasupäästöjen väheneminen Neste uusiutuvalla dieselillä raakaöljypohjaiseen dieseliin verrattuna	40–90 %	40–90 %	40–90 %	40–90 %

Vastuullinen toimitusketju

	2016	2015	2014	2013
Uusiutuvien raaka-aineiden toimittajien lkm	48	43	38	45
Palmuöljyn pienviljelijöiden lkm	33 223	53 249	40 000	54 000
Palmuöljytoimittajien lkm	5	7	6	8
Palmuöljyviljelmien lkm	156	165	212	212
Palmuöljypuristamojen lkm	50	51	57	65
DD-selvitysten lkm ja tulokset	Yhteensä 49 Hyväksytyt 34 Kesken 11 Hylätyt 4	Yhteensä 35 Hyväksytyt 30 Kesken 5 Hylätyt 0	-	-

* Muutos Porvoon voimalaitoksen omistajuudessa maaliskuussa 2016.

** Raportoidaan ensimmäisen kerran 2016.

*** Vuoden 2013 kokonaiskulutuksessa mukana Neste Shipping.

**** Tarkistettu.

GRI-indeksi ja YK:n Global Compact

GRI-sisältöindeksi		Raportointi	Global Compact -periaatteet	GRI-sisältöindeksi		Raportointi	Global Compact -periaatteet
Yleinen sisältö							
STRATEGIA JA ANALYYSI							
G4-1	Toimitusjohtajan katsaus	s. 4–6 Toimitusjohtajan katsaus		G4-15	Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	s. 23 Vastuullisuuspolitiikat ja -periaatteet Sertifikaatit Järjestötoiminta ja yhteistyöhankkeet	7
Organisaation taustakuvaus							
G4-3	Raportoivan organisaation nimi	s. 17–18 Tietoa sijoittajille		G4-16	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	Järjestötoiminta ja yhteistyöhankkeet	
G4-4	Tärkeimmät tavaramerkit/brändit sekä tuotteet ja palvelut	s. 12–13 Liiketoiminta-alueet lyhyesti		Tunnistetut olennaiset näkökohdat ja laskentarajat			
G4-5	Organisaation pääkonttorin sijainti	Espoo		G4-17	Konsernin laskentaraja	s. 28 Nesteen vastuullisuusraportointi 2016 s. 56 Tunnuslukujen laskentaperiaatteet Tilinpäätös 2016	
G4-6	Toimintamaiden lukumäärä ja maat, joissa organisaatio toimii tai jotka ovat merkittäviä raportissa kuvattujen olennaisten yritys vastuun näkökohtien osalta	Suomi, Alankomaat, Belgia, Kanada, Latvia, Liettua, Ruotsi, Singapore, Sveitsi, Venäjä, Viro, Yhdysvallat		G4-18	Raportin sisällön määrittely	s. 24 Olennaisuusarvio Olennaisuusarvio	
G4-7	Organisaation omistusrakenne ja yhtiömuoto	s. 17–18 Tietoa sijoittajille		G4-19	Olennaiset näkökohdat	s. 24 Olennaisuusarvio Olennaisuusarvio	
G4-8	Markkina-alueet	s. 12–13 Liiketoiminta-alueet lyhyesti		G4-20	Olennaisia näkökohtia koskevat laskentarajat organisaation sisällä	Olennaisuusarvio	
G4-9	Raportoivan organisaation koko	s. 15–16 Avainluvut 2016		G4-21	Olennaisia näkökohtia koskevat laskentarajat organisaation ulkopuolella	Olennaisuusarvio	
G4-10	Henkilöstön määrä työsuhteen ja työsopimuksen mukaan, alueellisesti ja sukupuolen mukaan jaoteltuna	s. 15–16 Avainluvut 2016 s. 42, 44 Henkilöstö	6	G4-22	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Ei merkittäviä muutoksia raportointitajaksolla. Mahdolliset muutokset tunnusluvuissa raportoitu kyseisten tunnuslukujen yhteydessä. s. 28 Nesteen vastuullisuusraportointi 2016 s. 56 Tunnuslukujen laskentaperiaatteet	
G4-11	Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	3 453 henkilöä, 69 %	3	G4-23	Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja näkökohtien laskentarajoissa	Ei merkittäviä muutoksia raportointitajaksolla. s. 28 Nesteen vastuullisuusraportointi 2016 s. 56 Tunnuslukujen laskentaperiaatteet Olennaisuusarvio	
G4-12	Organisaation toimitusketju	s. 36 Vastuullinen toimitusketju					
G4-13	Merkittävät muutokset organisaation koossa, rakenteessa, omistusrakenteessa tai toimitusketjussa raportointitajaksolla	Ei muutoksia raportointitajaksolla.					
G4-14	Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	s. 21–23 Vastuullisuuden johtaminen Näkökohtien johtamistavan kuvaukset: Olennaisuusarvio s. 79–83 Riskienhallinta Riskienhallinta					

GRI-sisältöindeksi	Raportointi	Global Compact -periaatteet
Sidosryhmävuorovaikutus		
G4-24	Luettelo organisaation sidosryhmistä	Sidosryhmäyhteistyö
G4-25	Sidosryhmien määrittely- ja valintaperusteet	Sidosryhmäyhteistyö
G4-26	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	s. 24 Olennaisuusarvio s. 25–27 Sidosryhmäyhteistyö
G4-27	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	s. 25–27 Sidosryhmäyhteistyö s. 23 Nesteen vastuullisuustyön laajuus ja kriteerit s. 24 Olennaisuusarvio
Raportin kuvaus		
G4-28	Raportointijakso	s. 28 Nesteen vastuullisuusraportointi 2016
G4-29	Edellisen raportin päiväys	s. 28 Nesteen vastuullisuusraportointi 2016
G4-30	Raportin julkaisu tiheys	s. 28 Nesteen vastuullisuusraportointi 2016
G4-31	Yhteystiedot, josta voi tilata raportin ja kysyä siihen liittyviä lisätietoja	Vastuullisuus, ympäristö ja turvallisuus -yhteyshenkilöt
G4-32	GRI-sisältövertailu	s. 28 Nesteen vastuullisuusraportointi 2016 s. 51–55 GRI-indeksi ja YK:n Global Compact
G4-33	Lähestymistapa ulkoiseen varmennukseen	s. 57–58 Riippumattoman varmentajan varmennusraportti
Hallinto		
G4-34	Hallintorakenne ja valiokunnat	s. 60–64 Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2016 s. 67–68 Hallituksen valiokunnat s. 72–74 Liiketoiminnan johtoryhmä
Liiketoiminnan eettisyys		
G4-56	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	Arvot Way Forward-toimintatapa
Erityinen sisältö		
G4-DMA	Johtamistavan kuvaus	Näkökohtien johtamistavan kuvaukset: Olennaisuusarvio

10

GRI-sisältöindeksi	Raportointi	Global Compact -periaatteet
TALOUDELLINEN VASTUU		
Näkökohta: Taloudelliset tulokset		
G4-EC1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	s. 48–49 Taloudellinen arvonluonti sidosryhmille s. 15–16 Avainluvut 2016
G4-EC3	Organisaation eläkesitoumusten kattavuus	Tilinpäätös 2016, Työsuhde-etuuksista johtuvat veloitteet
G4-EC4	Valtiolta saadut avustukset	Tilinpäätös 2016, Liiketoiminnan muut tuotot
Näkökohta: Epäsuorat taloudelliset vaikutukset		
G4-EC8	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset sekä niiden laajuus	s. 48–49 Taloudellinen arvonluonti sidosryhmille
	Nesteen indikaattori: Verojalanjälki	Verostrategia Verojalanjälki
YMPÄRISTÖVASTUU		
Näkökohta: Energia		
G4-EN3	Organisaation oma energiankulutus	s. 35 Ilmasto ja resurssitehokkuus s. 50 Tunnusluvut s. 56 Tunnuslukujen laskentaperiaatteet
G4-EN6	Energiankulutuksen vähentäminen	s. 33 Energiatehokkuutemme paranee s. 35 Ilmasto ja resurssitehokkuus s. 50 Tunnusluvut s. 56 Tunnuslukujen laskentaperiaatteet
Näkökohta: Vesi		
G4-EN8	Kokonaisvedenotto vesilähteittäin	s. 50 Tunnusluvut
Näkökohta: Päästöt		
G4-EN15	Suorat CO ₂ -päästöt (scope 1)	s. 50 Tunnusluvut s. 56 Tunnuslukujen laskentaperiaatteet
G4-EN16	Epäsuorat CO ₂ -päästöt (scope 2)	s. 50 Tunnusluvut s. 56 Tunnuslukujen laskentaperiaatteet
G4-EN17	Muut epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (scope 3)	s. 50 Tunnusluvut s. 56 Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

7, 8, 9

8, 9

7, 8

7, 8

7, 8

7, 8

GRI-sisältöindeksi		Raportointi	Global Compact -periaatteet
G4-EN19	Kasvihuonekaasupäästöjen (GHG) vähentäminen	s. 30–33 Ilmasto ja resurssitehokkuus s. 35 Ilmasto ja resurssitehokkuus s. 50 Tunnusluvut	8, 9
G4-EN20	Otsonikatoa aiheuttavien aineiden päästöt	Otsonikatoa aiheuttavat aineet on poistettu kokonaan tuotanto- ja sammutusjärjestelmistä 1990-luvulla.	7, 8
G4-EN21	Typen oksidien (NO _x) ja rikkioksidien (SO _x) päästöt sekä muut merkittävät päästöt ilmaan	s. 34 Ilmanlaadun seuranta jatkui s. 50 Tunnusluvut	7, 8
	Nesteen indikaattori: Päästöluvut ja ylitykset	s. 50 Tunnusluvut	
	Nesteen indikaattori: Talteen otettu hiilidioksidi	s. 50 Tunnusluvut	
Näkökohta: Jätevedet ja jätteet			
G4-EN22	Päästöt vesistöön jaoteltuna päästölajeittain ja kohteen mukaan	s. 50 Tunnusluvut s. 56 Tunnuslukujen laskentaperiaatteet	8
G4-EN23	Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja käsittelytavan mukaisesti	s. 50 Tunnusluvut	8
G4-EN24	Merkittävien vuotojen määrä ja suuruus	s. 50 Tunnusluvut	8
Näkökohta: Tuotteet ja palvelut			
G4-EN27	Tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutusten vähentämistoimenpiteiden laajuus	s. 29–35 Ilmasto ja resurssitehokkuus s. 37–40 Vastuullinen toimitusketju s. 50 Tunnusluvut Lisätietoja myös lähteissä: Naapurisanomat, Naantali Kilpilahti, Ympäristön tilan seuranta, Porvoo Metsäkadon ehkäisemistä ja uusiutuvien raaka-aineiden vastuullista hankintaa koskevat ohjeet	7, 8, 9
	Nesteen indikaattori: Uusiutuvien raaka-aineiden käyttö	s. 29–35 Ilmasto ja resurssitehokkuus s. 37 Vastuullinen toimitusketju	8, 9

GRI-sisältöindeksi		Raportointi	Global Compact -periaatteet
Näkökohta: Määräystenmukaisuus			
G4-EN29	Merkittävien ympäristölainsäädännön ja -säännösten rikkomiseen liittyvien sakkojen rahamääräinen arvo sekä ei-rahallisten sanktioiden lukumäärä	Ei sakkoja eikä sanktioita raportointikaudella.	8
Näkökohta: Toimittajien ympäristöarvioinnit			
G4-EN32	Prosenttiosuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu ympäristökriteerien mukaisesti	100 % s. 36–37 Vastuullinen toimitusketju Toimittajavaatimukset	8
SOSIAALINEN VASTUU			
ALAKATEGORIA: Henkilöstö ja työolosuhteet			
Näkökohta: Työllistäminen			
G4-LA1	Uuden palkatun henkilöstön kokonaismäärä ja osuus sekä henkilöstön vaihtuvuus jaoteltuna ikäryhmittäin, sukupuolen mukaan ja alueittain	Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus 11,2 %. Vakinaisen henkilöstön tulovaihtuvuus 10,1 %. Kokonaisvaihtuvuutta nostaa Venäjän palveluasemien henkilöstö, joka kattaa valtaosan yhtiön henkilöstöstä Venäjällä. Henkilöstöluku ei Suomen osalta kata palveluasemien henkilöstöä. s. 43 Oman toiminnan vastuullisuus	6
Näkökohta: Henkilöstön ja työnantajan väliset suhteet			
G4-LA4	Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitusaika ja sen sisältäminen kollektiivisiin työehtosopimuksiin	Neste noudattaa paikallista lainsäädäntöä.	3
Näkökohta: Työterveys ja -turvallisuus			
G4-LA6	Tapaturmatyypit, tapaturmataajuus, ammattitautitaajuus, menetyt työpäivät, poissaolot ja työhön liittyvät kuolemantapaukset jaoteltuna alueittain ja sukupuolen mukaan	Sairauspoissaoloprosentti 2,5 %. s. 46–47 Turvallisuus	
	Nesteen indikaattori: Ennakoivat turvallisuustoimenpiteet	s. 45–47 Turvallisuus	
Näkökohta: Koulutus			
G4-LA10	Osaamisen kehittäminen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat, jotka tukevat henkilöstön jatkuvaa työllisyyttä ja antavat tukea työsuhteen päättymistilanteissa	Nesteen valmennusohjelmien osallistujamäärä 244 hlöä. Koulutus-kulut 4,1 milj. euroa s. 43–44 Osaamisen kehittäminen s. 48 Taloudellinen arvionlonti sidosryhmille	

GRI-sisältöindeksi	Raportointi	Global Compact -periaatteet	
Näkökohta: Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet			
G4-LA12	Organisaation hallintoelinten kokoonpano ja henkilöstön jakauma henkilöstöryhmittäin jaoteltuna sukupuolen, ikäryhmän, vähemmistöryhmän ja muiden monimuotoisuuteen liittyvien tekijöiden mukaisesti	s. 42–44 Oman toiminnan vastuullisuus s. 63, 64–66, 69–71 Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2016	6
Näkökohta: Tasa-arvoinen palkitseminen			
G4-LA13	Naisten ja miesten peruspalkkojen ja palkitsemisen suhde henkilöstöryhmittäin merkittävässä toimipaikoissa	Naisten peruspalkkojen keskiarvon suhde miesten keskiarvoon palkka- ja henkilöstöluokittain Suomessa 91 %–121 % s. 44 Avoin ja oikeudenmukainen palkitseminen	6
Näkökohta: Toimittajien työolojen arviointi			
G4-LA14	Prosenttiosuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu työoloihin liittyvien kriteerien mukaisesti	100 % s. 36–37 Vastuullinen toimitusketju Toimittajavaatimukset	
ALAKATEGORIA: Ihmisoikeudet			
Näkökohta: Syrjinnän kieltä			
G4-HR3	Syrjintätapausten lukumäärä ja niihin liittyvät korjaavat toimenpiteet	Ei syrjintätapauksia raportointikaudella. s. 44 Uusi yhdenvertaisuussuunnitelma Tasa-arvo ja monimuotoisuus	3
Näkökohta: Yhdistymisen vapaus ja työehtosopimusoikeudet			
G4-HR4	Toiminnot ja toimittajat, joiden osalta yhdistymisen vapautta ja oikeutta kollektiivisesti neuvoteltuihin työehtosopimuksiin on rikottu tai sen on tunnistettu olevan vaarassa olla toteutumatta, ja näiden oikeuksien tukemiseksi toteutetut toimenpiteet	s. 36–40 Vastuullinen toimitusketju Nesteen eettiset säännöt toimittajille Ihmisoikeudet – yhtiörajat ylittävää sitoutumista Nesteen työ ihmisoikeuksien toteutumisen varmistamiseksi palmuöljyn toimitusketjussa Neste keskittyy omaan laaja-alaiseen sosiaaliseen vastuun kehitysohjelmaan Seurantatutkimus IOI Groupin öljypalmuviljelmillä Malesiassa	

GRI-sisältöindeksi	Raportointi	Global Compact -periaatteet	
Näkökohta: Lapsityövoima			
G4-HR5	Toiminnot ja toimittajat, joiden osalta on tunnistettu merkittävä lapsityövoiman käytön riski, ja lapsityövoiman käytön estämiseksi toteutetut toimenpiteet	s. 36–40 Vastuullinen toimitusketju Nesteen eettiset säännöt toimittajille Ihmisoikeudet – yhtiörajat ylittävää sitoutumista Nesteen työ ihmisoikeuksien toteutumisen varmistamiseksi palmuöljyn toimitusketjussa	5
Näkökohta: Pakko- ja rangaistustyövoima			
G4-HR6	Toiminnot ja toimittajat, joiden osalta on tunnistettu merkittävä pakko- ja rangaistustyövoiman käytön riski, ja pakko- ja rangaistustyövoiman käytön estämiseksi toteutetut toimenpiteet	s. 36–40 Vastuullinen toimitusketju Nesteen eettiset säännöt toimittajille Ihmisoikeudet – yhtiörajat ylittävää sitoutumista Nesteen työ ihmisoikeuksien toteutumisen varmistamiseksi palmuöljyn toimitusketjussa	4
Näkökohta: Ihmisoikeusarviointit			
G4-HR9	Lukumäärä ja prosenttiosuus toiminnoista, joissa on toteutettu ihmisoikeuksien läpikäynti tai vaikutusarviointi	100 %:ssa Nesteen toiminnoista on toteutettu ihmisoikeusvaikutusten arviointi. Lisäksi osittainen ihmisoikeusvaikutusten arviointi (keskittyen sosiaalisiin ja työelämän vaikutuksiin) on toteutettu palmuöljyn toimitusketjussa Malesiassa ja Indonesiassa. s. 36–37 Vastuullinen toimitusketju	1
Näkökohta: Toimittajien ihmisoikeusarviointit			
G4-HR10	Prosenttiosuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu ihmisoikeuksiin liittyvien kriteerien mukaisesti	100 % s. 36–37 Vastuullinen toimitusketju Toimittajavaatimukset	2

GRI-sisältöindeksi	Raportointi	Global Compact -periaatteet
ALAKATEGORIA: Yhteiskunta		
Näkökohta: Poliittinen vaikuttaminen		
G4-SO6	Poliittisten tukien kokonaisarvo jaoteltuna maittain ja edunsaajittain	Yhtiö ei jaa poliittisia tukia. 10
Näkökohta: Kilpailun rajoitukset		
G4-SO7	Kilpailuoikeudellisten säännösten rikkomiseen, kartelleihin ja määrävän markkina-aseman väärinkäyttöön liittyvien oikeustoimien lukumäärä ja oikeuden päätökset	Ei tapauksia raportointikaudella.
Näkökohta: Määräystenmukaisuus		
G4-SO8	Merkittävien lainsäädännön ja säännösten rikkomiseen liittyvien sakkujen rahamääräinen arvo sekä ei-rahallisten sanktioiden lukumäärä	Ei sakkoja eikä sanktioita raportointikaudella.
ALAKATEGORIA: Tuotevastuu		
Näkökohta: Asiakkaiden terveys ja turvallisuus		
G4-PR2	Tuotteiden elinkaaren aikaisiin terveys- ja turvallisuusvaikutuksiin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan	Ei tapauksia raportointikaudella.
Näkökohta: Tuote- ja palvelutiedot		
G4-PR4	Tuote- ja palveluinformaatioon ja -merkintöihin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan.	Ei tapauksia raportointikaudella.
Näkökohta: Markkinointiviestintä		
G4-PR7	Markkinointiviestintään, mainontaan ja sponsorointiin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan	Ei tapauksia raportointikaudella.
Näkökohta: Määräystenmukaisuus		
G4-PR9	Tuotteiden ja palveluiden käyttöön liittyvän lainsäädännön ja säännösten rikkomisesta aiheutuneiden merkittävien sakkujen rahamääräinen arvo	Ei tapauksia raportointikaudella.

GRI-sisältöindeksi	Raportointi	Global Compact -periaatteet
Nesteen indikaattori: Raakaöljyn ja fossiilisten syöttöaineiden hankinta alueittain	s. 39 Vastuullinen toimitusketju	
Nesteen indikaattori: Sertifioidun raaka-aineen osuus raakapalmuöljyn määrästä	s. 50 Tunnusluvut	
Nesteen indikaattori: Uusiutuvien raaka-aineiden toimittajien lukumäärä	s. 50 Tunnusluvut	
Nesteen indikaattori: Palmuöljyn pienviljelijöiden lukumäärä	s. 50 Tunnusluvut	
Nesteen indikaattori: Palmuöljyn toimittajien lukumäärä	s. 50 Tunnusluvut	
Nesteen indikaattori: Palmuöljyviljelmien lukumäärä	s. 50 Tunnusluvut	
Nesteen indikaattori: Palmuöljy-puristamojen lukumäärä	s. 50 Tunnusluvut	
Nesteen indikaattori: Due Diligence -selvitysten lukumäärä ja tulokset	s. 50 Tunnusluvut	

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

Konsernitason suorituskykytiedot sisältävät emoyhtiön ja emoyhtiön omistuksessa yli 50 %:n osuudella olevat yhtiöt.

Osakkuusyhtiöt eivät sisälly laskentaan.

Ympäristö

Energia: Energiankulutustiedot kattavat Nesteen jalostamot, terminaalit, toimistot, oman asematoiminnan sekä aikarahdatut laivat. Luvut perustuvat näiden yksiköiden toimittamiin tietoihin.

Vedenotto: Vedenottomäärät perustuvat joko omiin mittauksiin tai laskutukseen.

Jätevesipäästöt: Neste raportoi jätevesimäärät, kemiallisen hapenkulutuksen (COD) ja öljy-, typpi- sekä fosforipäästöt. Tiedot lasketaan näytteisiin tai jatkuvaan mittaukseen perustuvien jalostamo- ja terminaalikohtaisten tietojen perusteella. Tiedot eivät sisällä kunnalliseen tai ulkoiseen jätevedenkäsittelylaitokseen sisältyvien jätevesien kuormitusarvoja.

Kasvihuonekaasupäästöt: Scope 1 -päästöjen laskennassa on käytetty Tilastokeskuksen julkaisemien polttoaineluokitusten mukaisten päästökertoimien lisäksi Nesteen omia laboratoriomittauksia. Ostetun sähkön ja lämmön kulutuksen päästökertoimina on käytetty GHG-protokollan mukaisia kertoimia. Scope 3 -päästöjen laskenta perustuu raaka-aineiden hankinnan ja tuotteiden myynnin tietoihin. Päästökertoimina on käytetty julkisista lähteistä saatavia tietoja (esimerkiksi uusiutuvan energian direktiivi) sekä Nesteen omia akkreditoituja laskentatietoja. Scope 3 -laskenta perustuu GHG-protokollan (Corporate standard) periaatteisiin.

Turvallisuus

Tapaturmataajuus: Tapaturmataajuuteen lasketaan poissaoloon johtaneet, työrajoitteen aiheuttaneet tai lääkinnällistä hoitoa edellyttäneet työpaikkatapaturmat. Tapaturmataajuuden (työpaikkatapaturmat miljoonaa tehtyä työtuntia kohden) laskentakaava: työpaikkatapaturmien kokonaismäärä × 1 000 000 / tehdyt työ-

tunnit. Laskenta sisältää oman henkilöstön, urakoitsijat ja Nesteen toimipaikoilla työskentelevät palveluntoimittajat.

Safe Day: Päivä ilman TRI-tapaturmaa, prosessiturvallisuuspoikkeamaa, tulipaloa tai syttymää, ympäristöluparikkomusta tai liikenneonnettomuutta.

Tehdyt työtunnit: Tarkastelujakson aikana koko henkilöstön sekä palveluimittajien tekemät työtunnit. Palveluimittajien työtunneissa voi käyttää arviota (esim. kirjanpilotunnit) ellei tarkka tuntimäärä ole tiedossa.

Työpaikkatapaturma: Työssä/työtehtävissä sattuneet tapaturmat.

TRI (Total Recordable Injuries): Kaikki kirjatut työpaikkatapaturmat: poissaoloon johtaneiden, työrajoitteen aiheuttaneiden tai lääkinnällistä hoitoa edellyttäneiden työpaikkatapaturmien kappalemäärä. Vuonna 2016 raportoidaan tapaturmataajuus ensimmäistä kertaa erikseen oman henkilöstön (TRIF oma henkilöstö) ja urakoitsijoiden (TRIF urakoitsijat) osalta.

PSE1 (Process Safety Event): Prosessissa tapahtunut suunnitteleman ja hallitsematon minkä tahansa aineen päästö, joka johtaa PSE1-luokituksen mukaisiin seurauksiin. Seuraukset voivat olla:

1. poissaoloon (LWI, RWI) tai menehtymiseen (Fatality) johtanut työpaikkatapaturma
2. tulipalo tai räjähdys, jonka suorat kustannukset (ei tuotantomenetykset) ovat > 25 000 euroa
3. evakuointi, sisäsuojautuminen
4. vuoto, jonka määrä ylittää raportointikynnyksen tiettyssä ajassa, raja-arvot Concawen (Eurooppalaisten öljynjalostajien yhteistyöjärjestö) mukaan
5. varopurkausjärjestelmän kautta tapahtuva päästö em. seurauksin

PSE2 (Process Safety Event): Prosessissa tapahtunut suunnitteleman ja hallitsematon minkä tahansa aineen päästö, joka johtaa PSE2-luokituksen mukaisiin seurauksiin. Seuraukset voivat olla:

1. lääkinnällistä hoitoa (MTC) vaativa työpaikkatapaturma
2. tulipalo tai räjähdys, jonka suorat kustannukset (ei tuotantomenetykset) ovat > 2 500 euroa
3. vuoto, jonka määrä ylittää raportointikynnyksen tiettyssä ajassa, raja-arvot Concawen mukaan
4. varopurkausjärjestelmän kautta tapahtuva päästö em. seurauksin

HSEQ (Health, Safety, Environment, Quality): Terveys, turvallisuus, ympäristö ja laatu.

Henkilöstö

Henkilöstölukujen raportointi: Henkilöstömäärät lasketaan henkilömäärinä ja ne sisältävät lähtökohtaisesti aktiivisessa ja lepävässä työsuhteessa olevan henkilöstön. Tuntityöntekijöitä ei lasketa mukaan, koska heidän työtuntimäärissään on suurta hajontaa ja heidän lukumääränsä suhteessa muuhun henkilöstöön on hyvin vähäinen. Henkilöstöluvut on raportoitu 31.12. tilanteen mukaisesti, ellei toisin ole mainittu.

Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus: Palveluksesta lähteneiden vakinaisten henkilöiden määrä 1.1.–31.12. / vakinaisen henkilöstön määrä 31.12. (Mukana ovat kaikki työsuhteen päättymisen syyt.)

Vakinaisen henkilöstön tulovaihtuvuus: Palvelukseen tulleiden vakinaisten henkilöiden määrä 1.1.–31.12. / vakinaisen henkilöstön määrä 31.12.

Koulutuskulut: Koulutuskulut sisältävät koulutukseen liittyvät ulkopuoliset kustannukset, kuten ulkopuolisten kouluttajien palkkiot ja ulkopuolisten koulutusten osallistumismaksut, mutta eivät esimerkiksi osallistujien tai yhtiön omien kouluttajien palkkoja.

Riippumattoman varmentajan varmennusraportti

Neste Oyj:n johdolle

Olemme Neste Oyj:n (jäljempänä myös Yhtiö) johdon pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon, jonka kohteena ovat olleet taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun numeeriset tiedot raportointikaudelta 1.1.–31.12.2016 Neste Oyj:n raportissa ”Nesteen vuosikertomus 2016” ”Vastuullisuus”-osiossa (jäljempänä Vastuullisuustiedot).

Rajoitetun varmuuden antavan toimeksiantomme kohteena on lisäksi ollut AA1000 AccountAbility Principles -periaatteiden soveltaminen Neste Oyj:ssä.

Johdon vastuu

Neste Oyj:n johto vastaa Vastuullisuustietojen laadimisesta raportointikriteeristöä eli Neste Oyj:n raportointiohjeita sekä soveltuvin osin Global Reporting Initiativen laatiman yhteiskuntavastuun G4-raportointiohjeistoa noudattaen. Neste Oyj:n johto vastaa myös sellaisen sisäisen valvonnan järjestämisestä, jonka johto katsoo tarpeelliseksi, jotta on mahdollista laatia Vastuullisuustiedot, joissa ei ole väärinkäytöksistä tai virheistä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Neste Oyj:n johto vastaa myös siitä, että Yhtiö soveltaa AA1000 AccountAbility Principles -periaatteita (sidosryhmien osallistaminen, olennaisten vastuullisuusnäkökohtien määrittäminen, sidosryhmien odotuksiin

vastaaminen) AccountAbility:n AA1000 AccountAbility Principles Standard 2008:n mukaisesti.

Varmentajan riippumattomuus ja laadunvalvonta

Olemme noudattaneet IESBA:n (the International Ethics Standards Board for Accountants) antamien *Eettisten sääntöjen tilintarkastusammattilaisille* mukaisia riippumattomuusvaatimuksia ja muita eettisiä vaatimuksia. Näiden sääntöjen pohjana olevat peruseriaatteet ovat rehellisyys, objektiivisuus, ammatillinen pätevyys ja huolellisuus, salassapitovelvollisuus ja ammatillinen käyttäytyminen.

PricewaterhouseCoopers Oy soveltaa kansainvälistä laadunvalvontastandardia ISQC1 ja näin ollen ylläpitää kattavaa laadunvalvontajärjestelmää. Siihen kuuluu dokumentoituja toimintaperiaatteita ja menettelytapoja, jotka koskevat eettisten vaatimusten, ammatillisten standardien sekä sovellettavien säädöksiin ja määräyksiin perustuvien vaatimusten noudattamista.

Varmentajan velvollisuudet

Meidän velvollisuutenamme on esittää suorittamiemme toimenpiteiden ja hankkimamme evidenssin perusteella rajoitetun varmuuden antava johtopäätös Vastuullisuustiedoista ja AA1000 AccountAbility Principles -periaatteiden soveltamisesta Yhtiössä. Tämä varmennusraportti on laadittu toimeksiantomme ehtojen mukaisesti.

Vastaamme työstämme, varmennusraportista ja esittämistämme johtopäätöksistä vain Neste Oyj:lle, emme kolmansille osapuolille.

Olemme suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon kansainvälisen varmennustoimeksiannostandardin (ISAE) 3000 (uudistettu) ”Muut varmennustoimeksiannot kuin menneitä kausia koskevaan taloudelliseen informaatioon kohdistuva tilintarkastus tai yleisluonteinen tarkastus” mukaisesti. Kyseinen standardi edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme toimeksiannon hankkiaksemme rajoitetun varmuuden siitä, onko Vastuullisuustiedoissa olennaista virheellisyttä.

Olemme lisäksi suorittaneet työmme AA1000 Assurance Standard 2008:n mukaisesti ja sopineet Yhtiön kanssa, että se suoritetaan Type 2 -muotoisena. Tämä edellyttää varmennustoimeksiannon suunnittelemista ja suorittamista siten, että saadaan rajoitettu varmuus siitä, ettei tietoomme ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, ettei Neste Oyj kaikilta olennaisilta osiltaan soveltaisi AA1000 AccountAbility Principles -periaatteita ja etteivätkö Vastuullisuustiedot olisi kaikilta olennaisilta osiltaan luotettavia raportointikriteeristön perusteella.

Rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa evidenssin hankkimistoimenpiteet ovat rajoitetumpia

kuin kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa, minkä vuoksi siinä saadaan vähemmän varmuutta kuin kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa. Varmennustoimeksiintoon kuuluu toimenpiteitä evidenssin hankkimiseksi Vastuullisuustietoihin sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista sekä AA1000 AccountAbility Principles -periaatteiden soveltamisesta yhtiössä. Toimenpiteiden valinta perustuu varmentajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että Vastuullisuustiedoissa on olennainen virheellisyys ja arvioihin riskeistä, että Yhtiö poikkeaa olennaisesti AA1000 AccountAbility Principles -periaatteiden soveltamisesta.

Olemme toteuttaneet muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- Haastatelleet Yhtiön ylimmän johdon edustajia.
- Haastatelleet Yhtiön työntekijöitä organisaation eri tasoilta koskien olennaisuutta, sidosryhmien odotuksia, niihin vastaamista ja sidosryhmien osallistamista.
- Arvioineet sidosryhmien osallistamista ja odotuksiin vastaamista yhtiön dokumentaation ja sisäisen viestinnän perusteella.
- Arvioineet Yhtiössä olennaisiksi määriteltyjä vastuullisuusnäkökohtia sekä arvioineet vastuullisuusraportointia näiden näkökohtien perusteella.
- Toteuttaneet media-analyysin ja internethaun viittauksista Yhtiöön raportointikaudella.
- Vierailleet Yhtiön pääkonttorissa ja yhdellä toimipaikalla Suomessa.
- Haastatelleet Vastuullisuustietojen sisältämien tietojen keruusta ja raportoinnista vastaavia henkilöitä konsernitasolla sekä toimipaikassa.
- Arvioineet, miten konsernin työntekijät soveltavat Yhtiön raportointiohjeita ja menettelytapoja.
- Testanneet tietojen oikeellisuutta ja täydellisyyttä alkuperäisistä dokumenteista ja järjestelmistä otospohjaisesti.

- Testanneet tietojen yhdistelyä ja suorittaneet uudelleenlaskentaa otospohjaisesti.

Rajoitetun varmuuden antava johtopäätös

Suorittamiemme toimenpiteiden ja hankkimamme evidenssin perusteella tietoomme ei ole tullut mitään, mikä antaisi meille syyn uskoa, ettei Neste Oyj:n Vastuullisuustietoja 31.12.2016 päätyneeltä raportointikaudelta ole kaikilta olennaisilta osiltaan laadittu asianmukaisesti raportointikriteeristön perusteella.

Tietoomme ei myöskään ole tullut mitään, mikä antaisi meille syyn uskoa, ettei Neste Oyj kaikilta olennaisilta osiltaan soveltaisi AA1000 AccountAbility Principles -periaatteita.

Varmennusraporttiamme luettaessa on otettava huomioon yritys vastuutietojen tarkkuutta ja täydellisyyttä koskevat luontaiset rajoitteet.

Havainnot ja suositukset

Suorittamiemme toimenpiteiden ja hankkimamme evidenssin perusteella raportoitimme seuraavat havainnot ja suositukset, jotka koskevat AA1000 AccountAbility Principles -periaatteiden soveltamista Neste Oyj:ssä. Nämä havainnot ja suositukset eivät vaikuta edellä esittämiimme johtopäätöksiin.

- **Sidosryhmien osallistaminen:** Neste Oyj:llä on käytössään prosessit sidosryhmien jatkuvaan osallistamiseen ja sidosryhmäyhteistyöhön. Yhtiö on toteuttanut raportointikaudella kyselyn sidosryhmien odotuksien kartoittamiseksi ja olennaisten vastuullisuusnäkökohtien päivittämiseksi. Suosittelemme, että Yhtiö jatkaa sidosryhmävuorovaikutuksen kehittämistä eri markkina-alueilla.

- **Olennaisten vastuullisuusnäkökohtien määrittäminen:** Neste Oyj:llä on käytössään systemaattinen prosessi vastuullisuusnäkökohtien olennaisuuden arvioimiseksi ja määrittämiseksi. Yhtiö on päivittänyt olennaisuusarvion sidosryhmille suunnatun kyselyn perusteella. Suosittelemme edelleen fokusoimaan olennaisuusarviota liiketoiminnan jatkuvuuden ja kehityksen kannalta olennaisimpiin näkökohtiin.
- **Sidosryhmien odotuksiin vastaaminen:** Neste Oyj on kartoittanut laajamittaisesti sidosryhmien odotuksia sekä kyselyn että muun sidosryhmäyhteistyön avulla. Suosittelemme Yhtiötä ottamaan huomioon muutokset sidosryhmissä ja niiden odotuksissa Yhtiötä kohtaan huomioiden muutokset Yhtiön liiketoiminnassa ja markkina-alueissa

Helsingissä 6. päivänä maaliskuuta 2017

PricewaterhouseCoopers Oy

Sirpa Juutinen

Partner

Sustainability & Climate Change

03

Hallinnointi

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2016	60
Riskienhallinta	79
Nesteen palkka- ja palkkioselvitys 2016	84

Neste noudattaa hyvää hallinnointitapaa suomalaisia listayhtiöitä koskevan lainsäädännön, oman yhtiöjärjestyksensä ja listayhtiöiden hallinnointikoodin 2015 mukaisesti.

Lue lisää >>

Nesteelle riskienhallinta on erottamaton osa päivittäisiä johtamisprosesseja ja hyvää hallinnointia.

Lue lisää >>

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2016

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) on laadittu Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin 2015 ja arvopaperimarkkinalain 7 luvun 7 §:n sekä arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta annetun valtiovaraministeriön asetuksen 7 §:n mukaisesti. Selvitys annetaan erillisenä hallituksen toimintakertomuksesta. Se on saatavilla vuosikertomuksen lisäksi osoitteessa www.neste.com/sijoittajat.

Sääntely-ympäristö

Neste noudattaa hyvää hallinnointitapaa suomalaisia listayhtiöitä koskevan lainsäädännön, oman yhtiöjärjestyksensä ja listayhtiöiden hallinnointikoodin 2015 mukaisesti. Hallinnointikoodiin voi tutustua osoitteessa www.cgfinland.fi. Neste Oyj:n osake on noteerattu Nasdaq Helsingissä, ja yhtiö noudattaa Helsingin pörsin sääntöjä. Yhtiö noudattaa myös Finanssivalvonnan sääntöjä ja määräyksiä.

Nesteen tarkastusvaliokunta on käsitellyt hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen. Myös Nesteen tilintarkastaja PricewaterhouseCoopers Oy on tarkastanut, että selvitys on annettu ja että sen sisältämä kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

Neste laatii konsernitilinpäätöksen ja osavuositarkastukset kansainvälisten EU:n hyväksymien IFRS-tilinpäätösten mukaisesti.

tösstandardien, arvopaperimarkkinalain ja soveltuvien Finanssivalvonnan standardien sekä Nasdaq Helsinki Oy:n sääntöjen mukaisesti. Yhtiön toimintakertomus ja emoyhtiön tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain ja kirjanpitolautakunnan ohjeiden ja lausuntojen mukaisesti.

Hallintoelimet

Nesteen hallinto on jaettu yhtiökokouksen, hallituksen ja toimitusjohtajan kesken. Ylintä päätösvaltaa käyttävät osakkeenomistajat yhtiökokouksessa. Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet ja tilintarkastusyhteisön. Hallitus vastaa Nesteen strategiasta, liiketoiminnan ohjaamisesta ja valvonnasta sekä nimittää yhtiön toimitusjohtajan. Yhtiön liiketoimintaa sekä yhtiön strategisten ja operatiivisten tavoitteiden toteuttamista johtaa Nesteen toimitusjohtaja johtoryhmän (NEB) avustamana.

Nesteen pääkonttori sijaitsee Espoossa.

Nesteen hallintomalli

* Öljyn vähittäismyynti -liiketoiminta-alueen nimi on 7.2.2017 lähtien Marketing & Services.

Yhtiökokous

Osakeyhtiöläin mukaan osakkeenomistajat käyttävät yhtiökokouksessa päätösvaltaansa yhtiön asioissa. Omistajat osallistuvat yhtiökokoukseen henkilökohtaisesti tai edustajan välityksellä. Jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa osakkeenomistajat päättävät muun muassa:

- tilinpäätöksen vahvistamisesta
- taseen osoittaman voiton käyttämisestä
- vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle
- hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten sekä tilintarkastusyhteisön valinnasta ja palkkioista.

Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain ennen kesäkuun loppua. Ylimääräinen yhtiökokous on pidettävä silloin, kun hallitus katsoo siihen olevan aihetta tai kun yhtiön tilintarkastaja tai osakkeenomistajat, joilla on yhteensä vähintään kymmenesosa kaikista yhtiön osakkeista, sitä kirjallisesti vaativat tietyn asian käsittelemistä varten.

Yhtiöjärjestyksen mukaan kutsu yhtiökokoukseen toimitetaan osakkeenomistajille julkaisemalla kutsu yhtiön internetsivuilla www.neste.com aikaisintaan kaksi kuukautta ja viimeistään kolme viikkoa ennen yhtiökokousta, kuitenkin vähintään yhdeksän päivää ennen osakeyhtiölaissa tarkoitettua yhtiökokouksen täsmäytyspäivää. Yhtiö julkaisee tiedot yhtiökokouksen ajankohdasta ja paikasta sekä yhtiön internetsivujen osoitteen yhdessä tai useammassa sanomalehdessä samassa määräajassa. Nesteellä ei ole tiedossa yhtiön osakkeiden omistukseen liittyviä osakassopimuksia.

2016

Yhtiökokous pidettiin keskiviikkona 30.3.2016 Helsingissä. Kokous vahvisti emoyhtiön ja konsernin vuoden 2015 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallitukselle ja toimitusjohtajalle vuodelta 2015. Yhtiökokous myös hyväksyi hallituksen ehdotuksen voitonjaosta, jonka mukaan vuodelta 2015 maksettiin osinkoa 1,00 euroa osakkeelta. Osinkoon olivat oikeutettuja osakkeenomistajat, jotka oli merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon osingonmaksun täsmäytyspäivänä 1.4.2016. Osingot maksettiin 8.4.2016. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen jäsenistä ja palkkioista sekä valitsi yhtiölle tilintarkastusyhteisön.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta

Vuonna 2013 yhtiökokous päätti hallituksen esityksestä perustaa pysyvän osakkeenomistajien nimitystoimikunnan. Nimitystoimikunnan tehtävänä on valmistella ja esitellä varsinaiselle yhtiökokoukselle ja tarvittaessa ylimääräiselle yhtiökokoukselle ehdotukset hallituksen jäsenten palkitsemisesta ja lukumäärästä sekä ehdotus hallituksen puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta ja jäsenistä. Lisäksi toimikunnan tehtävänä on etsiä hallituksen jäsenten seuraajaehdokkaita.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta koostuu neljästä (4) jäsenestä, joista yhtiön kolme suurinta osakkeenomistajaa ovat kukin oikeutettuja nimeämään yhden jäsenen. Yhtiön kulloinenkin hallituksen puheenjohtaja toimii toimikunnan neljäntenä jäsenenä.

Nimeämiseen oikeutetut yhtiön suurimmat osakkeenomistajat määräytyvät vuosittain Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon syyskuun ensimmäisenä arkipäivänä rekisteröityinä olevien omistustietojen perus-

teella. Hallituksen puheenjohtaja pyytää näin määräytyvän osakeomistuksen mukaisesti kolme suurinta osakkeenomistajaa kutakin nimeämään yhden jäsenen nimitystoimikuntaan. Mikäli osakkeenomistaja ei halua käyttää nimeämisoikeuttaan, oikeus siirtyy seuraavaksi suurimmalle omistajalle, jolla muutoin ei olisi nimeämisoikeutta.

Hallituksen puheenjohtaja kutsuu koolle osakkeenomistajien nimitystoimikunnan ensimmäisen kokouksen. Toimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, jonka kutsusta toimikunta jatkossa kokoontuu. Kun toimikunta on valittu, yhtiö julkistaa kokoonpanon tiedotteella.

Nimitystoimikunta perustetaan toimimaan toistaiseksi kunnes yhtiökokous toisin päättää. Toimikunnan jäsenet nimitetään vuosittain ja jäsenten toimikausi päättyy, kun toimikuntaan on nimitetty uudet jäsenet.

Toimikunnan tulee toimittaa ehdotuksensa yhtiön hallitukselle vuosittain varsinaista yhtiökokousta edeltävän tammikuun 31. päivään mennessä. Ylimääräiselle yhtiökokoukselle tehtävät ehdotukset tulee toimittaa yhtiön hallitukselle siten, että ne voidaan sisällyttää yhtiökokoukseen.

Vuoden 2017 yhtiökokousta valmistelleen osakkeenomistajien nimitystoimikunnan kokoonpano

Nesteen osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan nimitettiin 2.9.2016 ylijohtaja Eero Heliövaara valtioneuvoston kanslian omistajaohjausyksiköstä (puheenjohtaja), toimitusjohtaja Timo Ritakallio Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisesta, pääjohtaja Liisa Hyssälä Kelasta sekä Nesteen hallituksen puheenjohtaja Jorma Eloranta. Liisa Hyssälän jäätyä eläkkeelle hänen tilalleen tuli 1.1.2017 Kelan uusi pääjohtaja Elli Aaltonen.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta kokoontui 4 kertaa. Nimitystoimikunta teki ehdotuksen hallituksen jäsenistä ja heidän palkkioistaan 27.1.2017.

Toiminta

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta valmistelee ehdotukset seuraavalle varsinaiselle yhtiökokoukselle:

- hallituksen jäsenten lukumäärästä
- hallituksen puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta ja jäsenistä
- hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten palkkioista.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan valintaprosessi, kokoonpano ja tehtävät on määritelty yksityiskohtaisesti [työjärjestyksessä](#).

Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan jäsenet:

Eero Heliövaara

Kauppatieteiden maisteri, diplomi-insinööri. Nimitystoimikunnan puheenjohtaja.
s. 1956.

Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausyksikön ylijohdaja. Suomen Syöpäinstituutin Säätiön, HLD Healthy Life Devices Oy:n ja Pörssisäätiön hallituksen jäsen. Nesteen, Finnairin ja Fortumin osakkeenomistajien nimitystoimikuntien puheenjohtaja.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016: 0 osaketta.

** Suomen valtio: 128 458 247 osaketta.

Jorma Eloranta

Diplomi-insinööri, vuorineuvos, tekniikan tohtori h.c. Nimitystoimikunnan jäsen.
s. 1951.

Neste Oyj:n, Suominen Oyj:n ja Uponor Oyj:n hallitusten puheenjohtaja. Pienelo Oy:n hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja. Suomen messusäätiön ja Stora Enson hallituksen varapuheenjohtaja. Cargotec Oyj:n hallituksen jäsen. Nesteen, Suominen ja Uponorin henkilöstö- ja palkitsemisvaliokuntien puheenjohtaja ja Stora Enson palkitsemisvaliokunnan jäsen. Cargotecin nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan jäsen. Nesteen, Stora Enson ja Suominen osakkeenomistajien nimitystoimikuntien jäsen. Asiantuntijajäsen Uponorin osakkeenomistajien nimitystoimikunnassa.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016: 12 985 osaketta.

Liisa Hyssälä

Valtiotieteen maisteri, hammaslääketieteen tohtori. Nimitystoimikunnan jäsen 1.9.–31.12.2016.
s. 1948.

Kelan pääjohtaja. Fortumin ja Nesteen osakkeenomistajien nimitystoimikuntien jäsen. Palta ry:n ja Oulun yliopiston hallituksen jäsen.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016: 0 osaketta.

** Kela: 2 648 424 osaketta.

Elli Aaltonen

Filosofian maisteri, yhteiskuntatieteiden tohtori. Nimitystoimikunnan jäsen 1.1.2017 alkaen.
s. 1953.

Kelan pääjohtaja. Nesteen osakkeenomistajien nimitystoimikunnan jäsen. Itä-Suomen yliopiston hallituksen ja neuvottelukunnan jäsen. HAUSin neuvottelukunnan jäsen. ICSW, International Council on Social Welfare, Suomen toimikunnan puheenjohtaja.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016: 0 osaketta.

** Kela: 2 648 424 osaketta.

Timo Ritakallio

Tekniikan tohtori, oikeustieteen maisteri, MBA. Nimitystoimikunnan jäsen.
s. 1962.

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen toimitusjohtaja. Elisan, Fortumin, Kemiran, Nesteen, Orionin, Outokummun, Technopoliksen, Tikkurilan ja Tiedon osakkeenomistajien nimitystoimikuntien jäsen.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016: 0 osaketta.

** Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen: 4 820 849 osaketta.

Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:

* Omat omistukset ja määräysvalta-yhteisöt.

** Nimitystoimikunnan jäsenen edustaman osakkeenomistajan omistus.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan jäsenten osallistuminen kokouksiin vuonna 2016

	Osallistuminen
Eero Heliövaara	4/4
Jorma Eloranta	4/4
Liisa Hyssälä	1/3
Mikko Mursula	1/1
Timo Ritakallio	3/3
Reima Rytstö	1/1

Lisäksi 27.1.2017 pidettyyn kokoukseen, jossa hyväksyttiin ehdotukset vuoden 2017 yhtiökokoukselle, osallistui kaikki jäsenet eli Eero Heliövaara, Elli Aaltonen, Jorma Eloranta ja Timo Ritakallio.

Vuoden 2016 yhtiökokousta valmistelleen osakkeenomistajien nimitystoimikunnan kokoonpano

Vuoden 2016 yhtiökokousta valmistelleeseen osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan kuuluivat ylijohtaja Eero Heliövaara valtioneuvoston kanslian omistajaohjausyksiköstä (puheenjohtaja), sijoitusjohtaja Mikko Mursula Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisesta, varatoimitusjohtaja Reima Rytölä Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varmasta sekä Nesteen hallituksen puheenjohtaja Jorma Eloranta.

Nimitystoimikunta kokoontui 4 kertaa. Nimitystoimikunta teki ehdotuksen hallituksen jäsenistä ja heidän palkkioistaan 25.1.2016.

Hallitus

Yhtiöjärjestyksen mukaan hallitukseen kuuluu viidestä kahdeksaan jäsentä, jotka valitaan varsinaisessa yhtiökokouksessa toimikaudeksi, joka päättyy seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen.

Hallituksen monimuotoisuus

Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan suunnitelmassa taitavan, osaavan, kokeneen ja tehokkaan hallituksen kokoonpanoa monimuotoisuuden näkökulmasta, sillä on käytettävissä myös seuraavat yhtiön itsensä määrittämät monimuotoisuutta koskevat periaatteet.

Hallituksen monimuotoisuuden tulee olla osana yhteistyökykyistä ja toimivaa hallitusta, joka pystyy vastaamaan Nesteen liiketoimintojen ja strategisten tavoitteiden asettamiin vaatimuksiin sekä tukemaan ja haastamaan Nesteen toimivaa johtoa ennakoivasti ja rakentavasti. Hallituksen kokoonpanon kannalta olennaisia tekijöitä ovat hallituksen jäsenten toisiaan täydentävä ja monipuolinen osaaminen, koulutus ja

kokemus eri ammatti- ja toimialoilta, johtamisesta, eri kehitysvaiheessa olevista liiketoiminnoista sekä jäsenten henkilökohtaiset ominaisuudet, jotka kaikki tuovat hallitukseen monimuotoisuutta. Hallituksen monimuotoisuutta tukevat myös kokemus Nesteelle strategisesti merkityksellisistä teollisuudenaloista ja markkinoista, kokemus ja kyvykkyys teknologioista ja kansainvälisestä toimintaympäristöstä sekä monipuolinen ikä- ja sukupuolijakauma siten, että hallituksessa on aina riittävästi molempia sukupuolia. Hallituksen kokoonpanon kannalta tärkeää on huomioida Nesteen nykyiset ja kehittyvät tarpeet ja varmistaa, että hallitus kokonaisuutena mahdollistaa Nesteen nykyisen ja tulevan liiketoiminnan kehittämisen, mitä myös monimuotoisuus omalta osaltaan tukee.

Vuonna 2016 Nesteen hallitukseen kuului seitsemän jäsentä. Kaikilla hallituksen jäsenillä on korkeakoulututkinto, ja yksi on väitellyt tohtoriksi. Tutkinnot ovat eri aloilta pääpainon ollessa tekniikan tutkinnoissa. Kaikilla hallituksen jäsenillä on kansainvälistä työkokemusta eri tyyppisistä tehtävistä ja he ovat toimineet tai toimivat sekä listattujen että listaamattomien yhtiöiden johto- tai hallitustehtävissä. Kaksi jäsenistä on toiminut suurten kansainvälisten öljy-yhtiöiden johtotehtävissä. Hallitus on myös kulttuuritaustaltaan monimuotoinen: jäsenet tulevat kolmesta eri maasta ja puhuvat äidinkielenään neljää eri kieltä. Naisten osuus hallituksen jäsenistä on 43 %, mikä täyttää valtioneuvoston 17.2.2015 antaman periaatepäätöksen tavoitteen. Ikänsä puolesta hallituksen jäsenet jakautuvat tasaisesti 50–68 ikävuoden välille. Hallituksen jäsenten toimikauden pituus jakautuu myös tasaisesti: kolme jäsenistä on kuulunut hallitukseen yli viisi vuotta ja neljä jäsenistä alle neljä vuotta.

Hallituksen toiminta

Hallituksella tulee vuosittain olla vähintään 8 säännöllistä kokousta, joiden ajankohdat on etukäteen määritelty. Tarvittaessa järjestetään lisäksi ylimääräisiä kokouksia. Hallituksen puheenjohtaja tai hänen ollessaan estyneenä hallituksen varapuheenjohtaja kutsuu hallituksen koolle sen jäsenen tai toimitusjohtajan pyynnöstä tai mikäli hallituksen puheenjohtaja itse katsoo sen tarpeelliseksi. Kokous on päätösvaltainen, jos siihen osallistuu yli puolet jäsenistä. Hallitus laatii itselleen toimintasuunnitelman varsinaisten yhtiökokousten väliseksi ajanjaksoksi. Suunnitelma sisältää muun ohessa kokousaikataulun ja kussakin kokouksessa käsiteltävät tärkeimmät asiat. Hallituksen tulee vuosittain arvioida toimintansa tehokkuutta. Arviointi käsitellään hallituksessa viimeistään tilikauden päättymisen jälkeen.

Hallituksen tehtävät

Hallituksen tehtävät ja vastuut määritellään yksityiskohteisesti hallituksen hyväksymässä [työjärjestyksessä](#).

Hallituksen jäsen ei voi olla mukana päätettäessä sellaista asiaa, joka liittyy (i) sopimukseen kyseisen hallituksen jäsenen ja Neste-konserniin kuuluvan yhtiön välillä; (ii) sopimukseen Neste-konserniin kuuluvan yhtiön ja kolmannen osapuolen välillä, kun hallituksen jäsenellä on sellainen olennainen etu, joka on ristiriidassa Nesteen tai Neste-konserniin kuuluvan yhtiön edun kanssa; (iii) sopimukseen Neste-konserniin kuuluvan yhtiön ja sellaisen oikeussubjektin, jota hallituksen jäsen edustaa joko itse tai yhdessä muiden henkilöiden kanssa, välillä. Kohtaa (iii) ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun Nesteen kanssa sopimuksen solminut taho on Neste-konserniin kuuluva yhtiö. Termi ”sopimus” käsittää tässä yhteydessä myös kanteet sekä muut oikeusprosessit, jotka ovat seurausta mainituista sopimuksista tai yhteydessä niihin.

2016

Vuonna 2016 yhtiökokous valitsi hallitukseen seuraavan yhtiökokouksen loppuun asti seitsemän jäsentä, jotka ovat Jorma Eloranta, Maija-Liisa Friman, Laura Raitio, Jean-Baptiste Renard, Willem Schoeber, Kirsi Sormunen ja Marco Wirén. Jorma Eloranta toimii hallituksen puheenjohtajana ja Maija-Liisa Friman varapuheenjohtajana.

Vuonna 2016 hallitus kokoontui 10 kertaa. Jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 100. Hallitus keskittyi työssään yhtiön taloudellisen tuloksen

ja tilan seurantaan, kävi dialogia johdon kanssa liiketoimintastrategian kehittämisestä ja hyväksyi johdon esittämät strategiset peruslinjaukset, valvoi strategian toteuttamista sekä arvioi pitkän aikavälin toimintaympäristön muutoksia ja niiden vaikutuksia yhtiön liiketoimintaan. Hallitus kiinnitti huomiota turvallisuuden parantamiseen ja valvoi toimenpiteitä tuotantolaitosten käytettävyyden parantamiseksi ja toimintatapojen kehittämiseksi. Hallitus myös seurasi uusiutuvien tuotteiden raaka-ainepohjan joustavuuden lisäämistä erityisesti jäte- ja tähderaa-ka-aineiden kaupallisia ja teknologisia ratkaisuja hy-

väksi käyttäen. Lisäksi hallitus seurasi liiketoiminnan kehittämistä monissa uusiutuviissa tuotesovelluksissa kuten uusiutuviassa lentopolttoaineessa sekä biopohjaisissa kemikaaleissa, jota varten perustettiin Uudet liiketoiminnot -yksikkö. Hallitus kiinnitti myös huomiota riskienhallinnan kehittämiseen sekä huolehti muista sille työjärjestyksen mukaan kuuluvista tehtävistä.

Tietoja hallituksen jäsenten riippumattomuudesta, valiokuntatyöstä ja osallistumisesta kokouksiin on esitetty oheisessa taulukossa.

Hallitus, 31.12.2016

	Asema	Syntymä- vuosi	Koulutus	Päätoimi	Riippumaton yhtiöstä	Riippumaton merkittävistä os.om.	Henkilöstö- ja palkitsemis- valiokunta	Tarkastus- valiokunta	Läsnäolo kokouksissa	
									Hallitus	Valiokunnat
Jorma Eloranta	Puheenjohtaja	1951	Diplomi-insinööri Tekniikan tohtori h.c.	Hallitusammattilainen	•	•	•		10/10	6/6
Maija-Liisa Friman	Vara- puheenjohtaja	1952	Diplomi-insinööri	Hallitusammattilainen	•	•	•	•	10/10	2/2*, 5/5**
Laura Raitio	Jäsen	1962	Tekniikan lisensiaatti	Diacor terveystalutus Oy:n toimitusjohtaja	•	•	•	•	10/10	5/5*, 1/1**
Jean-Baptiste Renard	Jäsen	1961	Diplomi-insinööri	Hallitusammattilainen	•	•	•		10/10	6/6
Willem Schoeber	Jäsen	1948	Tekniikan tohtori	Hallitusammattilainen	•	•		•	10/10	7/7
Kirsi Sormunen	Jäsen	1957	Kauppätieteiden maisteri	Hallitusammattilainen	•	•		•	10/10	7/7
Marco Wirén	Jäsen	1966	Kauppätieteiden maisteri	Wärtsilän talous- ja rahoitusjohtaja	•	•		•	10/10	7/7

* Tarkastusvaliokunta: Maija-Liisa Friman 30.3.2016 asti. Laura Raitio 1.4.2016 alkaen.

** Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta: Laura Raitio 30.3.2016 asti. Maija-Liisa Friman 1.4.2016 alkaen.

Hallituksen jäsenten osakeomistukset on esitetty ansioluetteloiden yhteydessä. Hallituksen jäsenten palkkiot on esitetty vuosikertomuksen Palkka- ja palkkioselvityksessä.

Hallitus

Jorma Eloranta

Diplomi-insinööri, vuorineuvos
Tekniikan tohtori h.c.
s. 1951

Hallituksen puheenjohtaja, hallituksessa vuodesta 2011
Riippumaton jäsen

Metso Oyj:n toimitusjohtaja 2004–2011. Kvaerner Masa-Yards Oy:n toimitusjohtaja 2001–2003. Patria Industries Oyj:n toimitusjohtaja 1997–2000. Finvest ja Jaakko Pöyry -konsernien varatoimitusjohtaja 1996. Finvest Oy:n toimitusjohtaja 1985–1995. Suominen Oyj:n ja Uponor Oyj:n hallitusten puheenjohtaja. Pienelo Oyj:n hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja. Suomen messusäätiön ja Stora Enson hallituksen varapuheenjohtaja. Cargotec Oyj:n hallituksen jäsen. Nesteen, Suominen ja Uponorin henkilöstö- ja palkitsemisvaliokuntien puheenjohtaja ja Stora Enson palkitsemisvaliokunnan jäsen. Cargotecin nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan jäsen. Nesteen, Stora Enson ja Suominen osakkeenomistajien nimitystoimikuntien jäsen. Asiantuntijajäsen Uponorin osakkeenomistajien nimitystoimikunnassa.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
12 985 osaketta

Maija-Liisa Friman

Diplomi-insinööri
s. 1952

Hallituksen varapuheenjohtaja, hallituksessa vuodesta 2010
Riippumaton jäsen

Aspocomp Group Oyj:n toimitusjohtaja 2004–2007. Vattenfall Oy:n toimitusjohtaja 2000–2004. Gyproc Oy:n toimitusjohtaja 1993–2000. Diakonissalaitoksen säätiön hallituksen puheenjohtaja. SCA:n, Finnairin, LKAB:n ja Arvopaperimarkkina-yhdistyksen hallitusten jäsen. Finnairin tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja. Boardman Oy:n partneri. Nesteen henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan jäsen.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
6 000 osaketta

Laura Raitio

Tekniikan lisensiaatti
s. 1962

Hallituksessa vuodesta 2011
Riippumaton jäsen

Diacor terveystalvet Oy:n toimitusjohtaja vuodesta 2014. Ahlstrom Oyj:n Building and Energy -liiketoiminta-alueen johtaja 2009–2014 ja johtoryhmän jäsen 2006–2014, Ahlstrom Oyj:n markkinointijohtaja (myyntiverkosto, henkilöstöhallinto, viestintä ja markkinointi) 2006–2008. Ahlstromin Tapetti- ja julistepaperit-, esikyllästetyt huonekalupaperit- ja hiomapaperit -tuotelinjojen johtaja Osnabrückissä Saksassa 2002–2005. Ahlstrom Kauttua Oy:n toimitusjohtaja 2001–2002. Vuodesta 1990 lähtien useita johtotason tehtäviä Ahlstromin erikoispaperi-liiketoiminnoissa. Boardman Oy:n ja Suominen Oyj:n hallitusten jäsen. Nesteen tarkastusvaliokunnan jäsen.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
1 500 osaketta

Jean-Baptiste Renard

Teknisen alan ylempi korkeakoulututkinto Ecole Polytechniquesta ja öljyalan tutkinto French Petroleum Institutesta.
s. 1961

Hallituksessa vuodesta 2014
Riippumaton jäsen

2PR Consultingin perustaja ja toimitusjohtaja, itsenäinen energia-asiantuntija ja konsultti. Useita tehtäviä BP:ssä 1986–2010; Euroopan ja Etelä-Afrikan alueista vastaava johtaja 2006–2010, liiketoiminnan markkinoinnista ja uusista markkinoista vastaava johtaja sekä Öljynjalostus- ja markkinointi -toimintojen johtoryhmän jäsen 2003–2006. Johtaja (non-executive) Masana Petroleum Solutionsissa (Etelä-Afrikka), IFP Trainingissä (Ranska) ja CLH-yhtiössä (Espanja); pro bono -konsultointia yhteiskunnallisille yrittäjille. Entrepreneur&+n hallintoneuvoston jäsen. IFP-koulun (French Petroleum Institute) neuvottelukunnan jäsen. Nesteen henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan jäsen.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
7 650 osaketta

Willem Schoeber

Tekniikan tohtori

s. 1948

Hallituksessa vuodesta 2013

Riippumaton jäsen

Itsenäinen liiketoimintakonsultti. Hallituksen puheenjohtaja EWE Turkey Holding AŞ:ssä, Bursagaz AŞ:ssä ja Kayserigaz AŞ:ssä 2010–2015. EWE AG:n johtoryhmän jäsen, vastuualueena sähköntuotanto ja kansainvälinen liiketoiminta (Turkki ja Puola) 2010–2013. swb AG:n (Saksa) johtoryhmän puheenjohtaja 2007–2011. Useita tehtäviä erityisesti öljynjalostuksessa Royal Dutch Shell -konsernin yhtiöissä vuosina 1977–2007. Gasunie N.V:n (Hollanti) hallintoneuvoston jäsen vuodesta 2013 ja Societatea Energetica "Electrica" S.A:n (Romania) hallituksen jäsen vuodesta 2016. Nesteen tarkastusvaliokunnan jäsen.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
2 000 osaketta

Kirsi Sormunen

Kauppatieteiden maisteri

s. 1957

Hallituksessa vuodesta 2013

Riippumaton jäsen

Nokia Oyj:n yritysvaluuttajohtaja joulukuuhun 2013 asti. Nokia Oyj:n kestävä kehityksen johtaja 2009–2012, ympäristöjohtaja 2004–2009 ja strategiakehitysjohtaja 2003–2004. Toiminut myös Nokian Pohjois- ja Etelä-Amerikan talous- ja rahoitustoiminnoista vastaavana johtajana Yhdysvalloissa Texasissa vuosina 1999–2003, Nokia Telecommunicationsin talous- ja rahoitusjohtajana 1995–1999 sekä Nokia-konsernin rahoitusjohtajana 1993–1995. Useita eri tehtäviä Nokia Oyj:n rahoitusyksikössä vuodesta 1982 alkaen. DNA Oyj:n hallituksen, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran hallituksen ja Suomen Unicefin hallituksen jäsen. Nesteen tarkastusvaliokunnan jäsen.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
0 osaketta

Marco Wirén

Kauppatieteiden maisteri

s. 1966

Hallituksessa vuodesta 2015

Riippumaton jäsen

Wärtsilä Oyj:n talous- ja rahoitusjohtaja vuodesta 2013. SSAB:n talous- ja rahoitusjohtaja 2008–2013. SSAB:n Business Control -johtaja 2007–2008. Eltel Networksin talous- ja rahoitusjohtaja ja liiketoiminnan kehittämisestä vastaava johtaja 2002–2007. NCC:n liiketoiminnan kehittämisestä vastaava johtaja ja talousjohtaja 1995–2001. Nesteen tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
1 000 osaketta

Hallituksen
jäsenien CV:t
Neste.comissa >>

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
omat omistukset ja
määräysvaltaisuudet.

Hallituksen valiokunnat

Hallitus on muodostanut keskuudestaan tarkastusvaliokunnan, jossa on 4 jäsentä sekä henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan, jossa on 3 jäsentä. Valiokuntien kokoukset ovat päätösvaltaisia, jos niihin osallistuu enemmän kuin kaksi valiokunnan jäsentä, puheenjohtaja mukaan lukien. Valiokuntien jäsenet valitaan hallituksen jäsenen keskuudesta vuoden toimikaudeksi. Hallitus on hyväksynyt kummallekin valiokunnalle työjärjestyksen, jossa määritellään tehtävät ja vastuut. Valiokunnan puheenjohtaja määrittää jäsenten kanssa kokousten määrän ja aikataulun. Valiokuntakokouksia on vähintään kaksi vuodessa. Kumpikin valiokunta raportoi säännöllisesti kokouksistaan hallitukselle. Raportti sisältää vähintään yhteenvedon valiokunnalle osoitetuista tehtävistä ja niiden hoitamisesta. Valiokunnat tekevät vuosittain toiminnastaan itsearviointiraportin hallitukselle.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunta koostuu työjärjestyksensä mukaisesti vähintään kolmesta hallituksen jäsenestä, jotka ovat riippumattomia yhtiöstä ja sen tytäryhtiöistä ja joista vähintään yksi on riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista. Jäsenillä tulee olla riittävät tiedot kirjanpitoikäntäntöistä ja taloudellisten raporttien valmistelusta sekä muu hallituksen määrittelemä pätevyys. Tarkastusvaliokunnalla on tarpeen mukaan lupa käyttää ulkopuolisia konsultteja tai asiantuntijoita.

Tehtävät

Tarkastusvaliokunnan tehtävät ja vastuut määritellään yksityiskohtaisesti hallituksen hyväksymässä [työjärjestyksessä](#).

2016

Tarkastusvaliokuntaan ovat 1.4.2016 alkaen kuuluneet Marco Wirén (puheenjohtaja), Laura Raitio, Willem Schoeber ja Kirsi Sormunen. 30.3.2016 asti tarkastusvaliokuntaan kuuluivat Marco Wirén (puheenjohtaja), Maija-Liisa Friman, Willem Schoeber ja Kirsi Sormunen.

Vuoden 2016 aikana tarkastusvaliokunta kokoontui 7 kertaa. Jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 100. Työjärjestyksen mukaisten tehtäviensä lisäksi tarkastusvaliokunta keskittyi talousraportointiin ja riskienhallintaan sekä perehtyi yhtiön markkinariskien suojaustoimintaan. Lisäksi valiokunta seurasi erityisesti uusiutuvien polttoaineiden liiketoiminnan kasvuun liittyvien markkinariskien hallintaa. Valiokunnan työn painopistealueina olivat myös ICT-järjestelmien kehittäminen ja toiminnanohjausjärjestelmän (ERP) uudistaminen sekä sitä koskevan projektin seuraaminen.

Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta

Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta koostuu hallituksen puheenjohtajasta ja vähintään kahdesta muusta yhtiön johtoon kuulumattomasta hallituksen jäsenestä.

Tehtävät

Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan tehtävät ja vastuut määritellään yksityiskohtaisesti hallituksen hyväksymässä [työjärjestyksessä](#).

2016

Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokuntaan ovat 1.4.2016 alkaen kuuluneet Jorma Eloranta (puheenjohtaja), Maija-Liisa Friman ja Jean-Baptiste Renard. 30.3.2016 asti henkilöstö- ja palkitsemisvaliokuntaan kuuluivat Jorma Eloranta (puheenjohtaja), Laura Raitio ja Jean-Baptiste Renard.

Vuoden 2016 aikana henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta kokoontui 6 kertaa. Jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 100. Työjärjestyksessä mainittujen tehtävien lisäksi henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan painopistealueisiin kuuluivat keskustelu yhtiön palkitsemisperiaatteista sekä niiden arviointi ja kehitys uuden, Suomen valtion omistaja-politiikkaa koskevan periaatepäätöksen (13.5.2016) pohjalta. Valiokunta myös seurasi säännöllisesti lyhyen ja pitkän aikavälin kannustejärjestelmien toimivuutta varmistaakseen, että ne tukivat yhtiön tavoitteiden saavuttamista ja suorituskyvyn parantamista. Lisäksi valiokunta keskittyi uuteen kasvustrategiaan vaadittavien avainhenkilöiden ja kyvykkyyksien kehittämiseen, uusiin avainhenkilönimityksiin, johdon katselmukseen sekä seurasi organisaatiokulttuurin kehittymisen edistymistä.

Toimitusjohtaja

Nesteen toimitusjohtaja Matti Lievonen (s. 1958, insinööri, eMBA) johtaa yhtiön liiketoimintaa osakeyhtiölain sekä yhtiön hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti sekä vastaa siitä, että yhtiön kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Hallitus nimittää toimitusjohtajan. Hallitus myös arvioi toimitusjohtajan suoritusta vuosittain ja päättää hänen palkastaan henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan esityksen pohjalta. Toimitusjohtajan palkitsemiseen liittyvät tiedot on esitetty Palkka- ja palkkioselvityksessä 2016.

Konsernin johtoryhmä

Nesteen johtoryhmä (Neste Executive Board, NEB) avustaa toimitusjohtajaa yhtiön johtamisessa sekä yhtiön strategisten ja operatiivisten tavoitteiden toteuttamisessa. Johtoryhmän jäsenet nimittää hallitus. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti, keskimäärin kerran kuussa. Johtoryhmän palkitsemiseen liittyvät tiedot on esitetty Palkka- ja palkkioselvityksessä 2016.

2016

Johtoryhmään (NEB) kuului kymmenen jäsentä. Johtoryhmä kokoontui vuoden aikana 12 kertaa. Johtoryhmä keskittyi työssään kassavirran hallintaan valvomalla ja ohjaamalla investointeja ja käytöpääomaa sekä toimeenpanemalla muuttuviin ja kiinteisiin kustannuksiin kohdistuvaa tehostamisohjelmaa. Johtoryhmä tehosti strategian toteuttamista lisäämällä uusiutuvien tuotteiden raaka-ainepohjan joustavuutta edelleen erityisesti jäte- ja tähderaa-ka-aineiden kaupallisia ja teknologisia ratkaisuja hyväksi käyttäen. Lisäksi johtoryhmä käynnisti kehitystyötä monissa uusiutuviissa tuotesovelluksissa kuten uusiutuvasa lentopolttoaineessa sekä biopohjaisissa kemikaaleissa, jota varten perustettiin Uudet liiketoiminnat -yksikkö. Johtoryhmä myös käynnisti ohjelman yhtiön ja sen brändin kansainvälisen tunnettuuden kehittämiseksi. Johtoryhmä jatkoi lisäksi työtään turvallisuuden parantamiseksi, toimintatapojen muuttamiseksi, tuotantolaitosten käytettävyyden parantamiseksi sekä asiakaslähtöisemmän toiminnan eteenpäinviemiseksi.

Johtoryhmä

Matti Lievonen

Toimitusjohtaja ja johtoryhmän puheenjohtaja
Insinööri, eMBA, vuorineuvos
Tekniikan tohtori h.c.
s.1958
Toimitusjohtaja 1.12.2008 alkaen

Tullut yhtiön palvelukseen 2008. Toiminut aiemmin UPM-Kymmene Oyj:n Hieno- ja erikoispa-perit -toimialan johtajana. Työskennellyt monissa liiketoiminnan johtotehtävissä UPM-Kymmenen eri liiketoimintayksiköissä 1986–2008 ja sitä ennen ABB:llä. UPM-Kymmenen johtajiston jäsen 2002–2008. Nynas AB:n hallituksen varapuheenjohtaja. Kemianteollisuus ry:n hallituksen varapuheenjohtaja. SSAB AB:n hallituksen jäsen. Ilmarisen hallintoneuvoston puheenjohtaja ja Huoltovarmuuskeskuksen neuvottelukunnan jäsen. Suomen Messut Osuuskunnan hallinto-neuvoston jäsen.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
50 757 osaketta.

Matti Lehmus

Liiketoiminta-alueen johtaja, Öljytuotteet
Diplomi-insinööri, eMBA
s. 1974
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2009

Tullut yhtiön palvelukseen 1997. Vastaa Öljy-tuotteet-liiketoiminta-alueesta. Toiminut aiemmin muun muassa Öljy- ja uusiutuvat tuotteet -liiketoiminta-alueen johtajana 2011–2014, Öljytuotteet-liiketoiminta-alueen johtajana 2009–2010, Perusöljyt-liiketoiminnan johtajana Erikoistuotteet-toimialalla 2007–2009, liiketoimin-nan kehitysjohtajana 2007 sekä bensiiniviennistä ja tradingistä vastaavana päällikkönä Öljynja-lostus-toimialalla 2004–2007. Öljy- ja biopoltto-aineala ry:n hallituksen puheenjohtaja.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
18 282 osaketta.

Kaisa Hietala

Liiketoiminta-alueen johtaja, Uusiutuvat tuotteet
Filosofian maisteri, fysiikka (Suomi),
filosofian maisteri, ympäristötieteet (Iso-Britannia).
s.1971
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2014

Tullut yhtiön palvelukseen 1998. Vastaa Uusiutuvat tuotteet -liiketoiminta-alueesta. Toiminut aiemmin Nesteellä useissa eri tehtävissä, joista viimeisimpänä Uusiutuvat polttoaineet -liike-toiminnan johtajana 2011–2014, hankinnasta ja kaupallisesta toiminnasta vastaavana johtajana Singaporessa 2008–2011 ja uusiutuvista raaka-aineista vastaavana päällikkönä 2006–2008. Kemira Oyj:n hallituksen jäsen.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
11 174 osaketta.

Panu Kopra

Liiketoiminta-alueen johtaja, Marketing & Services
Tradenomi, MBA
s. 1972
Johtoryhmän jäsen toukokuusta 2016

Tullut yhtiön palvelukseen vuonna 1996. Vastaa Marketing & Services -liiketoiminta-alueesta (ennen 7.2.2017 Öljyn vähittäismyynti) Suomessa, Baltiassa ja Venäjällä. Toimi Öljyn vähittäismyyntin Suomen ja Baltian myynnistä vastaavana johtajana 2014–2015, Öljyn vähittäismyyntin Venäjän ja Baltian toimintojen johtajana 2010–2014, maajohtajana Venäjällä 2009, liiketoiminnan kehitysjohtajana Uusiutuviissa tuotteissa 2007–2008, myyntijohtajana 2006, maajohtajana Latviassa 2003–2005 sekä lukuisissa muissa tehtävissä yhtiössä.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
10 605 osaketta.

Tuomas Hyyryläinen

Johtaja, Uudet liiketoiminnot -yksikkö
Kauppatieteiden maisteri
s. 1977

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2012

Tullut yhtiön palvelukseen 2012. Vastaa Uudet liiketoiminnot -yksiköstä. Toimi vuosina 2014–2016 yhtiön strategiayöstä, Market Intelligence -toiminnosta, yritysjärjestelyistä sekä uusista liiketoiminnoista vastaavana johtajana ja vuosina 2012–2014 strategiasta vastaavana johtajana. Toiminut aiemmin strategijohtajana F-Secures- sa sekä erilaisissa strategiaan ja liiketoiminnan kehittämiseen liittyvissä tehtävissä Nokiassa. Nynas AB:n ja Vapo Oy:n hallitusten jäsen.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
6 718 osaketta.

Simo Honkanen

Vastuullisuus- ja yhteiskuntasuhdejohtaja
Kauppatieteiden maisteri
s. 1958

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2009

Tullut yhtiön palvelukseen 2006. Vastaa yhtiön vastuullisuusasioista ja yhteiskuntasuhteista. Toiminut aiemmin markkinoinnista, sidosryhmä- suhteista ja raaka-ainehankinnasta vastaavana johtajana Uusiutuvat polttoaineet -toimialalla 2008–2009, uusien liiketoimintojen kehittämisestä vastaavana johtajana Komponentit-toimialalla 2006–2007 sekä sitä ennen eri tehtävissä Shellis- sä Suomessa ja ulkomailla. Kemianteollisuus ry:n hallituksen varajäsen, Smart & Clean -säätiön hallituksen jäsen, World Energy Council Finlandin hallituksen varapuheenjohtaja ja VTT:n Luonnon- varojen kestävä käyttö -neuvottelukunnan jäsen.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
17 612 osaketta.

Hannele Jakosuo-Jansson

Henkilöstö- ja turvallisuusjohtaja
Diplomi-insinööri
s. 1966

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2006

Tullut yhtiön palvelukseen 1990. Vastaa konser- nin henkilöstö- ja turvallisuusasioista. Toiminut aiemmin muun muassa Öljynjalostuksen henki- löstöjohtajana 2004–2005 sekä laboratorio- ja tutkimuspäällikkönä yhtiön Teknologiakeskuk- sessä 1998–2004. Munksjön ja Neste Jacobsin hallitusten jäsen.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
14 976 osaketta.

Osmo Kammonen

Viestintä- ja brändimarkkinointijohtaja
Oikeustieteen kandidaatti
s. 1959

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2004

Tullut yhtiön palvelukseen 2004. Vastaa vies- tinnästä ja brändimarkkinoinnista. Toiminut aiemmin muun muassa viestintä- ja sijoittaja- suhdejohtajana ja -päällikkönä, tiedotuspäällikkö- nä ja taloustiedottajana elektroniikkateollisuuden, konepajateollisuuden, rakennusmateriaaliteolli- suuden ja metsäteollisuuden yrityksissä.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
17 275 osaketta.

Lars Peter Lindfors

Teknologiajohtaja
Tekniikan tohtori, MBA
s. 1964

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2009

Tullut yhtiön palvelukseen 2007. Vastaa yhtiön tutkimuksesta ja tuotekehityksestä, investointien hallinnasta, informaatioteknologiasta, hankinnasta ja liiketoimintaprosesseista. Toiminut aiemmin yhtiön teknologia- ja strategijahtajana 2009–2012, Tutkimus- ja teknologia -yksikön johtajana 2007–2009, Perstorp-konsernin kehitysjohtajana 2004–2007 ja tutkimuksesta, teknologiasta ja kehityksestä vastaavana johtajana 2001–2004 sekä sitä ennen Nesteellä mm. tutkimuksesta ja kehityksestä vastaavana päällikkönä. Fortumin säätiön, Tekniikan edistämissäätiön ja Neste Jacobsin hallitusten jäsen.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
14 941 osaketta.

Jyrki Mäki-Kala

Talous- ja rahoitusjohtaja
Kauppatieteiden maisteri
s. 1961

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2013

Tullut yhtiön palvelukseen 2013. Vastaa konsernin strategiasta, talous- ja rahoitushallinnosta, sijoitajasuhteista sekä riskienhallinnasta. Toiminut 2005–2013 liiketoimintojen ja konsernin taloushallinnon johtotehtävissä Kemira Oyj:ssä. Työskenteli aiemmin Finnish Chemicalsin palveluksessa. Neste Jacobsin hallituksen puheenjohtaja.

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
11 000 osaketta.

Matti Hautakangas

Lakiasiaintohtori ja johtoryhmän, hallituksen, tarkastusvaliokunnan ja osakkeenomistajien nimitystoimikunnan sihteerinä
Oikeustieteen kandidaatti, varatuomari
s. 1963

Tullut yhtiön palvelukseen 2003. Vastaa konsernin lakiasioista. Toiminut johtoryhmän, hallituksen ja tarkastusvaliokunnan sihteerinä vuodesta 2004 ja nimitystoimikunnan sihteerinä vuodesta 2013. Toiminut aiemmin muun muassa lakimiehenä Öljynjalostuksessa 2003–2004 ja asianajajana Procopé & Hornborg Asianajotoimisto Oy:ssä 1994–2003.

Ei ole johtoryhmän jäsen.

Johtoryhmän
jäsenten CV:t
Neste.comissa >>

* Osakeomistus Neste Oyj:ssä 31.12.2016:
omat omistukset ja määräysvalta yhteisöt.

Liiketoiminnan johtoryhmä

Liiketoiminnan johtoryhmä (Neste Executive Management Board, NEMB) ohjaa liiketoimintaa sekä asettaa operatiivisen toiminnan tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista.

2016

Liiketoiminnan johtoryhmä koostui toimitusjohtajasta, liiketoiminta-alueiden johtajista, talous- ja rahoitusjohtajasta sekä Uudet liiketoiminnat -yksikön johtajasta. Liiketoiminnan johtoryhmä kokoontui vuoden aikana 12 kertaa.

Tilintarkastaja

Osakkeenomistajat valitsevat vuosittain varsinaisessa yhtiökokouksessa yhtiölle yhden tilintarkastusyhteisön. Tilintarkastusyhteisön toimikausi päättyy ensimmäisen vaalia seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päätyttyä.

Tilintarkastajan tehtävänä on tilikauden kirjanpidon, tilinpäätöksen sekä hallinnon tarkastus. Tilintarkastuskertomus kattaa konsernitilinpäätöksen ja emoyhtiön tilinpäätöksen. Tilintarkastuskertomus on esitetty vuosikertomuksen tilinpäätösosiossa.

2016

Tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy toimi yhtiön tilintarkastajana 30.3.2016 asti päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Markku Katajisto. Yhtiökokouksessa 30.3.2016 yhtiön tilintarkastajaksi valittiin uudelleen seuraavan yhtiökokouksen loppuun asti PricewaterhouseCoopers Oy, jonka päävastuullisena tilintarkastajana toimi edelleen KHT Markku Katajisto.

Sisäinen tarkastus

Nesteen sisäinen tarkastus on riippumaton ja objektiivinen varmistus- ja konsultointitoiminto, joka on suunniteltu tuottamaan lisäarvoa Nesteen toiminnalle ja parantamaan sen toimintaa. Sisäinen tarkastus on osa Nesteen ohjaus- ja hallintojärjestelmää ja se tukee organisaatiota järjestelmällisesti riski- ja varmennusnäkökulmasta riskienhallinta-, valvonta- ja hallintoprosessien tehokkuuden arvioinnissa ja parantamisessa.

Sisäinen tarkastus arvioi tavoitteiden toteutumista, liiketoimintojen taloudellista tehokkuutta, varojen suojausta sekä lakien ja säännösten noudattamista. Kunkin tarkastuksen yhteydessä sisäinen tarkastus varmistaa, että myös organisaatorakenne ja hallintomalli mahdollistavat tehokkaan ohjauksen sekä päätöksentekojärjestelmän, sisältäen selkeät roolit ja vastuut sekä keskeiset politiikat ja ohjeistukset. Lisäksi tarkastus arvioi valvonta- ja raportointikäytäntöjen riittävyttä.

Sisäinen tarkastus laatii vuosittain tarkastussuunnitelman ja vastaa sen toteuttamisesta. Tarkastusten perusteella sisäinen tarkastus raportoi tehdyistä havainnoista ja antaa suosituksia toiminnan parantamiseksi, lisäarvon tuottamiseksi sekä riskien hallinnoimiseksi. Nesteen strategiset ja operatiiviset tavoitteet ja niihin liittyvät riskit ovat tarkastuksen suunnittelussa ja toteutuksessa keskeisessä roolissa. Tehokkaan ja lisäarvoa tuottavan prosessin varmistamiseksi sisäinen tarkastus tekee tiivistä yhteistyötä Nesteen muiden varmistuspalvelutoimintojen ja ylimmän johdon kanssa ja jakaa parhaita

Tilintarkastajien palkkiot

1 000 eur	2016	2015
Tilintarkastuspalkkiot	936	990
Muut palkkiot	288	1 517
Yhteensä	1 224	2 507

käytäntöjä prosessien sekä ohjaus- ja hallintojärjestelmän kehittämisen näkökulmasta.

Sisäinen tarkastus toteuttaa myös erikseen johdon tai tarkastusvaliokunnan kanssa sovittaessa erityistoimeksiantoja. Sisäinen tarkastus varmistaa, että Nesteen ylimmän johdon määrittämiä arvoja ja eettisiä sääntöjä noudatetaan. Nesteellä on eettisten asioiden raportointia varten erillinen sisäinen kanava, johon työntekijät voivat nimettömästi ilmoittaa mahdollisista väärinkäytös- tai eettisen toiminnan vastaisista epäilyistä. Sisäinen tarkastus vastaa ilmoitusten selvityksestä ja arvioinnista ja mahdolliset poikkeamat tai väärinkäytökset raportoidaan säännöllisesti hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

Nesteen sisäinen tarkastus noudattaa (IIA = Institute of Internal Auditors) sisäisen tarkastuksen kansainvälisiä ammattistandardeja. Sisäinen tarkastus raportoi suoraan hallituksesta muodostetulle tarkastusvaliokunnalle ja hallinnollisesti toimitusjohtajalle. Tarkastusvaliokunta hyväksyy sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen ja toimintasuunnitelman. Sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa kuvataan ammattistandardien mukaan sisäisen tarkastuksen asema, toimintamalli, prosessit ja raportointisuhteet. Sisäisellä tarkastuksella on vuosittain tarkastusvaliokunnan jäsenten ja puheenjohtajan kanssa ainakin yksi tapaaminen ilman johdon läsnäoloa. Nesteen sisäisen tarkastuksen johtaja on vastuussa sisäisen tarkastuksen toiminnasta ja johtaa yhtiön omaa sisäisen tarkastuksen toimintoa sekä ohjaa ulkoistettuja palveluntarjoajia.

2016

Sisäisen tarkastuksen toiminto jatkoi yhteistyötä Nesteen muiden varmistus- ja palvelutoimintojen kanssa riskilähtöisen ja vaatimustenmukaisen toiminnan arviointimallin luomiseksi ja parantamiseksi.

Nesteen sisäinen tarkastus jatkoi toiminnassaan sekä omien että ulkopuolisten asiantuntijoiden hyödyntämistä tarkastustoiminnan tavoitteiden saavuttamiseksi. Vuonna 2016 painopistealueita olivat Nesteen keskeiset liiketoimintaprosessit, toimitukset, projektit sekä riskialueet sisältäen esimerkiksi merkittävät investointihankkeet, ICT-hankkeet sekä toimitusketjun hallinnan.

Compliance-toiminto

Neste harjoittaa liiketoimintaansa lakien, määräysten ja hyvän hallintotavan mukaisesti. Nesteen eettiset säännöt asettavat työntekijöille keskeiset noudatettavat vaatimukset. Jokaisen työntekijän tulee toimia näiden vaatimusten mukaisesti. Nesteellä vaatimustenmukaisuuden tavoitteena ei ole pelkästään lakien ja asetusten noudattaminen, vaan se myös tukee yhtiön, sen liiketoiminnan ja työntekijöiden rehellisyyttä ja eettisyyttä.

Nesteen Compliance-toiminnon tavoitteena on vahvistaa vaatimustenmukaisuuden noudattamista yhtiössä. Se auttaa Nesteen johtoa yhtiön vaatimustenmukaisuuskäytäntöjen ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Compliance-toiminto tekee tiivistä yhteistyötä Nesteen liiketoiminta-alueiden, konsernitoimintojen ja muiden sisäisten varmistustoimintojen, erityisesti riskienhallinnan ja sisäisen tarkastuksen, kanssa. Compliance-toiminnon johtaja on Chief Compliance Officer (CCO), joka raportoi Nesteen talousjohtajalle.

2016

Kokonaisvaltaisen compliance-näkemyksen aikaansaamiseksi ja toimivan johdon perustaman Compliance-toimikunnan työn tueksi aloitettiin yhtiön laajuinen säännöllinen compliance-raportointi. Eettinen valiokunta perustettiin mahdollisten väärinkäytösten ja muiden epäeettisten tapausten käsittelyä varten. Yhtiön compliance-riskien arviointi ja kehitystoimenpiteiden määrittely aloitettiin vuoden 2016 aikana. Nesteen eettiset säännöt toimittajille (Supplier Code of Conduct) hyväksyttiin vuoden 2015 lopulla ja niiden sisällyttäminen hankintasopimuksiin aloitettiin.

Sisäpiirihallinto

Neste noudattaa EU-asetusta markkinoiden väärinkäytöstä (596/2014), sitä täydentävää ns. 2- ja 3-tason EU-sääntelyä sekä 3.7.2016 voimaan tullutta Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta vähimmäissäännöstönä sisäpiiriasioissa. Tämän lisäksi yhtiöllä on oma sisäpiiriohje, jonka yhtiön hallitus on hyväksynyt 9.6.2016. Yhtiö asettaa sisäpiiriohjeensa yhtiön sisäpiiriläisten sekä koko henkilöstön saataville. Yhtiö järjestää tarvittaessa sisäpiiriasioihin liittyvää koulutusta.

Yhtiön sisäpiirivastaava on yhtiön lakiasiaintojohtaja, joka hoitaa sisäpiirihallintoon kuuluvia tehtäviä yhdessä sisäpiiriluetteloiden hoitajan, sisäpiiriviestintävastaavan ja mahdollisen sisäpiirihankkeen johtajan kanssa. Kaikilla edellä mainituilla henkilöillä on omat varamiehensä. Lisäksi kunkin liiketoiminta-alueen tai toiminnon johtaja vastaa oman organisaationsa sisäpiiriasioiden valvonnasta.

Hankekohtaisten sisäpiirirekistereiden laatisemisesta ja ylläpitämisestä vastaa asianomaisen sisäpiirihankkeen johtaja, joka on nimetty ao. hankekohtaiseen sisäpiirirekisteriin.

Johtohenkilön tai hänen lähipiirinsä liiketoimen ilmoittaminen yhtiölle ja Finanssivalvonnalle on ao. johtohenkilön tai hänen lähipiirinsä oma velvollisuus. Yhtiö on määritellyt johtohenkilöiksi yhtiön hallituksen jäsenet ja sihteerin, toimitusjohtajan sekä johtoryhmän jäsenet ja sihteerin. Näiden johtohenkilöiden sekä heidän lähipiirinsä tulee ilmoittaa yhtiön rahoitusvälineillä tai rahoitusjohdannaisilla tekemänsä omat liiketoimensa yhtiölle ja Finanssivalvonnalle viipymättä ja viimeistään kolmen työpäivän määräajassa liiketoimen toteuttamisen jälkeen. Ilmoitukset yhtiölle ja Finanssivalvonnalle voidaan tehdä osoitteessa www.neste.com/kaupat noudattaen siellä annettuja ohjeita.

Yhtiö on lisäksi nimennyt tietyt muut henkilöt yhtiön tiedollisessa ytimessä toimiviksi henkilöiksi, joilla on suorittamiensa tehtävien perusteella pääsy yhtiön tiedolliseen ytimeen. Näitä henkilöitä ovat tyypillisesti osavuositarkastusta tai vuosittain päätöstä valmistelevat, yhtiön taloudesta, taloudellisesta raportoinnista tai viestinnästä vastaavat henkilöt tai henkilöt, joilla on pääsy tällaisiin tietoihin, samoin kuin eräät muut yhtiön johtavissa tehtävissä toimivat henkilöt.

Johtohenkilöt ja tiedollisessa ytimessä toimivat henkilöt eivät saa käydä kauppaa tai toteuttaa muita liiketoimia yhtiön rahoitusvälineillä omaan tai kolmannen lukuun suoraan tai välillisesti yhtiön vuosineljänneksen tai tilikauden päättymispäivän ja sitä koskevan osavuositarkastuksen tai vuosittain päätöksen julkistamisen välisenä

ajanjaksona; kaupankäynti on kuitenkin aina kiellettyä vähintään 30 vuorokauden ajan ennen osavuositarkastuksen tai vuosittain päätöksen julkistamista sekä vielä ko. julkistamispäivänä (ns. suljettu ikkuna).

Yhtiö pitää lisäksi hanke- tai tapahtumakohtaista sisäpiirilueteloa kaikista henkilöistä, joilla on pääsy sisäpiiritietoon ja jotka työskentelevät yhtiölle työsopimuksen perusteella tai muutoin suorittavat tehtäviä, joiden kautta heillä on pääsy sisäpiiritietoon. Hanke- tai tapahtumakohtaiseksi sisäpiiriläiseksi katsotaan henkilöt, jotka osallistuvat sisäpiiritietoja käsittelevien hankkeiden tai tapahtumien kuten esimerkiksi yritysjärjestelyjen suunnitteluun ja valmisteluun. Hankekohtainen sisäpiiriläinen ei saa käydä kauppaa tai toteuttaa muita liiketoimia yhtiön rahoitusvälineillä hankkeen aikana.

Taloudellisen raportoinnin luotettavuuteen tähtäävien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan pääpiirteet

Tavoitteet

Nesteen taloudellisen raportoinnin luotettavuuteen tähtäävän sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa riittävällä tavalla taloudellisen raportoinnin oikeellisuus sekä taata sisäisten ohjeiden sekä lakien ja säädösten noudattaminen.

Nesteen taloudellisen raportoinnin sisäisen valvonnan viitekehys pohjautuu kansainvälisen COSO-organisaation (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) julkaisemaan ohjeistukseen.

Valvontaympäristö

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallitus vastaa siitä, että kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Nesteen sisäisen valvonnan perustana on konsernirakenne, jossa liiketoiminta on jaettu liiketoiminta-alueisiin ja näitä tukeviin yhteisiin toimintoihin. Nesteen liiketoiminta-alueet ja taloushallinto ovat vastuussa siitä, että taloudelliseen raportointiin liittyvät kontrollit on määritelty ja että kontrollit ovat tehokkaat ja ajantasaiset. Nesteen taloudellisesta raportoinnista vastaavat taloushallinnon ja liiketoimintojen controllerit sekä prosessien omistajat ovat avainasemassa kehittäessään

sisäistä valvontaa ja raportointikäytäntöjä. Tietyillä alueilla kontrolli- ja valvontavastuu on keskitetty konsernin taloustoiminnolle.

Nesteen arvot ja johtamisjärjestelmä sisältäen eettiset toimintaperiaatteet ovat perustana taloudelliseen raportointiin liittyvälle valvontaympäristölle. Toimitusjohtaja ja yhtiön johto vastaavat eettisten toimintaperiaatteiden ja taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden merkityksen korostamisesta. Organisaatorakenne ja resurssien allokointi on suunniteltu valvomaan tehokkaasti taloudellista raportointia ja tehtävien eriyttämistä.

Riskien arviointi

Riskien arvioinnin edellytyksenä on, että organisaation tavoitteet on määritetty. Taloudellisessa raportoinnissa yleisenä tavoitteena on raportoinnin luotettavuus. Tämä tarkoittaa sitä, että liiketapahtumat kirjataan ja raportoidaan täydellisesti ja oikein. Riskien arviointi sisältää väärinkäytöksiin liittyvien riskien arvioinnin.

Riskien arviointiin perustuvat sisäisen valvonnan vaatimukset on määritetty taloudellisen raportoinnin sisäisiä kontrolleja koskevissa konserniohjeissa (Principle and Instruction for Control over Financial Reporting).

Lisätietoja riskienhallinnan periaatteista on esitetty vuosikertomuksen [Riskienhallinta](#)-osiossa.

Kontrollitoimenpiteet

Kontrollitoimenpiteet ovat toimintaohjeita ja menettelytapoja, joita noudattamalla pyritään varmistamaan, että johdon määrittelemät, riskienhallinnan kannalta tärkeät toimenpiteet toteutetaan tehokkaasti. Taloudellisen raportoinnin kannalta tärkeimmät ohjeet ovat taloushallinnon ammatillisille suunnatussa käsikirjassa (Controller's Manual).

Nesteen yhtiö- ja prosessitason taloudelliseen raportointiin liittyvät kontrollitoimenpiteet on kuvattu taloudellisen raportoinnin sisäisiä kontrolleja koskevissa konserniohjeissa (Principle and Instruction for Control over Financial Reporting). Ohjeiden kontrollitoimenpiteet ovat vähimmäisvaatimukset, ja ne sisältävät olennaisten prosessien liiketapahtumiin sekä kuukausiraportointiprosessiin liittyviä kontrolleja. Muut riskeihin ja prosesseihin liittyvät politiikat ja ohjeet on dokumentoitu osana Nesteen johtamisjärjestelmää.

Viestintä

Yhtiön viestintätoimenpiteet tukevat taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden ja täydellisyyden varmentamista. Nesteen henkilökunnalla on pääsy taloudellisen raportoinnin kannalta tärkeimpiin periaatteisiin ja ohjeisiin. Tärkein keino viestiä taloudelliseen raportointiin liittyvät asiat ovat yhteisten toimintojen ja liiketoiminta-alueiden taloushallinnon ammatillisille suunnatut käsikirjat,

jotka sisältävät ohjeet konsernin laskentaperiaatteista, ennustamisesta ja raportoinnista.

Nesteen liiketoiminta-alueet laativat johdolle säännöllisesti raportit toiminnan tuloksesta sisältäen analyysijä ja kommentteja suorituksen tasosta. Konsernin johtoryhmälle toimitetaan taloudelliset raportit kuukausittain. Väli- ja vuositilinpäätösten taloudelliset raportit käsitellään tarkastusvaliokunnan kokouksissa ja tämän jälkeen hallituksessa.

Seuranta

Kontrollien tehokkuutta seurataan säännöllisesti osana johtamista, sillä alun perin tehokas kontrolli voi muuttua tehottomaksi toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten vuoksi. Myös kontrolleissa saattaa tapahtua muutoksia, jotka aiheutuvat muuttuneista prosesseista, tietoteknisistä järjestelmistä tai henkilökunnasta.

Yhtiön taloudellista tulosta ja suoriutumista seuraa hallitus ja tarkastusvaliokunta säännöllisesti mukaan lukien prosessit, joilla varmistetaan kontrollien tehokkuus taloudellisen raportoinnin osalta kaikilla organisaatiotasolla. Tarkastusvaliokunta valvoo yhtiön taloutta, taloudellista raportointia, riskien hallintaa sekä sisäistä tarkastusta osana yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmää. Sisäisen valvonnan puutteet kommunikoidaan ajoissa korjaavista toimenpiteistä vastuussa oleville tahoille sekä tarvittaessa johdolle ja hallitukselle.

Sisäinen tarkastus arvioi vuosittain taloudellisten raportointiprosessien sisäistä valvontaa sekä niihin liittyviä prosesseja ja menettelyitä osana liiketoimintaprosessien tarkastuksia.

2016

Vuonna 2016 sisäisen valvonnan kehityksen painopisteet olivat uuden konserninlaajuisen operatiivisen järjestelmän suunnittelu (SAP), kontrollien todentamisen kehittäminen ja konsernin varmistustoimintojen (mm. sisäinen tarkastus, Compliance-toiminto, riskien hallinta, sisäiset kontrollit) yhteistyön kehittäminen.

Konserninlaajuisen operatiivisen järjestelmän suunnittelussa edettiin kokonaissuunnittelusta prosessitason suunnitteluun. Prosessien suunnittelu sisältää riskien tunnistamisen ja kontrollien määritykset. Ensimmäinen yksikkö vietiin tuotantoon vuoden 2016 aikana.

Sisäisen valvonnan teemana oli kontrollien todentamisen kehittäminen erityisesti hankinnan ja myynnin prosesseissa.

Konsernin varmistustoimintojen yhteistyötä tiivistettiin käymällä läpi toimintojen tehtäviä sekä suunnitteleamalla yhteistyömuotoja.

Taloudellisen raportoinnin sisäinen valvonta

Yhtiön sisäistä valvontaa ylläpidetään ja kehitetään liiketoiminnan ja talouden yhteistyönä. Kehityksen painopisteitä tarkastellaan vuosittain.

Vuonna 2016 sisäisen valvonnan kehityksen painopisteet olivat uuden konsernillaajuisen operatiivisen järjestelmän suunnittelu, kontrollien todentamisen kehittäminen ja konsernin varmistustoimintojen yhteistyön kehittäminen.

Suoritusjohtamisprosessi

Suoritusjohtamisprosessilla on tärkeä tehtävä konsernin strategisten tavoitteiden saavuttamisessa ja suorituskulttuurin vahvistamisessa. Neste on siirtynyt kehittämään suoritusjohtamista kohti ketterämpää, päivittäistä toimintaa tukevaa mallia.

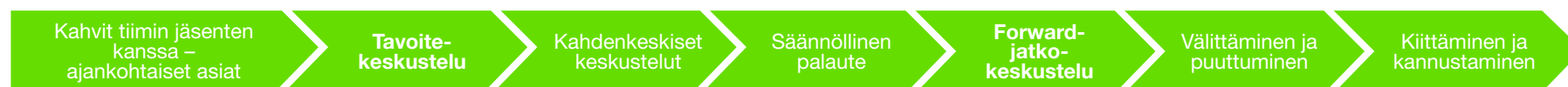
Suoritusjohtaminen on päivittäisjohtamista, jonka avulla yksilöt, tiimit ja yhtiö voivat saavuttaa valitut strategiset tavoitteensa ja kehittää organisaation kyvykkyyttä. Sen avulla varmistetaan, että kaikki tietävät yhtiön arvot ja tavoitteet, omat lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteensa sekä sen, mitä osaamista tarvitaan tavoitteiden saavuttamiseksi.

Yksilön ja tiimien tavoitteet perustuvat Nesteen strategiaan ja toimintatapaan. Työhyvinvoinnin ja hyvän päivittäisjohtamisen välillä on selvä yhteys.

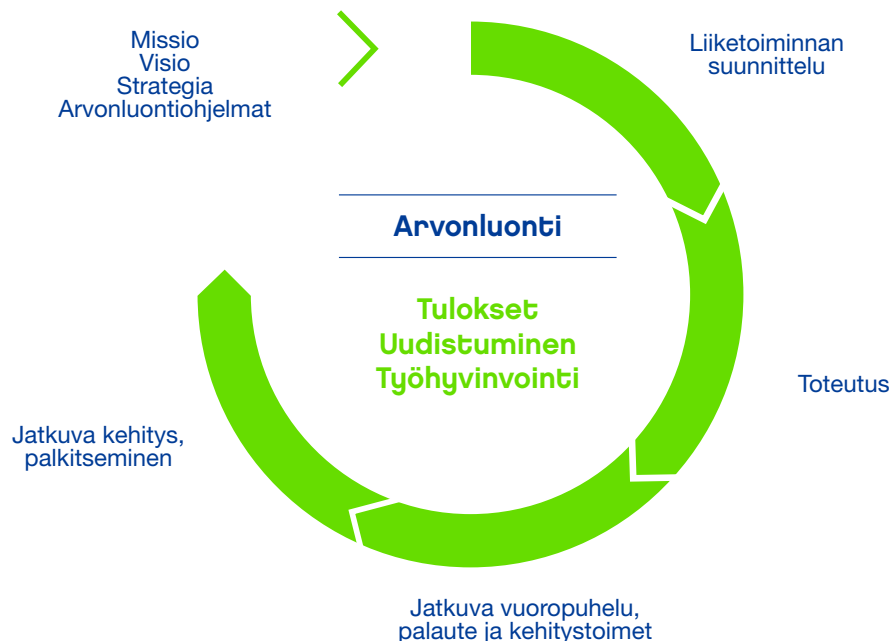
Nesteen suoritus- ja päivittäisjohtamisen keskeisenä lähtökohtana on:

- asettaa haastavia tavoitteita ja seurata niiden toteutumista
- tukea tavoitteiden saavuttamisessa ajantasaisen palautteen avulla
- arvioida saavutettuja tuloksia
- kehittää toimintatapoja ja ottaa vastuuta oman osaamisen kehittämisestä
- käydä henkilökohtaiset kehityskeskustelut ja päivittäistä työtä tukevia keskusteluita.

Suoritusjohtaminen päivittäisessä työssä

Suoritusjohtamisprosessi

Taloudellisen raportoinnin näkökulmasta Nesteen suoritusjohtamisen prosessi koostuu kuukausiraportoinnista, vuosineljänneksittäin tehtävästä suorituksen arvioinnista sekä puolivuositaisesta yhteisten toimintojen arvioinnista.

Tuloksia, kuukausiraporteista saatavaa tietoa ja suoritusta koskevia arvioita verrataan konsernitason strategisiin tavoitteisiin, liiketoimintasuunnitelmiin,

analyysiin ja suunniteltuihin korjaaviin toimenpiteisiin ympäri vuoden.

Liiketoiminta-alueet ja yhteiset toiminnot noudattavat samaa periaatetta, mutta keskittyvät enemmän yksityiskohtaiseen analyysiin ja korjaavien toimenpiteiden määrittämiseen sekä jatkuvaan parantamiseen, toimenpiteiden priorisointiin ja kehitysprojekteihin.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoitteet ja laajuus

Nesteelle riskienhallinta on erottamaton osa päivittäisiä johtamisprosesseja ja hyvää hallinnointia. Liiketoimintaan liittyy epävarmuustekijöitä eli riskejä, jotka voivat toteutuessaan vaikuttaa joko positiivisesti tai negatiivisesti yhtiön toimintaan. Järjestelmälliset käytännöt riskien hallitsemiseksi ovat Nesteen tapa varmistaa, että se onnistuu saavuttamaan asettamansa strategiset tavoitteet ja liiketoiminnalliset päämäärät samalla, kun se pystyy jatkamaan toimintojaan keskeytyksittä muutuvassa liiketoimintaympäristössä.

Nesteen riskienhallintakäytännöille ominaisina voidaan pitää seuraavia periaatteita:

- Yhtiö korostaa riskitietoista kulttuuria ja riskien aktiivista hallintaa.
- Riskienhallinta on jatkuva prosessi, jonka tarkoituksena on luoda yritykselle lisäarvoa.
- Riskienhallinnan tarkoituksena on analysoida ja hallita kaikkia yhtiölle tarjoutuvia mahdollisuuksia ja siihen kohdistuvia uhkia. Hyödyntämällä mahdollisuuksia ja rajoittamalla uhkia Neste saavuttaa kilpailuetua.
- Riskienhallinta on olennainen osa toiminnan suunnittelua, päätöksentekoa ja operatiivisia prosesseja, ja riskienhallinnan roolit ja vastuut on määritelty selkeästi.
- Riskienhallinnallisten toimenpiteiden ja kontrollien asianmukaisuutta seurataan järjestelmällisesti.

Riskienhallinnan periaatteet

Riskienhallinnan puitteet ja periaatteet on määritelty hallituksen hyväksymässä riskienhallintapolitiikassa (Corporate risk management policy). Poliittikkaa täydentävät eri riskialueita koskevat yksityiskohtaisemmat riskienhallintamenettelyt ja -ohjeet.

Nesteen riskienhallintaa on toteutettu ja sitä pidetään yllä kansainvälisen riskienhallintastandardin ISO 31000:2009 mukaisesti.

Nesteen riskienhallintamallissa riskit luokitellaan ulkoisiin, strategisiin ja luonteeltaan operatiivisempiin riskeihin, jotka ovat useimmissa tapauksissa ehkäistävissä.

- Ulkoisten riskien luonteeseen kuuluu, että Neste ei voi täysin vaikuttaa niihin tai ohjailla niitä. Tärkeimpiä riskiluokkia ovat ulkoisen toimintaympäristön muutokset sekä kumppanuusverkostoon liittyvät riskit.
- Strategiset riskit liittyvät strategisiin valintoihin, strategian täytäntöönpanoon ja suurten projektien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Strategisiin riskeihin sisältyy tyypillisesti sekä positiivisia että negatiivisia piirteitä.
- Kolmas riskiluokka koostuu useista erityyppisistä riskeistä, jotka ovat useimmiten hallittavissa. Yleisesti ottaen Neste ei saa näiden riskien ottamisesta kilpailuetua.

Riskienhallinnan ohjausmalli

Vastuu riskienhallinnan valvonnasta on viime kädessä Nesteen hallituksella. Tässä roolissa hallituksen tehtäviin kuuluu esimerkiksi konsernin riskinottohalukkuuden vahvistaminen ja riskienhallintapolitiikan hyväksyminen.

Riskienhallintaprosessin käytännön toteutus, kehittäminen ja seuranta perustuvat kolmen puolustuslinjan malliin. Roolit ja vastuut jakautuvat puolustuslinjoittain seuraavasti:

1. Puolustuslinja

Osana ensimmäistä puolustuslinjaa Nesteen toimitusjohtajalla ja Nesteen johtoryhmällä on kokonaisvastuu riittävän riskienhallinnan järjestämisestä. Käytännössä liiketoiminta-alueet ja yhteiset toiminnot ottavat ja hallitsevat riskejä. Nesteen riskiasiantuntijoiden verkosto varmistaa eri riskilajeja koskevan asiantuntemuksen ja huolehtii siitä, että keskustelu riskeistä on osa päivittäistä johtamista.

2. Puolustuslinja

Toisen puolustuslinjan toimijoiden roolina on riskienhallinnan toteutuksen tukeminen sekä riskienhallinnan prosessien ja työvälineiden kehittäminen.

Talusojohtajan johdolla toimiva Compliance-toimikunta pyrkii varmistamaan asianmukaisen valvonnan ja edistämään prosessien tehokkuutta ulkoiseen ja sisäiseen vaatimustenmukaisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Valiokunta myös varmistaa, että riskienhallinnalliset toimet ovat riittäviä korkean riskin alueilla.

Riskienhallintajohtajaa tukeva riskien koordinoititiimi on työryhmä, joka pyrkii varmistamaan Nesteen riskienhallintakäytäntöjen vaikuttavuuden ja tehokkuuden.

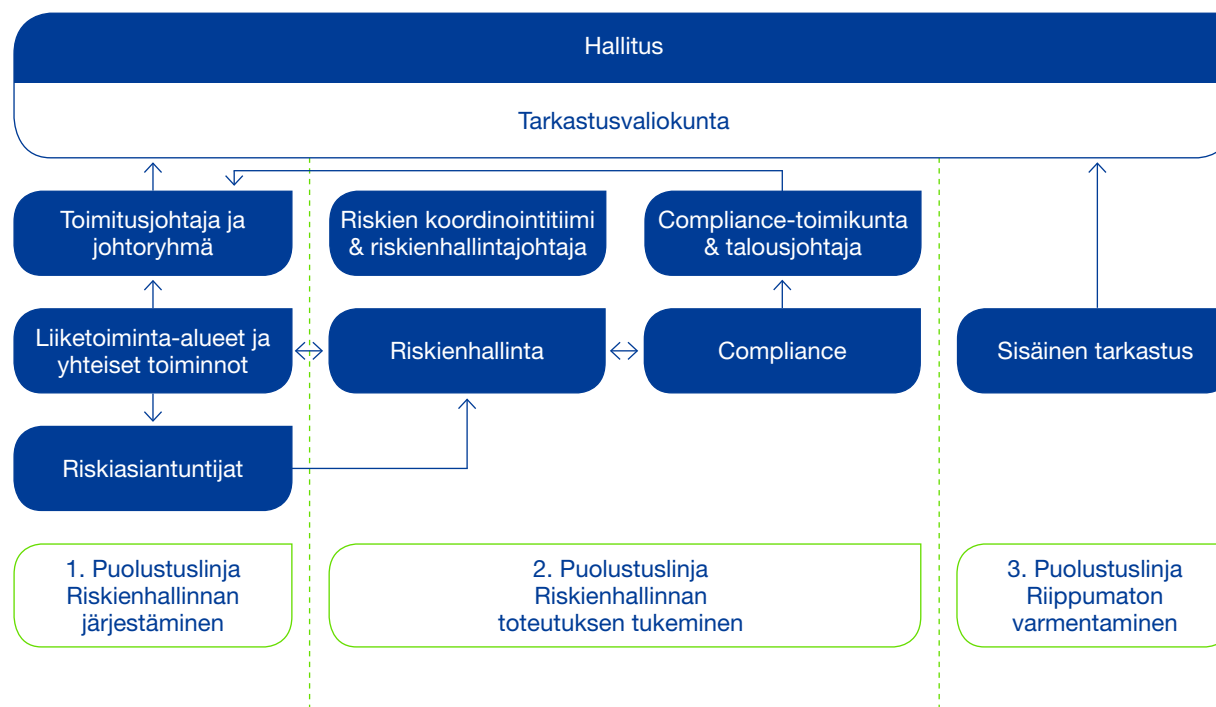
Tiimi ohjaa riskienhallintaperiaatteiden, -välineiden ja -prosessien kehittämistä.

Konsernin riskienhallintatiimin tehtävänä on varmistaa, että yhtiön riskienhallintaa toteutetaan johdonmukaisella ja tehokkaalla tavalla. Konsernin riskienhallinnan vastuulla on myös riskienhallintakäytäntöjen ja -välineiden kehittäminen.

3. Puolustuslinja

Sisäinen tarkastus arvioi yhtiötasolla määritellyn riskienhallinnan viitekehyksen, roolien ja käytäntöjen toimivuutta ja tehokkuutta. Lisäksi sisäinen tarkastus arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuutta yksityiskohtaisemmin kunkin tarkastuksen kohteena olevilla alueilla. Sisäinen tarkastus myös antaa kehityssuosituksia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi.

Riskienhallinnan ohjausmalli

Riskien raportointi

Riskiraportoinnin yleisenä tavoitteena on mahdollisimman läpinäkyvä, kattava ja johdonmukainen kuva eri riskialueiden merkittävydestä Nesteen liiketoiminnan kannalta.

Riskeihin liittyvää viestintää toteutetaan kiinteänä osana strategista suunnittelua ja suorituksen johtamista.

Muodollinen riskiraportointi suunnataan liiketoimintojen ja funktioiden johtoryhmille, Nesteen johtoryhmälle, tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle. Konsernin riskienhallintatiimi vastaa riskitiedon kokoamisesta kunkin sidosryhmän tarpeiden mukaisesti.

Nesteen liiketoimintaan liittyvät riskit

Nesteen liiketoiminta altistaa yhtiön erilaisille riskitekijöille, jotka liittyvät ulkoiseen toimintaympäristöön, sisäiseen päätöksentekoon ja toimintaprosesseihin sekä käytössä oleviin järjestelmiin.

Nesteen liiketoimintojen erilaisen luonteen vuoksi myös yksiköiden suurimmat riskitekijät ovat erilaisia. Esimerkiksi lainsäädäntöön, teknologiaan ja aineettomiin oikeuksiin sekä raaka-aineen toimituksiin liittyvät riskit saavat todennäköisesti suuremman painoarvon Uusiutuvat tuotteet -liiketoiminnassa kuin perinteisessä öljynjalostuksessa.

Nesteen merkittävimmät riskitekijät liittyvät jäljempänä mainittuihin alueisiin. Mikä tahansa riskeistä voi joko yksinään tai yhdessä muiden kanssa heikentää merkittävästi Nesteen liiketoiminnan edellytyksiä, taloudellista asemaa, toiminnan tuloksellisuutta ja tulevaisuuden näkymiä.

Ulkoiset riskit – geopolitiikka

Muutaman viime vuoden aikana maailmantalouden yleinen epävarmuus on heijastunut sekä öljymarkkinoihin yleisesti, että markkinoihin jotka ovat keskeisiä Nesteen liiketoiminnan kannalta.

Myös geopolittiset jännitteet voivat vaikuttaa kielteisesti Nesteen liiketoimintaan. Esimerkiksi Venäjään kohdistetut kauppoliittiset pakotteet tai muut vastaavat toimet voivat rajoittaa Nesteen mahdollisuuksia hankkia venäläistä raakaöljyä ja muita syöttöaineita.

Ulkoiset riskit – lait ja sääntely

Sääntelyn muutokset ovat Nesteen liiketoiminta-alueille sekä mahdollisuus että uhka. Nesteen toiminta ja tuotteet ovat laajan sääntelyn alaisia (esim. ympäristöön, henkilö- ja prosessiturvallisuuteen sekä kestävään kehitykseen liittyvä sääntely). Jatkuvasti lisääntyvä sääntely muun muassa hyödykekaupankäynnin, tietosuojan ja jäljitettävyyksivaatimusten alueella on haaste koko toimialalle.

Toisaalta erityisesti Uusiutuvat tuotteet -liiketoiminta hyötyy biopolttoaineita ja uusiutuvia polttoaineita koskevan regulaation kehityksestä (esim. biomassaosuutta koskevat veloitteet). Varsinkin EU:n ja Yhdysvaltojen säännösten muutokset voivat vaikuttaa uusiutuvien tuotteiden kysynnän kasvun sekä vaihtoehtoisten syöttöaineiden hyödyntämisen nopeuteen.

Strategisiin valintoihin ja strategian toteuttamiseen liittyvät riskit

Suurin osa strategisista riskeistä liittyy tehtyjen strategisten valintojen toteuttamiskelpoisuuteen ja strategian toteuttamisen riskialttiuteen. Mahdollisuudet ja uhat voi-

Riskeihin liittyvää viestintää toteutetaan kiinteänä osana strategista suunnittelua ja suorituksen johtamista.

vat perustua kilpailuympäristön muutoksiin tai sisäiseen päätöksentekoon ja teknologian käyttöön.

Nesteen kilpailuasema valituilla tärkeimmillä markkinoilla on hyvä. Tämänhetkisen arvion mukaan Nesteen kehittämä NEXBTL-tuotantoteknologia on johtava kaupallisesti käyttöönotettu teknologia laadukkaana dieselin tuottamiseksi uusiutuvista raaka-aineista. Tämän kilpailuaseman säilyminen ei ole kuitenkaan varmaa, kun markkinoille tulee uusia toimijoita, asiakkaiden vaatimukset ja tarpeet muuttuvat tai nykyiset kilpailijat kehittävät omia teknologioitaan. Dieselin vaihtoehtoisten tuotantoteknologioiden kehittämisen lisäksi myös moottoritekniikan kehitys voi olla odotettua nopeampaa.

Johtajuusaseman ylläpito edellyttää kykyä kyseenalaistaa ja kehittää olemassa olevia liiketoimintamalleja. Nesteen ylimmän johdon, henkilöstön ja kumppaneiden jatkuva panos on olennaisen tärkeää yhtiön menestymi-

Johtajuusaseman ylläpito edellyttää kykyä kyseenalaistaa ja kehittää olemassa olevia liiketoimintamalleja.

selle. Osaajista käytävä ankara kilpailu aiheuttaa riskin, että Neste ei ehkä onnistu palkkaamaan ja pitämään palveluksessaan erittäin ammattitaitoista henkilöstöä, joka on tarpeen strategian toteuttamista ja menestyksellistä toimintaa varten.

Liiketoiminnan jatkuvuuteen liittyvät riskit

Nesteen liiketoiminnot ovat huomattavan riippuvaisia fossiilisen polttoaineen jalostamoista Suomessa (Porvoo ja Naantali) sekä uusiutuvan dieselin jalostamoista Singaporessa ja Alankomaissa (Rotterdam). Nesteen perinteisissä öljynjalostamoissa toteutetaan huolto- seisokki joka viides vuosi. Suunnitellut ja mahdolliset odottamattomat seisokit vaikuttavat jalostustoiminnan jatkuvuuteen.

Nesteen vuokraamat tai omistamat alukset ovat alttiina riskeille, kuten havereille, ympäristökatastrofeille sekä lastin ja omaisuuden vaurioitumisille tai menetyksille. Tällaiset tapahtumat voivat johtua monista tekijöistä, kuten epäsuotuisista sääolosuhteista tai mekaanisista vioista.

Nesteellä on vakuutukset omaisuusvahinkojen, liiketoiminnan keskeytymisen ja havereiden aiheuttamien taloudellisten menetysten varalta. Vakuutukset eivät kuitenkaan kata kaikkia mahdollisia tappioita, ja siksi toiminnalliset katastrofit tai tahallinen sabotaasi voivat aiheuttaa Nesteelle huomattavaa vahinkoa.

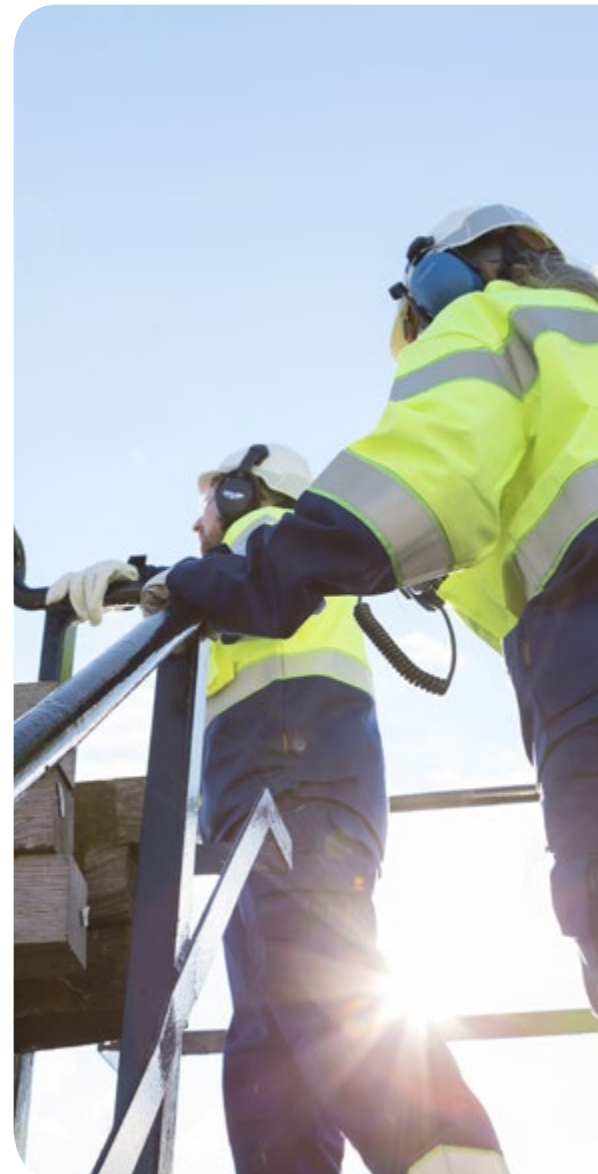
Markkinariskit

Öljymarkkinat ovat olleet hyvin vaihtelevat, ja vaihtelevan markkinatilanteen odotetaan jatkuvan. Öljymarkkinoiden yleinen heilahtelu voi aiheuttaa raakaöljyn ja syöttöaineiden hintoihin odottamattomia muutoksia.

Nesteen taloudellinen tulos riippuu ennen kaikkea jalostettujen öljytuotteiden ja uusiutuvien tuotteiden hintojen sekä raakaöljyn, erilaisten kasviöljyjen ja muiden käytettävien raaka-aineiden hintojen välisestä hintaerosta eli marginaalista. Historiallisesti jalostusmarginaalit ovat vaihdelleet ja todennäköisesti ne vaihtelevat myös tulevaisuudessa. Jalostusmarginaaleihin eniten vaikuttavia tekijöitä ovat seuraavat:

- Raaka-aineiden ja tuotteiden kokonaiskysynnän ja -tarjonnan muutokset.
- Yksittäisten raaka-aineiden ja tuotteiden kysynnän ja tarjonnan muutokset.
- Raaka-aineiden ja tuotteiden hintojen heilahtelut.
- Maailmanlaajuisen jalostuskapasiteetin kehitys ja etenkin Nesteen tuottamien öljytuotteiden ja uusiutuvien tuotteiden kaltaisten tuotteiden jalostuskapasiteetin kehitys.

Osana raaka-ainehintojen vaihteluun liittyvien riskien hallintaa Neste käyttää asemansa turvaamiseen johdannaisinstrumentteja.

Neste on altis valuuttakurssien muutoksille siksi, että suurin osa myynnistä on hinnoiteltu Yhdysvaltain dollareina, kun taas toimintakustannukset (paitsi raaka-aineiden hankinta) kirjataan euroina. Neste lieventää valuuttakurssien vaihteluun liittyviä epävarmuustekijöitä suojaamalla sopimusten mukaiseen ja ennakoituun kassavirtaan ja taseeseen kohdistuvat valuuttariskit.

Lisätietoja markkinariskeistä on esitetty vuosikertomuksen osassa [Tilinpäätös, liitetieto 3](#).

Luottoriski

Luotto- ja vastapuoliriskit syntyvät myynnistä, suojauksista ja tradingtransaktioista sekä kassavarojen sijoittamisesta. Riski liittyy vastapuolen mahdolliseen kyvyttömyyteen täyttää sopimuksen mukaiset maksumelvoitteensa ja se on siksi sidoksissa vastapuolen luottokelpoisuuteen ja transaktion suuruuteen.

Riskin hallitsemiseksi Nesteellä on käytössä systemaattiset toimintatavat vastapuolten valintaan ja valvontaan.

Kyberriski

Digitalisaatio ja uudet teknologiat (mm. sensorit, miehittämättömät lennokit ja virtuaalikypärät) tarjoavat mahdollisuuksia toiminnan tehostamiseen sekä automaation lisäämiseen vaarallisilla tai virheherkillä alueilla.

Samanaikaisesti kyberhyökkäysten kehittyneisyys ja toimialan yhtiöitä vastaan suunnattujen hyökkäysten määrän lisääntyminen ovat huolenaihe myös Nesteelle. Kyberriskit lisäävät muiden riskien vaikutusta ja voivat myös yksittäisinä riskeinä aiheuttaa merkittävää haittaa Nesteen maineelle tai vaarantaa toimintojen jatkuvuuden.

Riskienhallinnan painopisteet vuonna 2016

Vuoden 2016 aikana yhtiötason riskienhallinnan painopiste oli riskienhallinnan sekä strategiatyön ja toiminnan suunnittelun välisessä integraatiossa.

Liiketoiminnan jatkuvuuden varmistaminen muuttuvassa toimintaympäristössä on Nesteelle keskeinen tavoite. Tämän vuoksi liiketoiminnan jatkuvuudenhallintaan liittyviä käytäntöjä täsmennettiin ja liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmia päivitettiin useilla alueilla.

Kyberriskejä koskevan kokonaiskuvan varmistamiseksi avainprosesseissa toteutettiin syksyn 2016 aikana systemaattinen kyberuhkien tunnistus ja riskienhallinnan toimenpiteiden arviointi.

Rahoitusalan sääntelyn muutoksia seurattiin aktiivisesti edellisten vuosien tapaan. Toiminnassa toteutettiin muutoksia, joilla vastattiin heinäkuussa voimaan tulleen markkinoiden väärinkäytösregulaatioon (MAD II ja MAR). Tulevaan MiFID II -sääntelyyn liittyvää valmistautumista jatkettiin.

Vuoden 2016 aikana yhtiötason riskienhallinnan painopiste oli riskienhallinnan sekä strategiatyön ja toiminnan suunnittelun välisessä integraatiossa.

Nesteen palkka- ja palkkioselvitys 2016

Kirje henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajalta

Arvoisa osakkeenomistaja

Jo keväällä 2015 julkaistussa raportissa kerroin siitä, miten Neste on muuttanut organisaatiotaan, jotta se pystyisi vastaamaan dynaamisemmin jatkuvasti muuttuvaan markkina-tilanteeseen. Tämä vaikutti osaltaan vuoden 2016 erittäin hyvän taloudellisen tuloksemme saavuttamiseen.

Lähestymistapamme

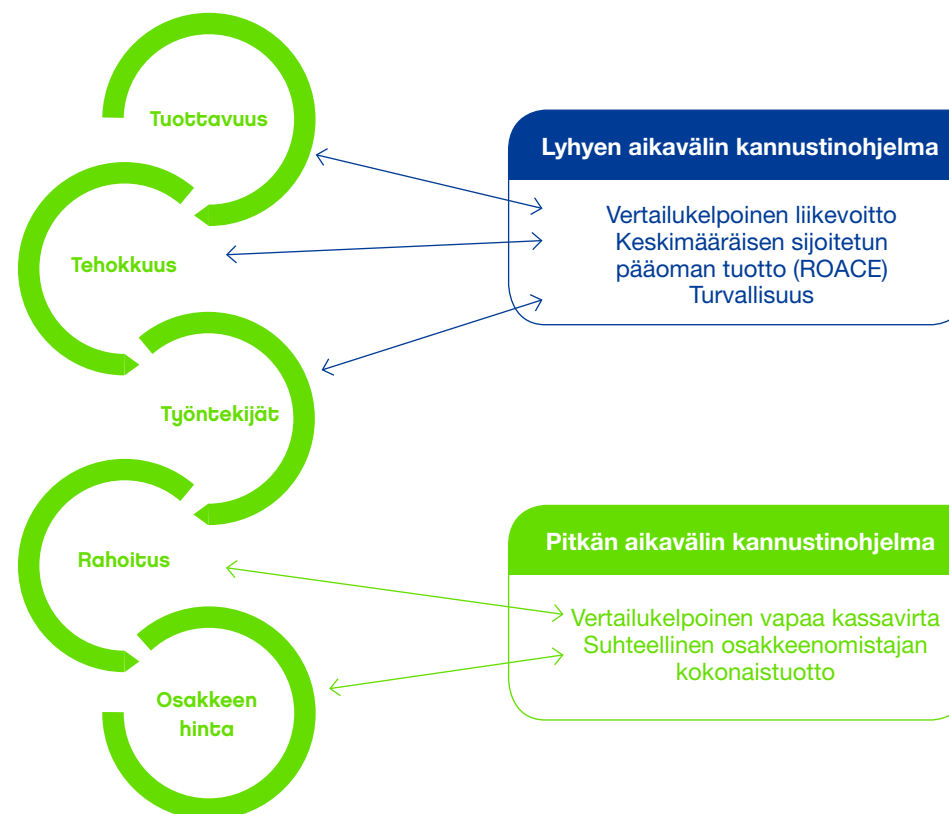
Palkitsemiskäytännön tarkoituksena on:

- **Suorituskyvyn varmistaminen** – kansainvälisen tason operatiivinen ja taloudellinen toiminta.
- **Arvojen mukaisen toiminnan tukeminen** – Neste on vastuullinen työnantaja ja kannustaa työntekijöitään kantamaan vastuunsa sitoumuksistaan. Välitämme muiden hyvinvoinnista ja varmistamme, että toimintamme epäsuotuisat vaikutukset ympäristölle ja yhteiskunnalle ovat mahdollisimman pienet.
- **Yksilöiden ja tiimien vastuunoton korostaminen** – tavoitteenamme on rehellinen ja avoin ilmapiiri. Kilpailukykyemme perustuu siihen, että löydämme parempia ratkaisuja erilaisia kokemustaustoja ja ajattelutapoja yhdistämällä.
- **Oikeudenmukaisuus ja läpinäkyvyys** – asetamme tiukkoja tavoitteita ja juhlimme menestystämme, kun ne saavutetaan.

Palkitsemisjärjestelmän rakenne

Nesteen tavoitteena ei ole olla palkkajohtaja, mutta yhtiön on pystyttävä kilpailemaan osaavista työntekijöistä ja johdosta. Palkat ja palkitsemisjärjestelmät muodostavat yhden osan kokonaisuutta, jolla tähän pyritään. Avain-

Suorituksen mittaaminen Nesteellä

henkilöiden valinta ja suoritusten arviointi, ja heidän suorituksiinsa perustuva palkitseminen, tehtäväkierto ja seuraajasuunnittelu sekä koko henkilöstön osaaminen ja asianmukainen palkitseminen ovat myös keskeisiä menestyksellemme nyt ja vastaisuudessa. Arvioimme, että tekemämme linjaukset ja ratkaisut palkittamisen alueella ovat tukeneet yhtiön menestystä.

Suuri osa toimitusjohtajalle ja avaintehtävissä toimiville henkilöille maksettavasta palkkiosta perustuu palkan muuttuvaan osaan, jotta varmistutaan siitä, että suorituskyvyn ja palkkioiden välillä on vahva yhteys.

Kannustinohjelmissä käytettävät suorituskykykriteerit ovat yhteydessä liiketoimintastrategiamme toteuttamiseen. Lisäksi otamme huomioon sekä johdon että osakkeenomistajien edun tarjoamalla pitkän aikavälin kannustinohjelman palkkioita osakkeina ja vaatimalla, että toimitusjohtajalla ja johtoryhmän jäsenillä on tietty minimimäärä Nesteen osakkeita.

Haluamme palkita kaikki työntekijämme hyvistä suorituksista, sillä uskomme, että reilu korvaus motivoi työntekijöitä tekemään työnsä entistäkin paremmin. Näin ollen kaikki työntekijämme voivat osallistua lyhyen aikavälin kannustinohjelmiin. Vuonna 2016 maksoimme 29 miljoonaa euroa tämän ohjelman perusteella. Summa vastaa 3 % vertailukelpoisesta liikevoitosta vuodelta 2016.

Palkitseminen vuodesta 2016

Viimeksi kuluneiden parin vuoden aikana yhtiön tuottavuus on parantunut huomattavasti ja yhtiörakenne on muuttunut monialaisemmaksi ja kansainvälisemmäksi. Tämä positiivinen kehitys näkyy toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten saamista suorituksien perustuvissa sekä lyhyen että pitkän aikavälin kannustinohjelmien

mukaisissa palkkioissa. Myös yhtiön osakkeen hinta on yli kaksinkertaistunut viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana, ja olemme pystyneet maksamaan osinkoa osakkeenomistajille osinkopolitiikkamme mukaisesti kasvun ja liiketoiminnan kehityksen siitä kärsimättä.

Nesteen hallitus ottaa huomioon Suomen valtion kannustinohjeet, ja vuonna 2016 toimitusjohtajan ja joidenkin johtoryhmän jäsenten pitkän aikavälin kannustinohjelman mukaisia palkkioita rajoitettiin, jotta voitiin varmistaa, että kannustimien kokonaisarvo (sekä lyhyen että pitkän aikavälin ohjelman mukaisten) ei ylittäisi heidän vuosittaista kiinteää peruspalkkaansa yli 1,2-kertaisesti. Johdon peruspalkkoja korotettiin vain vähän, ja toimitusjohtajan peruspalkkaa ei korotettu lainkaan.

Vuoden 2017 palkitsemiskäytäntö

Vuoden kuluessa valiokunta tarkisti palkitsemiskäytännön, jotta varmistuttiin siitä, että se on yhä tavoitteiden mukainen ja tukee liiketoimintastrategiaa. Lisäksi valiokunta varmisti uudelleen, että palkitsemiskäytäntö on Suomen valtion viimeisimpien kannustinohjeiden mukainen.

Tämän tarkistuksen jälkeen palkitsemiskäytäntöön tehtiin jäljempänä mainitut muutokset, jotka otetaan käyttöön vuodesta 2017 lähtien.

- Lyhyen aikavälin kannustinohjelmaan on lisätty uusi turvallisuuteen liittyvä mittari. Konsernitason sekä Öljytuotteiden ja Uusiutuvien tuotteiden lääkinällistä hoitoa vaativien tapaturmien taajuuden miljoonaa työtuntia kohden mukaan mukana urakoitsijat (TRIF, Total Recordable Injury Frequency) lisäksi tarkastellaan myös prosessiturvallisuustapahtumien taajuutta miljoonaa työtuntia kohden (PSER, Process Safety Event Rate). Turvallisuus on strategiamme kannalta elintärkeä asia ja haluamme varmistua siitä, että parannamme turvallisuutta koko ajan.
- Pitkän aikavälin kannustinohjelman tavoitepalkkiomahdollisuutta on pienennetty 30 %:iin palkasta. Tämä muutos kannustaa huippusuorituksiin ja liiketoimintatavoitteita parempiin suorituksiin. Lisäksi ohjelman mukaisesti luovutettujen osakkeiden myyntikieltojaksoa lyhennettiin kolmesta yhteen vuoteen alkaen vuosien 2017–2019 pitkän aikavälin kannustinohjelman Suomen valtion viimeisimpien palkitsemisohjeiden mukaisesti.
- Toimitusjohtajalle ei anneta lainkaan palkankorotusta ja muiden johtoryhmän jäsenten palkankorotukset ovat maltillisia ja perustuvat uusiin rooleihin ja vastuisiin.

Viimeksi kuluneiden parin vuoden aikana yhtiön tuottavuus on parantunut huomattavasti ja yhtiörakenne on muuttunut monialaisemmaksi ja kansainvälisemmäksi.

Nesteen johtoryhmässä tehdyt muutokset

Liiketoimintamme jatkuva kehitys vaatii vankkaa ammattitaitoa ja innovatiivista asennetta, ja henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on taata, että yhtiö saa käyttöönsä strategiansa toteuttamiseen tarvittavan ammattitaidon. Tästä syystä valiokunta onkin tyytyväinen voidessaan ilmoittaa, että vuoden aikana Marketing & Services -liiketoiminta-alueen johtaja Panu Kopra (Antti Tiitolan irtisanouduttua) ja lakiasiaintoiminnan johtaja Christian Ståhlberg nimitettiin Nesteen johtoryhmään ja Tuomas Hyyryläinen siirtyi johtamaan uutta Uudet liiketoiminnot -yksikköä.

Palkitsemisesta raportointi

Palkka- ja palkitsemisraportti on jaettu neljään osaan seuraavasti:

- 1. Kirje henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajalta.** Tässä osassa tuodaan esiin henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan tärkeimmät toimet ja päätökset vuoden ajalta. Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta raportoi hallitukselle, joka tekee lopulliset päätökset valiokunnan ehdotusten pohjalta.
- 2. Raportti Nesteen johdon palkitsemiskäytännöistä.** Tässä osassa selitetään, miten johdon palkitsemiskäytäntöä suorituskriteereineen käytetään toimitusjohtajan ja konsernin johtoryhmän jäsenten palkitsemistason määrittämiseen tulevien tilikausien aikana. Osassa kuvataan myös johdon palkitsemisperiaatteita.

3. Nesteen johdon vuosittainen palkitsemisraportti.

Tässä osassa on kattava selvitys Nesteen toimitusjohtajan ja muiden johtoryhmän jäsenten palkitsemisesta yhtiön viimeisimmän tilikauden taloudelliseen ja operatiiviseen tulokseen suhteutettuna.

- 4. Nesteen hallituksen palkitsemiselonteko.** Tässä osiossa kuvataan Nesteen hallitukselle viimeisimmän tilikauden aikana maksetut palkkiot ja kerrotaan, miten palkkiotasot ovat muuttuneet viimeksi kuluneiden vuosien aikana. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta vastaa Nesteen hallituksen jäsenten palkkioehdotusten esittelystä yhtiökokouksen hyväksyttäväksi. Nesteen hallituksen puheenjohtaja on osakkeenomistajien nimitystoimikunnan jäsen, mutta hän ei osallistu omien palkkioehdotustensa valmisteluun eikä palkkioita koskevaan päätöksentekoon, eikä nimitystoimikunnan ehdotuksen tekemiseen yhtiökokoukselle hallituksen puheenjohtajasta.

Jorma Eloranta

Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja
jorma.eloranta@neste.com

Liiketoimintamme jatkuva kehitys vaatii vankkaa ammattitaitoa ja innovatiivista asennetta, ja henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on taata, että yhtiö saa käyttöönsä strategiansa toteuttamiseen tarvittavan ammattitaidon.

Raportti Nesteen johdon palkitsemiskäytännöistä

Periaatteet ohjaavat toimintaamme

Käymme läpi yhtiön palkitsemisperiaatteet säännöllisesti. Vuoden 2014 alussa käyttöön otetut suorituskyky- ja palkitsemisperiaatteet säilyivät muuttumattomina, sillä vuosina 2015 ja 2016 päivityksiä ei katsottu tarpeellisiksi. Nämä neljä periaatetta ovat koko yhtiön palkitsemishjelmien taustalla, ja niiden peruspilareina toimivat oikeudenmukaisuus ja suorituksesta maksaminen.

Haluamme tunnistaa ja palkita hyvät suoritukset ja vastuullisen toiminnan, joka tukee konsernin strategisten tavoitteiden saavuttamista ja liiketoiminnan pitkän aikavälin kestävästä kehitystä.

Nesteen johtoryhmän ja johdon palkitsemisperiaatteet

Hallitus ottaa henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan valmistelun pohjalta johtoryhmän ja johdon palkkiota määrittäessään huomioon seuraavat tavoitteet:

- Palkkioiden tulee olla riittävän suuria houkuttelemaan ja pitämään palveluksessamme johdon henkilöitä, joilla on strategisten tavoitteidemme saavuttamiseen tarvittavaa osaamista ja kokemusta, mutta samalla taloudellisesti järkeviä yhtiön kannalta, jottei yhtiön kilpailukykyinen kustannusrakenne vaarannu.
- Yhtiön tehokas toiminta maailmanlaajuisessa ympäristössä edellyttää, että palkkiot ovat oikeudenmukaiset ja kilpailukykyiset niillä kansainvälisillä markkinoilla, joilla yhtiö toimii. Peruspalkkojen ja muiden palkanosien

tulee perustua paikallisiin markkinoihin, ja niiden tulee olla riittävät houkuttelemaan palvelukseemme tärkeää johtamisosaamista.

- Palkitsemisessa tulee ottaa huomioon asianmukainen palkkioiden kiinteiden ja työsuorituksen perustuvien osien suhde, joka tukee lyhyt- ja pitkäaikaisen suorituskyvyn parantamista sekä joustavan kulurakenteen ylläpitoa ja joka auttaa välttämään kannustamista liialliseen riskinottoon.
- Lisäksi palkitsemisen tulee ohjata ja kannustaa haastavien strategisten, operatiivisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista.
- Yliimmän johdon edun tulee sopia yhteen konsernin sekä sen laajan kotimaisen ja kansainvälisen sidosryhmäpohjan edun kanssa.
- Johdon palkitsemiskäytännön tulee noudattaa Nesteen työntekijöiden maailmanlaajuisesti voimassa olevia yleisiä palkkausperiaatteita.
- Neste pyrkii aina kohtelemaan johtoaan ja organisaationsa avainhenkilöitä tasavertaisesti ja puolueettomasti sukupuoleen, syntyperään, ikään, uskontoon, poliittiseen kantaan ja muihin vastaaviin seikkoihin katsomatta.
- Palkkiot määritetään yhden yli -periaatteella, jossa kunkin henkilön palkkion hyväksyy esimiehen esimies. Kukaan ei myöskään voi päättää omiin palkkioihinsa liittyvistä asioista.

Haluamme palkita kaikki työntekijämme hyvistä suorituksista, sillä uskomme, että reilu korvaus motivoi työntekijöitä tekemään työnsä entistäkin paremmin.

Yhteenveto konsernin johtoryhmän palkitsemiskäytännöstä

Konsernin johtoryhmän palkitsemiskäytäntö koostuu seuraavista avainelementeistä:

Palkkio- elementti	Merkitys ja yhteys strategiaan	Kuvaus ja toimintaperiaate
Peruspalkka	Roolin mukainen perustason palkitseminen.	Kiinteä palkka, johon sisältyvät verotettavat luontaisedut (auto- ja puhelinetu). Toimitusjohtajan palkka on 55 039 euroa kuukaudessa (1.1.2012 alkaen).
Vakuutukset	Tukevat ja suojaavat konsernin johtoryhmää näiden tehdessä työtään.	Johtoryhmän jäsenille on hankittu vapaa-ajan tapaturma-, henki- ja työkyvyttömyysvakuutus, työmatkavakuutus sekä johtajien ja pääyllystön vastuuvakuutus. Johtoryhmän jäsenet voivat kuulua sairauskassaan (Suomessa).
Lisäeläke	Paikallisten käytäntöjen mukainen kilpailukykyinen vanhuuseläke.	Toimitusjohtaja: vuonna 2008 hyväksytty etuusperustainen eläkejärjestely (DB), joka perustuu 60 vuoden eläköitymisikään ja 60 % eläkepalkkaan. Konsernin johtoryhmän jäsenet: Etuusperustainen eläkejärjestely, joka perustuu 60 vuoden eläköitymisikään (ja enintään 60 % eläkepalkkaan) tai 1.1.2009 jälkeen yhtiön palvelukseen tulleille täydentävä eläkejärjestely (DC), joka perustuu 62, 63 vuoden tai Suomen eläkelainsäädännön mukaiseen eläköitymisikään. Etuusperustaisen eläkejärjestelyjen eläkepalkka lasketaan eläkkeelle jäämistä edeltävien kymmenen vuoden keskimääräisen laskennallisen kuukausipalkan ja siihen liittyvien lakisääteisten eläkevakuutusmaksujen perusteella. Uusia DB-järjestelyjä ei enää tehdä.
Lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä	Lyhyen aikavälin taloudellisen ja operatiivisen tuloksen parantamisen palkitseminen ja liiketoimintastrategian mukaisen toiminnan tukeminen.	Perustuu vuosittaisten taloudellisten ja muiden kuin taloudellisten mitattavissa olevien tavoitteiden saavuttamiseen. Palkkion enimmäismäärä on 40 % vuosittaisesta kiinteästä peruspalkasta. Toimitusjohtaja: konsernin taloudellisten tavoitteiden perusteella (vertailukelpoinen liikevoitto, keskimääräisen sijoitetun pääoman tuotto [ROACE, %] ja konsernin turvallisuustavoitteet [lääkinnällistä hoitoa vaativien tapaturmien taajuus miljoonaa työtuntia kohden mukaan lukien urakoitsijat, TRIF] sekä uutena vuonna 2017 prosessiturvallisuus-tapahtumien taajuus miljoonaa työtuntia kohden [PSER]). Johtoryhmän jäsenet, joilla on vastuu liiketoiminta-alueesta: konsernin vertailukelpoisen liikevoiton ja ROACEn, liiketoiminta-alueen vertailukelpoisen liikevoiton, liiketoiminta-alueen TRIF:n sekä Öljytuotteissa ja Uusiutuvisissa tuotteissa PSER:n perusteella (viimeinen on uusi vuodelle 2017). Johtoryhmän jäsenet, joilla on vastuu yhteisistä toiminnoista: konsernin vertailukelpoisen liikevoiton, ROACEn, TRIF:n, PSER:n (uusi vuodelle 2017) ja kyseisen toiminnon tiettyjen strategisten toimenpiteiden perusteella.

Palkkio- elementti	Merkitys ja yhteys strategiaan	Kuvaus ja toimintaperiaate
Pitkän aikavälin kannustin- järjestelmä	Pitkän aikavälin kestä- vän kasvun kannusta- minen sekä ylimmän johdon ja osakkeen- omistajien etujen yhteensovittaminen	Perustuu Nesteen taloudellisten ja osakekurssiin liittyvien kolmivuotistavoitteiden saa- vuttamiseen. Vuosina 2016 ja 2017 alkavilla palkkiokausilla 75 % palkkioista perustuu kumulatiiviseen vertailukelpoiseen vapaaseen kassavirtaan ja 25 % Nesteen osakkeiden kokonaistuottoon STOXX Europe 600 -indeksiin verrattuna. Palkkio luovutetaan yhdessä erässä kolmen vuoden kuluttua osin osakkeina ja osin käteisenä. Käteisenä maksettava osa kattaa verot ja muut veroluonteiset maksut. Toimitusjohtajalle maksettava palkkio vaihtelee välillä 0–100 % vuosipalkasta suori- tuskyvyn ja osakekurssin mukaan. Johtoryhmän jäsenille maksettavat palkkiot vaih- televat välillä 0–80 % vuosipalkasta. Sekä toimitusjohtajan että johtoryhmän jäsenten tavoitepalkkiotaso on 30 % palkasta (aiemmin 40 %). Jos ylemmälle johdolle maksettavien kannustimien (pitkän ja lyhyen aikavälin kan- nustinohjelmien) kokonaismäärä ylittää 120 % heidän vuosipalkkoistaan, pitkän aikavälin kannustinohjelman puitteissa yhden vuoden aikana luovutettavien osakkeiden määrää leikataan tämän rajan puitteissa pysymiseksi.
Osake- omistuksen rajoittaminen	Pidemmän aikavälin näkymien parantami- nen sekä johtoryhmän jäsenten ja osak- keenomistajien etujen yhteensovittaminen	Vuonna 2017 ja sen jälkeen alkavilla pitkän aikavälin kannustinohjelman kausilla toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet eivät saa myydä tai siirtää pitkän aikavälin kannustinohjelman mukaisia osakkeita yhden vuoden pituisen ajanjakson aikana osak- keiden siirrosta (aikaisemmin kolme vuotta). Tämän myyntikieltojakson aikana osakkeet voidaan hallituksen harkinnan mukaan periä takaisin, jos työsuhte päättyy.
Takaisin- perintä	Varmistaa, että palkkiot perustuvat suoritukseen	Pitkän ja lyhyen aikavälin kannustinohjelmiin liittyvät palkkiot voidaan periä takaisin poik- keustilanteissa, kuten väärinkäytösten tai taloudellisten tulosten virheellisen ilmoittami- sen yhteydessä.
Osake- omistuksen ohjeet	Kannustavat ylempää johtoa luomaan mer- kittävän osakeomis- tuksen Nesteessä	Toimitusjohtajan ja konsernin johtoryhmän jäsenten on kerrytettävä ja pidettävä omis- tuksessaan omistusosuutta, joka vastaa heidän kiinteää vuosipalkkaansa. Osapuolten on pidettävä omistuksessaan 100 % heille kannustinpalkkiona siirretyistä osakkeista verojen jälkeen (n. 50 % vuoden 2010 pitkän aikavälin kannustinohjelmassa), kunnes tämä kynnyсарvo ylittyy.
Toimi- ja työ- sopimukset sekä ero- korvaukset	Varmistavat, että selkeitä sopimusehtoja noudatetaan	Sekä yhtiön että toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Jos yhtiö irtisanoo sopimuksen, toimitusjohtaja on oikeutettu 18 kuukauden palkkaa vastaavaan erorahaan. Johtoryhmän jäsenet ovat oikeutettuja kuuden kuukauden palk- kaa vastaavaan erorahaan. Omistajanvaihdosta koskevat samat ehdot kuin toimi- tai työsuhteen päättämistä.

Täydentävät tiedot

Vertailuanalyysiin perustuva lähestymistapa: Henki-
löstö- ja palkitsemisvaliokunta käy läpi Nesteen kanssa
vastaavan kokoisia ja vastaavanlaisia suomalaisia ja tar-
vittaessa ulkomaalaisia teollisuuden yrityksiä koskevia
vertailevia markkinatietoja määrittäessään toimitusjoh-
tajan ja konsernin johtoryhmän palkitsemisen kokonais-
ratkaisua. Tietoja käytetään palkkiotasojen määrittämis-
sä suuntaa antavasti, ei suoraan määrittävänä tekijänä.
Muita huomioon otettavia tekijöitä ovat yksittäisen
henkilön rooli ja kokemus sekä yhtiön suoritustaso ja
henkilökohtainen suoriutumisen.

Osakkeenomistajien huomioiminen: Yhtiön suurin
osakkeenomistaja Suomen valtio päivitti vuonna 2016
ohjeitaan johdon palkitsemisesta pörssinoteeratuissa
valtionyhtiöissä. Nesteen hallitus ottaa ylimmän johdon
palkitsemiskäytäntöjä määrittäessään huomioon nämä
ohjeet ja laajemman sidosryhmäpohjansa edun.

Nesteen johdon vuosittainen palkitsemisraportti

Katsaus kuluneeseen vuoteen

Mittaamme johtoryhmämme onnistumista sillä, miten hyvin Neste saavuttaa strategiset ja taloudelliset tavoitteensa.

Vuosi 2016 oli jälleen erittäin hyvä Nesteen liiketoiminnan kannalta. Kaikki kolme raportointisegmenttiä paransivat vertailukelpoista liikevoittoaan vuodesta 2015, minkä johdosta konsernin vertailukelpoinen liikevoitto nousi 983 miljoonaan euroon.

Lyhyen aikavälin kannustimet (STI)

Lyhyen aikavälin kannustimet vuodelta 2015 (maksettiin 2016)

Vuoden 2015 lyhyen aikavälin kannustinohjelma perustui seuraaviin:

- Konsernin ja liiketoiminta-alueiden vertailukelpoinen liikevoitto
- Konsernin ROACE
- Konsernin turvallisuustavoite (TRIF)
- Lisäksi osana lyhyen aikavälin kannustinohjelmaa johtoryhmän jäsenten liiketoiminta-alueen tai toimintovastuun mukaiset strategiset erikoistavoitteet.

Vuonna 2015 Nesteen taloudellinen tulos oli ennätysellisen hyvä (925 miljoonaa euroa) ja yhtiö saavutti erinomaisen oman pääoman tuoton (16,3 %). Yhtiön asema Itämeren alueella vahvistui ja Neste käytti hyväkseen kaikkia liiketoiminta-alueitaan aikaisempaa paremmin niin, että Öljytuotteiden vertailukelpoinen liikevoitto oli 439 miljoonaa euroa. Yhtiö teki uuden ennätuksen

Uusiutuvien tuotteiden myynnissä saavuttaen 402 miljoonan euron vertailukelpoisen liikevoiton ja Öljyn vähittäismyynti sai paljon uusia asiakkaita saavuttaen 84 miljoonan euron vertailukelpoisen liikevoiton vuonna 2015.

Turvallisuuden johtaminen on kiinteä osa päivittäistä työtämme. Vuonna 2015 keskityimme johtamiskäytäntöihin ja esimiestyöhön. Järjestimme yhdessä yhtiön hallituksen, johtoryhmän ja useiden toimintojen johtoryhmien kanssa turvallisuustyöpajoja, joissa keskusteltiin johtamisen roolista ja merkityksestä turvallisuuden hallinnassa. Näistä toimenpiteistä huolimatta lääkinnällistä hoitoa vaativien tapaturmien taajuus miljoonaa työtuntia kohden mukaan lukien urakoitsijat (Total

Recordable Incident Frequency, TRIF) oli 3,3 ja tavoitteemme jäi saavuttamatta.

Neste ylitti yleisesti ottaen vuoden 2015 lyhyen aikavälin kannustinohjelman taloudelliset tavoitteet. Liiketoimintojen suoritusten ja turvallisuustavoitteiden saavuttamisen perusteella hallitus palkitsi toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenet tavoitetasoa paremmasta tuloksesta vuonna 2015. Palkkiot olivat keskimäärin korkeampia kuin vuonna 2014, mutta ne pysyivät silti lyhyen aikavälin kannustinohjelman enimmäisrajan (40 % vuosipalkasta) puitteissa.

Jäljempänä kuvataan lyhyen aikavälin kannustinohjelman mukaiset toimitusjohtajan palkkiot vuonna 2015.

Toimitusjohtajan vuoden 2015 lyhyen aikavälin kannustimet (maksettiin maaliskuussa 2016)

Painotus

Mittarit

60 %	Konsernin vertailukelpoinen liikevoitto
30 %	Konsernin keskimääräisen sijoitetun pääoman tuotto (ROACE)
10 %	Konsernin turvallisuustavoite (TRIF)

Yhteensä

Vuoden 2015 tulokset

Saavutettu taso

Enimmäismäärä
Enimmäismäärä
Kynnysarvon ja tavoitearvon välillä

Tavoitearvon ja enimmäismäärän välillä

Lyhyen aikavälin kannustimet vuodelta 2016 (maksetaan 2017)

Vuoden 2016 lyhyen aikavälin kannustinohjelman tavoitteet olivat samat kuin vuonna 2015, ja ne perustuivat seuraaviin:

- konsernin ja liiketoiminta-alueiden vertailukelpoinen liikevoitto
- konsernin ROACE
- konsernin turvallisuustavoite (TRIF)
- lisäksi osana lyhyen aikavälin kannustinohjelmaa toimivat johtoryhmän jäsenten liiketoiminta-alueen tai toimintovastuun mukaiset strategiset erikoistavoitteet.

Nesteen erinomainen tuloksenteko jatkui vuonna 2016 ja konsernin vertailukelpoinen liikevoitto oli 983 miljoonaa euroa. Lisäksi konsernin rahavirta oli ennätysellinen 834 miljoonaa euroa. Vahvan tuloksen ja taseen ansiosta Nesteen keskimääräisen sijoitetun pääoman tuotto (ROACE) oli 16,9 %.

Öljytuotteiden tulokseen vaikutti negatiivisesti jalostusmarginaali, joka oli alempi kuin vuonna 2015. Myyntimäärät olivat korkeammat ja lisämarginaali kasvoi, joten Öljytuotteiden vertailukelpoinen liikevoitto oli 453 miljoonaa euroa. Onnistuneen marginaalinhallinnan, myynnin kohdistamisen ja raaka-aineiden optimoinnin ansiosta Uusiutuvien tuotteiden vertailukelpoinen liikevoitto oli yhteensä 469 miljoonaa euroa ja Öljyn vähittäismyynnin tulokseen vaikuttivat positiivisesti korkeammat myyntimäärät niin, että vertailukelpoinen liikevoitto oli 90 miljoonaa euroa.

Nesteellä on kunnianhimoiset tavoitteet turvallisuus-suorituksen parantamiseksi. Keskityimme edelleen turvallisuuden hallintaan vuonna 2016, ja työstimme yhdessä yksiköiden johtoryhmien ja koko henkilöstön kanssa Way Forward to Safety -ohjelmaa. Vuonna 2016

yhtiö eteni henkilöturvallisuudessa ja TRIF (lääkinnällistä hoitoa vaativien tapaturmien taajuus miljoonaa työtuntia kohden mukaan lukien urakoitsijat) oli 2,8. Olimme kuitenkin vuoden 2016 TRIF-tavoitteesta jäljessä. Prosessiturvallisuutta kuvaava PSER oli tavoitetta ja vuoden 2015 toteumaa huonompi. Jotta tähän alueeseen keskityttäisiin enemmän, PSER:ään liittyvät tavoitteet on otettu mukaan vuoden 2017 lyhyen aikavälin kannustinohjelmaan.

Neste ylitti yleisesti ottaen vuoden 2016 lyhyen aikavälin kannustinohjelman taloudelliset tavoitteet.

Liiketoimintayksiköiden suoritusten ja turvallisuustavoitteiden saavuttamisen perusteella hallitus palkitsi toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenet tavoitetasoa paremmasta suorituskyvystä vuonna 2016. Palkkiot olivat keskimäärin samalla tasolla kuin vuonna 2015, ja pysyivät lyhyen aikavälin kannustinohjelman enimmäisrajan (40 % vuosipalkasta) puitteissa.

Alla kuvataan lyhyen aikavälin kannustinohjelman mukaiset toimitusjohtajan palkkiot vuonna 2016.

Toimitusjohtajan vuoden 2016 lyhyen aikavälin kannustimet (maksettiin maaliskuussa 2017)

Painotus	Mittarit	Vuoden 2016 tulos Saavutettu taso
60 %	Konsernin vertailukelpoinen liikevoitto	Enimmäismäärä
20 %	Konsernin keskimääräisen sijoitetun pääoman tuotto (ROACE)	Enimmäismäärä
20 %	Konsernin turvallisuustavoite (TRIF)	Kynnysarvon ja tavoitearvon välillä
Yhteensä		Tavoitearvon ja enimmäismäärän välillä

Pitkän aikavälin kannustimet (LTI)

Nesteen vuonna 2016 laadittua pitkän aikavälin kannustinohjelmaa sovellettiin kolmen vuoden jaksoihin (2010–2012, 2011–2013 ja 2012–2014). Vuonna 2013 laadittua pitkän aikavälin kannustinohjelmaa sovelletaan

kolmen vuoden jaksoihin (2013–2015, 2014–2016 ja 2015–2017). Vuoden 2016 pitkän aikavälin kannustinohjelma käynnistyi vuosista 2016–2018 ja jatkuu vuosina 2017–2019. Alla olevassa taulukossa kuvataan pitkän aikavälin kannustinohjelmien mukaiset palkkiot.

Ansaintakausi	LTI 2010			LTI 2013			LTI 2016		
	2010–2012	2011–2013	2012–2014	2013–2015	2014–2016	2015–2017	2016–2018	2017–2019	
Osallistujien kokonaismäärä palkkioita maksettaessa tai ohjelman alkaessa	34	50	66	86	92	89	94	95	
Ansaintakriteerit	50 % Uusiutuvien tuotteiden myyntivolyymi ja 50 % suhteellinen TSR*	50 % Uusiutuvien tuotteiden myyntivolyymi ja 50 % suhteellinen TSR	50 % Uusiutuvien tuotteiden myyntivolyymi ja 50 % suhteellinen TSR	75 % vertailukelpoinen kassavirta ja 25 % Uusiutuvien tuotteiden vertailukelpoinen liikevoitto	75 % vertailukelpoinen kassavirta ja 25 % suhteellinen TSR	75 % vertailukelpoinen kassavirta ja 25 % suhteellinen TSR	75 % vertailukelpoinen kassavirta ja 25 % suhteellinen TSR	75 % vertailukelpoinen kassavirta ja 25 % suhteellinen TSR	
Kriteerin saavuttamisaste	19,6 %	64,6 %	100 %	100 %	100 %	-	-	-	
Luovutettujen osakkeiden määrä verojen jälkeen:									
- Toimitusjohtajalle	10 912	25 064	14 823	10 458	7 791	-	-	-	
- Muille johtoryhmän jäsenille	21 214	48 993	39 124	25 856	18 241	-	-	-	
Luovutusvuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Luovutettujen osakkeiden myyntikieltojakso	3 vuotta			3 vuotta toimitusjohtajalle ja johtoryhmälle (1 vuotta muille)			3 vuotta	1 vuosi	

* Suhteellinen osakkeenomistajan kokonaistuotto

Pitkän aikavälin kannustinohjelma 2013–2015 (maksettu 2016)

Vuosien 2013–2015 pitkän aikavälin kannustinohjelman kauden, jonka mukaiset palkkiot maksettiin vuonna 2016, ansaintakriteerit saavutettiin kokonaisuudessaan: asetetut kumulatiivisen vertailukelpoisen vapaan kassavirran tavoitteet ylitettiin ja Uusiutuvien tuotteiden vertailukelpoinen liikevoitto ylitti joulukuussa 2012 asetetun tavoitetaso. Näin ollen vuonna 2016 myönnetty palkkiot vastasivat 232 482 yhtiön osaketta, joista 76 769 siirrettiin toimitusjohtajalle ja nykyisille johtoryhmän jäsenille. Toimitusjohtajalle ja johtoryhmän jäsenille verojen jälkeen maksettujen osakkeiden määrä oli 36 314.

Pitkän aikavälin kannustinohjelma 2014–2016 (maksetaan 2017)

Vuosien 2014–2016 pitkän aikavälin kannustinohjelman kauden konsernin kumulatiivisen vertailukelpoisen vapaan kassavirran joulukuussa 2013 asetetut tavoitteet ylitettiin ja Nesteen suhteellinen osakkeenomistajan kokonaistuotto kaudella oli kymmenestä öljyalan yrityksestä koostuvaa vertaisryhmää parempi. Näin ollen vuonna 2017 myönnetty palkkiot selkeästi vastasivat 167 693 yhtiön osaketta, joista 58 513 siirretään toimitusjohtajalle ja nykyisille johtoryhmän jäsenille. Toimitusjohtajalle ja johtoryhmän jäsenille maksettavien osakkeiden kokonaismäärä verojen jälkeen on 26 032 (lisätietoja maksetuista osakkeista on [sivulla 94](#)). Osakkeisiin sovelletaan kolmen vuoden myyntikieltojaksoa toimitusjohtajalle ja johtoryhmän jäsenille.

Vuosina 2015, 2016 ja 2017 alkaneiden kausien ansaintakriteerit kuvataan edellisessä taulukossa. Kaudella 2015–2017 maksettavien osakekannustimien kokonaismäärä on korkeintaan 7 miljoonaa euroa. Kautena 2016–2018 vuosittaiset palkkiot vastaavat enintään 272 000 Neste Oyj:n osaketta ja kautena 2017–2019 191 000 osaketta.

Toimitusjohtajalle ja konsernin johtoryhmän jäsenille maksettavat palkkiot (alkaen 31.12.2016)

EUR	Toimitusjohtaja		Johtoryhmän jäsenet yhteensä	
	2016	2015	2016	2015
Vuosittaiset palkkiot				
Peruspalkka ⁽¹⁾	685 702	667 623	1 845 731	1 860 683
Verotettavat etuudet ⁽²⁾	7 034	17 040	101 675	113 992
Vuosikannustin (lyhyen aikavälin kannustinohjelma) ⁽³⁾	260 337	221 501	683 492	505 950
Vuosittaiset palkkiot yhteensä	953 072	906 164	2 630 898	2 480 625
Pitkän aikavälin kannustinohjelman palkkiot ⁽⁴⁾				
Pitkän aikavälin kannustinohjelma 2013: Kausi 2013–2015	630 226	-	1 538 602	-
Pitkän aikavälin kannustinohjelma 2010: Kausi 2012–2014	-	716 954	-	1 538 552
Lisäeläke (katso sivu 88)	957 062	824 019	487 153	462 914
Palkkiot yhteensä	2 540 360	2 447 137	4 656 653	4 482 091

⁽¹⁾ Peruspalkka sisältää lomarahaa, jonka suuruus on vaihdellut vuosina 2015 ja 2016. Toimitusjohtajan kiinteä peruspalkka (sis. verotettavat etuudet) ei ole muuttunut 1.1.2012 jälkeen.

⁽²⁾ Johtoryhmän jäsenet saavat veronalaisen auto- ja matkapuhelinedun osana kiinteää palkkaansa. Toimitusjohtajan luontaisettujen arvo muodostuu seuraavasti: 6 554 euron autoetu ja 480 euron puhelinetu.

⁽³⁾ Vuoden 2016 luvut liittyvät vuoden 2015 tulokseen. Vuoden 2015 luvut liittyvät vuoden 2014 tulokseen. Vuoden 2016 tulokseen liittyvät vuoden 2017 luvut esitetään ensi vuoden raportissa. / Toimitusjohtaja 237 521 euroa ja johtoryhmän jäsenet 596 432 euroa.

⁽⁴⁾ Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän palkkioiden verotettava kokonaismäärä (sisältää varainsiirtoveron).

Pitkän aikavälin kannustinohjelman osakepalkkiot

Osakkeina maksettavat kannustinpalkkiot konsernin johtoryhmälle

Nimi	Toimen nimi	Konsernin johtoryhmän jäsen alkaen	2016 ⁽¹⁾ (maksetaan 2017)	2015 ⁽²⁾ (maksettu 2016)
Matti Lievonen	Toimitusjohtaja	2008	7 791	10 458
Kaisa Hietala	Liiketoiminta-alueen johtaja, Uusiutuvat tuotteet	2014	1 572	2 569
Panu Kopra ⁽³⁾	Liiketoiminta-alueen johtaja, Öljyn vähittäismyynti ⁽⁴⁾	2016	1 244	1 569
Matti Lehmus	Liiketoiminta-alueen johtaja, Öljytuotteet	2009	2 528	3 997
Simo Honkanen	Johtaja, Kestävä kehitys ja yhteiskuntasuhteet	2009	1 907	2 476
Tuomas Hyyryläinen	Johtaja, Uudet liiketoiminnot	2012	1 991	2 840
Hannele Jakosuo-Jansson	Johtaja, Henkilöstö ja turvallisuus	2006	2 096	2 718
Osmo Kammonen	Johtaja, Viestintä ja brändimarkkinointi	2004	1 768	2 833
Lars Peter Lindfors	Johtaja, Teknologia	2009	2 122	3 023
Jyrki Mäki-Kala	Talous- ja rahoitusjohtaja	2013	3 013	4 217

⁽¹⁾ Vuoden 2016 sarakeessa mainitaan keväällä 2017 maksettavat kauden 2014–2016 osakepalkkiot. Luvut osoittavat osakkeiden nettomäärän verojen ja muiden lakisääteisten maksujen jälkeen. Osakkeita koskevat rajoitettu omistusjakso ja omistusvaatimukset (lisätietoja on palkitsemiskäytäntötaulukossa).

⁽²⁾ Vuoden 2015 sarakeessa mainitaan vuonna 2016 maksetut kauden 2013–2015 osakepalkkiot. Taulukossa on osakkeiden nettomäärä (verojen jälkeen).

⁽³⁾ Nimitetty konsernin johtoryhmään Antti Tiitolan paikalle 1.5.2016.

⁽⁴⁾ Öljyn vähittäismyynti -liiketoiminta-alueen nimi on 7.2.2017 lähtien Marketing & Services.

Johtajien osakeomistus

Johtajien palkitsemiskäytäntömme pääperiaatteena on varmistaa, että Nesteen johtajien ja osakkeenomistajien edut kohtaavat.

Johtajiemme osakeomistuskäytäntö edellyttää, että toimitusjohtaja ja konsernin johtoryhmän jäsenet kartuttavat ja ylläpitävät omistussuutta, joka vastaa heidän kiinteää vuosipalkkaansa. Osapuolten on pidettävä omistuksessaan 100 % heille palkkiona saamistaan osakkeista verojen jälkeen (n. 50 % vuoden 2010 pitkän aikavälin kannustinohjelmassa), kunnes tämä kynnyksarvo ylittyy.

Lisäksi vuosina 2016–2018 ja sitä ennen alkavilla pitkän aikavälin kannustinohjelman mukaisilla jaksoilla toimitusjohtaja ja konsernin johtoryhmän jäsenet eivät saa myydä palkkiona saamiaan osakkeita tai siirtää niiden omistusoikeutta eteenpäin, ennen kuin kolme vuotta osakkeiden siirtymisestä on kulunut. Kun osakeomistusvaatimukset ovat täyttyneet, rajoitetun osakeomistuksen kesto voidaan lyhentää kolmesta vuodesta yhteen hallituksen päätöksellä. Vuosina 2017–2019 ja niiden jälkeen alkavilla jaksoilla myyntikieltojakso on lyhennetty yhteen vuoteen kaikille osallistujille.

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin johtoryhmän jäsenten nykyiset osakeomistukset.

Konsernin johtoryhmän osakeomistukset ⁽¹⁾ (alkaen 31.12.2016)

Nimi	Toimen nimi	Konsernin johtoryhmän jäsen alkaen	2016	2015
Matti Lievonen	Toimitusjohtaja	2008	50 757	50 799
Kaisa Hietala	Liiketoiminta-alueen johtaja, Uusiutuvat tuotteet	2014	11 174	14 224
Panu Kopra ⁽²⁾	Liiketoiminta-alueen johtaja, Öljyn vähittäismyynti ⁽³⁾	2016	10 605	-
Matti Lehmus	Liiketoiminta-alueen johtaja, Öljytuotteet	2009	18 282	23 285
Simo Honkanen	Johtaja, Kestävä kehitys ja yhteiskuntasuhteet	2009	17 162	15 136
Tuomas Hyyryläinen	Johtaja, Uudet liiketoiminnot	2012	6 718	3 878
Hannele Jakosuo-Jansson	Johtaja, Henkilöstö ja turvallisuus	2006	14 976	17 258
Osmo Kammonen	Johtaja, Viestintä ja brändimarkkinointi	2004	17 275	17 442
Lars Peter Lindfors	Johtaja, Teknologia	2009	14 941	14 828
Jyrki Mäki-Kala	Talous- ja rahoitusjohtaja	2013	11 000	7 000

⁽¹⁾ Osakeomistukset sisältävät pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän mukaan maksetut osakkeet, joista osaan sovelletaan myyntikieltoa. Jos työntekijä lähtee yhtiön palveluksesta tämän ajanjakson aikana, hallitus voi harkintansa mukaan päättää periä osakkeet takaisin. Luvussa ovat mukana myös mahdolliset johtajien itse ostamat osakkeet. Kaikki johtoryhmän jäsenet täyttivät osakeomistusvaateen 31.12.2016.

⁽²⁾ Nimitetty konsernin johtoryhmään Antti Tiitolan paikalle 1.5.2016.

⁽³⁾ Öljyn vähittäismyynti -liiketoiminta-alueen nimi on 7.2.2017 lähtien Marketing & Services.

Henkilöstön palkitseminen

Lyhyen aikavälin kannustimet. Neste haluaa varmistaa, että myös sen työntekijät pääsevät hyötymään yhtiön menestyksestä ja sen henkilöstön hyvistä suorituksista. Kaikissa maissa sovelletaan lyhyen aikavälin kannustinohjelmia ja palkkioita maksetaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Neste maksoi keväällä 2016 tulosvuoden 2015 osalta 29 miljoonan euron (23,5 miljoonaa euroa) edestä suoritukseen perustuvia lyhyen aikavälin kannustinpalkkioita johtajille ja työntekijöille (summa sisältää eläke- ja sosiaaliturvamaksut).

Yhtiön henkilöstön pääasiallinen lyhyen aikavälin kannustinohjelma määrittänyt tehtävän vaativuusluokan ja työskentelymaan mukaan, ja se on 4–20 % vuosittaisesta peruspalkasta. Lopullisen palkkion määrittää yhtiön tuloskerroin, joka on yhtiön vertailukelpoisesta liikevoitosta riippuen 0–1,5, jos kynnyksarvo on ylittynyt. Palkkiot määritetään siis yhtiön taloudellisen tilanteen mukaan.

Henkilöstörahasto. Neste tarjoaa kaikille Suomessa vakinaisesti ja määräaikaisesti työllistämilleen työntekijöille oikeuden voitonjakoon, kun työsuhte on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään kuusi kuukautta. Rahastoon maksetut voittopalkkioerät jaetaan tasan rahaston jäsenille. Tämän järjestelmän tarkoituksena on kartuttaa osuutta pitkällä aikavälillä, mutta osa palkkiosta voidaan nostaa vuosittain käteisenä. Pitkän aikavälin kannustinohjelmiin osallistuvat työntekijät eivät kuitenkaan ole oikeutettuja voitonjakoeriin ohjelman ansaintakauden aikana.

Hallitus määrittää voittopalkkioerän ansaintakriteerit erikseen vuosittain. Palkkion määrä riippuu Nesteen vertailukelpoisesta tuloksesta. Vuonna 2016 yhtiön henkilöstörahastomaksu oli 5,7 miljoonaa euroa (2,6 miljoonaa euroa) vuoden 2015 erinomaisesta vertailukelpoisesta liikevoitosta johtuen.

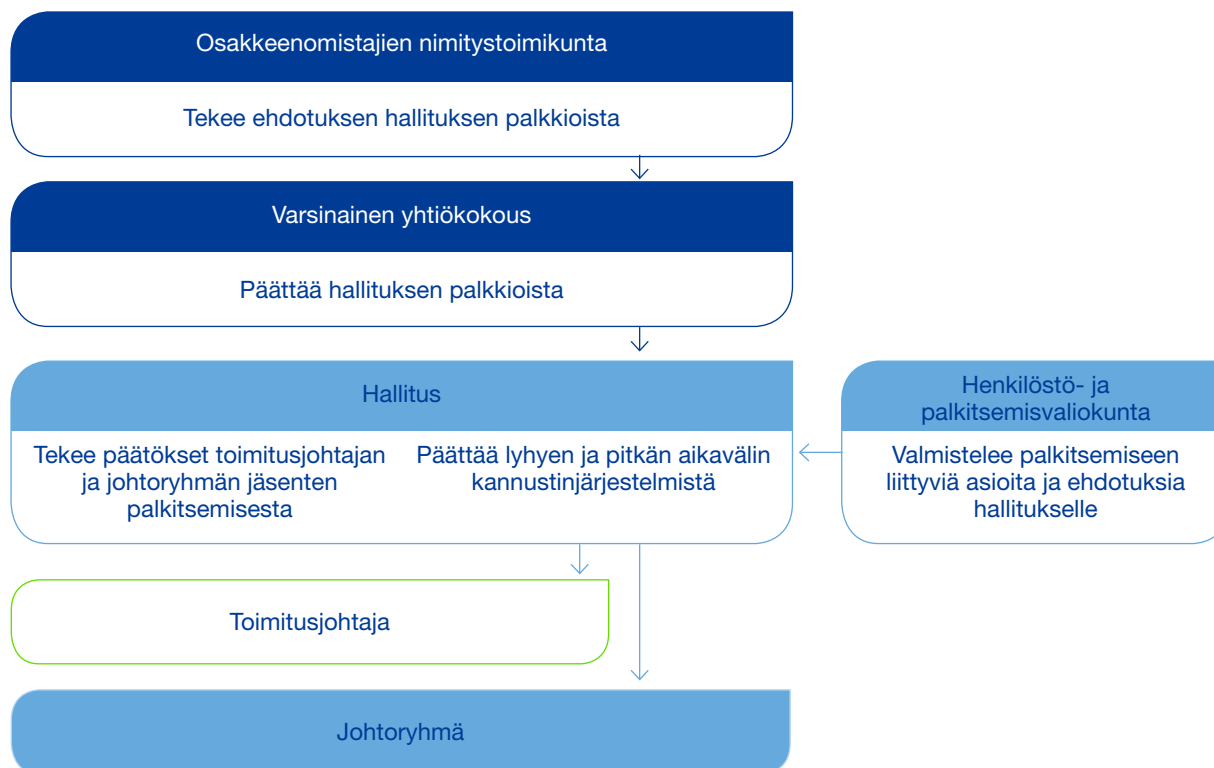
Nesteen hallituksen palkitsemisselonteko

Palkkioiden hallinnointi

Palkkioihin liittyvään keskusteluun ja päätöksentekoon Nesteellä osallistuvat osakkeenomistajien nimitystoimikunta, yhtiökokous, hallitus sekä hallituksen henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta. Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan vastuulla on esittää yhtiökokoukselle ehdotus hallitukselle maksettavista palkkioista. Hallitus

puolestaan vastaa ylimmän johdon ja avainhenkilöiden palkitsemis- ja kannustinjärjestelyjä koskevasta päätöksenteosta, joka perustuu hallituksen henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan ehdotuksiin. Seuraavassa kaaviossa pääpiirteissään esitetty päätöksentekoprosessi takaa, että päätökset tehdään oikeudenmukaisesti ja puolueettomasti.

Päätöksentekoprosessi palkitsemiseen liittyvissä asioissa

Hallituksen kannustinpalkkiot

Yhtiökokous on vastuussa hallituksen palkkioihin liittyvistä asioista. Vuoden 2016 yhtiökokous päätti säilyttää hallitukselle maksettavat palkkiot ennallaan seuraavasti:

- Puheenjohtaja, 66 000 euroa vuodessa.
- Varapuheenjohtaja, 49 200 euroa vuodessa.
- Jäsenet, 35 400 euroa vuodessa.

Palkkioita ei ole muutettu vuoden 2008 jälkeen.

Lisäksi jäsenet saavat 600 euron osallistumismaksun jokaisesta heidän kotimaassaan pidetystä hallituksen tai toimikunnan kokouksesta ja 1 200 euron osallistumismaksun jokaisesta jossakin muussa maassa pidetystä hallituksen tai toimikunnan kokouksesta sekä yhtiön matkustuskäytännön mukaiset korvaukset. Puhelinkokouksista maksetaan sama palkkio kuin jäsenen kotimaassa pidetyistä kokouksista.

Yhtiön kannustinjärjestelmät eivät koske hallituksen jäseniä, eivätkä he saa suorituksen perusteella määräytyviä tai osakepalkkioita.

Hallitukselle maksettavat palkkiot alkaen 31.12.2016

	Hallituksen vuosipalkkiot (EUR)		Kokouspalkkiot (EUR)	
	2016	2015	2016	2015
Jorma Eloranta	66 000	66 000	10 800	13 200
Maija-Liisa Friman	49 200	49 200	11 400	11 400
Laura Raitio	35 400	35 400	10 800	13 200
Jean-Baptiste Renard	35 400	35 400	18 000	24 000
Willem Schoeber ⁽¹⁾	35 400	35 400	23 400	20 400
Kirsi Sormunen	35 400	35 400	12 000	11 400
Marco Wirén ⁽²⁾	35 400	26 550	12 000	8 400

⁽¹⁾ Kokouspalkkioihin sisältyy myös hallituksen Willem Schoeberille asettaman erityistehtävän johdosta suoritettuja kokouspalkkioita viideltä kokoukselta yhteensä 4 200 euroa vuonna 2016.

⁽²⁾ Marco Wirén liittyi hallitukseen 1.4.2015 ja on saanut palkkiot ajanjaksolta 1.4.–31.12.2015.

Kokouspalkkiot eivät sisällä matkakuluja.

Lisätietoja hallituksen osakeomistuksista on vuosikertomuksessa [sivuilla 65–66](#). Nämä osakkeet ovat henkilöiden itse ostamia.

04

Hallituksen toimintakertomus

Hallituksen toimintakertomus 2016	99
Tunnusluvut	110
Tunnuslukujen laskentakaavat	112
Segmenttitiedot vuosineljänneksittäin	114

**Katso myös:
Hallituksen CV:t >>**

Hallituksen toimintakertomus 2016

Nesteen vuosi 2016 oli jälleen menestyksenkäs ja yhtiön vertailukelpoinen liikevoitto oli ennätysellinen 983 miljoonaa euroa verrattuna edellisen vuoden 925 miljoonaan euroon. Konzernin IFRS:n mukainen liikevoitto oli 1 155 miljoonaa euroa (699 miljoonaa). Uusiutuvien tuotteiden osuus koko vuoden vertailukelpoisesta liikevoitosta oli ensimmäistä kertaa segmenteistä suurin, mikä kuvastaa yhtiön jatkuvaa strategista muutosta. Myös rahavirta oli vahvalla tasolla ja vahvisti yhtiön tasetta entisestään. Keskimääräisen sijoitetun pääoman tuotto verojen jälkeen pysyi pitkän aikavälin tavoitetason 15 % yläpuolella. Öljytuotteiden viitejalostusmarginaali oli keskimäärin selvästi vuoden 2015 poikkeuksellisen korkean tason alapuolella, kun suuret tuotevarastot rajoittivat marginaalin nousua. Öljytuotteiden lisämarginaali kuitenkin kasvoi 5,5 dollariin barreililta. Tähän vaikuttivat operatiivinen tehokkuus ja contango-varastoinnin onnistunut hyödyntäminen, kun myyntimäärät palasivat normaaleiksi Porvoon jalostamon vuoden 2015 seisokin jälkeen. Uusiutuvien tuotteiden keskimääräinen viitemarginaali ja lisämarginaali ylittivät vuoden 2015 tason. Segmentin myyntimäärä saavutti 2,22 miljoonan tonnin tason, joka oli lähes sama kuin edellisenä vuonna huolimatta Rotterdamin jalostamolla toteutetusta suunnitellusta huoltoseisokista. Aiempaa hieman suurempi osuus myynnistä suuntautui Pohjois-Amerikan markkinoille. Öljyn vähittäismyynnin markkinat kasvoivat, ja segmentti pystyi lisäämään tulostaan kasvattamalla myyntimääriä ja yksikkökatteita. Hallitus esittää vuoden 2016 osingoksi 1,30 euroa osakkeelta (1,00), joka on yhteensä 332 miljoonaa euroa (256 milj.).

Suluissa olevat luvut viittaavat vuoden 2015 vastaavaan ajanjaksoon, ellei toisin ole mainittu.

Konsernin vuoden 2016 tulos

Nesteen liikevaihto oli 11 689 miljoonaa euroa (11 131 milj.) vuonna 2016. Myyntimäärät kasvoivat, mutta öljyn edelliseen vuoteen verrattuna alhaisemmalla keskimääräisellä hinnalla oli negatiivinen vaikutus liikevaihtoon. Konzernin vertailukelpoinen liikevoitto oli 983 miljoonaa euroa (925 milj.). Öljytuotteiden tulokseen vaikutti negatiivisesti viitemarginaali, joka oli merkittävästi matalampi kuin vuonna 2015. Lisämarginaalimme

kuitenkin kasvoi, ja myyntimäärä oli korkeampi kuin edellisenä vuonna, johon vaikutti Porvoon jalostamon suunniteltu seisokki. Uusiutuvien tuotteiden liikevoitto nousi korkeamman viitemarginaalin ja lisämarginaalin ansiosta. Öljyn vähittäismyynnin tulokseen vaikuttivat positiivisesti korkeammat myyntimäärät ja yksikkökatteet. Muut-segmentin vertailukelpoinen liikevoitto pieneni vuoteen 2015 verrattuna, pääasiassa Nynasin heikkomman tuloksen ja korkeampien konsernin yhteisten kustannusten vuoksi.

Öljytuotteiden koko vuoden vertailukelpoinen liikevoitto oli 453 miljoonaa euroa (439 milj.), Uusiutuvien tuotteiden 469 miljoonaa euroa (402 milj.) ja Öljyn vähittäismyynnin 90 miljoonaa euroa (84 milj.). Muut-segmentin vertailukelpoinen liikevoitto oli -23 miljoonaa euroa (2 milj.), josta tulos Nynasista oli 11 miljoonaa euroa (29 milj.).

Konsernin IFRS:n mukainen liikevoitto oli 1 155 miljoonaa euroa (699 milj.). Liikevoittoon vaikuttivat varastovoitot, jotka olivat 280 miljoonaa euroa (tappio 263 milj.), sekä avoimien hyödyke- ja valuuttajohdannaispositioiden käypien arvojen muutokset, jotka olivat -118 miljoonaa euroa (-15 milj.) ja liittyivät lähinnä varaston suojaukseen. IFRS:n mukaiseen liikevoittoon vaikuttivat yhteensä 23 miljoonan euron (76 milj.) myyntituotot, jotka liittyivät pääasiassa Ekokem Oy:n osakkeiden myyntiin ja Nesteen voimalaitoksen myyntiin Kilpilahden Voimalaitos Oy:lle. Tulos ennen veroja oli 1 075 miljoonaa euroa (634 milj.) ja tilikauden voitto 943 miljoonaa euroa (560 milj.). Vertailukelpoinen osakekohtainen tulos oli 3,10 euroa (2,84) ja osakekohtainen tulos 3,67 euroa (2,18). Konzernin efektiivinen verokanta oli 12 % (12 %), joka on Suomen lakisääteistä 20 %:n verokantaa alempi. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että Nesteellä on liiketoimintaa Latviassa, Liettuassa, Singaporessa ja Sveitsissä, joissa on Suomea matalampi verotus. Nesteen Uusiutuvien tuotteiden jalostamoinvestointeihin Singaporessa vuosina 2008–2010 sovelletaan Singaporen lainsäädännön mukaista verovapautta vuosina 2010–2023.

Konsernin avainluvut (miljoonaa euroa)

	2016	2015
Vertailukelpoinen liikevoitto	983	925
- varastovoitot/-tappiot	280	-263
- avoimien hyödyke- ja valuuttajohdannaispositioiden käypien arvojen muutokset	-118	-15
- omaisuuden myyntivoitot/-tappiot	23	76
- vakuutus- ja muut korvaukset	0	0
- muut oikaisut	-13	-25
IFRS-liikevoitto	1 155	699

Liikevaihto

	2016	2015
Öljytuotteet	7 395	7 467
Uusiutuvat tuotteet	2 690	2 372
Öljyn vähittäismyynti	3 552	3 748
Muut	294	267
Eliminoinnit	-2 241	-2 724
Yhteensä	11 689	11 131

Vertailukelpoinen liikevoitto

	2016	2015
Öljytuotteet	453	439
Uusiutuvat tuotteet	469	402
Öljyn vähittäismyynti	90	84
Muut	-23	2
Eliminoinnit	-6	-2
Yhteensä	983	925

IFRS-liikevoitto

	2016	2015
Öljytuotteet	563	389
Uusiutuvat tuotteet	518	233
Öljyn vähittäismyynti	89	79
Muut	-11	0
Eliminoinnit	-5	-2
Yhteensä	1 155	699

Taloudelliset tavoitteet

Nesteen tärkeimmät taloudelliset tavoitteet ovat keskimääräisen sijoitetun pääoman tuotto verojen jälkeen (ROACE) ja velan osuus kokonaispääomasta. ROACE-tunnusluku lasketaan vertailukelpoisesta liikevoitosta. Yhtiön pitkän aikavälin ROACE-tavoite on 15 % ja velan tavoiteosuus kokonaispääomasta on 25–50 %. Edellisten 12 kuukauden ajalta laskettu ROACE pysyi tavoitetason yläpuolella, ja velan osuus kokonaispääomasta jatkoi laskuaan.

	31.12.2016	31.12.2015
Keskimääräisen sijoitetun pääoman tuotto verojen jälkeen (ROACE)*, %	16,9	16,3
Velan osuus kokonaispääomasta, %	15,4	29,4

* Viimeiset 12 kuukautta

Rahavirta, investoinnit ja rahoitus

Konsernin liiketoiminnan rahavirta vuonna 2016 oli 1 193 miljoonaa euroa (743 milj.). Ero edellisvuoteen verrattuna johtui pääasiassa konsernin liiketoimintojen vahvasta käyttökatteesta ja vuoden 2015 BTC-verohelpotuksen maksamisesta yhtiölle vuonna 2016. Rahavirta ennen rahoituseriä oli 834 miljoonaa euroa (480 milj.). Konsernin käytöpääoman kiertonopeus oli 26,8 päivää (21,4 päivää) liukuvalla 12 kuukauden jaksolla vuoden 2016 lopussa.

	2016	2015
Käyttökate (EBITDA, IFRS)	1 521	1 057
Omaisuuden myyntivoitot/-tappiot	-28	-77
Muut oikaisut	121	-27
Käyttöpääoman muutos	-229	-94
Rahoituskulut, netto	-56	-88
Maksetut verot	-137	-27
Liiketoiminnan nettorahavirta	1 193	743
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-407	-505
Muut investoinnit	49	241
Vapaa rahavirta (rahavirta ennen rahoitusta)	834	480

Rahavirtavaikutteiset investoinnit olivat vuonna 2016 yhteensä 407 miljoonaa euroa (505 milj.). Kunnossapitoinvestoinnit olivat 148 miljoonaa euroa (374 milj.) ja tuottavuus- sekä strategiset investoinnit 259 miljoonaa euroa (131 milj.). Öljytuottei-

den investoinnit olivat 257 miljoonaa euroa (437 milj.), ja segmentin suurin yksittäinen projekti oli Porvoossa rakenteilla oleva syötön esikäsittely-yksikkö (ns. SDA-yksikkö). Uusiutuvien tuotteiden investoinnit olivat 90 miljoonaa euroa (32 milj.), ja ne liittyivät lähinnä Rotterdamin jalostamon käynnissä olevaan biopropani-investointiin. Öljyn vähittäismyynnin 26 miljoonan euron (19 milj.) investoinnit liittyivät lähinnä asemaverkostoon. Muut-segmentin investoinnit olivat yhteensä 35 miljoonaa euroa (17 milj.), ja ne liittyivät pääasiassa tietotekniikka- ja liiketoimintainfrastruktuuriin päivittämiseen.

Konsernin korolliset nettovelat olivat joulukuun 2016 lopussa 683 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2015 lopun 1 291 miljoonaan euroon. Nettorahoituskulut vuonna 2016 olivat 79 miljoonaa euroa (65 milj.). Luottojen keskimääräinen joulukuun lopussa oli 3,5 % (3,4 %) ja luottojen erääntymisaika keskimäärin 3,6 vuotta (3,7). Korollisen nettovelan ja vertailukelpoisen käyttökattteen suhde oli vuoden lopussa 0,5 (1,0) edellisten 12 kuukauden ajalta laskettuna.

Konsernin tase on vahva. Velan osuus kokonaispääomasta oli 15,4 % (31.12.2015: 29,4 %) ja velkaantumistaso 18,2 % (31.12.2015: 41,6 %) vuoden lopussa.

Konsernin rahat ja pankkisaamiset sekä käyttämättömät sitovat luottolimiittisopimukset olivat joulukuun lopussa 2 438 miljoonaa euroa (31.12.2015: 2 246 milj.). Konserniyhtiöiden lainasopimuksissa ei ole rahoituskovenanteja.

Neste suojaa suojauspolitiikkansa mukaisesti suuren osan seuraavien 12 kuukauden ennustetusta nettovaluuttavirrastaan. Suojausinstrumentteina on käytetty pääasiassa valuuttatermiinejä ja -optioita. Tärkein suojattava valuutta on Yhdysvaltain dollari. Joulukuun lopussa konsernin seuraavien 12 kuukauden valuuttasuojausaste oli hieman yli 50 %.

Yhdysvaltain dollarin vaihtokurssit

	2016	2015
EUR/USD -valuuttakurssi	1,11	1,11
EUR/USD efektiivinen valuuttakurssi*	1,11	1,15

* Efektiivinen valuuttakurssi sisältää valuuttasuojauksen vaikutuksen.

Segmenttikatsaukset

Nesteen liiketoiminnot on jaettu neljään raportointisegmenttiin: Öljytuotteet, Uusiutuvat tuotteet, Öljyn vähittäismyynti ja Muut.

Öljytuotteet

Keskeiset tunnusluvut

	2016	2015
Liikevaihto, MEUR	7 395	7 467
Käyttökate (EBITDA), MEUR	780	606
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA), MEUR	670	655
Vertailukelpoinen liikevoitto, MEUR	453	439
IFRS-liikevoitto, MEUR	563	389
Sidottu pääoma, MEUR	2 424	2 320
Sidotun pääoman tuotto, %	23,2	16,2
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	18,7	18,2

Tärkeimmät markkinatekijät

	2016	2015
Nesteen viitejalostusmarginaali, USD/bbl	4,88	7,74
Lisämarginaali, USD/bbl	5,50	4,05
Kokonaisjalostusmarginaali, USD/bbl	10,38	11,79
Urals-Brent-hintaero	-2,48	-1,84
Uralsin osuus jalostamoiden kokonaissyötöstä, %	68	62

Raakaöljyn hinnat olivat vuonna 2016 jälleen vaihtelevat. Heikon alkuvuoden jälkeen hinnat nousivat merkittävästi kohti 50 dollaria barreilta ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Nousua vauhdittivat odotukset raakaöljyn tasapainoisemmasta kysynnästä ja tarjonnasta, kun markkinat näkivät matalan öljyn hinnan vaikuttavan negatiivisesti investointeihin öljyntuotantoon. Vuoden toisella puoliskolla hintojen kehitys oli nousujohteista, pääasiassa OPECin ja sen ulkopuolisten maiden tuotannon leikkaamista koskevien neuvottelujen ja myöhemmän sopimuksen vuoksi. Vuonna 2016 Pohjanmeren Brent-raakaöljyn hinta oli keskimäärin 43,7 dollaria barreilta, mutta vuoden lopussa se oli noin 55 dollaria barreilta, joka on korkein hintataso kesän 2015 jälkeen.

Venäläinen Russian Export Blend -raakaöljy (REB) oli keskimäärin 2,5 dollaria barreilta Pohjanmeren Brent-raakaöljyä edullisempaa vuonna 2016 ja 2,2 dollaria barreilta edullisempaa viimeisellä neljänneksellä. Neuvostoliiton jälkeisen ajan ennätysellinen tuotanto ja edelleen suuret vientimäärät Itämeren satamien kautta vaikuttivat kohtuullisen leveään hintaeroon vuoden aikana. Myös Lähi-idän rikkipitoisempien laatujuen tuoma kilpailu Itämeren ja Välimeren markkinoilla myötävaikuttivat leveämpään REB-hintaeroon.

Leudosta talvesta johtuneesta heikosta dieselmarginaalista huolimatta Nesteen viitemarginaali oli vuoden 2016 alussa vuodenaikaan nähden korkealla tasolla, kun bensiinin varastointi kesäkautta varten ja heikko raakaöljymarkkina vaikuttivat positiivisesti marginaaleihin. Kesän aikana jalostusmarginaaleihin kohdistui painetta, kun bensiinimarkkina alkoi heikentyä korkeiden varastojen takia ja kun hitaasti toipuvat dieselmarginaalit eivät kyenneet kompensoimaan bensiinin heikkoutta. Vuoden toisella puoliskolla marginaali toipui kesän alhaisista tasoista jalostamojen käyttöasteiden leikkauksen sekä syksyn kunnossapitokauden ja useiden seisokkien johdosta. Bensiinimarginaalit olivat keskimäärin vahvimpia vuonna 2016. Nesteen viitemarginaali oli keskimäärin 4,9 dollaria barreilta vuonna 2016 ja keskimäärin 5,2 dollaria barreilta viimeisellä neljänneksellä.

Öljytuotteiden koko vuoden vertailukelpoinen liikevoitto oli 453 miljoonaa euroa (439 milj.). Keskimääräinen viitemarginaali vuonna 2016 oli 2,9 dollaria barreilta matlampi kuin edellisvuonna, millä oli 235 miljoonan euron negatiivinen vaikutus tulokseen. Lisämarginaali puolestaan oli 1,5 dollaria barreilta suurempi, millä oli 206 miljoonan euron positiivinen vaikutus vertailukelpoiseen liikevoittoon edellisvuoteen verrattuna. Myyntimäärät olivat 20 prosenttia korkeammat verrattuna vuoteen 2015, johon vaikutti Porvoon suunniteltu suurseisokki. Suuremmat myyntimäärät kasvattivat liikevoittoa 69 miljoonaa euroa. Segmentin kiinteät kustannukset nousivat noin 33 miljoonalla eurolla edellisvuoteen verrattuna pääasiassa huoltotöiden lisääntymisen tuloksena.

Tuotanto

	2016	2015
Porvoon jalostamo, 1 000 tonnia	11 718	9 835
Porvoon jalostamon käyttöaste, %	89	75
Naantalin jalostamo, 1 000 tonnia	1 869	1 956
Naantalin jalostamon käyttöaste, %	62	62
Jalostamon tuotantokustannukset, USD/bbl	4,2	4,0
Bahrainin perusöljylaitos (Nesteen osuus), 1 000 tonnia	159	184

Myynti omasta tuotannosta tuotelajeittain (1 000 tonnia)

	2016	%	2015	%
Keskitysleht*	6 590	46	5 395	45
Kevyet tisleet**	4 706	33	3 857	33
Raskas polttoöljy	1 594	11	1 122	9
Perusöljyt	461	3	433	4
Muut tuotteet	965	7	1 075	9
Yhteensä	14 316	100	11 881	100

* Diesel, lentopetroli, lämmitysöljy

** Moottoribensiini, bensiinikomponentit, nestekaasu

Myynti omasta tuotannosta markkina-alueittain (1 000 tonnia)

	2016	%	2015	%
Itämeren alue*	8 037	56	7 876	66
Muu Eurooppa	4 596	32	3 154	27
Pohjois-Amerikka	1 198	8	491	4
Muut alueet	485	3	360	3

* Suomi, Ruotsi, Viro, Latvia, Liettua, Puola, Tanska

Uusiutuvat tuotteet

Keskeiset tunnusluvut

	2016	2015
Liikevaihto, MEUR	2 690	2 372
Käyttökate (EBITDA), MEUR	628	327
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA), MEUR	578	497
Vertailukelpoinen liikevoitto, MEUR	469	402
IFRS-liikevoitto, MEUR	518	233
Sidottu pääoma, MEUR	1 811	1 884
Sidotun pääoman tuotto, %	28,6	12,6
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	25,9	21,8

Tärkeimmät markkinatekijät

	2016	2015
FAME-palmuöljy-hintaero*, USD/tonni	194	211
SME-soijaöljy-hintaero**, USD/tonni	204	118
Viitemarginaali, USD/tonni	207	182
Lisämarginaali***, USD/tonni	272	247
Vertailukelpoinen myyntikate***, USD/tonni	348	299
Biomassapohjainen diesel (D4) RIN, USD/gallona	0,91	0,73
Palmuöljyn hinta****, USD/tonni	634	576
Raakapalmuöljyn osuus raaka-aineista, %	19	31

* FAME kausiluonteinen verrattuna CPO BMD 3rd (raakapalmuöljyn kolmannen kuukauden futuurihinta Malesian pörssissä) + rahti 70 dollaria tonnilta ARA-alueelle (Amsterdam-Rotterdam-Antwerpen)

** SME USG (Meksikonlahden rannikolla) verrattuna SBO CBOT 1st (soijaöljyn ensimmäisen kuukauden futuurihinta Chicagon johdannaispörssissä)

*** Sisältää USA:n BTC-verohelpotukset (Blender's Tax Credi); koko vuoden vaikutus sekä kauden 10–12/15 että vuoden 2015 lukuihin.

**** CPO BMD 3rd

Raakapalmuöljyn (CPO) ja muiden kasviöljyjen hintoja tukivat maailmanlaajuisesti matalat varastotasot vuonna 2016. Voimakas El Nino -ilmiö vähensi palmuöljyn tuotantoa pienellä viiveellä, ja koska vienti oli edelleen kohtuullisen korkealla tasolla, CPO-varastot laskivat. Raakapalmuöljyn keskimääräinen hinta oli 10 % korkeampi kuin edellisvuonna. Euroopan heikolla rypsisadolla oli negatiivinen vaikutus rypsiöljyn (RSO) tarjontaan. Soijaöljyn (SBO) hintaa tukivat loppuvuonna vahva maailmanlaajuisen kysyntä ja edelleen positiiviset näkymät Yhdysvaltain uusiutuvien polttoaineiden lainsäädännön vaatimuksista vuodelle 2017.

Eurooppalaisen FAME-biodieselin kysyntä ei kasvanut vuonna 2016. FAME-biodieselin hinnat olivat vahvan RSO:n tukemana nousussa, mutta tuottajien marginaalit laskivat. Vuonna 2016 Yhdysvaltojen soijapohjaisen biodieselin (SME) kysynnän kasvua vauhdittivat lisääntyneet biomassapohjaisista dieseliä koskevat velvoitteet, bensiinin sekoitusrajoitteista johtuva etanolin korvaamistarve ja rajoitukset Brasilian etanolitarjonnassa edistyneiden biopolttoaineiden kategoriassa. SME:n marginaalit nousivat selvästi edellisvuodesta soijaöljyn korkeammista hinnoista huolimatta. Tämä heijastui myös RIN (Renewable Identification Number) - hintoihin, jotka nousivat keskimäärin 0,18 dollaria gallonaa kohti (D4 RIN) vuonna 2016. Yleisesti ottaen biodieselin ja uusiutuvan dieselin tuotanto hyötyi biomassapohjaisen dieselin kasvaneista velvoitteista sekä vuonna 2016 voimassaoleesta BTC-verohelpotuksesta. Kalifornian Low Carbon Fuel Standard (LCFS) -ohjelma eteni odotetusti, ja LCFS-päästöoikeuksien hinnat nousivat keskimäärin noin 50 dollaria tonnilta vuodesta 2015.

Uusiutuvien tuotteiden koko vuoden vertailukelpoinen liikevoitto oli 469 miljoonaa euroa (402 milj.). Viitemarginaali oli vuonna 2016 korkeampi kuin edellisvuonna, millä oli 49 miljoonan euron positiivinen vaikutus segmentin liikevoittoon. Myös lisämarginaali nousi onnistuneella marginaalinhallinnalla ja myynnin kohdistamisella, millä oli 52 miljoonan euron positiivinen vaikutus edelliseen vuoteen verrattuna. Myyntimäärä vuonna 2016 oli 2,222 miljoonaa tonnia, joka oli vain 2 % edellisen vuoden ennätystasoa pienempi siitä huolimatta, että Rotterdamin jalostamolla toteutettiin toisella neljänneksellä suunniteltu suurseisokki. Vuonna 2016 noin 66 % (69 %) myyntimäärästä meni Eurooppaan ja 34 % (31 %) Pohjois-Amerikkaan. 100-prosenttisena loppukäyttäjille toimitettavan uusiutuvan dieselin kysyntä on kasvanut vakaasti Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa, sillä se on tehokas ratkaisu kasvihuonekaasu- ja muiden päästöjen nopeaan vähentämiseen nykyisessä autokannassa. 100-prosenttisen tuotteen osuus uusiutuvan dieselin kokonaisyntymäärästä oli yli 15 % vuonna 2016. Uusiutuvan dieselin tuotanto saavutti 88 % (94 %) keskimääräisen käyttöasteen, mihin vaikuttivat pääasiassa Rotterdamin jalostamon suunniteltu seisokki ja muut kunnossapitotyöt. Raaka-ainejakauman onnistunut optimointi jatkui, ja jätteiden ja tähteiden osuus raaka-ainesyötöstä kasvoi keskimäärin 78 %:iin (68 %). Kiinteät kustannukset ja poistot nousivat noin 29 miljoonaa euroa edellisvuodesta.

Tuotanto

	2016	2015
Neste uusiutuva diesel, 1 000 tonnia	2 213	2 328
Muut tuotteet, 1 000 tonnia	175	165
Käyttöaste*, %	88	94

Myynti

	2016	2015
Neste uusiutuva diesel, 1 000 tonnia	2 222	2 267
Euroopan sekä Aasian ja Tyynenmeren alueen osuus myyntimäärästä, %	66	69
Pohjois-Amerikan osuus myyntimäärästä, %	34	31

Öljyn vähittäismyynti

Keskeiset tunnusluvut

	2016	2015
Liikevaihto, MEUR	3 552	3 748
Käyttökate (EBITDA), MEUR	111	110
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA), MEUR	112	115
Vertailukelpoinen liikevoitto, MEUR	90	84
IFRS-liikevoitto, MEUR	89	79
Sidottu pääoma, MEUR	196	184
Sidotun pääoman tuotto, %	47,3	38,9
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	47,5	41,2

Öljyn vähittäismyyntin markkinat kasvoivat Suomessa hieman ja Baltian maissa nopeammin. Raskaan liikenteen määrän elpyminen jatkui Suomessa. Venäjän taloustilanne vaikuttaa kuluttajien kysyntään, mutta ruflan kurssi on vakaantunut.

Öljyn vähittäismyyntin koko vuoden vertailukelpoinen liikevoitto oli 90 miljoonaa euroa (84 milj.). Suuremmilla myyntimäärillä oli 4 miljoonan euron positiivinen vaikutus ja paremmilla yksikkömarginaaleilla 2 miljoonan euron positiivinen vaikutus segmentin vertailukelpoiseen liikevoittoon edellisvuoteen verrattuna. Ruflan heikkenemisellä oli 1 miljoonan euron negatiivinen vaikutus tulokseen Luoteis-Venäjällä edellisvuoteen verrattuna.

Myyntimäärät päätuotelajeittain, miljoonaa litraa

	2016	2015
Bensiini, asemien myynti	1 112	1 115
Diesel, asemien myynti	1 695	1 589
Lämmitysöljy	620	569

Liikevaihto markkina-alueittain, milj. euroa

	2016	2015
Suomi	2 497	2 642
Luoteis-Venäjä	248	255
Baltian maat	777	821

Muut

Keskeiset tunnusluvut

	2016	2015
Vertailukelpoinen liikevoitto, MEUR	-23	2
IFRS-liikevoitto, MEUR	-11	0

Muut-segmentti sisältää suunnittelu- ja teknologiaratkaisuyritys Neste Jacobsin, josta Neste omistaa 60 % ja Jacobs Engineering 40 %, Nesteen ja Petróleos de Venezuelan puoleksi omistaman yhteisyrityksen Nynasin sekä konsernin yhteiset kustannukset. Muut-segmentin koko vuoden vertailukelpoinen liikevoitto oli -23 miljoonaa euroa (2 milj.), josta Nynasin osuus oli 11 miljoonaa euroa (29 milj.). Nynasin tulokseen vaikuttivat negatiivisesti matalammat marginaalit ja Harburgin jalostamon käynnistyksen viivästyminen.

Osakkeet, kaupankäynti ja omistus

Nesteen osakkeilla käydään kauppaa NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä. Vuoden 2016 viimeinen noteeraus oli 36,50 euroa, joka oli 32,1 % korkeampi kuin vuoden 2015 lopussa. Osakkeen kokonaistuotto (TSR) oli 35,7 % (41,0 %) vuonna 2016. Vuonna 2016 osakekurssi oli korkeimmillaan 40,78 euroa, kun taas päivän päätöskurssi oli alimmillaan 25,42 euroa. Yhtiön markkina-arvo oli 9,4 miljardia euroa 31.12.2016. Päivittäin vaihdettiin keskimäärin 0,79 miljoonaa osaketta, mikä vastasi 0,3 %:a osakkeiden kokonaismäärästä.

Nesteen kaupparekisteriin merkitty osakepääoma 31.12.2016 oli 40 miljoonaa euroa ja osakkeiden kokonaismäärä 256 403 686. Hallitus on varsinaisen yhtiökokouksen 1.4.2015 myöntämän valtuutuksen nojalla oikeutettu päättämään enintään 1 000 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta ja/tai pantiksi ottamisesta yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Nesteellä oli hallussaan joulukuun 2016 lopussa 686 574 yhtiön omaa osaketta, jotka oli hankittu tämän valtuutuksen nojalla. Hallituksella ei ole valtuutusta laskea liikkeeseen vaihtovelkakirjalainoja, osakeoptioita tai uusia osakkeita.

Vuoden lopussa Suomen valtio omisti 50,1 % (50,1 % vuoden 2015 lopussa) osakkeista, ulkomaiset omistajat 30,3 % (25,0 %), suomalaiset instituutiot 10,1 % (13,8 %) ja suomalaiset kotitaloudet 9,6 % (11,1 %).

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2016

Osakkeenomistaja	Osakkeita	% osakkeista
Valtioneuvoston kanslia	128 458 247	50,10 %
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	4 820 849	1,88 %
Kansaneläkelaitos, KELA	2 648 424	1,03 %
Valtion Eläkerahasto	1 900 000	0,74 %
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	1 777 514	0,69 %
Kurikan kaupunki	1 550 875	0,60 %
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	1 221 107	0,48 %
Schweizerische Nationalbank	933 413	0,36 %
Neste Oyj	686 574	0,27 %
OP-Delta Sijoitusrahasto	580 000	0,23 %
Sigrid Juséliuksen Säätiö	423 000	0,17 %
OP-Suomi Arvo	370 918	0,14 %
Alhopuro Eero Sakari	348 400	0,14 %
Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	306 934	0,12 %
Suomen Kulttuurirahasto Sr	302 882	0,12 %
OP-Focus Erikoissijoitusrahasto	290 000	0,11 %
Etola Erkki Olavi	250 000	0,10 %
OP-Eläkekassa	238 442	0,09 %
Sijoitusrahasto Danske Invest Suomi Yhteisöosake	212 874	0,08 %
Jenny ja Antti Wihurin Rahasto	210 000	0,08 %
20 suurinta omistajaa yhteensä	147 530 453	57,54 %
Hallintarekisteröidyt	76 111 549	29,68 %
Muut	32 761 684	12,78 %
Kaikki osakkeet yhteensä	256 403 686	100,00 %

Omistusjakauma 31.12.2016

Omistettujen osakkeiden mukaan

Osakkeita	Osakkeen- omistajia	% osakkeen- omistajista	Osakkeita	% osakkeista
1-100	26 356	40,7 %	1 386 733	0,6 %
101-500	26 977	41,6 %	6 698 990	2,6 %
501-1 000	6 301	9,7 %	4 815 283	1,9 %
1 001-5 000	4 524	7,0 %	9 094 641	3,6 %
5 001-10 000	363	0,6 %	2 611 541	1,0 %
10 001-50 000	208	0,3 %	4 113 315	1,6 %
50 001-100 000	21	0,0 %	1 439 235	0,6 %
100 001-500 000	29	0,1 %	5 881 083	2,3 %
500 001-	15	0,0 %	220 362 865	85,9 %
Yhteensä	64 794	100,0 %	256 403 686	100,0 %
joista hallintarekisterissä	11		76 111 549	

Omistajaryhmittäin

	% osakkeista
Suomen valtio	50,1 %
Ulkomaiset osakkeenomistajat	30,3 %
Kotitaloudet	9,6 %
Julkishallinto	5,9 %
Pankit ja vakuutuslaitokset	1,3 %
Yritykset	1,6 %
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1,2 %
Yhteensä	100,0%

Corporate governance

Yhtiön hallinto on jaettu yhtiökokouksen, hallituksen ja toimitusjohtajan kesken. Varsinainen yhtiökokous nimittää yhtiökokouksen nimitystoimikunnan esityksen pohjalta hallituksen toimikaudelle, joka kestää valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun. Hallitus valitsee yhtiölle toimitusjohtajan ja tekee päätöksen hänen erottamisestaan.

Varsinainen yhtiökokous voi tehdä muutoksia yhtiöjärjestykseen hallituksen esityksen pohjalta.

Neste Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 30.3.2016 Helsingissä. Yhtiökokous vahvisti vuoden 2015 tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallitukselle ja toimitusjohtajalle vuodelta 2015. Yhtiökokous hyväksyi myös hallituksen ehdotuksen voitonjaosta, jonka mukaan vuodelta 2015 maksetaan osinkoa 1,00 euroa osakkeelta. Osinko maksettiin 8.4.2016.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen jäsenmääräksi vahvistettiin seitsemän. Hallituksen jäseniksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun asti valittiin hallituksen nykyisistä jäsenistä Jorma Eloranta, Maija-Liisa Friman, Laura Raitio, Jean-Baptiste Renard, Willem Schoeber, Kirsi Sormunen ja Marco Wirén. Jorma Eloranta jatkaa hallituksen puheenjohtajana ja Maija-Liisa Friman varapuheenjohtajana.

Nesteen hallitus kokoontui heti yhtiökokouksen jälkeen ja valitsi kahden valiokuntansa jäsenet. Jorma Eloranta valittiin henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajaksi ja Maija-Liisa Friman ja Jean-Baptiste Renard sen jäseniksi. Tarkastusvaliokuntaan valittiin puheenjohtajaksi Marco Wirén sekä jäseniksi Laura Raitio, Willem Schoeber ja Kirsi Sormunen.

Hallituksen esityksen mukaisesti yhtiön tilintarkastajaksi valittiin seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun asti tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy Neste Oyj:n päävastuullisena tilintarkastajana Markku Katajisto, KHT. Tilintarkastajalle suoritetaan palkkio yhtiön hyväksymän laskun perusteella.

Hallituksen esityksen mukaisesti yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään yhteensä enintään 1 500 000 euron määräisten lahjoitusten antamisesta yliopistoille ja korkeakouluille. Lahjoitukset voidaan antaa yhdessä tai useammassa erässä. Hallitus voi päättää lahjoitusten saajista ja määristä. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka.

Neste julkaisee selvityksen hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä erillisenä dokumenttina.

Henkilöstö

Neste työllisti vuonna 2016 keskimäärin 5 013 (4 906) henkilöä, joista 1 585 (1 553) työskenteli Suomen ulkopuolella. Joulukuun lopussa yhtiöllä oli 5 001 työntekijää (4 856), joista 1 602 (1 577) työskenteli Suomen ulkopuolella.

Terveys, turvallisuus ja ympäristö

Avaintunnusluvut

	2016	2015
TRIF*	2,8	3,3
PSER**	3,1	2,4

* Kaikkien kirjattujen tapaturmien taajuus (Total Recordable Incident Frequency), tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti. Lukuun lasketaan mukaan sekä Nesteen että yhtiölle työskentelevien urakoitsijoiden henkilöstö.

** Prosessiturvallisuuspoikkeamien taajuus (Process Safety Event Rate), tapausten määrä miljoonaa työtuntia kohti.

Nesteen turvallisuus parani vuoden loppua kohti, mutta vuoden 2016 tavoitteet jäivät saavuttamatta. Työturvallisuutta kuvaava TRIF oli vuonna 2016 parempi kuin edellisvuonna. Prosessiturvallisuutta kuvaava PSER oli tavoitetta ja vuoden 2015 tulosta huonompi. Olemme käynnistäneet useita lyhyen aikavälin hankkeita varmistaaksemme tavoitteiden saavuttamisen vuonna 2017. Pitkän aikavälin turvallisuuden kehittämistoimemme jatkuvat koko konsernin kattavan Way Forward to Safety -ohjelman mukaisesti; ohjelma keskittyy käyttäytymiseen, johtamiseen, toiminnan jämmäkkyyteen, prosessiturvallisuuteen ja urakoitsijaturvallisuuteen.

Nesteen toiminnasta aiheutuvat päästöt ympäristöön olivat vuonna 2016 olennaisilta osin määräysten mukaiset kaikilla tuotantolaitoksilla. Lupaajat ylittyivät vuoden aikana kahdeksan kertaa, mutta kaikki tapaukset olivat luonteeltaan vähäisiä ja niillä oli vain pieni vaikutus ympäristöön. Nesteen jalostamoilla ja muilla tuotantolaitoksilla ei tapahtunut vakavia korvausvastuuseen johtavia ympäristövahinkoja. Joulukuussa 2016 Porvoon jalostamolle myönnettiin muutettu ympäristölupa EU:n paras käytettävissä oleva tekniikka (BAT) -ohjelman öljynjalostamoja koskevien vaatimusten perusteella.

Neste oli mukana Dow Jonesin kestävä kehityksen indeksissä kymmenettä kertaa peräkkäin, tänä vuonna ainoana mukana olevana eurooppalaisena öljynjalostus- ja markkinointiyhtiönä. Yhtiö sai tunnustusta myös johtavana ilmastonmuutoksen huomioivana yrityksenä, kun se pääsi Climate Disclosure Projectin (CDP) Climate A-listalle. Joulukuussa myös Nesteen toimet metsäkadon ehkäisemiseksi saivat korkeat pisteet

ja Leadership-statuksen CDP:n Forests-ohjelmassa 2016. Neste oli edelleen energia-sektorin ainoa yhtiö, joka raportoi metsäjalanjälkensä läpinäkyvästi osana maailmanlaajuisesti tunnustettua CDP:n Forests-ohjelmaa.

Lisätietoja aiheesta on [Nesteen verkkosivustolla](#).

Tutkimus ja kehitys

Nesteen tutkimus- ja tuotekehityskulut vuonna 2016 olivat yhteensä 41 miljoonaa euroa (41 milj.). Raaka-aine- ja tuotevalikoiman laajentamista myös polttoaineiden ulkopuolelle jatkettiin. Osallistuminen standardointityöryhmiin on ollut aktiivista. Uuden parafiinisen dieselin EN 15940 -standardin hyväksyntä vuonna 2016 oli tärkeä askel kohti 100 %:sen uusiutuvan dieselin laajempaa käyttöä. Uusiutuvaa lentopolttoainetta ja uusia sovelluskohteita koskeva tuotekehitystyö on jatkunut mm. Ikean kanssa biomuoveissa tehtävänä yhteistyönä ja Avathermin kanssa lämmönsiirtonesteiden osalta. Uudet patentit ja patenttihakemukset vahvistivat edelleen Nesteen patenttisalkua uusiutuviin raaka-aineissa, polttoaineissa ja sovelluksissa.

Uusiutuvien raaka-aineiden valikoiman laajentaminen pysyi keskeisenä tutkimustyön kohteena vuonna 2016. Jäte- ja tähdepohjaisten raaka-aineiden käyttö kasvoi huomattavasti 2,1 miljoonaan tonniin (1,9), ja niiden osuus uusiutuvien polttoaineiden raaka-aineista oli jo 78 % (68 %). Erityisesti heikompilaatuisten jäte- ja tähderaaka-aineiden, kuten heikkolaatuisten eläinrasvan, teknisen maissiöljyn ja käytetyn paistoöljyn, käyttöä lisättiin. Uusiutuvan dieselin tuotantokapasiteetin kasvattaminen mahdollisti 2,2 miljoonan (2,3) tonnin kokonaistuotannon saavuttamisen, huolimatta Rotterdamin suunnitellusta seisokista keväällä 2016. Tutkimus ja tuotekehitys tuki myös kaikkien yhtiön jalostamoiden kehitystä ja optimointia sekä katalyyttisille yksiköille sopivimpien katalyyttien valintaa.

Vuoden 2016 tärkeimmät tapahtumat

Neste ilmoitti 16. maaliskuuta, että Nesteen, Veolian ja Borealiuksen yhteinen hanke voimalatoiminnan järjestämiseksi oli varmistunut joulukuussa 2015 ilmoitetun suunnitelman mukaisesti. Järjestelyssä Neste siirtää nykyisen voimalansa yritysten yhteisesti omistamalle Kilpilahden Voimalaitos Oy:lle, joka rakentaa uuden yhdistetyn lämpö- ja sähkövoimalan Nesteen ja Borealiuksen tarpeisiin Porvoossa. Neste ja Veolia omistavat voimalayhtiöstä kumpikin 40 % ja Borealis 20 %. Voimalan kokonaisinvestointi on noin 400 miljoonaa euroa. Veolian operoiman laitoksen arvioidaan käynnistyvän vuonna 2018.

Neste ilmoitti 29. maaliskuuta, että Nesteen asemaverkoston nimi muuttuu Neste Oilista Nesteeksi.

Neste ilmoitti 12. toukokuuta saaneensa tiedon ehdotetuista muutoksista Suomen valtion omistajapolitiikkaan. Hallitus ehdottaa uutta 33,4 % strategisen intressin toteuttamisen alarajaa, joka koskisi Nestettä. Suunnitelluilla muutoksilla Suomen valtion omistukseen ei ole vaikutusta Nesteen liiketoimintaan. Suomen eduskunta päättää omistuksiin sovellettavista rajoista ja niihin tehtävistä muutoksista.

Neste ilmoitti 2. syyskuuta, että yhtiön osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan on valittu seuraavat jäsenet: ylijohtaja Eero Heliövaara valtioneuvoston kanslian omistajaohjausyksiköstä, Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen toimitusjohtaja Timo Ritakallio, Kelan pääjohtaja Liisa Hyssälä sekä Nesteen hallituksen puheenjohtaja Jorma Eloranta. Nimitystoimikunta toimittaa ehdotuksensa yhtiökokousta varten yhtiön hallitukselle 31.1.2017 mennessä.

Neste ja Ruotsin IKEA ilmoittivat 6. syyskuuta kumppanuudesta uusiutuvan biopohjaisen muovin tuotannossa. Neste ja IKEA ovat yhdistäneet voimansa tavoitteenaan tulla johtaviksi toimijoiksi uusiutuviin biopohjaisissa materiaaleissa ja muoveissa, ja ne kutsuvat muutkin yritykset mukaan projektiin. Kumppanuus koskee muovien ja muiden polymeerimateriaalien valmistamista Nesteen uusiutuviin raaka-aineisiin perustuvien ratkaisujen avulla. Kumppanuudessa yhdistyvät IKEAn sitoutuminen fossiilisten materiaalien käytön vähentämiseen ja Nesteen osaaminen uusiutuviin ratkaisuihin. Yritykset tekevät yhteistyötä useiden toimitusketjuun kuuluvien kumppanien kanssa.

Neste ilmoitti 8. syyskuuta uudistavansa Suomen dieselmarkkinat tuomalla 100 %:sti uusiutuvan dieselin autoilijoille. Neste suunnittelee tuovansa kokonaan uusiutuvista raaka-aineista valmistetun dieselin valituille asemille Suomeen vuoden vaihteessa. Uudella tuotteella Neste haluaa tarjota ympäristötietoisille kuluttajille ja yritysasiakkaille kestävän ja helposti käyttöönotettavan ratkaisun autoilusta syntyvien päästöjen vähentämiseksi. Valtaosa yhtiön käyttämistä uusiutuviin raaka-aineista on erilaisia jätteitä ja tähteitä.

Neste ilmoitti 13. syyskuuta muutoksista Nesteen johtoryhmän rooleissa ja vastuisissa. Tuomas Hyyryläinen nimitettiin johtamaan Nesteen Uudet liiketoiminnat -yksikköä 14.9.2016 alkaen. Hän jatkaa Nesteen johtoryhmän jäsenenä ja raportoi toimitusjohtaja Matti Lievoselle. Tästä eteenpäin strategiatoiminto on yhtiön talous- ja rahoitusjohtaja Jyrki Mäki-Kalan vastuulla.

Neste järjesti 14. syyskuuta pääomamarkkinapäivän Lontoossa teemalla "Luomme kannattavan kasvun seuraavaa aaltoa". Yhtiön strategiset tavoitteet pysyvät ennallaan: haluamme olla Itämeren alueen johtava toimija ja kasvaa globaaleilla uusiutuvien tuotteiden markkinoilla. Neste jatkaa toimiaan Öljytuotteiden lisämarginaalin parantamiseksi. Lisämarginaalin tavoitetta on nostettu aiemmasta 5,0 dollarista barreilta keskimäärin yli 5,5 dollariin barreilta. Neste näkee suurta potentiaalia monissa uusiu-

tuissa tuotesovelluksissa, kuten uusiutuvassa lentopolttoaineessa ja biopohjaisissa kemikaaleissa. Nesteen tavoitteena on, että uusiutuvien tuotteiden liiketoiminnan myyntivolyymista 20 % tulee näistä uusista sovelluksista vuoteen 2020 mennessä. Neste pyrkii kasvattamaan uusiutuvien tuotteiden tuotantokapasiteettiaan nykyisestä 2,6 miljoonasta tonnista säilyttääkseen globaalin markkinajohtajuuden drop-in-ratkaisuissa. Yhtiö tutkii erilaisia vaihtoehtoja uuden kapasiteetin kasvattamiseksi ja tiedottaa asiasta lisää vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä. Nesteen tärkeimmät taloudelliset tavoitteet ovat keskimääräisen sijoitetun pääoman tuotto verojen jälkeen (ROACE) ja velan osuus kokonaispääomasta, ja ne pysyvät ennallaan. Nesteen osinkopolitiikkaa on tarkistettu. Yhtiö jakaa osinkoa vähintään 40 % vertailukelpoisesta tilikauden voitosta.

Neste ilmoitti 2. marraskuuta lahjoittavansa yhteensä 1,5 miljoonaa euroa suomalaisille yliopistoille juhlistaakseen Suomen itsenäisyyden juhluvuotta. Lahjoitus jaetaan Aalto-yliopiston, Åbo Akademin, Lappeenrannan teknillisen yliopiston ja Helsingin yliopiston kesken.

Neste ilmoitti 23. marraskuuta Yhdysvaltain ympäristöviranomaisen (EPA) julkaiseen lopullisen päätöksensä vuoden 2017 uusiutuvien polttoaineiden velvoitteista uusiutuvien polttoaineiden standardin (RFS) mukaisesti. Lopullinen päätös sisältää lisäyksiä 18.5.2016 julkaistuu ehdotukseen ja biomassapohjaista dieseliä koskeviin vaatimuksiin vuonna 2018.

Neste ilmoitti 30. marraskuuta Euroopan komission julkaiseen ehdotuksensa uudesta uusiutuvan energian direktiivistä vuosille 2021–2030. Neste pitää hyvänä EU:n pitkäjänteistä politiikkaa ja kunnianhimoisia ilmastotavoitteita. Direktiivin tarkoituksena on kasvattaa uusiutuvan energian osuus 27 %:iin Euroopassa vuoteen 2030 mennessä. Ehdotettu uusiutuvan energian direktiivi ottaa lentoliikenteen ja merenkulun mukaan ilmastotalkoisiin. Ehdotusta käsitellään seuraavaksi Euroopan unionin neuvostossa ja Euroopan parlamentissa.

Neste ilmoitti 15. joulukuuta Christian Ståhlbergin nimittämisestä Neste Oyj:n lakiasianjohtajaksi ja jäsenyydestä Nesteen johtoryhmässä. Ståhlberg aloittaa työnsä Nesteellä viimeistään 1.7.2017 ja tulee raportoimaan toimitusjohtaja Matti Lievoselle.

Neste ilmoitti 27. joulukuuta allekirjoittaneensa Electrawinds ReFuel B.V:n kanssa sopimuksen Alankomaiden Sluiskilissä sijaitsevan entisen biodiesellaitoksen hankinnasta. Neste ryhtyy käyttämään Sluiskilin laitosta uusiutuvien raaka-aineiden varastointiin ja esikäsittelyyn yhtiön uusiutuvaa dieseliä valmistavia jalostamoja varten. Kauppa on tarkoitus saada päätökseen vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen aikana. Kauppahintaa ei ole julkistettu.

Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Neste ilmoitti 2. tammikuuta 2017 seuraavasta muutoksesta Nesteen osakkeenomistajien nimitystoimikunnan jäsenyyteen: Liisa Hyssälän eläkkeelle siirtymisen johdosta Kelan uusi pääjohtaja Elli Aaltonen seuraa Hyssälää Nesteen osakkeenomistajien nimitystoimikunnan jäsenenä 1.1.2017 alkaen.

Neste ilmoitti 27. tammikuuta 2017, että Nesteen yhtiökokouksen perustama osakkeenomistajien nimitystoimikunta esittää 5.4.2017 kokoontuvalle yhtiökokoukselle, että Nesteen hallitukseen valittaisiin seuraavat henkilöt: Hallituksen puheenjohtajan Jorma Elorannan esitetään jatkavan tehtävässään. Hänen lisäksi hallitukseen esitetään valittavan uudelleen nykyiset jäsenet Laura Raitio, Jean-Baptiste Renard, Willem Schoeber ja Marco Wirén. Nimitystoimikunta esittää, että hallituksen jäsenmäärä olisi kahdeksan ja uusiksi jäseniksi valittaisiin kemian tohtori Martina Flöel, insinööri MBA Heike van de Kerkhof sekä diplomi-insinööri Matti Kähkönen, joka esitetään valittavaksi myös hallituksen varapuheenjohtajaksi.

Mahdolliset riskit

Nesteen lyhyen aikavälin riskeissä ja epävarmuustekijöissä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2015 lopun jälkeen.

Keskeisiä Nesteen seuraavien 12 kuukauden tulokseen vaikuttavia markkinariskejä ovat globaalin öljymarkkinoiden nopeat muutokset, Öljytuotteiden tai Uusiutuvien tuotteiden raaka-aine- ja tuotehintojen yllättävät muutokset, Yhdysvaltain dollarin heikkeneminen euroon nähden sekä negatiiviset muutokset nykyiseen biopolttoaineita koskevaan lainsäädäntöön päämarkkina-alueillamme. Nesteen jalostamoiden suunnitelluilla tai suunnittelemattomilla seisokeilla olisi negatiivinen vaikutus Nesteen tulokseen.

Tarkempia tietoja Nesteen riskeistä ja riskienhallinnasta löytyy yhtiön vuosikertomuksesta ja tilinpäätöksen liitetiedoista.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on keskeinen osa Nesteen päivittäisiä johtamisprosesseja ja hyvää hallinnointitapaa. Liiketoimintaan liittyy epävarmuustekijöitä eli riskejä, jotka voivat toteutuessaan vaikuttaa joko positiivisesti tai negatiivisesti yhtiön toimintaan. Systemaattiset riskienhallintakäytännöt ovat Nesteen keino varmistua siitä, että asetetut strategiset ja liiketoimintatavoitteet saavutetaan ja että toiminnan jatkuvuus voidaan varmistaa muuttuvassa toimintaympäristössä.

Nesteen riskienhallinnan viitekehys ja ohjaavat periaatteet on määritelty konsernin riskienhallintapolitiikassa, jonka hyväksyy yhtiön hallitus. Politiikkaa täydentävät eri

riskialueita koskevat yksityiskohtaisemmat riskienhallintamenettelyt ja -ohjeet.

Nesteen riskienhallintaa toteutetaan ja ylläpidetään kansainvälisen riskienhallinnan ISO 31000:2009 -standardin mukaan. Keskeisimmistä riskeistä viestitään osana strategiasuunnittelu- ja suoritusjohtamisprosessia. Määrämuotoista riskiraportointia tuotetaan liiketoimintojen johtoryhmille, konsernin johtoryhmälle, hallituksen tarkastusvaliokunnalle ja yhtiön hallitukselle.

Lisää tietoa Nesteen riskienhallinnasta on saatavilla erikseen julkaistussa Selvitys hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä -dokumentissa sekä vuoden 2016 tilinpäätöksessä [liitetiedossa 3](#).

Näkymät vuodelle 2017

Maailmantalouden kehittymiseen liittyvä epävarmuus on heijastunut öljyn, uusiutuvien polttoaineiden sekä uusiutuvien raaka-aineiden markkinoihin, ja vaihtelevan markkina-tilanteen odotetaan jatkuvan.

Raakaöljyn tarjonnan ja kysynnän odotetaan tasapainottuvan, mikä johtaa vahvempaan raakaöljymarkkinaan. Tunnustettujen asiantuntijoiden arviot öljyn maailmanlaajuisen kysynnän kasvusta vuonna 2017 vaihtelevat ja ovat 1,2-1,6 miljoonaa barreilia päivässä. Jalostuskapasiteetin odotetun kasvun valossa globaali öljytuotteiden kysyntä ja tarjonta vaikuttavat olevan suhteellisen tasapainossa.

Kasviöljyjen hintaerojen odotetaan vaihtelevan satonäkymien, sääilmiöiden ja eri raaka-aineiden kysynnän vaihtelujen mukaan. Markkinoiden vaihteluiden odotetaan jatkuvan raaka-aineiden hintojen osalta, millä on vaikutus Uusiutuvat tuotteet -segmentin kannattavuuteen.

Neste odottaa öljytuotteiden viitemarginaalin olevan keskimäärin melko samalla tasolla kuin vuonna 2016. Porvoon jalostamon käyttöasteen arvioidaan olevan korkea, ja suunnitelmassa on tavanomaisia yksiköiden kunnossapitotöitä. Naantalin yksikössä pidetään suunniteltu, kahden kuukauden suurseisokki kolmannella neljänneksellä. Tavoittelemme vähintään 5,5 dollarin lisämarginaalia barrelilta vuoden 2017 puolivälin jälkeen, kun strategiset investoinnit Porvoon syötön esikäsittely-yksikköön (SDA-yksikkö) ja Naantalin rakenteen muutokset saadaan päätökseen.

Uusiutuvien tuotteiden viitemarginaalin arvioidaan pysyvän suunnilleen vuoden 2016 keskimääräisellä tasolla. Neste jatkaa myynnin kohdentamisen optimointia kokonaimarginaalin perusteella, ja meillä on uusia kiinnostavia markkinoita Euroopassa. Esimerkiksi Norja on asettanut liikennepolttoaineiden biovelvoitteen, joka nousee nykyisestä 7,5 %:sta 20 %:iin vuoteen 2020 mennessä. Kalifornia on edelleen Nesteelle

tärkeä markkina. Loppukäyttäjille suunnatun 100 % uusiutuvan dieselin myyntimäärien odotetaan kasvavan ja olevan lähes 25 % kokonaisymyynnistä vuonna 2017. Kasviöljymarkkinan odotetaan pysyvän vaihtelevana, ja tavoitteemme on lisätä heikompi-laatuisten jäte- ja tähderaaka-aineiden käyttöä entisestään. Toteutunut raaka-aineiden esikäsittely- ja varastointilaitoksen hankinta Alankomaissa tukee tätä tavoitetta. Uusi 2,6 miljoonan tonnin nimelliskapasiteetti otettiin käyttöön vuoden 2017 alusta, ja uusiutuvan dieselin tuotantolaitosten käyttöasteiden odotetaan olevan korkeita. Tuotantokustannuksemme ovat laskeneet ja alennamme muuttuvien standardikustannusten ohjaustamme 130 dollarista 110 dollariin tonnilta.

Öljyn vähittäismyynnissä myyntimäärien ja yksikkökatteiden odotetaan noudattavan edellisvuosien kausiluonteisuutta.

Neste jatkaa globaalia uusiutuvien tuotteiden kasvustrategian toteuttamista. Uusiutuvien tuotteiden globaalin kysynnän odotetaan edelleen kasvavan. Nesteen Uusiutuvien tuotteiden kapasiteetin kasvattamisohjelmaan kuuluu sekä nykyisen tuotantokapasiteetin nostaminen 3 miljoonaa tonniin vuoteen 2020 mennessä pullonkauloja poistamalla, että uuden kapasiteetin rakentaminen. Arvioimme parhaillaan edellytyksiä investoida uuteen tuotantokapasiteettiin, ja sijaintivaihtoehtoihin sisältyvät Yhdysvallat ja Singapore.

Strategiamme toteutus etenee hyvin. Keskitymme jatkossakin asiakkaisiimme ja kasvuhankkeisiimme, ja saamme päätökseen jo aiemmin ilmoitetut strategiset investoinnit vuonna 2017. Tämän vuoksi uskomme, että vuodesta 2017 tulee Nesteelle jälleen menestyksekäs.

Osingonjakoehdotus

Osinkopolitiikkansa mukaisesti Neste jakaa osinkoina vähintään 40 % vertailukelpoisesta tilikauden voitosta. Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2016 olivat 1 670 miljoonaa euroa. Tilikauden päättymisen jälkeen yhtiön taloudellisessa asemassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että Neste Oyj jakaa vuodelta 2016 osinkoa 1,30 euroa (1,00) osaketta kohti eli osakkeiden lukumäärän perusteella yhteensä 332 miljoonaa euroa (256 milj.).

Esitetty osinko vastaa 3,6 %:n osinkotuottoa osakkeelle (laskettuna osakkeen hinnalla 36,50 euroa vuoden 2016 lopussa), ja se on 42 % yhtiön vertailukelpoisesta tilikauden voitosta vuonna 2016.

Tunnusluvut

		2016	2015	2014
Tuloslaskelma				
Liikevaihto	milj. euroa	11 689	11 131	15 011
Liikevoitto	milj. euroa	1 155	699	150
- osuus liikevaihdosta	%	9,9	6,3	1,0
Vertailukelpoinen liikevoitto	milj. euroa	983	925	583
Voitto ennen veroja	milj. euroa	1 075	634	78
- osuus liikevaihdosta	%	9,2	5,7	0,5
Käyttökate (EBITDA)	milj. euroa	1 521	1 057	480
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	milj. euroa	1 349	1 284	913
Vertailukelpoinen tilikauden voitto	milj. euroa	793	726	408
Kannattavuus				
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	28,1	19,7	2,1
Sijoitetun pääoman tuotto ennen veroja (ROCE)	%	22,6	14,7	3,3
Sijoitetun pääoman keskimääräinen tuotto verojen jälkeen (ROACE)	%	16,9	16,3	10,1
Rahoitus ja taloudellinen asema				
Korollinen nettovelka	milj. euroa	683	1 291	1 621
Velan osuus kokonaispääomasta	%	15,4	29,4	37,9
Velkaantumisaste	%	18,2	41,6	60,9
Omavaraisuusaste	%	50,6	46,1	41,0
Muut tunnusluvut				
Sijoitettu pääoma	milj. euroa	5 226	4 991	4 526
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin sekä osakkeisiin	milj. euroa	422	536	418
- osuus liikevaihdosta	%	3,6	4,8	2,8
Tutkimus- ja kehitysmenot	milj. euroa	41	41	40
- osuus liikevaihdosta	%	0,4	0,4	0,3
Henkilöstö keskimäärin		5 013	4 906	4 989

		2016	2015	2014
Osakekohtaiset tunnusluvut				
Tulos / Osake (EPS)	euroa	3,67	2,18	0,22
Vertailukelpoinen tulos / osake (EPS)	euroa	3,10	2,84	1,60
Oma pääoma / osake	euroa	14,60	12,06	10,34
Rahavirta / osake	euroa	4,67	2,91	0,97
Hinta / voitto -suhde (P/E)		9,94	12,66	89,62
Osinko / osake	euroa	1,30 ¹⁾	1,00	0,65
Osinko tuloksesta	%	35,4 ¹⁾	45,8	290,4
Efektiivinen osinkotuotto	%	3,6 ¹⁾	3,6	3,2
Osakekurssi				
Kurssi kauden lopussa	euroa	36,50	27,63	20,06
Keskikurssi	euroa	32,25	23,54	15,77
Alin kurssi	euroa	25,42	19,91	13,24
Ylin kurssi	euroa	40,78	27,70	20,32
Osakekannan markkina-arvo				
kauden lopussa	milj. euroa	9 359	7 084	5 143
Osakkeiden vaihdon kehitys				
Vaihdettu osakemäärä	1 000	200 351	213 855	233 793
Osuus osakkeiden kokonaismäärästä	%	78	84	91
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä		255 696 935	255 568 717	255 532 039
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä kauden lopussa		255 717 112	255 605 219	255 403 686

¹⁾ Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle

Tunnuslukujen täsmäytyslaskelmat IFRS-tilinpäätökseen

Vertailukelpoisen liikevoiton ja raportoidun liikevoiton (IFRS) täsmäytyslaskelmat on esitetty [liitetiedossa 4](#), Segmentti-informaatio.

Vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen tilikauden voiton täsmäytyslaskelma

milj. euroa	2016	2015
Vertailukelpoinen liikevoitto	983	925
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-79	-65
Tuloverot	-133	-74
Määräysvallattomien omistajien osuus	-4	-3
Verot vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä	26	-58
Vertailukelpoinen tilikauden voitto	793	726

Keskimääräisen sijoitetun pääoman tuoton täsmäytyslaskelma, verojen jälkeen (ROACE), %

milj. euroa	2016	2015
Vertailukelpoinen liikevoitto, viim. 12kk	983	925
Rahoitustuotot	4	2
Kurssierot ja käypien arvojen muutokset	-17	16
Tuloverot	-133	-74
Verot muista ROACE-tunnuslukuun vaikuttavista eristä	16	-74
Vertailukelpoinen tilikauden voitto verojen jälkeen	853	796
Sijoitettu pääoma keskimäärin	5 047	4 883
Keskimääräinen sijoitetun pääoman tuotto verojen jälkeen (ROACE), %	16,9	16,3

Omavaraisuusasteen täsmäytyslaskelma, %

milj. euroa	2016	2015
Oma pääoma	3 755	3 104
Varat yhteensä	7 443	6 793
Saadut ennakot	18	56
Omavaraisuusaste, %	50,6	46,1

Tunnuslukujen laskentakaavat

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Käyttökate (EBITDA)	=	Liikevoitto + poistot ja arvonalennukset
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	=	Vertailukelpoinen liikevoitto + poistot ja arvonalennukset
Vertailukelpoinen liikevoitto ¹⁾	=	Liikevoitto -/+ varastovoitot/-tappiot -/+ avoimien hyödyke- ja valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutokset -/+ omaisuuden myyntivoitot/-tappiot - vakuutus- ja muut korvaukset -/+ muut oikaisut
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	=	Varastovoitot/-tappiot, avoimien hyödyke- ja valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutokset, omaisuuden myyntivoitot/-tappiot, vakuutus- ja muut korvaukset ja muut oikaisut
Vertailukelpoinen tilikauden voitto	=	Vertailukelpoinen liikevoitto - rahoitustuotot ja -kulut yhteensä - tuloverot - määräysvallattomien omistajien osuus - verot vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä
Oman pääoman tuotto (ROE), %	=	$100 \times \frac{\text{Voitto ennen veroja} - \text{tuloverot, viim. 12 kk}}{\text{Oma pääoma keskimäärin, 5 kvartaalin loppuarvot}^2)}$
Sijoitetun pääoman tuotto ennen veroja (ROCE), %	=	$100 \times \frac{\text{Voitto ennen veroja} + \text{rahoituskulut, viim. 12 kk}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin, 5 kvartaalin loppuarvot}^2)}$
Keskimääräisen sijoitetun pääoman tuotto verojen jälkeen (ROACE), %	=	$100 \times \frac{\text{Vertailukelpoinen liikevoitto} + \text{rahoitustuotot} + \text{kurssierot ja käypien arvojen muutokset} - \text{tuloverot} - \text{verot muista ROACE-tunnuslukuun vaikuttavista eristä, viim. 12 kk}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin, 5 kvartaalin loppuarvot}}$
Sijoitettu pääoma	=	Oma pääoma yhteensä + korolliset velat
Korollinen nettovelka	=	Korolliset velat - rahat ja pankkisaamiset
Velan osuus kokonaispääomasta, %	=	$100 \times \frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Korolliset nettovelat} + \text{oma pääoma yhteensä}}$
Velkaantumisaste (gearing), %	=	$100 \times \frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma yhteensä}}$
Omavaraisuusaste, %	=	$100 \times \frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$
Sidotun pääoman tuotto, %	=	$100 \times \frac{\text{Segmentin liikevoitto, viim. 12 kk}}{\text{Segmentin sidottu pääoma keskimäärin, 5 kvartaalin loppuarvot}}$
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	=	$100 \times \frac{\text{Segmentin vertailukelpoinen liikevoitto, viim. 12 kk}}{\text{Segmentin sidottu pääoma keskimäärin, 5 kvartaalin loppuarvot}}$
Segmentin sidottu pääoma	=	Segmentin aineelliset hyödykkeet + aineettomat hyödykkeet + osuudet yhteisyrityksissä + vaihto-omaisuus + segmenteille kohdistetut korottomat saamiset ja velat - varaukset - eläkeveloitteet
Tutkimus- ja kehitysmenot	=	Tutkimus- ja kehitysmenot sisältävät tuloslaskelmaan kirjatut konsernin kaikkia liiketoiminta-alueita palvelevan Tutkimus ja teknologia -yksikön kulut sekä liiketoiminta-alueiden oman tutkimus- ja kehittämistoiminnan kulut. Luku sisältää aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot. Kulut esitetään bruttona vähentämättä saatuja avustuksia.

Osakekohtaiset tunnusluvut

Tulos / osake (EPS)	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva kauden voitto}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä kauden aikana}}$
Vertailukelpoinen tulos / osake	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva vertailukelpoinen kauden voitto}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä kauden aikana}}$
Oma pääoma / osake	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa}}$
Rahavirta / osake	=	$\frac{\text{Liiketoiminnan nettorahavirta}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä kauden aikana}}$
Hinta / voitto -suhde (P/E)	=	$\frac{\text{Viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa}}{\text{Tulos / osake}}$
Osinko tuloksesta, %	=	$100 \times \frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Tulos / osake}}$
Efektiiivinen osinkotuotto, %	=	$100 \times \frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa}}$
Keskikurssi	=	$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä}}$
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa	=	Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa x viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa

Markkinatekijöiden tunnusluvut

Öljytuotteiden viitemarginaali (USD/bbl)	=	Tuotteiden arvo - raaka-ainekustannukset - jalostuksen oletetut muuttuvat kustannukset - myynnin rahtikustannukset
Öljytuotteiden kokonaisjalostusmarginaali (USD/bbl)	=	$\frac{\text{Vertailukelpoinen myyntikate x keskimääräinen EUR/USD-valuuttakurssi kyseiselle ajanjaksolle x keskimääräinen jalostuksen tuotesaanto}}{\text{Jalostettujen tuotteiden myyntivolumi x barreleita tonnissa -muuntosuhde}}$
Öljytuotteiden lisämarginaali (USD/bbl)	=	Öljytuotteiden kokonaisjalostusmarginaali - öljytuotteiden viitemarginaali
Uusiutuvien tuotteiden viitemarginaali (USD/tonni)	=	Euroopan osuus myynnistä x (FAME - CPO) + Pohjois-Amerikan osuus myynnistä x (SME - SBO) ³⁾
Uusiutuvien tuotteiden vertailukelpoinen myyntikate (USD/tonni)	=	$\frac{\text{Vertailukelpoinen myyntikate}}{\text{Kokonaismyyntimäärä}}$
Uusiutuvien tuotteiden lisämarginaali (USD/tonni)	=	Vertailukelpoinen myyntikate - (viitemarginaali - oletetut muuttuvat tuotantokustannukset)

¹⁾ Liiketoimintaympäristössä, jossa Neste toimii, hyödykkeiden hinnat ja valuuttakurssit heilahtelevat ja voivat siten aiheuttaa merkittävää vaihtelua varaston arvoihin ja IFRS liikevoittoon. Vertailukelpoinen liikevoitto poistaa sekä varastoivoitot/-tappiot, jotka ovat syntyneet raaka-aineiden hintojen muutoksista että avointen johdannaisien muutokset, ja siten kuvastaa paremmin yhtiön operatiivista suorituskykyä. Lisäksi se heijastaa Nesteen operatiivista rahavirtaa, jossa varaston arvostuksesta aiheutunut IFRS liikevoiton muutos kompensoidaan käyttöpääoman muutoksella. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ovat odottamattomia ja olennaisia tapahtumia, jotka eivät ole osa normaalia päivittäistä toimintaa. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ovat muun muassa arvonalennukset ja niiden palautumiset, liiketoimintojen yhdistämisen tai lopettamiseen liittyvät voitot tai tappiot, uudelleenjärjestelyihin liittyvät kustannukset sekä omaisuuden myyntivoitot tai -tappiot. Vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin luetaan vain tulosvaikutukseltaan yli miljoonan euron tapahtumat.

²⁾ Oma pääoma keskimäärin ja sijoitettu pääoma keskimäärin lasketaan edeltävien viiden kvartaalin loppuarvoista Q2 2016 osavuosikatsauksesta alkaen; aiemmin laskettu vuoden alun ja jokaisen kvartaalin loppuarvoista.

³⁾ FAME = rasvahapon metyyliesteri (biodiesel), CPO = palmuöljy, SME = soijaöljyn metyyliesteri (biodiesel), SBO = soijaöljy

Segmenttitiedot vuosineljänneksittäin

Liikevaihto

milj. euroa	10-12/2016	7-9/2016	4-6/2016	1-3/2016	10-12/2015	7-9/2015	4-6/2015	1-3/2015
Öljytuotteet	2 159	1 961	1 916	1 359	1 756	2 060	1 675	1 976
Uusiutuvat tuotteet	870	640	596	584	711	582	583	496
Öljyn vähittäismyynti	964	925	886	776	898	991	976	882
Muut	77	73	75	70	71	60	74	62
Eliminoinnit	-649	-564	-546	-482	-678	-670	-704	-672
Yhteensä	3 421	3 034	2 927	2 306	2 759	3 023	2 605	2 744

Liikevaihto

milj. euroa	10-12/2016	7-9/2016	4-6/2016	1-3/2016	10-12/2015	7-9/2015	4-6/2015	1-3/2015
Öljytuotteet	126	125	218	95	2	119	42	226
Uusiutuvat tuotteet	158	162	48	150	218	12	11	-7
Öljyn vähittäismyynti	19	25	23	22	13	27	22	17
Muut	2	6	-8	-11	15	-1	-14	0
Eliminoinnit	-3	0	-1	-2	-3	1	3	-3
Yhteensä	302	319	280	254	245	158	63	233

Vertailukelpoinen liikevoitto

milj. euroa	10-12/2016	7-9/2016	4-6/2016	1-3/2016	10-12/2015	7-9/2015	4-6/2015	1-3/2015
Öljytuotteet	98	120	149	86	91	178	14	156
Uusiutuvat tuotteet	146	124	119	80	231	75	54	42
Öljyn vähittäismyynti	19	25	23	22	17	27	22	17
Muut	2	-6	-8	-11	15	-1	-14	3
Eliminoinnit	-3	0	-1	-2	-3	1	3	-3
Yhteensä	262	264	282	175	352	281	78	215

05

Tilinpäätös

Konsernin tuloslaskelma	116
Konsernin laaja tuloslaskelma	116
Konsernin tase	117
Konsernin rahavirtalaskelma	118
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista.....	119
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	120
Emoyhtiön tuloslaskelma	175
Emoyhtiön tase.....	175
Emoyhtiön rahavirtalaskelma.....	176
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	177
Hallituksen ehdotus voittovarojen käyttöksi ja hallituksen toimintakertomuksen sekä tilinpäätöksen allekirjoitus.....	195
Tilintarkastuskertomus.....	196

**Katso myös:
Avainluvut 2016 >>**

Konsernin tuloslaskelma

Konsernin laaja tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Liikevaihto	4,7	11 689	11 131
Liiketoiminnan muut tuotot	8	71	109
Osuus yhteisyritysten tuloksesta	19	14	27
Materiaalit ja palvelut	9	-9 519	-9 539
Henkilöstökulut	10	-349	-351
Poistot ja arvonalentumiset	11	-366	-358
Liiketoiminnan muut kulut	12	-386	-320
Liikevoitto		1 155	699
Rahoitustuotot ja -kulut	13		
Rahoitustuotot		4	2
Rahoituskulut		-67	-84
Kurssierot ja käypien arvojen muutokset		-17	16
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-79	-65
Voitto ennen veroja		1 075	634
Tuloverot	14	-133	-74
Tilikauden voitto		943	560
Jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		939	558
Määräysvallattomille omistajille		4	3
		943	560
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta konsernin voitosta laskettu osakekohtainen tulos (euroa/osake)	15		
Laimentamaton		3,67	2,18
Laimennettu		3,66	2,18

milj. euroa	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Tilikauden voitto	943	560
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen:		
Erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi		
Etuuspohjaisen eläkejärjestelyn uudelleenarvostaminen	-21	30
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Muuntoerot	6	1
Rahavirran suojaukset		
kirjattu omaan pääomaan	-20	-71
siirretty tuloslaskelmaan	6	97
Nettosijoitusten suojaukset	0	1
Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltyjen sijoituskohteiden osuus muista laajan tuloksen eristä	-9	-9
Yhteensä	-17	20
Tilikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-38	50
Tilikauden laaja tulos yhteensä	905	611
Jakautuminen:		
Emoyhtiön omistajille	902	608
Määräysvallattomille omistajille	4	3
	905	611

Oheiset liitetiedot ovat olennainen osa konsernitilinpäätöstä.

Konsernin tase

milj. euroa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	18	87	71
Aineelliset hyödykkeet	17	3 747	3 745
Osuudet yhteisyrityksissä	19	216	220
Pitkäaikaiset saamiset	20,21	55	10
Laskennalliset verosaamiset	28	39	29
Johdannaissopimukset	20,25	9	11
Myytävissä olevat rahoitusvarat	20,21	5	5
Pitkäaikaiset varat yhteensä		4 157	4 090
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	22	1 416	1 090
Myyntisaamiset ja muut saamiset	3,23	1 034	870
Johdannaissopimukset	20,25	48	99
Rahat ja pankkisaamiset	24	788	596
Lyhytaikaiset varat yhteensä		3 285	2 655
Myytäväinä olevat varat	5	0	47
Varat yhteensä		7 443	6 793

milj. euroa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
OMA PÄÄOMA			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
	26		
Osakepääoma		40	40
Muu oma pääoma		3 693	3 044
Yhteensä		3 733	3 084
Määräysvallattomien omistajien osuus			
		22	20
Oma pääoma yhteensä		3 755	3 104
VELAT			
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	20,27	1 117	1 449
Laskennalliset verovelat	28	246	265
Varaukset	29	53	39
Eläkevelvoitteet	30	136	113
Johdannaissopimukset	20,25	2	6
Muut pitkäaikaiset velat	20,27	11	6
Pitkäaikaiset velat yhteensä		1 565	1 878
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	20,27	354	438
Verovelat	27	40	21
Johdannaissopimukset	20,25	164	45
Ostovelat ja muut velat	20,27	1 565	1 307
Lyhytaikaiset velat yhteensä		2 123	1 811
Velat yhteensä		3 688	3 689
Oma pääoma ja velat yhteensä		7 443	6 793

Oheiset liitetiedot ovat olennainen osa konsernitilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma

milj. euroa	Liite	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Liiketoiminnan rahavirta			
Voitto ennen veroja		1 075	634
Oikaisu			
Osuus yhteisyritysten tuloksesta	19	-14	-27
Poistot ja arvonalentumiset	11	366	358
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		135	0
Rahoituskulut, netto	13	79	65
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä osakkeiden myyntivoitot ja -tappiot	8	-28	-77
		1 614	953
Käyttöpääoman muutokset			
Myynti- ja muiden saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		-147	16
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)		-321	-37
Osto- ja muiden velkojen lisäys (+) / vähennys (-)		239	-74
Käyttöpääoman muutos		-229	-94
		1 385	858
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-73	-74
Saadut korot		6	3
Saadut osingot		0	0
Realisoituneet valuuttakurssivoitot ja -tappiot		12	-18
Maksetut välittömät verot		-137	-27
		-192	-115
Liiketoiminnan nettorahavirta		1 193	743

milj. euroa	Liite	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Investointien rahavirta			
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin		-381	-491
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	18	-26	-13
Myödyt tytäryritysosakkeet vähennettynä luovutushetken rahavaroilla	6	0	171
Aineellisten hyödykkeiden myynti		40	26
Muutokset pitkäaikaisissa saamisissa ja myytävissä olevat rahoitusvarat		9	44
Investointien rahavirta		-359	-263
Rahavirta ennen rahoituseriä		834	480
Rahoituksen rahavirta			
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut (-) / nostot (+)		0	-99
Pitkäaikaisten lainojen nostot		0	528
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-387	-390
Osingonjako emoyhtiön omistajille		-256	-166
Osingonjako määräysvallattomille omistajille		-1	-1
Rahoituksen rahavirta		-644	-128
Rahavarojen muutos		191	352
Rahavarat tilikauden alussa		596	246
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		1	-1
Rahavarat tilikauden lopussa	24	788	596

Oheiset liitetiedot ovat olennainen osa konsernitilinpäätöstä.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

milj. euroa	Liite	Osake- pääoma	Vara- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Omat osakkeet	Käyvän arvon rahastot	Uudelleen- arvostami- nen	Muunto- erot	Edellisten tilikausien voitto	Emoyhtiön omistajat	Määräys- vallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2015		40	19	0	-15	-56	-85	-61	2 800	2 641	18	2 659
Kauden voitto									558	558	3	560
Kauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen						17	30	2		50		50
Kauden laaja tulos yhteensä						17	30	2	558	608	3	611
Maksettu osinko									-166	-166	-1	-167
Osakeperusteinen palkitseminen				1	3				-4	0		0
Siirto kertyneistä voittovaroista			1						-1	0		0
Oma pääoma 31.12.2015	26	40	20	1	-12	-39	-54	-59	3 186	3 084	20	3 104

milj. euroa	Liite	Osake- pääoma	Vara- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Omat osakkeet	Käyvän arvon rahastot	Uudelleen- arvostami- nen	Muunto- erot	Edellisten tilikausien voitto	Emoyhtiön omistajat	Määräys- vallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2016		40	20	1	-12	-39	-54	-59	3 186	3 084	20	3 104
Kauden voitto									939	939	4	943
Kauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen						-23	-21	6		-38		-38
Kauden laaja tulos yhteensä						-23	-21	6	939	902	4	905
Maksettu osinko									-256	-256	-1	-257
Osakeperusteinen palkitseminen				3	2				-2	3		3
Siirto kertyneistä voittovaroista			1						-1	0		0
Oma pääoma 31.12.2016	26	40	20	4	-10	-62	-75	-52	3 867	3 733	22	3 755

Oheiset liitetiedot ovat olennainen osa konsernitilinpäätöstä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. Yrityksen perustiedot

Neste Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Espoo. Yhtiön osakkeet noteerataan NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä. Yhtiön rekisteröity osoite on Keilaranta 21, PL 95, 00095 Neste, Suomi.

Neste Oyj tytäryrityksineen (yhdessä ”konserni”) on öljynjalostuksen ja uusiutuvien ratkaisujen edelläkävijä. Neste tarjoaa asiakkailleen huippututkimukseen perustuvia puhtaamman liikenteen ja teollisuuden tuotteita. Konsernin jalostamot ja muut tuotantolaitokset sekä sen Suomessa ja Baltian alueella sijaitseva liikenneasemaverkosto ja muut vähittäismyyntipisteet tuottavat kotimaan markkinoille ja vientimarkkinoille bensiiniä, dieselöljyä, lentokone- ja laivapolttoaineita, lämmitysöljyä, raskasta polttoöljyä, perusöljyä, voiteluaineita, liikennepolttoaineiden komponentteja, liuottimia, neste-kaasua ja bitumia sekä uusiutuvaa dieseliä ja muita uusiutuvia tuotteita, jotka perustuvat Nesteen patentoituun teknologiaan. Nesteen asiakkaat hyötyvät paitsi laadukkaista tuotteista myös kattavista toimitus- ja logistiikkapalveluista. Neste on johtava ympäristöä vähemmän kuormittavien öljytuotteiden jalostaja.

Yhtiön hallitus on hyväksynyt tämän konsernitilinpäätöksen 6.2.2017.

2. Laadintaperiaatteet

Seuraavassa esitetään tässä konsernitilinpäätöksessä sovelletut keskeiset laadintaperiaatteet. Niitä on noudatettu johdonmukaisesti kaikilla esitettävillä tilikausilla, ellei toisin ole mainittu.

Laatimisperusta

Tämä konsernitilinpäätös on laadittu Euroopan unionissa hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) ja niitä koskevien tulkintojen (IFRIC) mukaisesti. Tilinpäätös täyttää myös Suomen kirjanpitolain vaatimukset sekä muut Suomessa voimassa olevat tilinpäätöksen laadintaa koskevat säännökset ja määräykset. Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisten hankintamenojen perusteella, lukuun ottamatta käypään arvoon laajan tuloslaskelman kautta arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen (mukaan lukien johdannaisopimukset) kirjaamista.

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina, ellei toisin ole mainittu. Yksittäisistä luvuista lasketut summat saattavat poiketa esitetyistä summista, koska taulukoissa esitetyt luvut ovat tarkkoja arvoja.

Käyttöön otetut uudet standardit ja niiden merkittävät muutokset ja tulkinnat

Vuoden 2016 aikana ei ole otettu käyttöön uusia standardeja tai julkaistu muutoksia ja tulkintoja vanhoihin standardeihin, joilla olisi ollut merkitsevää vaikutusta Nesteen konsernitilinpäätökseen.

Uudet standardit, muutokset ja tulkinnat, joita ei ole vielä otettu käyttöön

Useita uusia standardeja, standardien muutoksia ja tulkintoja on jo julkaistu, mutta niitä ei ole sovellettu vielä tätä konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit

IFRS 9 koskee rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelua, arvostamista ja kirjaamista. Se korvaa rahoitusinstrumenttien luokittelua ja arvostamista koskevat osuudet IAS 39 -standardista. IFRS 9 -standardiin on sisällytetty useita arvostusmalleja, mutta niitä on yksinkertaistettu. Rahoitusvarat on luokiteltava kolmeen pääryhmään: jaksotettuun hankintamenuon kirjattaviin rahoitusvaroihin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin. Luokittelu riippuu yrityksen toimintamallista sekä kyseisten rahoitusvarojen rahavirtojen ominaispiirteistä. Sijoitukset oman pääoman ehtoihin instrumentteihin on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti, mutta käyvän arvon muutokset voidaan päättää alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä kirjata peruuttamattomasti muihin laajan tuloksen eriin, jolloin niitä ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteisesti. Arvon alentumisten osalta on otettu käyttöön odotettuihin luottotappioihin perustuva malli, joka korvaa IAS 39 -standardin mukaisen toteutuneisiin tappioihin perustuvan mallin. Rahoitusvelkojen luokittelu ja arvostaminen muuttuu vain siten, että nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi luokiteltujen rahoitusvelkojen omasta luottoriskistä johtuvat muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Suojauksen tehokkuuteen liittyviä vaatimuksia on IFRS 9 -standardissa helpotettu poistamalla selkeisiin rajoihin perustuva tehokkuustestaus. Nyt edellytetään taloudellista suhdetta suojauskohteen ja suojausinstrumentin välillä sekä samaa suojausastetta, jota yrityksen johto tosiasiallisesti käyttää riskienhallinnassa. Dokumentaatiota vaaditaan edelleen, mutta se poikkeaa IAS 39 -standardin vaatimuksista.

EU hyväksyi IFRS 9-standardin marraskuussa 2016. Konserni tulee soveltamaan IFRS 9-standardia 1.1.2018 alkaen. Rahoitusvarojen luokittelun ja arvostamisen osalta tai niiden arvonalentumisen arvioinnin osalta IFRS 9 ei tuo merkittäviä muutoksia Neste Konsernille.

Suojauslaskennan osalta yhtiön nykyiset IAS 39:n mukaiset suojauslaskentasuhteet (rahavirran suojauksen sekä käyvän arvon suojaukseen määritellyt valuutta- ja korkojohdannaiset) jatkuvat myös IFRS 9:n alla ilman keskeytystä.

IFRS 9 sallii suojauslaskennan soveltamisen myös hyödykkeiden riskikomponentteihin, mutta yhtiön aikomuksena ei ole soveltaa suojauslaskentaa hyödykejohdannaisiin, joita käytetään hyödykeriskien suojaamiseen riskienhallintapolitiikan mukaisesti, vaan ne esitetään edelleen käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista

IFRS 15 julkaistiin toukokuussa 2014. Standardi käsittelee tulouttamista ja määrittelee periaatteet, joiden mukaan tilinpäätöksessä esitetään käyttäjien kannalta hyödyllistä tietoa asiakassopimukseen perustuvien myyntituottojen luonteesta, määrästä, ajoituksesta ja epävarmuudesta sekä myyntituottoihin liittyvistä rahavirroista. Myyntituotto kirjataan, kun asiakas saa määräysvallan tavaraan tai palveluun ja pystyy ohjaamaan sen käyttöä ja saamaan siitä koituvan hyödyn. IFRS 15 korvaa IAS 18 -standardin 'Tuotot' ja IAS 11 -standardin 'Pitkäaikaishankkeet' sekä niihin liittyvät tulkinnat.

Standardi on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa syyskuussa 2016. Standardia on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Aikaisempi soveltaminen on kuitenkin sallittu. Konserni tulee soveltamaan standardia 1.1.2018 lähtien, ja se tulee soveltamaan mukautettua takautuvaa menettelyä.

Konsernin tulkintoihin perustuen on arvioitu, että IFRS 15 -standardin soveltamisella ei todennäköisesti ole merkittävää vaikutusta konsernitiilinpäätökseen. Johto on arvioinut IFRS 15:n vaikutuksia Nesteen liiketoiminta-alueilla käytetyille sopimustyypeille. Valtaosa konsernin liikevaihdosta koostuu polttoaineiden ja muiden tuotteiden myynnistä. Myyntisopimukset ovat luonteeltaan vakiomuotoisia, ja niiden toimitusehdot on tutkittu, eikä niistä aiheudu merkittävää muutosta nykyiseen tuloutukseen. Tiettyjä varastointipalvelusopimuksia, alennuksia, bonuksia, sopimussakkoja, takuusitoumuksia ja muita erityisehtoja, jotka poikkeavat vakiomuotoisista sopimustyypeistä on myös analysoitu tarkemmin, eikä niillä todennäköisesti ole vaikutusta Nesteen tuloutukseen verrattuna nykyisiin laadintaperiaatteisiin.

Osa konsernin tuotemyynneistä on CIF Incoterm -ehdon alaisia, joissa kokonaismyyntihinta allokoidaan erilisille suoritevelvoitteille, joista ensimmäinen suoritevelvoite

on tuote ja toinen on kulut, vakuutus sekä rahti. Tuotteelle allokoitu myyntihinta tuloutetaan lastauksen yhteydessä. Kulujen, vakuutusten ja rahtien myyntihinta tuloutetaan kun jälkimmäinen suoritevelvoite on täytetty. Näiden allokoitu myyntihinta on vain pieni osa asiakassopimuksista syntyvistä myyntituotoista, ja näin ollen IFRS 15:n vaikutus Konsernin liikevaihtoon sekä liikevoittoon arvioidaan olevan vähäinen.

Tytäryhtiö Neste Jacobsin valmistusasteen mukainen tulouttaminen on jo nykytilanteessa yhdenmukainen IFRS 15:n kanssa, sillä liikevaihto kirjataan ajan kuluessa.

Uusiutuvien tuotteiden RIN (Renewable Identification Number) ja LCFS (Low Carbon Fuels Standard) -sertifikaatteja, Blender's Tax Credit -verohelpotuksia sekä muita vastaavia erillisiä suoritevelvoitteita on myös arvioitu, eikä niistä aiheudu muutoksia nykyisiin tulouttamismenetelmiin verrattuna.

Tällä hetkellä toimialakohtaista ohjeistusta ei ole olemassa, mutta mikäli sellainen julkaistaisiin, konserni noudattaa sitä, ja arvioitu vaikutus konsernin liikevaihtoon saattaa erota yllä kuvatusta nykyisestä arviosta.

IFRS 16 Vuokrasopimukset

IFRS 16 Vuokrasopimukset, joka julkaistiin tammikuussa 2016, määrittää vuokrasopimusten kirjaamisen, arvostamisen, esittämisen ja tilinpäätöksessä esitettävien tietojen periaatteet. Standardin tavoitteena on varmistaa, että vuokralle ottaja ja vuokralle antaja antavat olennaista tietoa tavalla, joka ottaa huomioon järjestelyiden tosiasiallisen luonteen. Tämä tieto antaa tilinpäätöksen käyttäjälle perusteet arvioida vuokrasopimusten vaikutuksia yhteisön taloudelliseen asemaan, taloudelliseen toimintaan ja rahavirtaan. IFRS 16 korvaa standardin IAS 17 Vuokrasopimukset sekä IFRIC 4 Miten määritetään sisältääkö järjestely vuokrasopimuksen. Standardi esittää yhden vuokralle ottajan kirjanpidollisen ohjeistuksen ja edellyttää vuokralle ottajan kirjaamaan varat ja velat kaikista yli 12 kuukautta ylittävistä vuokrasopimuksista, ellei niihin liittyvien varojen arvo ole vähäinen. Vuokralle ottajan tulee kirjata taseeseensa omaisuuseräksi oikeus käyttää hyödykettä sekä vuokran maksuihin liittyvä velvollisuus velkana. Vuokralle antajan kirjanpitokäytännön kannalta IFRS 16 standardiin sisältyy olennaisilta osiltaan IAS 17 standardin vaatimukset. IFRS 16 tulee voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Aiempi käyttöönotto on sallittu EU:n hyväksynnän jälkeen yhteisöille, jotka soveltavat IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista standardia IFRS 16 standardin käyttöönottohetkellä tai sitä aiemmin. Konserni on alustavasti käynyt läpi vuokra-, palvelu- ja tiettyjä hankintasopimuksia arvioidakseen IFRS 16 standardin vaikutuksia. Standardin vaikutuksen arviointi jatkuu edelleen.

Millään muulla vielä käyttöön ottamattomalla IFRS- tai IFRIC-tulkinnalla ei katsota olevan merkittävää vaikutusta konsernille.

Arvioiden ja johdon harkinnan käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen kansainvälisten tilinpäätöskäytäntöjen mukaisesti edellyttää tiettyjä johdon arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöksen laadintahetken taseen varojen ja velkojen määriin, ehdollisten varojen ja velkojen raportointiin sekä tuottojen ja kulujen määriin tilikaudella. Lisäksi johdon harkintaa edellytetään sovellettaessa laadintaperiaatteita esimerkiksi myytäväksi tarkoitettuja omaisuuseriä luokiteltaessa.

Arviot ja oletukset perustuvat johdon aiempiin kokemuksiin ja muihin tekijöihin ja sisältävät myös tulevaisuuden tapahtumia koskevia odotuksia, joiden oletetaan olevan perusteltuja. Käytettyjä arvioita ja oletuksia arvioidaan jatkuvasti. Toteutuneet tulokset voivat poiketa tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista. Yhtiö seuraa arvioiden ja oletusten muutoksia sekä arvioihin ja oletuksiin vaikuttavia tekijöitä käyttämällä useita sisäisiä ja ulkoisia tietolähteitä. Mahdolliset muutokset arvioissa ja oletuksissa otetaan huomioon niillä tilikausilla, joiden aikana arvio tai oletus muuttuu. Merkittävimmät arviot liittyvät seuraaviin tilanteisiin:

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai nettorealisointiarvoon sen mukaan, kumpi niistä on alempi. Nettorealisointiarvo tarkoittaa tavanomaisessa liiketoiminnassa toteutuvaa myyntihintaa, josta on vähennetty muuttuvat myyntikulut.

Nettorealisointiarvo perustuu luotettavimpiin arviointihetkellä käytettävissä oleviin arvioihin. Arvioita tehtäessä otetaan huomioon raportointikauden jälkeiset myyntihinnan ja myyntikulujen vaihtelut siinä määrin kuin niistä on lisänäyttöä raportointikauden päättyessä. Lisätietoa vaihto-omaisuudesta esitetään [liitetiedossa 22](#).

Arvon alentumisen testaus

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvonalentumista testataan aina kun on viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Kun kerrytettävissä oleva rahamäärä on kirjanpitoarvoa pienempi, arvonalentumistappio kirjataan välittömästi kuluksi ja kirjanpitoarvoa pienennetään vastaamaan kerrytettävissä olevaa rahamäärää.

Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvoon perustuvien laskelmien avulla. Näissä laskelmissa ennakoituid rahavirrat perustuvat johdon hyväksymiin, kolmen vuoden ajanjakson kattaviin taloudellisiin suunnitelmiin. Näiden laskelmien laadinta edellyttää johdon arvioita tulevaisuuden odotuksista. Tärkeimpiä oletuksia ovat arviot liiketoiminnan tulevasta kassavirroista sekä korkokannasta, jolla nämä kassavirrat diskontataan nykyhetkeen. Lisätietoa arvonalentumisen testauksesta on esitetty [liitetiedossa 18](#).

Verot

Tuloerojen ja laskennallisten verosaamisten ja verovelkojen määrittäminen sekä laskennallisen verosaamisen määrän kirjaaminen edellyttävät johdon arvioita.

Konsernilla on laskennallisia verosaamia ja verovelkoja, joiden arvioidaan reaalisoituvan kirjattaviksi tuloslaskelmaan tiettyinä ajanjaksoina tulevaisuudessa. Laskennallisten verosaamisten ja verovelkojen laskennassa konsernin on tehtävä tiettyjä tulevaisuuden veroseuraamuksiin liittyviä oletuksia ja arvioita. Tällaiset veroseuraamukset johtuvat varojen ja velkojen tilinpäätökseen kirjattujen kirjanpitoarvojen ja niiden verotuksellisten arvojen eroista.

Lisätietoa veroista on esitetty [liitetiedoissa 14](#) 'Tuloverot' ja [28](#) 'Laskennalliset verot'.

Työsuhde-etuudet

IAS 19 -standardin mukainen etuus pohjainen eläkelaskenta perustuu seuraaviin johdon arvioita edellyttäviin tekijöihin: tilikauden eläkekulun ja eläkevelvoitteen laskeamisessa käytettävä diskonttauskorko, palkkatason tuleva kehitys ja vakuutusyhtiön asiakashyvyys. Näissä oletuksissa tapahtuvilla muutoksilla voi olla merkittävä vaikutus eläkevastuuseen ja tulevaan eläkekuluun. Käytetyt oletukset on esitetty [liitteessä 30](#) 'Työsuhde-etuuksista johtuvat velvoitteet'.

Varaukset

Varausten kirjausedellytyksistä päätettäessä ja varausten määrää määritettäessä joudutaan käyttämään arvioita velvoitteen olemassaolosta ja määrästä. Kirjattu määrä on paras arvio velvoitteen aiheuttamista kustannuksista tilinpäätöshetkellä. Arvio aikaisemman tapahtuman taloudellisista vaikutuksista edellyttää johdon harkintaa, joka perustuu aiempiin samankaltaisiin tapahtumiin ja tarvittaessa ulkopuolisten asiantuntijoiden näkemyksiin. Arviot voivat poiketa tulevaisuudessa toteutuvan velvoitteen määrän ja olemassaolon osalta.

Ympäristövastuut ovat merkittävin taseessa esitetty varaus. Ympäristövastuut perustuvat johdon tekemään parhaaseen arvioon kunnostamiskustannuksista. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun yhtiö on laatinut ja julkaissut yksityiskohtaisen suunnitelman uudelleenjärjestelystä. Lisätietoja varauksista on esitetty [liitetiedossa 29](#) 'Varaukset'.

Strukturoidut yhteisöt

Yhtiön johto käyttää harkintaa määritellesään strukturoitujen yhteisöjen kirjanpitoä-sittelyä. Äänivallan tai vastaavien oikeuksien lisäksi johto tarkastelee muiden tekijöiden kuten järjestelyn luonnetta, sopimukseen perustuvia järjestelyjä ja vaikutusvallan tasoa strukturoiduissa yhteisöissä.

Konsernitilinpäätöksen yhdistely

Tytäryritykset

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Neste Oyj:n ja kaikki ne yhtiöt, joissa konsernilla on määräysvalta. Konsernilla on määräysvalta yrityksessä, jos se altistuu sen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon olemalla osallisena yrityksessä ja pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä valtaansa yrityksessä. Tytäryritykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan, siihen hetkeen asti, kun konsernin määräysvalta lakkaa.

Hankitut tai perustetut tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen hankintamenetelmää käyttämällä. Luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat arvostetaan hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin. Luovutettu vastike sisältää mahdolliset luovutetut varat ja hankkijaosapuolelle hankinnan kohteen aiempia omistajia kohtaan syntyneet velat sekä liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset osuudet. Liiketoimintojen yhdistämiseen liittyvä mahdollinen ehdollinen vastike (lisäkauppahinta) arvostetaan käypään arvoon hankinta-ajankohtana ja luokitellaan velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu ehdollinen vastike arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä, ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaksi pääomaksi luokiteltua ehdollista vastiketta ei arvosteta uudelleen. Luovutettu vastike ei sisällä hankinnasta erillisenä käsiteltäviä liiketoimia, vaan ne käsitellään hankinnan yhteydessä tulosvaikutteisesti. Hankintaan liittyvät menot kirjataan kuluiksi toteutumishetkellä.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat katteet sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Tilikauden tuloksen erät ja muihin laajan tuloksen eriin kuuluvat erät kohdistetaan emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille ja esitetään tuloslaskelman ja muiden laajan tuloksen erien yhteydessä. Määräysvallattomien omistajien osuus esitetään omassa pääomassa erillään emoyrityksen omistajille kuuluvasta omasta pääomasta. Laaja tulos kohdistetaan emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen, ellei määräysvallattomilla omistajilla ole sitovaa velvollisuutta olla kattamatta tappioita sijoituksensa ylittävältä osalta.

Kun konsernin määräysvalta lakkaa, jäljelle jäävä omistusosuus arvostetaan määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja kirjanpitoarvon muutos kirjataan tulosvaikutteisesti. Tämä käypä arvo toimii alkuperäisenä kirjanpitoarvona, kun jäljelle jäävää osuutta myöhemmin käsitellään osakkuusyrityksenä, yhteisyrytyksenä tai rahoitusvaroina. Lisäksi kyseisestä yrityksestä aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjattuja määriä käsitellään ikään kuin konserni olisi suoraan luovuttanut niihin liittyvät varat ja velat.

Yhteisjärjestelyt

Yhteisjärjestely on järjestely, joissa kahdella tai useammalla osapuolella on yhteinen määräysvalta. Yhteisjärjestelyt ovat sopimukseen perustuvia järjestelyitä, jotka tuottavat yhdelle tai useammalle osapuolelle yhteisen määräysvallan. Yhteinen määräysvalta vallitsee vain silloin, kun merkityksellisiä toimintoja koskevat päätökset edellyttävät määräysvallan jakavien osapuolten yksimielistä hyväksymistä. Yhteisjärjestelyt luokitellaan yhteisiksi toiminnoiksi tai yhteisyrytyksiksi sijoittajien sopimusperusteisten oikeuksien ja veloitteiden mukaan pikemmin kuin yhteisjärjestelyn juridisen rakenteen perusteella. Konserni on arvioinut yhteisjärjestelyjensä luonteen ja määritellyt ne joko yhteisyrytyksiksi tai yhteisiksi toiminnoiksi.

Yhteinen toiminto on yhteisjärjestely, jossa osapuolilla, joilla on järjestelyssä yhteinen määräysvalta, on järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia veloitteita. Yhteisyryitys on yhteisjärjestely, jonka mukaan osapuolilla, joilla on järjestelyssä yhteinen määräysvalta, on oikeuksia järjestelyn nettovarallisuuteen.

Yhteisyrytykset yhdistellään käyttämällä pääomaosuusmenetelmää. Yhteiset toiminnot yhdistellään rivi riviltä -menetelmällä, jonka perusteena on omistusosuuden mukainen osuus varoista, veloista, tuloista, kuluista ja rahavirrasta. Pääomaosuusmenetelmää sovellettaessa yhteisyrytyksosuudet kirjataan alun perin hankintamenon määräisenä, ja sitä lisätään tai vähennetään kirjaamalla konsernin osuus hankinta-ajankohdan jälkeisistä voitoista tai tappioista ja muista laajan tuloksen eristä. Jos konsernin osuus yhteisyrytyksen tappioista on yhtä suuri tai suurempi kuin sen osuus yhteisyrytyksestä (mukaan lukien mahdolliset pitkäaikaiset saamiset, jotka tosiasiallisesti muodostavat osan konsernin nettosijoituksesta yhteisyrytykseen), konserni ei kirjaa lisää tappiota, ellei sillä ole oikeudellista tai tosiasiallista veloitetta eikä se ole suorittanut maksuja yhteisyrytyksen puolesta.

Konsernin ja sen yhteisjärjestelyiden välisistä liiketapahtumista aiheutuvat realisoitumattomat voitot eliminoidaan konsernin omistusosuutta vastaavasti. Myös realisoitumattomat tappiot eliminoidaan, ellei liiketapahtuma anna viitteitä luovutetun omaisuuden arvon alentumisesta.

Osakkuusyritykset

Osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on merkittävä vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa. Merkittävä vaikutusvalta syntyy yleensä 20–50 prosentin osuudella äänivallasta. Osakkuusyritykset yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä, joka on kuvattu kohdassa 'Yhteisjärjestelyt'.

Strukturoidut yhteisöt

Konserni harjoittaa liiketoimintaa erityisiin liiketoimintatarkoituksiin suunniteltujen strukturoitujen yhteisöjen kanssa. Strukturoitu yhteisö on rakennettu siten, etteivät

äänioikeudet tai vastaavanlaiset oikeudet ole ratkaiseva tekijä päätettäessä, kenellä on määräysvalta yhteisössä. Esimerkki tästä on kun äänioikeudet liittyvät vain hallinnollisiin tehtäviin ja merkityksellisiä toimintoja ohjataan sopimukseen perustuvien järjestelyjen avulla.

Strukturoidut yhteisöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen, kun konsernin ja strukturoidun yhteisön välisen suhteen sisältö osoittaa konsernin käyttävän määräysvaltaa strukturoidussa yhteisössä. Konsernin osuudet konsernitilinpäätökseen yhdistelemättömistä strukturoiduista yhteisöistä vaihtelee strukturoidun yhteisön luonteesta riippuen. Yhteisöjä ei ole yhdistelty, koska konsernilla ei ole näihin määräysvaltaa äänivallan, sopimuksen, rahoitusjärjestelyjen tai vastaavien kautta.

Segmenttiraportointi

Konsernin toiminta on jaettu neljään toimintasegmenttiin: Öljytuotteet, Uusiutuvat tuotteet, Öljyn vähittäismyynti ja Muut. Ylin operatiivinen päätöksentekijä eli toimitusjohtaja tarkastelee säännöllisesti segmenttien suorituskykyä niiden suorituksen arvioimiseksi ja resurssien kohdistamiseksi.

Segmenttiraportoinnin laskentaperiaatteet ovat yhdenmukaiset konsernin laskentaperiaatteiden kanssa.

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät tai luovutettavien erien ryhmät

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät tai luovutettavien erien ryhmät arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon vähennettynä myyntikuluilla, jos niiden kerrytettävissä oleva rahamäärä saadaan varojen myynnin eikä niiden jatkuvan käytön kautta ja myynti katsotaan erittäin todennäköiseksi.

Omaisuuseristä ei tehdä poistoja sen jälkeen, kun ne on luokiteltu myytävänä oleviksi.

Valuuttamääräiset tapahtumat

(a) Raportointivaluutta

Kunkin konserniyrityksen tilinpäätökseen sisältyvät erät arvostetaan yrityksen pääasiallisen taloudellisen toimintaympäristön valuuttaan ('toimintavaluutta'). Emoyhtiön toimintavaluutta on euro, ja konsernitilinpäätös esitetään euroissa, joka on emoyhtiön raportointivaluutta.

(b) Valuuttamääräiset tapahtumat

Valuuttamääräiset liiketapahtumat muunnetaan toimintavaluutaksi tapahtumapäivän kurssiin tai arvostuspäivän kurssiin, jos erät on arvostettu uudelleen. Valuuttamää-

raisten erien suorittamisesta syntyvät kurssierot sekä valuuttamääräisten saamis- ja velkaerien tilinpäätöspäivän kurssiin muuntamisesta syntyvät kurssierot esitetään tuloslaskelmassa, ellei kyseessä ole suojauslaskennan ehdot täyttävä tulevien kassavirtojen tai ulkomaisen tytäryrityksen nettosijoituksen suojaus, jolloin kurssierot esitetään konsernin laajassa tuloslaskelmassa.

(c) Tytäryritykset

Jos tytäryrityksen toimintavaluutta on muu kuin konsernin raportointivaluutta eikä tytäryritys toimi hyperinflaatiomaassa, sen tulos ja rahoitusasema muunnetaan raportointivaluutaksi seuraavasti:

- Taseen varat ja velat muunnetaan tilinpäätöspäivän kurssilla.
- Tuloslaskelman tuotot ja kulut muunnetaan käyttämällä tilikauden keski-kurssia (siinä tapauksessa, että keski-kurssi ei ole riittävä arvio tapahtumapäivinä vallinneiden valuuttakurssien kumulatiivisesta vaikutuksesta, tuotot ja kulut muunnetaan käyttämällä tapahtumapäivien valuuttakurssia).
- Eri valuuttakurssien käytöstä syntyvät muuntoerot kirjataan omaksi eräkseen omaan pääomaan.

Konsernitilinpäätöksen yhdistelyssä tytäryrityksen oman pääoman muuntamisesta syntyvät muuntoerot ja nettosijoitusta suojaaviksi johdannaispimuksiksi määriteltujen valuuttajohdannaisten kurssierot kirjataan omaan pääomaan. Kun ulkomainen tytäryritys myydään, tällaiset kurssierot kirjataan tuloslaskelmaan osaksi myyntitulosta. Ulkomaisen tytäryrityksen hankinnasta syntyvää liikearvoa ja varojen käypään arvoon arvostamisesta hankintahetkellä syntyviä eriä käsitellään samalla tavalla kuin ulkomaisen yrityksen tase-eriä, ja ne muunnetaan raportointivaluutaksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

Tuloutusperiaatteet

Tuotteiden myynnistä syntyvät tuotot kirjataan konsernin tuloslaskelmaan, kun tuotteiden omistukseen sisältyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Palveluiden myynnistä syntyvät tuotot kirjataan, kun palvelu on suoritettu. Tuotteiden vaihdosta kirjataan tuottoa vain silloin, kun tuotteita vaihdetaan erilaisiin tuotteisiin. Kiinteähintaiset suunnittelu- ja rakennussopimukset tuloutetaan valmiusasteen mukaisesti tehtyjen työtuntien perusteella. Tappiovaraus kirjataan, kun siihen havaitaan tarve ja summa voidaan arvioida luotettavasti. Teknologialisenssien myynti tuloutetaan, kun oleelliset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet ostajalle.

Liikevaihto kirjataan bruttomenetelmällä. Tällöin yhteisö toimii päämiehenä ja kantaa liiketoimintaan liittyvät merkittävät riskit ja edut. Päämiehen lukuun kerätyt liiketoiminnan tuotot eivät ole liikevaihtoa, vaan ne käsitellään komissiona.

Liikevaihto sisältää varsinaisen liiketoiminnan tuotot vähennettynä käteisalennuksilla ja välillisillä veroilla, kuten arvonlisäverolla ja öljytuotteiden valmistajan suorittamalla polttoaineverolla, sekä lakisääteisellä huoltovaruuskannalla. Valmiiden öljytuotteiden vähittäismyyntihintaan tietyissä maissa sisältyvä lakisääteinen polttoainevero sisältyy liikevaihdon tuotemyyntiin. Vastaava summa sisältyy valmiiden öljytuotteiden hankintahintaan ja tuloslaskelmassa 'Materiaalit ja palvelut' -riviin.

Blender's Tax Credit (BTC) kirjataan liikevaihtoon, jos Yhdysvaltojen hallitus päättää sen myöntää. Päätös tehdään vuosittain. BTC on polttoaineen jakelijoille tarkoitettu kannustin, joka edistää uusiutuvan polttoaineen käyttöä helpottamalla biomandaattien ehtojen saavuttamista.

Muu kuin varsinaisen toiminnan liikevaihto kirjataan muihin tuottoihin. Muita tuottoja ovat esimerkiksi aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot sekä vuokra-tuotot.

Julkiset avustukset

Saadut valtion avustukset kirjataan käypään arvoon, kun on riittävä varmuus siitä, että avustus saadaan ja konserni tulee noudattamaan kaikkia avustukseen liittyviä ehtoja. Kuluihin liittyvät valtion avustukset kirjataan tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin tuottoihin samalla tilikaudella kuin saatuun avustukseen kohdistuvat kulut syntyvät. Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintaa varten saadut avustukset vähennetään hyödykkeen tasearvosta ja tuloutetaan pienentyneenä poistona poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellisena käyttöaikana.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Poikkeuksena on tilanne, jossa ne johtuvat jäljempänä esitetyt ehdot täyttävän hyödykkeen rakentamisesta. Tällöin ne aktivoidaan osana kyseisen hyödykkeen hankintamenoa. Vieraan pääoman menot aktivoidaan osaksi hyödykkeen hankintamenoa, kun menot johtuvat merkittävästä uusinvestoinnista, kuten uudesta tuotantolaitoksesta tai tuotantolinjasta.

Tuloverot

Konsernin veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvat verot ja aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisten verojen muutos. Jakamattomista ulkomaisista voittovaroista tehty laskennallisen veron kirjaus perustuu oletettuihin olosuhteisiin ja johdon näkemykseen jaettavista voittovaroista. Suoraan omaan pääomaan tai laajaan tuloslaskelmaan kirjattavien erien verovaikutus kirjataan

vastaavaan erään. Verokulun ja laskennallisten verosaamisten määrittäminen edellyttää johdon harkintaa.

Laskennallinen verovelka ja verosaaminen lasketaan velkamenetelmän mukaisesti kaikista taseen kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välisistä väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen kirjataan niin suurena kuin se todennäköisesti voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivänä voimassa olevia verokantoja ja olettamalla, että ne ovat voimassa, kun laskennallinen verosaaminen realisoidaan tai verovelka maksetaan.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Tutkimusmenot sisältyvät tuloslaskelman liiketoiminnan muihin kuluihin. Kehitysmenoja aktivoidaan ainoastaan silloin, kun ne täyttävät tiukat ehdot eli liittyvät esimerkiksi uusiin tuotteisiin, jotka ovat kaupallisesti ja teknisesti käyttökelpoisia. Konsernin kehitysmenot eivät pääosin täytä aktivoinnin edellytyksiä, ja ne kirjataan kuluksi syntymiskaudella.

Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet koostuvat pääosin jalostamoista ja muista tuotantolaitoksista, varastosäiliöistä ja merenkulkulaivastosta sekä polttonesteiden vähittäismyyntiketjun koneista ja kalustosta. Konserni omistaa asemaverkoston kauppiasemia lukuun ottamatta. Aineelliset hyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla. Alkuperäinen hankintameno koostuu hyödykkeen välittömästä hankinnasta aiheutuneista menoista. Hankintameno saattaa sisältyä valuuttamääräisiin hankintoihin kohdistuvia tulevan kassavirran suojaustuloksia, jotka on kirjattu omasta pääomasta osaksi hankintamenoa. Hankitun tytäryrityksen aineelliset hyödykkeet arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä.

Myöhemmin syntyviä menoja sisällytetään hyödykkeen kirjanpitoarvoon tai merkitään taseeseen erillisenä omaisuuseränä ainoastaan silloin, kun on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Jalostamoissa ja muissa tuotantolaitoksissa 3–5 vuoden välein toteutettavien määräaikaisten kunnossapitoseisokkien menot kirjataan taseeseen ja poistetaan seisokkien välisenä aikana. Muut korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Maa-alueita ei poisteta. Kalliovaraston pohjalle jäävä raakaöljy sisältyy muihin aineellisiin hyödykkeisiin, ja se poistetaan mahdollisen käytön mukaan substanssipois-

toina. Aineellisten hyödykkeiden poistot lasketaan hankintamenon ja jäännösarvon erotuksesta tasapoistoina niiden arvioidulle taloudelliselle pitoajalle seuraavien poistoaikojen mukaan:

Rakennukset ja rakennelmat, mukaan lukien terminaalit	20–40 vuotta
Tuotantokoneet ja kalusto, mukaan lukien erikoisvaraosat	15–20 vuotta
Merenkulkulaivasto	15–20 vuotta
Vähittäismyymintekijän koneet ja kalusto	5–15 vuotta
Muut kulkuneuvot, koneet ja kalusto	3–15 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	20–40 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvot ja taloudelliset pitoajat tarkistetaan tilinpäätöspäivänä. Jos ne eroavat aikaisemmista arvioista, poistoaikoja muutetaan vastaavasti. Hyödykkeen kirjanpitoarvosta vähennetään arvonalentumistappio, jotta kirjanpitoarvo vastaa hyödykkeen kerrytettävissä olevaa rahamäärää, jos kirjanpitoarvo on tätä arvoa suurempi. Aineellisten hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot lasketaan vertaamalla myyntihintaa kirjanpitoarvoon. Myyntivoitot ja -tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, ja ne sisältyvät 'Liiketoiminnan muihin tuottoihin' tai 'Liiketoiminnan muihin kuluihin'.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet liikearvoa lukuun ottamatta kirjataan alkuperäiseen hankintamenuon ja poistetaan tasapoistoin niiden taloudellisena pitoaikana. Aineettomat hyödykkeet muodostuvat seuraavista eristä:

Tietokoneohjelmat

Tietokoneohjelmien lisenssit aktivoidaan hankintamenon ja ohjelman käyttöön saatamisesta aiheutuneiden menojen arvoon. Menot sisältävät ohjelmistokehitykseen kohdistuvat työntekijäkustannukset sekä asiantuntijapalkkiot, jotka vaikuttavat suoraan hyödykkeen toimintakuntoon saattamiseen. Aktivointi riippuu käytettävästä teknologiasta; esimerkiksi pilvipalveluita ei aktivoida. Hankintamenuo poistetaan tasapoistoina lisenssien arvioituna taloudellisena pitoaikana (3–5 vuotta). Tietokoneohjelmien päivitykseen ja ylläpitoon liittyvät menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Tavaramerkit ja lisenssit

Tavaramerkeillä ja lisensseillä on määriteltävissä oleva taloudellinen pitoaika, ja ne arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä kertyneillä poistoilla. Tavaramerkit ja lisenssit poistetaan tasapoistoina taloudellisena pitoaikanaan (3–10 vuotta).

Liikearvo

Liikearvo muodostuu hankitun tytär-, osakkuus- tai yhteisyrityksen siitä konsernille kuuluvan nettovarallisuuden käyvästä arvosta, joka hankintahetkellä ylittää hankintamenon. Tytäryritysten hankintaan liittyvä liikearvo sisältyy aineettomiin oikeuksiin. Taseeseen merkitty liikearvo testataan vuosittain arvonalentumisen varalta ja kirjataan taseeseen hankintamenuon vähennettynä kertyneillä arvonalentumisilla. Tehtyjä arvonalentumispoistoja ei peruuteta. Myydyn yrityksen myyntivoitto tai -tappio sisältää myytyyn yritykseen kohdistuneen liikearvon tasearvon. Liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestausta varten konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille. Kohdistaminen tehdään niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joiden odotetaan hyötyvän siitä hankinnasta, josta liikearvo on syntynyt.

Päästöoikeudet

Tulevan päästöoikeuskauden vajetta kattamaan ostetut päästöoikeudet kirjataan aineettomiin oikeuksiin hankintamenuon, ja ilmaiseksi saadut päästöoikeudet arvostetaan nimellisarvoonsa eli nolnaan.

Päästöoikeuksien palautusvelvollisuuden kattamiseksi kirjataan varaus, jos ilmaiseksi saadut ja vajetta kattamaan hankitut päästöoikeudet eivät kata toteutuneita päästöjä. Varaus arvostetaan sen todennäköiseen arvoon velvoitteen toteutumisaikana. Toteutuneiden päästöjen ja saatujen päästöoikeuksien erotus sekä varauksen todennäköisessä arvossa tapahtuvat muutokset kirjataan liikevoittoon.

Muun kuin rahoitusvaroihin kuuluvan omaisuuden arvonalentuminen

Poistoja ei kirjata aineettomista hyödykkeistä, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton tai jotka eivät vielä ole käyttövalmiita. Tällaisille aineettomille hyödykkeille tehdään vuosittain arvonalentumistesti. Arvonalentumistesti tehdään myös omaisuuserille, joita poistetaan niiden taloudellisena pitoaikana, jos on viitteitä siitä, että niiden tasearvo ylittää niiden kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan siinä määrin kuin tasearvo ylittää omaisuuden kerrytettävissä olevan rahamäärän. Omaisuuden kerrytettävissä oleva rahamäärä on nettomyyntihinta tai sitä korkeampi käyttöarvo. Liikearvoa lukuun ottamatta muuhun kuin rahoitusvaroihin kuuluvaan omaisuuserään tehtyjen arvonalentumisten perusteet tarkistetaan tilinpäätöspäivänä mahdollisen arvonalentumisen peruuttamisen toteamiseksi.

Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat ja saamiset luokitellaan seuraaviin luokkiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin sekä myy-

tävissä oleviin rahoitusvaroihin. Luokittelu tehdään rahoitusvarojen käyttötarkoituksen mukaan.

Johdannaiset kirjataan kaupankäyntipäivänä eli päivänä, jolloin konserni sitoutuu erän hankintaan tai myyntiin. Rahoitusvarojen hankinnat ja myynnit kirjataan niiden selvityspäivänä. Rahoitusvarat, joita ei myöhemmin arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti, arvostetaan alun perin käypään arvoon lisättyinä välittömällä hankintakuluilla. Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun oikeus rahoitusvaraan liittyvään kasvivirtaan on lakannut tai siirtynyt pois konsernista ja kun rahoitusvaran omistukseen liittyvät riskit ja hyödyt ovat siirtyneet pois konsernilta.

Myytäviksi olevat rahoitusvarat ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat arvostetaan myöhemmin käypään arvoon. Noteeraamattomat oman pääoman ehtoiset sijoitukset, joiden käypä arvo ei ole luotettavasti selvitettävissä, arvostetaan hankintamenoon vähennettynä arvonalentumisella. Lainat ja muut saamiset merkitään taseeseen jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen realisoituneet ja realisoitumattomat käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Jokaisena tilinpäätöspäivänä arvioidaan, onko viitteitä siitä, että jonkin konsernin rahoitusvarojen omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Tähän luokkaan kuuluvat rahoitusvarat ovat myyntitarkoituksessa pidettäviä rahoitusvaroja. Johdannaissopimukset kuuluvat tähän luokkaan, jos ne on solmittu myyntitarkoituksessa tai jos ne eivät täytä IAS 39 -standardin mukaisia suojauslaskennan kriteereitä. Tähän luokkaan kuuluvat varat ovat lyhytaikaisia rahoitusvaroja, jos niitä pidetään kaupankäyntitarkoituksessa tai jos niiden odotetaan realisoituvan 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä.

Lainat ja saamiset

Lainat ja saamiset ovat muita kuin johdannaissopimuksia, joita ei ole noteerattu julkisesti ja joilla on kiinteä tai määriteltävissä oleva maksupäivä. Varat kuuluvat lyhytaikaisiin rahoitusvaroihin, ellei niiden eräpäivä ole yli 12 kuukautta tilinpäätöspäivän jälkeen, jolloin ne ovat pitkäaikaisia rahoitusvaroja. Konsernin lainat ja saamiset muodostuvat eristä 'Myyntisaamiset ja muut saamiset' ja 'Rahat ja pankkisaamiset'.

Myytäviksi olevat rahoitusvarat

Myytäviksi olevat rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaissopimuksia, jotka on luokiteltu tähän luokkaan tai jotka eivät kuulu muihin edellä esitettyihin luokkiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat listaamattomien yhtiöiden osakkeista. Ne kuuluvat taseen pitkäaikaisiin rahoitusvaroihin, ellei johdon aikomuksena ole myydä rahoitusva-

raa 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä. Voitot tai tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista kirjataan 'Liiketoiminnan muihin tuottoihin' tai 'Liiketoiminnan muihin kuluihin'.

Vuokrasopimukset

Rahoitusleasing

Rahoitusleasingsopimuksiksi luokitellaan aineellisten hyödykkeiden vuokrasopimukset, joissa konsernille siirtyy olennainen osa omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista. Tällaisilla sopimuksilla hankitut omaisuuserät merkitään vuokrakauden alkaessa taseeseen määrään, joka vastaa vuokrauksen kohteena olevan omaisuuden käypää arvoa tai tätä alemmaa vähimmäisvuokrien nykyarvoa vuokrakauden alussa. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoituskuluihin ja velan maksuun. Vastaava leasingvuokravastuu rahoituskuluilla vähennettynä merkitään korollisiin velkoihin. Rahoitusjärjestelyyn liittyvä korkokustannus kirjataan tuloslaskelmaan vuokrakauden aikana siten, että jäljellä olevalle velalle muodostuu kullakin tilikaudella samansuuruinen korkoprosentti. Rahoitusleasingsopimuksella hankitut omaisuuserät poistetaan niiden taloudellisena pitoaikana tai sitä lyhyempänä vuokra-aikana.

Järjestelyä, joka ei täytä rahoitusleasingin luokitteluvaatimuksia mutta siirtää oikeuden käyttöä omaisuuserää ja siirtää vuokralle ottajalle oikeuden kontrolloida omaisuuserän käyttöä, tarkastellaan IFRIC 4 -tulkintojen pohjalta.

Muut vuokrasopimukset

Muita vuokrasopimuksia ovat vuokrasopimukset, joissa omistukselle ominaiset olennaiset riskit ja edut jäävät vuokranantajalle. Näiden sopimusten perusteella suoritettavat maksut kirjataan vuokranantajan myöntämällä kannustimilla vähennettynä tuloslaskelmaan tasasuuruusina erinä vuokra-ajalle jaksotettuna.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Hankintameno määritellään FIFO-menetelmällä (first-in, first-out). Valmiiden ja keskenkäisten tuotteiden hankintamenoon sisällytetään raaka-aineet, välittömät valmistuspalkat, muut välittömät menot sekä osuus valmistuksen yleiskustannuksista (määritelty normaali toiminta-asteen mukaan). Nettorealisointiarvo on tavallisessa liiketoiminnassa saatu arvioitu myyntihinta vähennettynä arvioiduilla välittömällä myyntikuluilla. Trading-tarkoituksessa hankitut varastot arvostetaan tilinpäätöspäivänä käypään arvoon vähennettynä välittömällä myyntikuluilla. Standardivaraosat sisällytetään vaihto-omaisuuteen ja kirjataan tulosvaikutteisesti käytön mukaan.

Myyntisaamiset

Myyntisaamiset kirjataan alun perin käypään arvoon ja myöhemmin jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä arvonalentumisella vähennettynä. Myyntisaamisista tehdään arvonalennus, jos saaminen on erääntynyt yli 90 päivää sitten tai jos on olemassa perusteltu näyttö, että konserni ei tule saamaan kaikkia saamisiaan alkuperäisin ehdoin. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, todennäköinen konkurssi tai rahoituksellinen uudelleenjärjestely sekä maksujen laiminlyönti ovat viitteitä myyntisaamisen arvonalentumisesta. Epävarmojen saamisten arvonalentuminen arvioidaan säännöllisesti analysoimalla aikaisempia luottotappioita, asiakkaiden luottokelpoisuutta, aiempia maksuviivästyksiä ja muutoksia asiakkaiden maksuehdoissa. Kirjattava arvonalentuminen on saamisen tasearvon ja efektiivisellä korolla diskontattujen tulevien kassavirtojen nykyarvon erotus. Saamisen arvonalentuminen kirjataan tuloslaskelmaan 'Liiketoiminnan muihin kuluihin'. Kun myyntisaamia myydään kolmannelle osapuolelle, konsernille maksetaan suoritus, josta on vähennetty palkkiot ja muut järjestelyn kulut. Järjestelystä aiheutuneet kulut kirjataan rahoituskuluihin. Konserni kirjaa myyntisaamisen pois taseesta, kun sopimukselliset oikeudet omaisuuserästä kertyviin rahavirtoihin päättyvät tai kun omaisuuserä ja siihen liittyvät riskit ja hyödyt siirretään kolmannelle osapuolelle.

Rahat ja pankkisaamiset

Rahat ja pankkisaamiset esitetään taseessa hankintamenoon. Rahat ja pankkisaamiset sisältävät käteisvarat, lyhytaikaiset pankkitalletukset ja muut lyhytaikaiset erittäin likvidit sijoitukset, joiden maturiteetti on enintään kolme kuukautta.

Varaukset

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite aikaisemman tapahtuman seurauksena ja on todennäköistä, että veloitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suoritusta, jonka määrä on luotettavasti arvioitavissa. Varauksia voi syntyä ympäristövelvoitteista, oikeudenkäynneistä, uudelleenjärjestelyistä ja tappiollisista sopimuksista. Ympäristövaraukset merkitään taseeseen ympäristölainsäädännön ja muiden määräysten voimassa olevan tulkinnan mukaisesti silloin, kun yllä mainitut varauksen kirjaamisedellytykset täyttyvät. Konsernin eläkevaraukset on kirjattu taseeseen.

Jos samankaltaisia veloitteita on useita, voimavarojen siirtymisen todennäköisyys määritetään tarkastelemalla veloitteiden ryhmää yhtenä kokonaisuutena. Varaus kirjataan, vaikka voimavarojen siirtymisen todennäköisyys olisi pieni jokaisen samaan ryhmään kuuluvan yksittäisen erän osalta.

Varauksena kirjattava määrä on niiden menojen nykyarvo, joita veloitteen täyttämisen odotetaan edellyttävän. Nykyarvon laskennassa käytetään ennen veroja määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja kyseistä veloitetta koskevista erityisriskeistä tarkasteluhetkellä. Ajan kulumisesta johtuva varauksen lisäys kirjataan korkokulukuksi.

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat merkitään taseeseen alun perin saatujen nettovarojen arvoon vähennettynä välittömällä kuluilla. Myöhemmin rahoitusvelat arvostetaan taseeseen jaksotettuun hankintamenoon ja saatujen nettovarojen ja lainan nimellismäärän erotus kirjataan korkokulukuksi lainan juoksuajana efektiivisen koron menetelmällä. Käytössä oleva pankkitiliin limiitti kirjataan taseeseen lyhytaikaisiin velkoihin. Johdannaissopimukset luokitellaan myyntitarkoituksessa pidettäviin, ja ne kuuluvat käypään arvoon tulosvaihteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin, elleivät ne täytä suojauslaskennan edellytyksiä IAS 39 -standardin mukaisesti.

Velat luetaan pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan, elleivät ne eräänny alle 12 kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Valmiusluottojärjestelyiden palkkiot on aktivoitu ja jaksotetaan luottojärjestelyn voimassaoloajalle.

Työsuhde-etuudet

Eläkevastuut

Konserniyhtiöillä on pääasiassa eläkevakuutusyhtiöissä hoidettuja etuus- tai maksupohjaisia eläkejärjestelyjä eri maissa.

Maksupohjaisiin järjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota suoritus koskee. Maksupohjaisissa järjestelyissä konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista veloitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan eläke-etuuksien maksamisesta. Järjestelyt, jotka eivät täytä maksupohjaisen järjestelyn ehtoja, käsitellään etuuspohjaisina järjestelyinä.

Etuuspohjaisissa eläkejärjestelyissä konsernille voi jäädä järjestelystä veloitteita tai varoja tilikauden maksun suorittamisen jälkeen. Etuuspohjainen veloite kuvaa maksettavista etuuksista johtuvien tulevien rahavirtojen nykyarvoa, joka on laskettu ennakoituun etuusyksikköön perustuvalla menetelmällä (projected unit credit method). Eläkeveloitteen nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttaus korkona yritysten liikkeelle laskelmien korkealaatuisten, vastaavan maturiteetin omaavien joukkovelkakirjojen (AA-luokitus) korkoa. Eläkemenot on kirjattu tuloslaskelmaan kuluksi jakamalla kustannus työntekijöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen

laskelmien perusteella. Nettokorko sisältyy tuloslaskelman rahoituskuluihin.

Konsernitaseeseen merkitty velka (tai varat) on etuus pohjaisen velvoitteen eläkevas tuun määrä tilinpäätös hetkellä vähennettynä järjestelyyn liittyvien varojen käyvällä arvol la. Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot, jotka syntyvät kokemusperäisistä oikaisuis ta ja muutoksista vakuutusmatemaattisissa oletuksissa, kirjataan omaan pääomaan muihin laajan tuloksen eriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Konsernin etuus pohjaisille eläkejärjestelyille tehdään vakuutusmatemaattiset arvostukset vuosittain.

Osakeperusteiset maksut

Osakepalkkiojärjestelmät käsitellään kirjanpidossa osakkeina selvitettävänä järjestelyi nä. Se osuus ansaitusta palkkiosta (arviolta 50 %), jonka osallistujat saavat osakkeina, käsitellään osakkeina selvitettävänä järjestelyinä. Se osa ansaitusta palkkiosta (arviolta 50 %), joka maksetaan rahana verojen ja muiden lakisääteisten maksujen suorittami seksi, käsitellään rahana selvitettävänä järjestelyinä. Ansaittu palkkio ja siihen liittyvät sosiaalikulut kirjataan tuloslaskelmaan ansaintajaksolle ja rajoitusjaksolle jaksotettuna. Osakkeina selvitettävän osuuden tuloslaskelmakirjausta vastaava summa kumuloidaan omaan pääomaan, ja rahana selvitettävän osuuden osalta taseeseen kirjataan velka. Taseen velka arvostetaan käypään arvoon tilinpäätöspäivänä, ja käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelman liikevoittoon.

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Johdannaissopimukset merkitään taseeseen käypään arvoon sinä päivänä, jolloin joh dannaissopimus solmitaan, ja arvostetaan uudelleen käypään arvoon tilinpäätöspäivä nä. Arvostuserosta syntyvän voiton tai tappion kirjaamistapa riippuu siitä, onko johdan naissopimus määritetty suojausinstrumentiksi. Jos johdannaissopimus on määritetty suojausinstrumentiksi, kirjaamistapa riippuu suojatun kohteen luonteesta. Konserni määrittää tietyt johdannaissopimukset joko:

1. erittäin todennäköisten ennakoitujen liiketoimien suojausiksi (rahavirran suojaus),
2. taseeseen merkittyjen varojen tai velkojen tai taseeseen merkitsemättö mien kiinteäehtoisten sitoumusten suojausiksi (käyvän arvon suojaus) tai
3. ulkomaisiin tytäryrityksiin tehtyjen nettosijoitusten suojausiksi.

Konserni dokumentoi sopimuksen solmimishetkellä suojauksen kohteen ja suojaavan instrumentin välisen yhteyden sekä riskienhallintapolitiikan tarkoituksen ja strategian suojaustoimenpiteiden tekemiseen. Myös suojauksen tehokkuuden arviointi dokumen toidaan sekä suojaussuhteen alkaessa että suojaussuhteen voimassaoloaikana sen to-

dentamiseksi, että suojaustransaktiot ovat erittäin tehokkaita suojaamaan käyvän arvon muutoksia tai tulevia rahavirtoja. Suojauslaskennasta suojaustyypeittäin on lisätietoja [liitetiedossa 3](#).

Jos johdannaissopimus täyttää rahavirran suojauksen ehdot ja sen suojausvaikutus voidaan osoittaa tehokkaaksi, käyvän arvon muutos merkitään omaan pääomaan / muihin laajan tuloksen eriin. Tehottomaan osuuteen liittyvä voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot siirretään tuloslaskelmaan niillä kausilla, joilla suojauskohde vaikuttaa tulokseen eli esimerkik si silloin, kun suojattu ennakoitu myynti toteutuu. Ennakoitua Yhdysvaltain dollarin määräistä myyntiä suojaavien valuuttajohdannaissopimusten tehokkaan osuuden voitot ja tappiot kirjataan liikevaihtoon. Vaihtuvakorkoisia lainoja suojaavien koronvaihtosopi musten korkoelementti kirjataan tuloslaskelman rahoituskuluihin, ja suojausinstrumen tin käyvän arvon muutokset merkitään omaan pääomaan / muihin laajan tuloksen eriin. Jos ennakoidun liiketapahtuman ei enää odoteta tapahtuvan, omaan pääomaan kirjattu kertynyt voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan.

Käyvän arvon suojausiksi määritettyjen ja nämä ehdot täyttävien johdannaisso pimusten käypien arvojen muutokset kirjataan tuloslaskelman rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Tuloslaskelman rahoitustuottoihin ja -kuluihin kirjataan myös johdannaisso pimusten tulosvaikutusta kompensoivat omaisuuserän tai velan suojatun osan käyvän arvon muutokset.

Johdannaissopimukset, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja

Tietyt hyödyke- ja valuuttajohdannaissopimukset eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, vaikka näitä sopimuksia solmitaan pääasiassa suojaustarkoituksissa. Näiden sopi musten käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmaan hyödykejohdannaisten osalta liikevoittoon ja rahoitukseen liittyvien johdannaissopimusten osalta rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

3. Taloudellisten riskien hallinta

Taloudellisten riskien hallintaan liittyvät periaatteet

Hallituksen hyväksymä konsernin riskienhallintapolitiikka sekä sitä tukevat riskienhallinnan periaatteet ja ohjeistukset määrittelevät suuntaviivat Nesteen kannalta merkityksellisten taloudellisten riskien tunnistamiselle, hallinnalle ja raportoinnille. Konsernin riskienhallintapolitiikka määrittelee muun muassa taloudellisten riskien ottoa säätelevät mandaatit ja limiitit.

Riskienhallinnan yleisiä periaatteita on kuvattu vuosikertomuksen riskienhallintaa koskevassa osuudessa.

Markkinariski

Markkinariski on riski tai epävarmuus, joka johtuu markkinahintojen mahdollisista muutoksista ja niiden vaikutuksesta liiketoiminnan tulokseen. Konserni altistuu hyödykkeiden hintariskeille, jotka liittyvät pääasiassa raakaöljyn, öljytuotteiden, uusiutuvien syöttöaineiden ja uusiutuvan dieselin hintoihin ja saattavat vaikuttaa epäedullisesti konsernin rahoitusvarojen, velkojen tai odotettavissa olevan rahavirran arvoon. Neste altistuu liiketoiminnan lyhyen aikavälin transaktioriskeille ja pitkän aikavälin valuuttariskeille myös siksi, että öljymarkkinoilla käytetty hinnoitteluvaluutta on Yhdysvaltain dollari ja Nesteen toiminta- ja raportointivaluutta on euro. Konserni käyttää erilaisia johdannaiskauppoja riskienhallintatarkoituksiin konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti. Positioita seurataan ja hallitaan päivittäin edellä mainittujen riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti.

1. Hyödykehintariski

Neste kohtaa liiketoiminnossaan hyödykehintariskejä, jotka liittyvät pääasiassa raakaöljyn, uusiutuvien syöttöaineiden ja muiden syöttöaineiden markkinahintoihin sekä jalostettujen öljytuotteiden ja uusiutuvien tuotteiden markkinahintoihin. Nämä hinnat altistuvat merkittävälle vaihteluille eri markkina-alueiden ajoittaisen ylitarjonnan ja tarjonnan tiukkuuden sekä kysynnän vaihtelun vuoksi.

Nesteen liiketoiminnan tulos perustuu ensisijaisesti öljytuotteiden ja uusiutuvien tuotteiden kysyntään ja hintoihin suhteessa raaka-aineiden tarjontaan ja hintoihin. Näillä tekijöillä sekä raaka-aineiden omalla käytöllä ja tuotantovolyyymilla on merkittävä vaikutus yhtiön Öljytuotteiden ja Uusiutuvien tuotteiden liiketoiminta-alueiden tulokseen ja rahavirtaan. Öljytuotteet ja Uusiutuvat tuotteet ovat Nesteen suurimmat liiketoiminta-alueet liikevaihdon, tuloksen ja sidotun pääoman osalta.

Neste jakaa liikevaihtoon, tulokseen ja sidottuun pääomaan vaikuttavat hyödykehintariskit kahteen pääluokkaan: varastohintariskiin ja jalostusmarginaaliriskiin.

Varastohintariski

Hintariskien hallinnan näkökulmasta Nesteen jalostamoiden varasto koostuu kahdesta osasta. Ensimmäistä ja suurinta osaa kutsutaan perusvarastoksi, ja sen koko pysyy verrattain vakaana. Toista osaa kutsutaan Nesteessä transaktiopositioiksi. Se on perusvarastotasosta poikkeava varaston osa, jonka koko vaihtelee päivittäin.

Perusvarasto on vähimmäistaso, jolla voidaan kohtuullisesti varmistaa, että jalostamot voidaan pitää käynnissä eikä toimituksia vaaranneta. Se koostuu varastoista jalostamoilla ja logistiikassa. Perusvarasto sisältää lakisääteisen velvoitevaraston.

Logistiikkaan liittyvä hintariskien hallinta on merkittävää etenkin polttoaineiden liiketoiminnassa raaka-aineiden hinnoittelun markkinakäytäntöjen ja pitkien merikuljetusten takia. Uusiutuvien tuotteiden liiketoimintaan liittyvä hintariskin perusvarasto on suurempi kuin fyysinen varasto. Sen koko on noin kolmasosa uusiutuvien tuotteiden liiketoiminnan vuosittain käyttämästä jalostuskapasiteetista. Perinteisessä öljynjalostustoiminnassa perusvarasto on noin kymmenesosa fossiilisten polttoaineiden vuosittaisesta kokonaisjalostuskapasiteetista.

Perusvarasto muodostaa Nesteen tuloslaskelmaan ja taseeseen kohdistuvan riskin, koska Neste arvostaa hankinnan ja valmistuksen kulut sekä raaka-aineet ja varastot FIFO-menetelmällä. Hintariskien hallintatoimia ei kohdisteta perusvarastoon. Nesteen varastoriskien hallintaperiaatteita sovelletaan transaktiopositioon siinä määrin kuin siitä voi aiheutua rahavirtariskejä syöttöainehankintojen, jalostamon tuotannon ja jalostettujen öljytuotteiden myynnin välisten suhteiden perusteella.

Nesteen riskienhallintaperiaatteen mukaisesti koko avoinna oleva transaktiopositio suojataan viipymättä.

Transaktioposition suojauksessa käytetään johdannaissovimuksia. Koska suojauksen kohteena olevien syöttöaineiden tai jalostettujen öljytuotteiden ominaisuudet eroavat siitä, mitä johdannaisilla voidaan ostaa tai myydä, ja koska Nesteen katsauskauden aikana käyttämien syöttöaineiden ja jalostamien öljytuotteiden laatu vaihtelee, liiketoimintaan kohdistuu aina jonkinasteinen perusriski. Perusriski on tyypillisesti suurempi Uusiutuvat polttoaineet -liiketoiminnassa kuin fossiilisen polttoaineen jalostuksessa. Tämä johtuu syöttöainevalikoiman luonteesta ja käytettävien suojausinstrumenttien niukkuudesta.

Jalostusmarginaaliriski

Kokonaisjalostusmarginaalin vaihtelu muodostaa merkittävän riskin, koska kokonaisjalostusmarginaali on tärkeä tulokseen vaikuttava tekijä Öljytuotteiden liiketoiminta-alueella.

Fossiilisten polttoaineiden jalostustoiminnassa jalostusmarginaaliriski on fossiilisista polttoaineista valmistettujen tuotteiden myyntihintojen ja niiden valmistukseen käytettyjen fossiilisten syöttöaineiden funktio. Nesteen korkean konversioasteen jalostamat lieventävät yhtiön perinteisen öljynjalostusliiketoiminnan jalostusmarginaaliriskiä.

Neste altistuu Uusiutuvat tuotteet -liiketoiminnassa suuremmalle marginaalivaihtelulle kuin fossiilisen polttoaineen jalostuksessa. Uusiutuvien tuotteiden liiketoiminnassa jalostusmarginaali on pääasiassa uusiutuvan polttoaineen myyntihinnan ja käytetyn syöttöaineen hinnan funktio. Uusiutuvan dieselin hinnoittelun perusteena käytetyt hintanoteeraukset liittyvät ensisijaisesti öljytuotteisiin tai perinteiseen biodieseliin. Tuotehinnat vaihtelevat alueittain biomandaattien luonteen, paikallisen tarjonnan ja kysynnän sekä fossiilisten polttoaineiden hintojen mukaan. Euroopassa uusiutuvan dieselin hinnat määräytyvät pääasiassa biodieselin paikallisten hintojen mukaan. Tyypillisiä biodiesellaatuja ovat FAME (Fatty Acid Methyl Esther) ja RME (Rapeseed Methyl Esther). Pohjois-Amerikassa paikallinen biodieselreferenssi ja tyypillinen uusiutuvan polttoaineen hinnoittelun ajuri on SME (Soy Methyl Esther), jonka hintaan RIN:n (Renewable Identification Number) arvo vaikuttaa suoraan. Syöttöainekustannukset riippuvat syöttöainevalikoimasta ja liittyvät tyypillisesti kasviöljyihin ja rasvoihin. Syöttöaineiden hintoihin vaikuttavat päätekijät ovat kysynnän ja tarjonnan välinen suhde, satoennusteet ja paikallinen sää. Uusiutuvat tuotteet -liiketoiminnassa marginaalin epävakautta hallitaan pääasiassa operatiivisilla toimilla.

Barrelikohtaisen marginaalin ja rahavirran varmistamiseksi Neste on määritellyt marginaalin suojausperiaatteet tärkeimmille jalostusliiketoimilleen. Fossiilisten polttoaineiden jalostustoiminnassa käytetyt suojausasteet ovat tyypillisesti maltillisia, ja ne ilmaistaan prosentteina vuotuisesta tuotantomäärästä. Uusiutuvien tuotteiden liiketoiminnassa tavoiteltu suojausaste on tyypillisesti korkeampi. Suojausasteen voidaan odottaa kuitenkin vaihtelevan ajan mittaan. Uusiutuvien tuotteiden osalta suojausastetta mitataan ja seurataan prosentteina neljännesvuosittaisista myyntimääristä.

Jalostusmarginaalin suojauksessa käytetään johdannaispimuksia. Suojaukset kohdistuvat Nesteen kokonaisjalostusmarginaalin osatekijöihin sekä ennustettuun tai sovittuun myyntiin ja jalostamoiden tuotantoon, jotka altistuvat kansainvälisten markkinahintojen vaihtelulle. Koska suojauksen kohteena olevien syöttöaineiden tai jalostettujen öljytuotteiden ominaisuudet eroavat siitä, mitä johdannaisilla voidaan ostaa tai myydä, ja Nesteen jakson aikana käyttämien syöttöaineiden ja jalostamien öljytuotteiden laatu vaihtelee, liiketoimintaan kohdistuu aina jonkinasteinen perusriski. Perusriski on tyypillisesti suurempi Uusiutuvat tuotteet -liiketoiminnassa kuin fossiilisen polttoaineen jalostuksessa. Tämä johtuu syöttöainevalikoiman luonteesta ja käytettävien suojausinstrumenttien niukkuudesta.

[Liitteessä 25](#) on esitetty hyödyke johdannaisiin liittyvä konsernin avoin johdannaispositio tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 (31.12.2015).

2. Valuutariski

Öljymarkkinoiden hinnoitteluvaluutta on Yhdysvaltain dollari, mutta Nesteen toiminta- ja raportointivaluutta on euro. Siksi Nesteen liiketoimintaan kohdistuu lyhyen aikavälin transaktioriskejä ja pitkän aikavälin valuuttariskejä.

Nesteen valuuttariskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa epävarmuutta, jota valuuttakurssimuutokset aiheuttavat rahavirrassa, tuloksessa ja taseessa. Yleisesti ottaen tämä tapahtuu suojaamalla sovittuihin ja ennakoituihin rahavirtoihin liittyviä valuuttariskejä, taseeseen sisältyviä valuuttariskejä (transaktiopoositio) ja euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden omaan pääomaan liittyviä riskejä (translaatiopoositio).

Transaktioriski

Pääsääntöisesti liiketoiminta-alueet suojaavat erittäin todennäköiset valuuttamääräisiksi sovitut rahavirrat. Valuuttamääräiset nettorahavirrat ennustetaan rullaavasti seuraavan 12 kuukauden ajalta ja suojataan fossiilisten polttoaineiden osalta keskimäärin 80-prosenttisesti kuuden ensimmäisen kuukauden ajalta ja 40-prosenttisesti kuuden seuraavan kuukauden ajalta sekä uusiutuvien polttoaineiden osalta keskimäärin 70-prosenttisesti kuuden ensimmäisen kuukauden ajalta ja 30-prosenttisesti kuuden seuraavan kuukauden osalta. Riskineutraalista vertailupositioista voidaan poiketa konsernirahoituksen riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti. Tärkein suojattava valuutta on Yhdysvaltain dollari. Muita keskeisiä suojattavia valuuttoja ovat Malesian ringgit, Ruotsin kruunu, Norjan kruunu ja Singaporen dollari.

Konsernin nettopositiota hallitaan valuuttatermiineillä ja optioilla. Johdannaispimukset solmitaan suojaustarkoituksessa, ja suurimpaan osaan sovelletaan IFRS:n mukaista suojauslaskentaa. Liiketoiminta-alueet vastaavat tulevien valuuttamääräisten nettorahavirtojen ennustamisesta, ja konsernirahoitus ja riskienhallinta vastaa suojaustoimien toteuttamisesta.

Nesteellä on taseessaan valuuttamääräisiä varoja ja velkoja, kuten valuuttamääräisiä lainoja, talletuksia, nettokäyttöpääomaa ja kassavaroja muussa kuin kotivaluutassa. Pääperiaatteena on suojautua tältä taseriskiltä täydellisesti valuuttatermiinien ja optioiden avulla. Valuuttakurssiriskin suojaus kohdistuu perusvaraston ylittävään varasto-osuuteen samoin kuin varastohintariskin hallinta. Suojaamattomia positioita sallitaan konsernirahoituksen riskienhallintaperiaatteissa määritellyissä rajoissa. Nettokäyttöpääoma on taseen merkittävin ja eniten vaihtelua aiheuttava valuuttamääräinen erä. Monet konsernin liiketoimista liittyvät dollarimääräiseen liiketoimintaympäristöön.

Tällaisia liiketoimia ovat esimerkiksi tuotteiden ja palveluiden myynnit sekä raakaöljyn ja muiden syöttöaineiden ostot. Siksi konserni suojaa nettokäyttöpääomansa päivittäistä määrää osana edellä mainittua tasesuojausta, jonka tarkoituksena on vähentää euron ja Yhdysvaltain dollarin välisen valuuttakurssin aiheuttamaa vaihtelua. Tilikauden 2016 aikana päivittäin suojattava tasesuojauspositio vaihteli noin 483 miljoonan euron ja 1 090 miljoonan euron välillä (2015: 440 miljoonan euron ja 985 miljoonan euron välillä). Konsernirahoitus ja riskienhallinta vastaavat valuuttakurssiriskille altistuvien tase-erien yhdistämisestä suojattavaksi nettoposiitioksi sekä suojaustransaktioiden tekemisestä. Valuuttariskiä arvioidaan mittaamalla valuuttakurssivaihteluiden vaikutusta historiallisia volatilitettejä käyttämällä.

Liitteessä 25 on esitetty valuuttajohdannaisiin liittyvän konsernin avoimen johdannaisposition nimellisarvot ja käyvät arvot tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 (31.12.2015).

Translaatiotriikki

Konsernirahoitus ja riskienhallinta vastaavat myös Nesteen translaatiotriikin hallinnasta. Translaatiopositio muodostuu sijoituksista tytäryhtiöihin, yhteisyrityksiin ja osakkuusyrityksiin. Pääperiaatteena on olla suojaamatta translaatioposiitiota. Neste saattaa kuitenkin pyrkiä vähentämään translaatiotriikistä johtuvaa konsernin oman pääoman määrän vaihtelua suojaustoimenpiteillä. Translaatioposition suojaamiseen käytetään valuuttatermiinejä. Konsernirahoitus ja riskienhallinta päättävät mahdollisista suojaustoimista. Konsernin muiden kuin euromääräisten tytäryhtiöiden ja osakkuusyritysten oma pääoma 31.12.2016 oli 250 miljoonaa euroa (2015: 284 miljoonaa euroa). Positio eri valuutoissa ja suojausasteet on esitetty alla olevassa taulukossa.

Konsernin translaatiopositio	2016			2015		
	milj. euroa	Netto-sijoitus	Suojaus-aste %	Netto-sijoitus	Suojaus-aste %	Suojaus-aste %
USD	21	0	0 %	17	0	0 %
SEK	182	0	0 %	174	0	0 %
CAD	2	0	0 %	55	0	0 %
RUB	45	0	0 %	38	0	0 %
Muut	0	0	0 %	0	0	0 %
	250	0	0 %	284	0	0 %

3. Korkoriski

Neste altistuu korkoriskille pääasiassa korollisten nettovelkojensa myötä. Yhtiön korkoriskin hallinnan tavoitteena on vähentää korkokulujen vaihtelua tuloslaskelmassa. Konsernin nettovelkapolitiikan riskineutraali korkosidonnaisuusaika on 12 kuukautta, ja se voi vaihdella kuudesta 48 kuukauteen. Korkosidonnaisuusajan lisäksi Neste käyttää korkovirtariskimittaria.

Konserni käyttää korkojohdannaisia nettovelan korkosidonnaisuusajan mukauttamiseen. Konsernirahoitus ja riskienhallinta hallinnoi keskitetysti konsernin korkoriskiposiitiota. **Liitteessä 25** on esitetty korkojohdannaisiin liittyvän konsernin avoimen johdannaisposition nimellisarvot ja käyvät arvot tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 (31.12.2015).

Alla olevassa taulukossa on yhteenveto konsernin korollisten velkojen korontarkastuksen ajankohdista.

Korontarkastuksen ajankohta	1 vuoden kuluessa	1-5 vuoden kuluessa	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Vaihtuvakorkoiset rahoitusinstrumentit				
Rahoitusvelat				
Lainat rahoituslaitoksilta	127	0	0	127
Leasinglainat	0	0	0	0
Joukkovelkakirjalaina	0	50	0	50
Koronvaihtosopimusten vaikutus	150	-150	0	0
Kiinteäkorkoiset rahoitusinstrumentit				
Joukkovelkakirjalaina	254	400	500	1 154
Muut lainat	2	30	19	51
Leasinglainat	3	14	73	90
	536	344	592	1 471

Alla olevassa taulukossa on esitetty konsernin korollinen vieras pääoma valuuttakohdittaisesti tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 (31.12.2015).

milj. euroa	2016	2015
EUR	1 290	1 703
SGD	86	87
USD	95	98
	1 471	1 888

4. Herkkyys markkinariskeille

Liikevoiton herkkyys konsernin liiketoimintaan liittyville markkinariskeille

Konsernin liiketoiminnan luonteen vuoksi konsernin taloudellinen tulos on herkkä edellä kuvatuille markkinariskeille. Seuraavassa taulukossa on kuvattu konsernin toiminnan kannalta keskeisten hinta- ja valuuttatekijöiden muutosten keskimääräistä vaikutusta yhtiön liikevoittoon vuonna 2017 (2016). Laskelma perustuu oletuksiin tavanomaisista markkina- ja liiketoimintaolosuhteista, eikä siinä ole otettu huomioon suojaustoimenpiteiden vaikutusta.

Keskimääräinen vaikutus liikevoittoon (IFRS) ilman suojauksia

		2017	2016
+/- 10 %:n muutos euron ja dollarin välisessä valuuttakurssissa	milj. euroa	-136/+166	-105/+129
Kokonaisjalostusmarginaalin muutos +/-1,00 dollaria barreiliita	milj. US dollaria	+/-105	+/-110
Raakaöljyn hinnan muutos +/-10 dollaria barreiliita ¹⁾	milj. US dollaria	+/-80	+/-85
Uusiutuvien tuotteiden raaka-aineen hinnan muutos +/-100 dollaria tonnilta ¹⁾	milj. US dollaria	+/-105	+/-105
Uusiutuvien tuotteiden jalostusmarginaalin muutos +/-50 dollaria tonnilta ²⁾	milj. US dollaria	+/-120	+/-120

¹⁾ Varastovoitot/-tappiot eivät sisälly vertailukelpoiseen liikevoittoon

²⁾ Perustuu nimelliskapasiteettiin

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7 -standardin tarkoittama herkkyys markkinariskeille

Seuraavassa on esitetty IFRS 7 -standardin edellyttämä herkkyysanalyysi. Se pyrkii havainnollistamaan konsernin tilikauden tuloksen ja oman pääoman herkkyyttä öljyn hinnan muutokselle, euron ja dollarin väliselle valuuttakurssille ja dollarin ja Malesian ringgitiin väliselle valuuttakurssille sekä koroille, jotka johtuvat taseeseen 31.12.2016 (31.12.2015) sisältyvistä rahoitusinstrumenteista, kuten rahoitusvaroista ja rahoitusveloista sekä johdannaissopimuksista IFRS -standardien mukaisesti. Yllä mainituille markkinariskeille herkkiä rahoitusinstrumentteja ovat käyttöpääomaerät, kuten myyntisaamiset ja muut saamiset, sekä ostovelat ja muut velat, korolliset velat, talletukset, rahat, pankkisaamiset ja johdannaissopimukset. Käyvän arvon muutoksen oletetaan kohdistuvan täysimääräisesti omaan pääomaan niiden johdannaissopimusten osalta, joihin sovelletaan suojauslaskentaa.

Öljyn hinnan muutoksesta aiheutuvaa herkkyyttä laskettaessa on oletettu seuraavaa:

- Raakaöljyn, öljytuotteisiin ja kasvisöljyihin liittyvien johdannaissopimusten hintatason muutoksen oletetaan olevan +/-10 %
- Laskelma sisältää jalostamoiden varastoposition hintariskiä suojaaviin öljyn johdannaissopimukseen kohdistuvan herkkyuden. Vastaava kohde-etuutena oleva varastopositio ei kuitenkaan sisälly laskelmaan, koska vaihto-omaisuutta ei luokitella rahoitusinstrumentiksi
- Laskelma sisältää ennustettua jalostusmarginaalia suojaaviin öljyn johdannaissopimukseen kohdistuvan herkkyuden. Kohde-etuutena oleva ennustettu jalostusmarginaalipositio ei kuitenkaan sisälly laskelmaan
- Eri öljytuotelaatujen hintaeroihin kohdistuvien öljyn johdannaissopimusten herkkyys ei sisälly laskelmaan, koska hintojen ei oleteta vaihtelevan näiden sopimusten osalta

- Laskelma ei sisällä saman instrumentin eri maturiteettien välisiin hintaeroihin kohdistuvien raakaöljyn ja öljytuotteiden johdannaissopimusten herkkyyttä, koska hintojen ei oleteta vaihtelevan näiden sopimusten osalta

Euron ja dollarin välisen valuuttakurssin muutoksesta aiheutuvaa herkkyyttä laskettaessa on käytetty seuraavia oletuksia:

- Euron ja dollarin välisen valuuttakurssimuutoksen oletetaan olevan +/-10 %
- Positio sisältää dollarimääräiset rahoitusvarat ja rahoitusvelat eli korolliset velat, talletukset, myyntisaamiset ja muut saamiset sekä ostovelat ja muut velat, rahat ja pankkisaamiset sekä johdannaissopimukset
- Positio ei sisällä tulevia dollarimääräisiä kassavirtoja

Dollarin ja Malesian ringgitiin (MYR) välisen valuuttakurssin muutoksesta aiheutuvaa herkkyyttä laskettaessa on käytetty seuraavia oletuksia:

- Dollarin ja ringgitiin valuuttakurssimuutoksen oletetaan olevan +/-10 %
- Positio sisältää MYR-määräiset johdannaissopimukset
- Positio ei sisällä tulevia MYR-määräisiä kassavirtoja

Korkotason muutoksesta aiheutuvaa herkkyyttä laskettaessa on käytetty seuraavia oletuksia:

- Korkotason muutokseksi oletetaan yksi prosenttiyksikkö
- Positio sisältää korolliset rahoitusvelat, korolliset rahoitussaamiset ja koronvaihtosopimukset, mutta pankkitilien saldot eivät ole mukana positiossa
- Vaihtuvakorkoiset rahoitusinstrumentit vaikuttavat tuloslaskelmaan lukuun ottamatta johdannaissopimuksia, jotka suojaavat omaan pääomaan vaikuttavia tulevia kassavirtoja

Seuraavassa taulukossa esitetty herkkyysanalyysi ei välttämättä ole edustava, koska konserni altistuu markkinariskeille myös muiden tase-erien kuin rahoitusinstrumenttien kautta. Esimerkiksi vaihto-omaisuus on tällainen tase-erä. Herkkyyslaskelmissa ei ole otettu huomioon tulevia rahavirtoja, joihin kohdistuu merkittäviä suojaustoimenpiteitä. Siksi laskelmassa vaikuttaa ainoastaan suojausinstrumentin käyvän arvon muutos. Lisäksi euron ja dollarin välisen valuuttakurssin muutokselle herkin position suuruus vaihtelee merkittävästi, joten tilinpäätöshetken tilanne ei välttämättä kuvaa keskimääräistä tilannetta tilikauden aikana. Oma pääoma -sarake sisältää suoraan omaan pääomaan kirjatut erät. Tuloslaskelmaan vaikuttavat erät eivät ole mukana omassa pääomassa.

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7 -standardin tarkoittama herkkyys markkinariskeille		2016		2015	
		Tuloslaskelma	Oma pääoma	Tuloslaskelma	Oma pääoma
+/-10 %:n muutos öljyn hinnassa ¹⁾	milj. euroa	-/+17	-/+0	-/+4	-/+0
+/-10 %:n muutos euron ja dollarin välisessä valuuttakurssissa	milj. euroa	+65/-76	+60/-69	+57/-67	+25/-33
1 %:n muutos markkinakoroissa	milj. euroa	+/-3	+/-0	+/-4	+/-0
+/-10 %:n muutos dollarin ja ringgitin välisessä valuuttakurssissa	milj. euroa	-/+3	-/+0	+/-0	+/-7

¹⁾ Sisältää raakaöljyn, öljytuotteiden ja kasviöljyjen johdannaisia

5. Suojauslaskenta

Nesteellä on suojauslaskennassa valuutta- ja korkojohdannaisia. Valuuttajohdannaisia käytetään vähentämään valuuttakurssien vaihtelusta johtuvaa epävarmuutta ennakoitujen myyntien ja muiden tulevien tuottojen kassavirroissa sekä Nesteen taseessa. Valuuttajohdannaiset on määritelty joko tulevan liiketapahtuman suojaukseksi, kuten rahavirran tai nettosijoituksen suojaukseksi, tai johdannaissopimuksiksi, jotka eivät täytä suojauslaskennan kriteereitä.

Konserni käyttää suojausinstrumentteina valuuttatermiinejä ja -optioita.

Konserni vähentää tuloslaskelman korkokustannusten vaihtelua koronvaihtosopimuksilla. Lisäksi se vähentää vaihtelua muokkaamalla velkasalkun korkosidonnaisuusaikaa. Korkojohdannaiset on määritelty tulevan liiketapahtuman suojaukseksi, kuten rahavirran suojaukseksi, tai taseeseen merkityn omaisuuserän tai velan käyvän arvon suojaukseksi. Konserni käyttää suojausinstrumentteina koronvaihtosopimuksia.

Tulevan rahavirran suojaus

Suojauslaskennan edellytykset täyttävät johdannaissopimukset on määritelty tulevan rahavirran suojaukseksi. Tällaisia johdannaissopimuksia ovat esimerkiksi 12 seuraavan kuukauden ennakoituja dollarimääräisiä myyntejä suojaavat valuuttajohdannaiset sekä tilikaudella 2018 erääntyvä vaihtuvakorkoiseen velkaan liittyvä koronvaihtosopimus.

Jos johdannaissopimus täyttää rahavirran suojauksen ehdot ja sen suojausvaikutus voidaan osoittaa tehokkaaksi, käyvän arvon muutos merkitään omaan pääomaan / laajaan tuloslaskelmaan. Valuutta-optioihin liittyvän aika-arvon muutokset kirjataan kuitenkin tuloslaskelmaan. Tehottomaan osuuteen liittyvä voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Tilikausilla 2016 ja 2015 tehon osuus oli vähäinen. Suojaustransaktioiden tehokkuutta testataan vuosineljänneksittäin.

Omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot siirretään tuloslaskelmaan sillä kaudella, jolloin suojauskohde vaikuttaa tulokseen eli kun esimerkiksi suojattu ennakoitu myynti toteutuu. Ennakoitua dollarimääräistä myyntiä suojaavien valuuttajohdannaissopimusten tehok-

kaan osuuden voitot ja tappiot kirjataan liikevaihtoon 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä. Vaihtuvakorkoisia lainoja suojaavien koronvaihtosopimusten siirtyvät korot kirjataan tuloslaskelman rahoituskuluihin, ja suojausinstrumentin käyvän arvon muutokset kirjataan omaan pääomaan / laajaan tuloslaskelmaan.

Käyvän arvon suojaus

Tietyt koronvaihtosopimukset on määritelty käyvän arvon suojaukseksi. Käyvän arvon suojaukseksi määriteltyjen ja käyvän arvon suojauslaskennan kriteerit täyttävien, erittäin tehokkaiden korkojohdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Tuloslaskelmaan kirjataan myös korkojohdannaisten tulosvaikutusta kompensoiva omaisuuserän tai velan suojatun osan käyvän arvon muutos sekä tehon osa.

Tuloslaskelmaan kirjatut erät

	2016	2015
Suojausinstrumenteista johtuvat voitot tai tappiot	-8	-10
Suojauksen kohteesta johtuvat voitot tai tappiot	7	10

Likviditeetti- ja jälleensuojausriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan rahoituksen riittämättömyyttä tai poikkeuksellisen korkeita rahoituskustannuksia tilanteessa, jossa liiketoiminnan olosuhteet heikentyvät odottamattomasti rahoitusta tarvittaessa. Likviditeettiriskin hallinnan tavoitteena on ylläpitää riittävä maksuvalmius ja varmistaa likviditeetin saatavuus kaikissa olosuhteissa epävarmuuden vähentämiseksi.

Liiketoiminnan rahavirta on Nesteen pääasiallinen rahoituslähde. Konserni pyrkii alentamaan likviditeetti- ja jälleensuojausriskiään hajauttamalla lainojensa erääntymisaikoja. Likviditeetti- ja jälleensuojausriskiä on minimoitu myös asettamalla eräitä muita limittejä. Konsernilla tulee olla aina käytettävissä sitovia luottolimiittisopimuksia kaikkien 12 seuraavan kuukauden aikana erääntyvien lainojen maksamiseksi ja mahdollisesti ennustetun negatiivisen nettorahavirran kattamiseksi. Sitovien luottolimiittisopimusten ja ylimääräisten käteisvarojen yhteismäärän on aina oltava vähintään 500 miljoonaa euroa. Lisäksi lyhytaikaiset korolliset velat saavat olla enintään 30 % korollisten velkojen kokonaismäärästä.

Konsernin lainojen keskimääräinen erääntymisaika 31.12.2016 oli 3,6 vuotta. Tärkeimmät olemassa olevat luottolimiittijärjestelyt ovat:

- Monivaluuttainen valmiusluottojärjestely (sitova), 1 500 miljoonaa euroa
- Luottolimiittisopimukset (sitova), 150 miljoonaa euroa
- Yritystodistusohjelma (ei-sitova), 400 miljoonaa euroa

Konsernilla oli 31.12.2016 rahaa ja pankkisaamia sekä käyttämättömiä sitovia luottolimiittisopimuksia yhteensä 2 438 miljoonaa euroa.

Rahat ja pankkisaamiset sekä käyttämättömät sitovat luottolimiittisopimukset

	2016	2015
Vaihtuva korko		
- Rahat ja pankkisaamiset	788	596
- Luottolimiittisopimukset, vuoden kuluessa erääntyvät	150	150
- Valmiusluottojärjestelyt, yli vuoden kuluttua erääntyvät	1 500	1 500
	2 438	2 246

Seuraavissa taulukoissa esitetään konsernin rahoitusvelkojen kassavirtojen maturiteettijakauma

Rahoitusvelkojen sopimukseen perustuvat maturiteetit 31.12.2016	2017 ¹⁾	2018	2019	2020	2021	2022–	Yhteensä
Muut kuin johdannaiset							
Ostovelat	1 030	0	0	0	0	0	1 030
Joukkovelkakirjalainat	287	77	427	11	11	511	1 324
- korkokulut	37	27	27	11	11	11	124
Joukkovelkakirjalainojen lyhennykset	250	50	400	0	0	500	1 200
Lainat rahoituslaitoksilta	101	8	14	0	0	0	123
- korkokulut	0	0	0	0	0	0	0
Rahoituslaitoslainojen lyhennykset	101	8	14	0	0	0	123
Rahoitusleasingvelat	15	15	16	15	14	161	236
- korkokulut	12	12	12	11	10	89	146
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset	3	3	4	4	4	72	90
Muut lainat	4	5	37	2	2	22	72
- korkokulut	4	4	4	1	1	4	18
Muiden pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	0	1	32	1	1	19	54
Muut kuin johdannaiset yhteensä	1 437	105	493	28	27	695	2 785
Hyödykejohdannaiset	102	0	0	0	0	0	102
Koronvaihtosopimukset: tuleva (-)	-3	-2	-3	0	0	0	-8
Bruttomääräisesti toteutettavat valuuttatermiinit							
- tuleva (-)	-2 016	0	0	0	0	0	-2 016
- lähtevä	2 064	0	0	0	0	0	2 064

¹⁾ Lyhennykset tilikaudella 2017 sisältyvät taseen lyhytaikaisiin velkoihin.

Rahoitusvelkojen sopimuksiin perustuvat maturiteetit 31.12.2015	2016 ¹⁾	2017	2018	2019	2020	2021–	Yhteensä
Muut kuin johdannaiset							
Ostovelat	787	0	0	0	0	0	787
Joukkovelkakirjalainat	355	287	77	427	11	521	1 678
- korkokulut	55	37	27	27	11	21	178
Joukkovelkakirjalainojen lyhennykset	300	250	50	400	0	500	1 500
Lainat rahoituslaitoksilta	110	56	16	21	7	3	213
- korkokulut	1	1	1	0	0	0	3
Rahoituslaitoslainojen lyhennykset	109	55	15	21	7	3	210
Rahoitusleasingvelat	38	15	15	14	14	175	271
- korkokulut	13	12	12	11	11	98	157
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset	25	3	3	3	3	77	114
Muut lainat	4	4	4	36	2	26	76
- korkokulut	4	4	4	3	1	6	22
Muiden pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	0	0	0	33	1	20	54
Muut kuin johdannaiset yhteensä	1 294	362	112	498	34	725	3 025
Hyödykejohdannaiset	21	2	0	0	0	0	23
Koronvaihtosopimukset: tuleva (-)	-10	-3	-1	-3	0	0	-17
Bruttomääräisesti toteutettavat valuuttatermiinit							
- tuleva (-)	-1 325	0	0	0	0	0	-1 325
- lähtevä	1 337	0	0	0	0	0	1 337

¹⁾ Lyhennykset tilikaudella 2016 sisältyvät taseen lyhytaikaisiin velkoihin.

Luotto- ja vastapuoliriski

Luotto- ja vastapuoliriski syntyy myynti-, suojaus- ja kaupankäyntitapahtumista sekä kassavarojen sijoittamisesta. Riski syntyy siitä, että vastapuoli voi jättää sopimuksen mukaiset maksuvelvoitteensa täyttämättä. Riskin suuruus määräytyy vastapuolen luottokelpoisuuden ja avoimen saldon perusteella. Luotto- ja vastapuoliriskien hallinnan tavoitteena on minimoida tappiot, jotka syntyvät, kun vastapuoli jättää velvoitteensa suorittamatta. Luotto- ja vastapuoliriskien hallintaa koskevat limiitit, mandaatit ja peri-

aatteet on määritelty Nesteen hallituksen hyväksymässä riskienhallintapolitiikassa sekä erillisissä luotto- ja vastapuoliriskien hallintaa koskevassa ohjeessa.

Riski määritellään sen Nesteelle aiheutuvan arvioidun vahingon suuruiseksi, joka syntyisi, jos vastapuoli jättäisi velvoitteensa täyttämättä. Sallitut luottoriskirajat päätetään konsernitason, määritellään eri päätöksentekotasolla ja jaetaan Nesteen liiketoiminta-alueille, jotka vastaavat vastapuoliriskien hallinnasta rajojen puitteissa.

Myyntisopimusten luottolimiittejä määriteltäessä arvioidaan vastapuolten luottokelpoisuus. Tällöin päätetään, myönnetäänkö luottolimiitti vai vaaditaanko vakuus, kuten remburssi, pankkitakaus tai emoyrityksen takaus. Jos vaaditaan vakuus, luottoriski arvioidaan vakuuden antajan taloudellisen tilanteen perusteella. Asiakkaalta voidaan myös vaatia ennakkomaksu ennen myytyjen tuotteiden luovuttamista, jos se katsotaan tarpeelliseksi. Lisäksi Neste voi alentaa vastapuoliriskejä myymällä myyntisaamia kolmannelle osapuolelle, kuten pankille. Myynnin yhteydessä oikeus saamiin siirtyy pankille. Saamiset myydään ja siirretään ilman takuuta ostajan luottokelpoisuudesta ja rajallisella takautumisoikeudella. Myyjä saa pankilta myyntihetkellä suorituksen myyntisaamisistaan. Palkkiot ja muut kulut vähennetään suorituksesta tai laskutetaan erikseen.

Vastapuolille myönnettävät luottolimiitit jaetaan kahteen luokkaan sopimustyyppin mukaan: fyysisiin myyntisopimuksiin sekä johdannaissopimuksiin. Vastapuolien luottorajat on määritetty ajallisesti maksun suorittamiseen liittyvän riskin ja luottoriskiposition osalta. Konserni käyttää vastapuolen luottoriskin määrittelyssä kahdenlaisia valtuutuksia: luottoluokituslaitoksen luokittelemia vastapuolia koskevia päätöksentekovaltuutuksia ja luokittelemattomia vastapuolia koskevia päätöksentekovaltuutuksia. Pörssin ulkopuolisten johdannaissopimusten osalta (OTC-sopimukset) Neste on neuvotellut hyödyke-, valuutta- ja korkojohdannaisia koskevat ISDA-puitesopimukset (International Swaps and Derivatives Association, Inc.). Nämä sopimukset sallivat avoimen position netotuksen ja sopimuksen päättämisen maksuhäiriötilanteissa. Osaan johdannaisia koskevista sopimuksista sisältyy luottoriskiä vähentävä Credit Support Annex, jonka mukaan sopimuksessa määritellyn rajan ylittävälle saldolle on annettava rahavakuus tai remburssi.

Neste vähentää luottoriskiä tekemällä rahoitusopimuksia ainoastaan hyväksytyjen vastapuolten kanssa. Vastapuolen luottoluokituksen vähimmäisvaatimus konsernirahoituksessa on määritelty Nesteen riskienhallintapolitiikassa. Ulkomaisilla tytäryrityksillä voi olla pankkitilejä rahalaitoksissa, joilla ei ole luottoluokitusta. Tytäryritykset pienentävät tällaisiin rahalaitoksiin liittyviä luottoriskejä siirtämällä ylimääräiset kassavaransa säännönmukaisesti konsernirahoitukseen.

Nesteelle vakuutusturvaa tarjoavien vakuutusyhtiöiden tai jälleenvakuuttajien osalta luottoluokituksen vähimmäisvaatimus on määritelty konsernin rahoitusperiaatteissa.

Konsernin asiakasmäärä on suuri, ja asiakaskunta kansainvälisesti hajaantunut. Merkittävimmät vastapuolet ovat pääasiassa suuria kansainvälisiä öljy-yhtiöitä ja rahoituslaitoksia. Konsernin altistuminen odottamattomille luottotappioille yhdessä raportointisegmentissä voi kuitenkin kasvaa riskikeskittymien kautta, jos konsernilla on useita vastapuolia samalla toimialalla tai maantieteellisellä alueella, jossa tapahtuu

epäsuotuisia taloudellisia, poliittisia tai muita muutoksia. Näitä riskejä pienennetään ottamalla maariskit huomioon luottopäätöksenteossa.

Nesteen kaikilla hyödykejohdannaissopimusten vastapuolilla tai niiden emoyrityksillä oli 31.12.2016 hyvä luottoluokitus (vähintään investment grade) kansainvälisiltä luottoluokituslaitoksilta. Kaikilla konsernirahoituksen ja riskienhallinnan valuutta- ja korkojohdannaisen vastapuolilla oli 31.12.2016 hyvä luottoluokitus (vähintään investment grade). Hyödykkeiden johdannaiskauppaa tehdään myös pörssin välityksellä, mikä pienentää luottoriskiä.

Myyntisaamisten ikäjakauma on esitetty seuraavassa taulukossa. Avoimista myyntisaamisista 49 prosentissa vastapuolella tai sen emoyhtiöllä on vähintään investment grade -tason luottoluokitus. Myyntisaamisista 51 prosenttia on vastapuolilta, joilla ei ole investment grade -tason luottoluokitusta. Merkittävä osuus tästä saamisesta on suurelta joukolta yritys- ja yksityisasiakkaita.

Myyntisaamisten ikäjakauma	2016	2015
Erääntymättömät myyntisaamiset	824	730
1–30 päivää sitten erääntyneet myyntisaamiset	39	38
31–60 päivää sitten erääntyneet myyntisaamiset	3	1
Yli 60 päivää sitten erääntyneet myyntisaamiset	10	5
Myyntisaamiset yhteensä	875	774
Luottotappiovaraus	-2	-3
Myyntisaamiset, netto	874	771

Johdannaiskaupoissa konsernilla on vastapuolten kanssa ISDA-puitesopimus tai muu netotussopimus, jonka perusteella laskut/maksut netotetaan. Tietyissä luottoriskitapahtumissa kaikki sopimusten puitteissa olevat avoimet kaupat päätetään, jolloin toinen osapuoli maksaa netotuksesta muodostuvan saatavan toiselle.

Netotussopimusten alaisten instrumenttien netotusten taloudelliset vaikutukset

31.12.2016	Bruttomääräisinä taseessa esitetyt rahoitusinstrumentit	Velat tai varat, joihin liittyy netotussopimuksia	Nettopositio
Rahoitusvarat			
Johdannaiset	56	47	9
Myyntisaamiset	9	6	4
Rahoitusvelat			
Johdannaiset	166	49	117
Ostovelat	7	6	1

31.12.2015	Bruttomääräisinä taseessa esitetyt rahoitusinstrumentit	Velat tai varat, joihin liittyy netotussopimuksia	Nettopositio
Rahoitusvarat			
Johdannaiset	110	26	84
Myyntisaamiset	24	5	19
Rahoitusvelat			
Johdannaiset	51	26	25
Ostovelat	6	5	1

Pääomarakenteen hallinta

Konsernin tavoitteena on varmistaa tehokas pääomarakenne, joka takaa konsernin toimintaedellytykset pääomamarkkinoilla kaikissa olosuhteissa toimialan epävakaisuudesta huolimatta. Vaikka konsernilla ei ole luottoluokituslaitoksen myöntämää julkista luottoluokitusta, konsernin tavoitteena on ylläpitää pääomarakennetta, joka vastaa hyvän luottoluokituksen (investment grade) jalostus- ja markkinointiyhtiöiden pääomarakennetta. Yhtiön hallitus arvioi konsernin pääomarakennetta säännöllisesti.

Konserni seuraa pääomarakenteensa kehitystä tarkastelemalla vähimmäisomavaraisuusastetta eli korollisen nettovelan suhdetta korollisen nettovelan ja oman pääoman summaan. Korollinen nettovelka lasketaan vähentämällä rahat ja pankkisaamiset korollisista veloista.

Konsernin velan osuus kokonaispääomasta tulee todennäköisesti vaihtelevaan suhdannesykliin mukaan, ja konsernin tavoitteena on pitää tunnusluku välillä 25–50 %. Velan osuus kokonaispääomasta 31.12.2016 ja 31.12.2015 oli seuraava:

	2016	2015
Korolliset velat	1 471	1 888
Rahat ja pankkisaamiset	788	596
Korollinen nettovelka	683	1 291
Oma pääoma yhteensä	3 755	3 104
Korollinen nettovelka ja oma pääoma yhteensä	4 438	4 395
Velan osuus kokonaispääomasta	15,4 %	29,4 %

4. Segmentti-informaatio

Nesteen liiketoimintarakenne

Konsernin liiketoiminnat on ryhmitelty kolmeen liiketoiminta-alueeseen ja seitsemään yhteiseen toimintoon. Liiketoiminta-alueet ovat tulostavuuksia yksiköitä ja vastaavat asiakkuuksista ja tuotteista sekä liiketoiminnan kehittämisestä. Liiketoiminta-alueet ovat Öljytuotteet, Uusiutuvat tuotteet ja Öljyn vähittäismyynti. Konsernin yhteisiä toimintoja ovat Talous ja Strategia, Henkilöstö ja turvallisuus, Vastuullisuus ja yhteiskuntasuhteet, Teknologia, Uudet liiketoiminnat, Viestintä ja brändimarkkinointi sekä Lakiasiat.

Toimintasegmentit

Konsernin toiminta on jaettu neljään toimintasegmenttiin: Öljytuotteet, Uusiutuvat tuotteet, Öljyn vähittäismyynti ja Muut. Segmenttien suoritusta tarkastellaan säännöllisesti ylimmän operatiivisen päätöksentekijän, toimitusjohtajan, toimesta, suorituksen arvioimiseksi ja resurssien kohdistamiseksi.

Konsernin toimintasegmentit kattavat seuraavat liiketoiminnat:

Öljytuotteet -segmentti valmistaa, markkinoi ja myy laajaa tuotevalikoimaa korkealaatuisia liikennepolttoaineita ja muita korkean lisäarvon öljytuotteita globaalille asiakaskunnalle. Tuotevalikoima sisältää bensiinin, dieselöljyn, lentokone- ja laivapolttoaineet, lämmitysöljyn, raskaan polttoöljyn, perusöljyn, voiteluaineet, liikennepolttoaineiden komponentteja, liuottimia, nestekaasua ja bitumia. Neste Shippingin rahtaustoiminto kuuluu Öljytuotteiden segmenttiin.

Uusiutuvat tuotteet -segmentti tuottaa, markkinoi ja myy Neste uusiutuvaa -dieselä sekä Neste Uusiutuvaa -lentopoltoainetta, jotka perustuvat Nesteessä kehitettyyn teknologiaan, kotimaisille ja kansainvälisille tukkumarkkinoille. Uusiutuvaa dieselä valmistetaan Porvoon, Singaporen ja Rotterdamin jalostamoilla.

Öljyn vähittäismyynti -segmentti markkinoi ja myy öljytuotteita sekä näihin liittyviä palveluita suoraan loppukäyttäjille. Tärkeimpiä asiakkaita ovat yksityisautoilijat, teollisuus, kuljetusyritykset, maanviljelijät sekä öljylämmittäjät. Liikennepolttoaineita markkinoidaan ja myydään sekä Nesteen oman vähittäismyyntiverkoston kautta että suoramyyntinä.

Muut-segmentti muodostuu Tutkimus ja teknologia -yksiköstä, Neste Jacobsista, Nynas AB:sta sekä konserniesikunnasta ja keskitetyistä palveluyksiköistä.

Edellä esitettyihin segmentteihin ei sisälly sellaisia segmenttejä, joihin olisi yhdistelty useampia pienempiä segmenttejä.

Segmenttien tuloksellisuuden arviointi perustuu vertailukelpoiseen liikevoittoon ja vertailukelpoiseen sidotun pääoman tuottoon. Segmenteissä noudatetaan samoja tilinpäätöksen laadintaperiaatteita kuin konsernissa. Periaatteet on kuvattu kohdassa "Laadintaperiaatteet". Segmenttien väliset liiketapahtumat ovat markkinaehtoisia, ja ne eliminoidaan konserniyhdistelyssä. Segmenttien liikevoitto sisältää tulevien myyntien ja ostojen rahavirtoja suojaavien valuutta- ja öljyjohdannaisten toteutuneet voitot ja tappiot, jotka on kirjattu tuloslaskelmaan. Tuloslaskelman rivi "Liiketoiminnan muut kulut" sisältää seuraavat liiketoimintasegmenteille keskeiset kuluerät:

Öljytuotteet: kunnossa- ja ylläpitokulut, vuokrat, tutkimuskulut, muut kiinteistökulut sekä vakuutusmaksut

Uusiutuvat tuotteet: kunnossa- ja ylläpitokulut, vuokrat, tutkimuskulut, muut kiinteistökulut, sekä vakuutusmaksut

Öljyn vähittäismyynti: kunnossa- ja ylläpitokulut, vuokrat, muut kiinteistökulut ja markkinointikulut.

Segmentin varat ja velat ovat sellaisia eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan. Segmentin varat muodostuvat pääasiassa aineellisista hyödykkeistä, aineettomista hyödykkeistä, osuuksista yhteisyrityksissä, vaihto-omaisuudesta sekä operatiivisista saamisista. Laskennalliset verot, tulevan rahavirran suojaamiseksi solmitut johdannaissovimukset tai korolliset saamiset eivät sisälly segmentin varoihin. Segmentin velat sisältävät operatiiviset velat, eläkevelvoitteet ja varaukset. Verot, korolliset velat ja tulevan rahavirran suojaamiseksi solmitut johdannaissovimukset eivät sisälly segmentin velkoihin.

Konsernin asiakasrakenne oli vuosina 2016 ja 2015 sellainen, ettei suuria keskittyymiä muodostunut millään maantieteellisellä alueella tai toimintasegmentillä.

Konsernin toimintasegmenttien tiedot 31.12.2016 ja 31.12.2015 on esitetty alla olevassa taulukossa.

2016	Öljytuotteet	Uusiutuvat polttoaineet	Öljyn vähittäismyynti	Muut	Eliminoinnit	Konserni	Liite
Ulkoinen liikevaihto	5 629	2 467	3 523	69	0	11 689	
Sisäinen liikevaihto	1 766	223	28	225	-2 241	0	
Liikevaihto yhteensä	7 395	2 690	3 552	294	-2 241	11 689	7
Liiketoiminnan muut tuotot	42	6	7	34	-19	71	8
Osuus yhteisyritysten tuloksesta	3	0	0	11	0	14	19
Materiaalit ja palvelut	-6 266	-1 939	-3 326	-64	2 076	-9 519	9
Henkilöstökulut	-138	-32	-33	-148	2	-349	10
Poistot ja arvonalentumiset	-217	-109	-22	-18	0	-366	11
Liiketoiminnan muut kulut	-256	-97	-88	-121	177	-386	12
Liikevoitto	563	518	89	-11	-5	1 155	
Rahoitustuotot ja -kulut						-79	13
Voitto ennen veroja						1 075	
Tuloverot						-133	14
Tilikauden voitto						943	
Vertailukelpoinen liikevoitto	453	469	90	-23	-6	983	
varastovoitot/-tappiot	157	123	0	0	0	280	
avomien hyödyke- ja valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutokset	-57	-60	0	0	0	-118	
omaisuuden myyntivoitot/-tappiot	11	0	0	12	0	23	
vakuutus- ja muut korvaukset	0	0	0	0	0	0	
muut oikaisut	0	-13	0	0	0	-13	
Liikevoitto	563	518	89	-11	-5	1 155	
Investoinnit	249	104	31	38	0	422	
Segmentin varat	3 560	2 191	545	307	-310	6 293	
Osuudet yhteisyrityksissä	21	0	0	195	0	216	19
Laskennalliset verosaamiset						39	28
Kohdistamattomat varat						894	
Varat yhteensä	3 581	2 191	545	502	-310	7 443	
Segmentin velat	1 157	380	350	253	-297	1 843	
Laskennalliset verovelat						246	28
Kohdistamattomat velat						1 599	
Velat yhteensä	1 157	380	350	253	-297	3 688	
Segmentin sidottu pääoma	2 424	1 811	196	249	-12	4 667	
Sidotun pääoman tuotto, %	23,2	28,6	47,3	-5,3			
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	18,7	25,9	47,5	-11,3			

2015	Öljytuotteet	Uusiutuvat polttoaineet	Öljyn vähittäismyynni	Muut	Eliminoinnit	Konserni	Liite
Ulkoinen liikevaihto	5 406	1 946	3 709	69	0	11 131	
Sisäinen liikevaihto	2 061	426	40	198	-2 724	0	
Liikevaihto yhteensä	7 467	2 372	3 748	267	-2 724	11 131	7
Liiketoiminnan muut tuotot	101	1	4	20	-18	109	8
Osuus yhteisyritysten tuloksesta	2	0	0	26	0	27	19
Materiaalit ja palvelut	-6 602	-1 930	-3 528	-56	2 578	-9 539	9
Henkilöstökulut	-148	-31	-34	-139	2	-351	10
Poistot ja arvonalentumiset	-216	-95	-31	-17	0	-358	11
Liiketoiminnan muut kulut	-215	-84	-81	-101	161	-320	12
Liikevoitto	389	233	79	0	-2	699	
Rahoitustuotot ja -kulut						-65	13
Voitto ennen veroja						634	
Tuloverot						-74	14
Tilikauden voitto						560	
Vertailukelpoinen liikevoitto	439	402	84	2	-2	925	
varastovoitot/-tappiot	-143	-119	0	0	0	-263	
avomien hyödyke- ja valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutokset	35	-50	0	0	0	-15	
omaisuuden myyntivoitot/-tappiot	76	0	0	0	0	76	
vakuutus- ja muut korvaukset	0	0	0	0	0	0	
muut oikaisut	-17	0	-5	-3	0	-25	
Liikevoitto	389	233	79	0	-2	699	
Investoinnit	453	28	37	17	0	536	
Segmentin varat	3 282	2 145	439	260	-237	5 889	
Osuudet yhteisyrityksissä	18	0	0	201	0	220	19
Laskennalliset verosaamiset						29	28
Kohdistamattomat varat						655	
Varat yhteensä	3 300	2 145	439	461	-237	6 793	
Segmentin velat	980	261	255	193	-230	1 459	
Laskennalliset verovelat						265	28
Kohdistamattomat velat						1 965	
Velat yhteensä	980	261	255	193	-230	3 689	
Segmentin sidottu pääoma	2 320	1 884	184	269	-7	4 650	
Sidotun pääoman tuotto, %	16,2	12,6	38,9	-0,2			
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	18,2	21,8	41,2	1,1			

Maantieteelliset tiedot

Konsernilla on tuotantolaitoksia Suomessa, Singaporessa, Alankomaissa sekä Bahrainissa ja vähittäismyymntiverkoston Suomessa, Luoteis-Venäjällä, Virossa, Latviassa sekä Liettuassa. Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernin liikevaihto asiakkaan sijaintimaan mukaan riippumatta tuotteen tai palvelun alkuperämaasta, sekä pitkäaikaiset varat ja investoinnit kohdemaan mukaan.

2016	Suomi	Muut Pohjoismaat	Itämeren alue	Muut Euroopan maat	Pohjois- ja Etelä-Amerikka	Muut maat	Konserni
Liikevaihto kohdemaan mukaan	4 181	1 983	1 135	2 504	1 790	96	11 689
Pitkäaikaiset varat	2 545	195	103	650	0	557	4 049
Investoinnit	315	0	8	84	0	15	422

2015	Suomi	Muut Pohjoismaat	Itämeren alue	Muut Euroopan maat	Pohjois- ja Etelä-Amerikka	Muut maat	Konserni
Liikevaihto kohdemaan mukaan	4 529	1 477	1 232	2 248	1 506	139	11 131
Pitkäaikaiset varat	2 535	201	96	614	0	589	4 036
Investoinnit	507	0	9	18	0	2	536

5. Myytävänä olevat varat

31.12.2016 ei ollut myytävänä olevia varoja.

Myytävänä olevat varat 31.12.2015 liittyvät sopimukseen Nesteen, Veolian ja Borealisen omistaman yhteisyrityksen perustamisesta. Yhteisyritys tuottaa höyryä ja muita käyttöhyödykkeitä Nesteen jalostamon ja Borealisen petrokemiantuotannon tarpeisiin Porvoossa. Hanke valmistui maaliskuussa 2016. Neste ja Veolia omistavat Kilpilahden Voimalaitos Oy -nimisestä yhteisyrityksestä kumpikin 40 % ja loput 20 % omistaa Borealis. Luokiteltu voimalaitos on osa Öljytuotteet- segmenttiä.

Myytävänä olevat varat	2015
Aineelliset hyödykkeet	47
Vaihto-omaisuus	1
Yhteensä	47

Liikevaihto on kohdistettu asiakkaan sijaintimaan mukaan. Pitkäaikaiset varat ja investoinnit on kohdistettu niiden sijaintimaan mukaan. Pitkäaikaiset varat pitävät sisällään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä osuudet yhteisyrityksissä. Muut Pohjoismaat sisältää Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin. Itämeren alue sisältää Viron, Latvian, Liettuan, Venäjän ja Puolan. Konsernin toiminnot tällä maantieteellisellä alueella muodostuvat pääasiassa vähittäismyynnistä kyseisissä maissa.

6. Yrityshankinnat ja -myynnit

Yrityshankinnat

Tilikausilla 2016 ja 2015 ei ollut yrityshankintoja.

Yritysmyyynnit

Tilikaudella 2016 ei ollut yritysmyyntejä.

2.1.2015 Neste myi Kilpilahden Sähkönsiirto Oy:n koko osakekannan InfraVian hallinnoimalle infra-rahastolle InfraVia European Fund II:lle. Kaupasta kirjattiin 79 miljoonan euron myyntivoitto Nesteen ensimmäiselle vuosineljännekselle. Myyty liiketoiminta oli osa Öljytuotteet- segmenttiä.

Kilpilahden Sähkösiirto Oy:n varat ja velat

milj. euroa	2.1.2015
Aineelliset hyödykkeet	99
Myyntisaamiset ja muut saamiset	8
Varat yhteensä	107
Ostovelat ja muut velat	9
Laskennalliset verovelat	6
Velat yhteensä	15
Myyty nettovarallisuus	92
Myyntivoitto	79
Kauppahinta yhteensä	171
Saatu rahana	171
Luovutetut tytäryhtiön rahat ja pankkisaamiset	0
Myyntistä syntyvät rahavirrat	171

7. Liikevaihdon jakautuminen

	2016	2015
Tuotteiden myynti	11 526	10 946
Palvelujen myynti	158	182
Rojaltit	3	2
Muu	1	1
	11 689	11 131

Tuotteiden myynti sisältää konsernin omien jalostamoiden, muiden tuotantolaitosten ja vähittäismyöntiketjun tuotemyynnin, muun jalostettujen öljytuotteiden ja raaka-aineiden myynnin sekä öljytradingin. Valmiiden öljytuotteiden vähittäismyynnihintaan sisältyvä polttoainevero, 1 457 milj. euroa (2015: 1 309 milj. euroa), sisältyy liikevaihdon tuotemyyntiin. Vastaava summa sisältyy tuloslaskelmassa "Materiaalit ja palvelut" -riviin, [liitetieto 9](#).

Tuotteiden myyntiin sisältyvä öljy-trading sisältää kansainvälisillä ja alueellisilla markkinoilla käydyin fyysisen tradingkaupan kaupankäynnin tuloksen, joka syntyy lyhyellä aikavälillä tapahtuvasta öljytuotteiden ja raaka-aineiden hankinnasta ja edelleen myynnistä ja jonka tarkoituksena on hyötyä taloudellisesti hintojen ja marginaalien lyhyen aikavälin vaihtelusta.

Rahavirran suojauksen ehdot täyttävät, johdannaissovimuksista johtuvat myyntin nettovoitot ja -tappiot, sisältyvät liikevaihtoon ollen -3 milj. euroa (2015: -82 milj. euroa).

Palvelujen myynti muodostuu pääasiassa kuljetuspalveluista ja Neste Jacobsista, joka kuuluu Muut-segmenttiin.

8. Liiketoiminnan muut tuotot

	2016	2015
Tytäryhtiöosakkeiden myyntivoitot	0	79
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot	28	1
Vuokratuotot	22	17
Valtion avustukset	6	7
Vakuutuskorvaukset	10	0
Muut	5	5
	71	109

Valtion avustukset liittyvät pääasiassa varustamotoimintaan, joka on oikeutettu hakemaan tiettyjä avustuksia Suomen lainsäädännön perusteella. Valtion avustuksista 0 milj. euroa (2015: 1 milj. euroa) on sisällytetty "Myyntisaamisiin ja muihin saamisiin" konsernin taseessa. Kyseinen summa liittyy tilikauden aikaisiin liiketapahtumiin. Avustusta haetaan ja se maksetaan seuraavan tilikauden aikana. Konserni uskoo, että se on täyttänyt kaikki tuloslaskelmaan kirjattujen avustusten saamisen ehdot. Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot liittyvät pääasiassa Ekokem yhtiön vähemmistöosuuden myyntiin.

9. Materiaalit ja palvelut

	2016	2015
Materiaalit ja tarvikkeet	9 780	9 508
Varaston muutokset	-317	-31
Ulkopuoliset palvelut	56	61
	9 519	9 539

Valmiiden öljytuotteiden vähittäismyynnihintaan sisältyvä polttoainevero 1 457 milj. euroa (2015: 1 309 milj. euroa) sisältyy materiaaleihin ja tarvikkeisiin. Vastaava summa sisältyy liikevaihtoon, [liitetieto 7](#).

Rahavirran suojauksen ehdot täyttävät, johdannaissopimuksista johtuvat ostojen nettovoitot ja -tappiot sisältyvät erään Materiaalit ja palvelut, ollen vuonna 2016 5 milj. euroa tappiota. (2015: 38 milj. euroa tappiota).

10. Henkilöstökulut

	2016	2015
Palkat ja palkkiot	266	271
Sosiaalikulut	26	27
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	42	37
Eläkekulut - etuusperusteiset järjestelyt	8	8
Muut kulut	7	8
	349	351

Henkilöstö (keskimäärin)	2016	2015
Öljytuotteet	1 693	1 725
Uusiutuvat tuotteet	267	263
Öljyn vähittäismyynti	1 354	1 353
Muut	1 699	1 565
	5 013	4 906

11. Poistot ja arvonalentumiset

	2016	2015
Poistot aineellisista hyödykkeistä		
Rakennukset	75	82
Koneet ja kalusto	259	243
Muut aineelliset hyödykkeet	22	22
	356	347
Poistot aineettomista hyödykkeistä	10	11
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	366	358

12. Liiketoiminnan muut kulut

	2016	2015
Vuokrat ja muut kiinteistökulut	44	42
Kunnossapitokulut	143	109
Palvelut	107	88
Vakuutukset	18	17
Muut	73	65
	386	320

Vuokrat sisältävät maa-alueiden, toimitilojen sekä koneiden ja laitteiden vuokrat. Palvelut sisältävät suunnittelu- ja konsultointipalvelut, tietojärjestelmäpalvelut ja muut palvelut. Muut kulut muodostuvat matkustus-, terveys-, turvallisuus- ja ympäristö- sekä mainoskuluista.

Tilintarkastajan palkkiot, PwC 1 000 euroa

	2016	2015
Lakisääteinen tilintarkastus	936	990
Tilintarkastajan muut lakimääräiset palvelut	0	19
Veroneuvonta	67	181
Muut palvelut	221	1 317
	1 224	2 507

Muut palvelut sisältää muun muassa kuluja liittyen Kilpilahden Sähkönsiirto Oy:n myyntiin vuonna 2015.

13. Rahoitustuotot ja -kulut

	2016	2015
Rahoitustuotot		
Osinkotuotto myytävissä olevista sijoituksista	0	0
Korkotuotot lainoista ja myyntisaamisista	4	2
Muut rahoitustuotot	0	0
	4	2
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön kirjatusta veloista	-60	-77
Ilman suojauslaskentaa olevat korkojohdannaiset	0	0
Suojauslaskennan alaiset korkojohdannaiset	-1	0
Muut rahoituskulut	-6	-6
	-67	-84
Kurssierot ja käypien arvojen muutokset		
Lainat ja saamiset	-15	24
Muut	4	6
Ilman suojauslaskentaa olevat valuuttajohdannaiset	-6	-13
	-17	16
Rahoituskulut (netto)	-79	-65
Liikevoittoon sisältyvät johdannaissopimuksista johtuvat nettovoitot ja -tappiot	2016	2015
Rahavirran suojaukseen määritellyt valuutta- ja hyödykejohdannaiset	-8	-120
Ilman suojauslaskentaa olevat valuutta- ja hyödykejohdannaiset	-144	37
	-151	-83

Nettovoitot ja -tappiot sisältävät johdannaissopimusten realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot. Kaupankäyntitarkoituksissa pidetyt rahoitusinstrumentit sisältävät myös fyysisten trading-transaktioiden nettotuloksen joidenkin sopimusten osalta, jotka voidaan nettosettlata ja eivät ole oman ennakkoidun hankinnan, myynnin tai käytön tarkoituksiin tehtyjä. Ilman suojauslaskentaa oleviin johdannaissopimukseen sisältyy suojaustarkoituksissa solmittujen johdannaissopimusten nettotulosta -137 milj. euroa (2015: 34 milj. euroa) ja kaupankäyntitarkoituksissa solmittujen sopimusten nettotulosta -7 milj. euroa (2015: 3 milj. euroa). Ilman suojauslaskentaa olevien johdannaissopimusten nettotulos sisältyy liitteeseen Materiaalit ja palvelut.

Rahavirran suojauksen ehdot täyttävät, johdannaissopimuksista johtuvat myynnin

nettovoitot ja -tappiot, sisältyvät Liikevaihtoon (liite 7). Rahavirran suojauksen ehdot täyttävät johdannaissopimuksista johtuvat ostojen nettovoitot ja -tappiot ja ilman rahavirran suojauslaskennan ehtoja olevat johdannaissopimuksista johtuvat nettovoitot ja -tappiot sisältyvät Materiaalit ja palvelut -erään (liite 9).

14. Tuloverot

Verokulun tärkeimmät osatekijät on esitetty seuraavassa taulukossa:

	2016	2015
Tilikauden verot	150	56
Tilikaudella kirjatut oikaisut aikaisempien tilikausien veroihin	2	-1
Laskennallisten verojen muutos	-20	19
Konsernin tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot	133	74

Konsernin tuloslaskelmaan kirjattujen tuloverojen erot Suomen yhteisöverokannan mukaiseen tuloveroon on esitetty seuraavassa taulukossa:

	2016	2015
Voitto ennen veroja	1 075	634
Suomen verokannan mukainen tulovero 20 %	-215	-127
Suomen ja ulkomaisten tytäryritysten verokantojen ero	81	35
Verovapaat tulot	0	18
Vähennyskelvottomat kulut	-2	-1
Tuloverot jakamattomista voittovaroista	-1	-4
Verot aikaisemmilta tilikausilta	-2	1
Yhteisyritysten nettotulokset	2	5
Laskennallisten verosaamisten arvostus	1	-1
Muut	3	0
Konsernin tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot	-133	-74

Konsernin efektiivinen verokanta oli 12 % (12 %), joka on Suomen lakisääteistä 20 %:n verokantaa alempi. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että Nesteellä on liiketoimintaa Latviassa, Liettuassa, Singaporessa ja Sveitsissä, joissa on Suomea matalampi verotus. Nesteen Uusiutuvien tuotteiden jalostamoinvestointeihin Singaporessa vuosina 2008–2010 sovelletaan Singaporen lainsäädännön mukaista verovapautta vuosina 2010–2023.

Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verokulut(-)/tuotot ovat seuraavat:

	2016		
	Ennen veroja	Verokulu (-) /tuotto	Verojen jälkeen
Etuuspohjaisen eläkejärjestelyn uudelleenarvostaminen	-26	5	-21
Muuntoerot	6	0	6
Rahavirran suojaukset			
kirjattu omaan pääomaan	-25	5	-20
siirretty tuloslaskelmaan	6	0	6
Nettosijoituksen suojaus	0	0	0
Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltyjen sijoituskohteiden osuus muista laajan tuloksen eristä	-9	0	-9
Muut laajan tuloksen erät	-48	10	-38
Tilikauden verot		0	
Laskennalliset verot		10	
		10	

	2015		
	Ennen veroja	Verokulu (-) /tuotto	Verojen jälkeen
Etuuspohjaisen eläkejärjestelyn uudelleenarvostaminen	-38	8	-31
Muuntoerot	-1	0	-1
Rahavirran suojaukset			
kirjattu omaan pääomaan	-85	14	-71
siirretty tuloslaskelmaan	117	-20	97
Nettosijoituksen suojaus	1	0	1
Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltyjen sijoituskohteiden osuus muista laajan tuloksen eristä	-9	0	-9
Muut laajan tuloksen erät	-15	1	-14
Tilikauden verot		0	
Laskennalliset verot		1	
		1	

15. Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön omistajille kuuluva voitto osakkeiden keskimääräisellä lukumäärällä kauden aikana. Laimentamatonta osakkeiden keskimääräistä lukumäärää on oikaistu omilla osakkeilla, 686 574 osaketta (2015: 798 467), kuten kerrotaan [liitetiedossa 26](#). Laimennusvaikutuksella oikaistussa osakekohtaisessa tuloksessa otetaan huomioon osakepohjaisten kannustinjärjestelmien vaikutus. Yhtiö ei ole myöntänyt optio-oikeuksia.

	2016	2015
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, milj. euroa	939	558
Kantaosakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, jota on käytetty jakajana laskettaessa laimentamatonta osakekohtaista tulosta, 1 000 kpl	255 697	255 569
Kantaosakkeiden kokonaismäärä, mukaan lukien omat osakkeet, jota on käytetty jakajana laskettaessa laimennettua osakekohtaista tulosta, 1 000 kpl	256 404	256 404
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa / osake)	3,67	2,18
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa / osake)	3,66	2,18

16. Osakekohtainen osinko

Vuonna 2016 osinkoa maksettiin 1,00 euroa osakkeelta, yhteensä 256 milj. euroa (2015: 0,65 euroa osakkeelta, yhteensä 166 milj. euroa) 5.4.2017 kokoontuvalle yhtiökokoukselle ehdotetaan, että osinkoa jaettaisiin 1,30 euroa osaketta kohden, jolloin osinko vuodelta 2016 olisi kokonaisuudessaan 332 milj. euroa. Ehdotettua osinkoa ei ole kirjattu osinkovelaksi tässä tilinpäätöksessä.

17. Aineelliset hyödykkeet

2016	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	73	2 189	4 005	321	165	6 753
Kurssierot	2	12	5	0	0	19
Lisäykset	1	53	101	27	214	396
Vähennykset	-1	-22	-87	-30	-9	-149
Uudelleenryhmittelyt	0	-17	21	0	-4	0
Hankintameno 31.12.2016	75	2 215	4 044	318	366	7 019
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	0	835	2 073	100	0	3 008
Kurssierot	0	6	3	0	0	9
Vähennykset	0	-17	-70	-14	0	-101
Uudelleenryhmittelyt	0	0	0	0	0	0
Tilikauden poistot	0	75	259	22	0	356
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	0	899	2 265	108	0	3 272
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	73	1 353	1 932	221	165	3 745
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	75	1 316	1 779	210	366	3 747
2015	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	72	2 101	3 991	321	253	6 738
Kurssierot	-1	-5	-2	0	0	-9
Lisäykset	2	90	365	34	32	523
Vähennykset	-1	-8	-254	-46	-13	-322
Uudelleenryhmittelyt	0	34	41	12	-94	-7
Myytäväinä olevat pitkäaikaiset varat	0	-23	-134	0	-13	-170
Hankintameno 31.12.2015	73	2 189	4 005	321	165	6 753
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	0	776	2 171	124	0	3 071
Kurssierot	0	-3	-1	0	0	-4
Vähennykset	0	-8	-228	-46	0	-282
Uudelleenryhmittelyt	0	0	0	0	0	0
Tilikauden poistot	0	82	243	22	0	347
Myytäväinä olevat pitkäaikaiset varat	0	-12	-111	0	0	-123
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	0	835	2 073	100	0	3 008
Kirjanpitoarvo 1.1.2015	72	1 325	1 820	197	253	3 667
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	73	1 353	1 932	221	165	3 745

Porvoon jalostamon seisokki-investoinnit olivat 116 milj. euroa. Suunniteltu suurseisokki toteutettiin vuoden 2015 toisella neljänneksellä, ja seisokkiin liittyvät aktivoinnit sisältyvät Koneet ja kalusto-ryhmään.

Rahoitusleasing

Koneisiin ja kalustoon sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla hankittuja hyödykkeitä, joissa konserni on vuokralleottaja, seuraavassa taulukossa esitetyt määrät:

	2016	2015
Hankintameno	108	173
Kertyneet poistot	33	67
Kirjanpitoarvo	74	106

Vieraan pääoman aktivoidut menot

Investointihankkeisiin liittyviä korkokuluja on aktivoitu tilikaudella 2016 5,5 milj. euroa (2015: 2,4 milj. euroa), pääosin Öljytuotteissa. Erä sisältyy "Aineellisiin hyödykkeisiin". Korkoprosenttina on käytetty kuukausittain laskettua konsernin keskimääräistä korollisten velkojen korkokantaa. Keskimääräiseksi aktivointikorkokannaksi muodostui tilikaudella 2016 3,5 % (2015: 3,5 %).

18. Aineettomat hyödykkeet

2016	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	11	182	193
Kurssierot	0	0	0
Lisäykset	0	26	26
Vähennykset	0	-4	-4
Uudelleenryhmittelyt	0	0	0
Hankintameno 31.12.2016	11	204	216
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	0	122	122
Kurssierot	0	0	0
Vähennykset	0	-3	-3
Uudelleenryhmittelyt	0	0	0
Tilikauden poistot	0	10	10
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	0	129	129
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	11	60	71
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	11	76	87

2015	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	11	163	175
Kurssierot	0	0	0
Lisäykset	0	13	13
Vähennykset	0	-2	-2
Uudelleenryhmittelyt	0	7	7
Hankintameno 31.12.2015	11	182	193
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	0	113	113
Kurssierot	0	0	0
Vähennykset	0	-2	-2
Uudelleenryhmittelyt	0	0	0
Tilikauden poistot	0	11	11
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	0	122	122
Kirjanpitoarvo 1.1.2015	11	50	62
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	11	60	71

Päästöoikeudet

Nesteen Porvoon ja Naantalın jalostamot kuuluvat Euroopan unionin päästökauppa-järjestelmään, ja jalostamoille myönnettiin yhteensä 18,6 miljoonaa tonnia päästöoikeuksia kaudelle 2013–2020. Tulevan päästöoikeuskauden vajetta kattamaan ostetut päästöoikeudet kirjataan aineettomiin oikeuksiin hankintamenoon, ja ilmaiseksi saadut päästöoikeudet arvostetaan nimellisarvoonsa eli nolnaan.

Päästöoikeuksien palautusvelvollisuuden kattamiseksi kirjataan varaus, jos ilmaiseksi saadut ja vajetta kattamaan hankitut päästöoikeudet eivät kata toteutuneita päästöjä. Varaus arvostetaan sen todennäköiseen arvoon veloitteen toteutumisaika-kohtana. Toteutuneiden päästöjen ja saatujen päästöoikeuksien erotus sekä varauksen todennäköisessä arvossa tapahtuvat muutokset kirjataan liikevoittoon.

Konsernitaseeseen 31.12.2016 sisältyy päästöoikeuksien palautusvelvollisuuden kattamiseen liittyvä varaus 2,5 milj. euroa (2015 aineeton oikeus 0 milj. euroa). Tilikaudella 2016 toteutuneet hiilidioksidipäästöt olivat 3,2 milj. tonnia (2015: 2,9 milj. tonnia). Konsernin päästöoikeuksien nettomyynnit ja -hankinnat olivat 31. joulukuuta 2016 päättyneellä tilikaudella 0,3 miljoonaa tonnia (2015: 1,2 milj. tonnia).

Liikearvon arvonalentumistestaus

Konserniliikearvo on allokoitu seuraaville konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille: Liikennepolttoaineet osana Öljytuotteet-raportointisegmenttiä ja Neste Jacobs -alikonserni osana Muut-segmenttiä.

Segmenttitason yhteenveto liikearvon kohdistamisesta:

	WACC%	2016	2015
Öljytuotteet	6,0	2	2
Muut	4,9	9	9
		11	11

Rahavirtaa tuottavan yksikön liiketoiminnasta kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu arvonalentumistestauksessa käyttöarvolaskelmiin. Näissä laskelmissa ennakoitua rahavirrat perustuvat johdon hyväksymiin taloudellisiin suunnitelmiin, jotka kattavat kolmen vuoden ajanjakson. Kolmen vuoden ajanjakson jälkeiset rahavirrat on arvioitu käyttäen 1,0 % nimellistä kasvuprosenttia.

Diskonttokorko edustaa liiketoiminta-alueittain määritettyä pääoman tuottovaatimusta (WACC) verojen jälkeen, jota oikaistaan testauksen yhteydessä verovaikutuksella. Tuottovaatimuksen laskentakomponentit ovat riskitön tuotto prosentti, markkina-riskipreemio, toimialakohtainen betakerroin, tavoitepääomarakenne, vieraan pääoman

kustannus sekä maariskit. WACC-prosentit ovat eritelty jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle erikseen yllä olevassa taulukossa. WACC- ja kasvuprosenttia käytetään ainoastaan arvonalentumistestaukseen.

Neste Jacobs -alikonsernissa suunnitelmien tärkeimmät oletukset liittyvät suunnittelu- ja projektijohtopalveluiden kysyntään ja hintatasoon sekä laskutusasteeseen. Arvonalentumistestauksen tärkein muuttuja on käyttökatteeseen vaikuttava laskutusaste.

Öljytuotteissa suunnitelmien tärkeimmät oletukset liittyvät öljytuotteiden kysyntään ja marginaalitasoon.

Herkkyysanalyysi: 10 % lasku rahavirroissa tai 2 prosenttiyksikön nousu diskonttorossa ei johtaisi tilanteeseen, jossa rahavirtaa tuottavien yksikköjen kirjanpitoarvo ylittäisi niiden kerrytettävissä olevan rahamäärän.

19. Osuudet yhteisyrityksissä

Kirjanpitoarvo	2016	2015
Tilikauden alussa 1.1.	220	195
Osuus yhteisyritysten tuloksesta	14	27
Muuntoerot	-8	6
Pääomaosuusmenetelmällä käsitelyjen sijoituskohteiden osuus muista laajan tuloksen eristä	-9	-9
Muut muutokset	-1	1
Tilikauden lopussa 31.12.	216	220

Konsernin merkittävimmät sijoitukset julkisesti noteeraamattomiin yhteisyrityksiin tilikauden lopussa on esitetty seuraavassa taulukossa:

	Kotipaikka	Liiketoiminta-suhteen luonne	2016 Omistus-osuus (%)	2015 Omistus-osuus (%)
Glacia Limited	Bermuda	Liite 1	50,00	50,00
Nynas AB (publ)	Ruotsi	Liite 2	49,99	49,99
Kilpilahden Voimalaitos Oy	Suomi	Liite 3	40,00	100,00

Liite 1: Glacia Limited on 50/50-omistusosuudella Nesteen ja Stena-konserniin kuuluvan Stena Maritime AG:n yhteisyritys. Yhtiö omistaa Aframax-kokoluokan raakaöljytankkerin, joka on liittynyt Nesteen laivastoon tammikuussa 2007. Neste on tehnyt laivasta 10 vuoden aikarahtaussopimuksen, jota on jatkettu kahdella vuodella, joten sopimusaikaa on jäljellä kaksi vuotta.

Yhtiön johto on luokitellut tämän omistuksen yhteisyritykseksi, koska se on järjestetty erillistä sijoitusvälinettä käyttäen, jonka oikeudellinen muoto erottaa järjestelyn varat ja velat osakkeenomistajien varoista ja veloista. Varojen ja velkojen kohdistamiseen liittyvien merkittävien päätösten tekeminen vaatii kaikkien osakkeenomistajien yksimielistä hyväksyntää.

Liite 2: Nynas AB (publ) on ruotsalainen yhtiö, joka on erikoistunut markkinoimaan ja tuottamaan bitumituotteita Euroopassa ja nafteenisia perusöljyjä maailmanlaajuisesti. Neste Oil omistaa yhtiön osakkeista 49,99 %. Loput 50,01 % Nynasin osakkeista omistaa venezuelalaisen öljy-yhtiön tytäryritys, Petróleos de Venezuela S.A. Nynasia johdetaan 50/50-yhteisyrityksenä, vaikka toinen omistaja omistaa enemmistön osakepääomasta.

Yhtiön johto on luokitellut tämän omistuksen yhteisyritykseksi, koska se on järjestetty erillistä sijoitusvälinettä käyttäen, jonka oikeudellinen muoto erottaa järjestelyn varat ja velat osakkeenomistajien varoista ja veloista sekä sijoittajien sopimuksesen ehdot ja edellytykset ja muut faktat ja olosuhteet eivät anna Neste Oyj:lle tai Petróleos de Venezuela S.A.:lle oikeuksia Nynas AB (publ) varoihin tai velvollisuuksia sen velkoihin.

Liite 3: Kilpilahden Voimalaitos Oy on yhteisyritys, joka tuottaa höyryä ja muita käyttötyöyödykkeitä Nesteen jalostamon ja Borealixsen petrokemiantuotannon tarpeisiin Porvoossa. Neste ja Veolia omistavat Kilpilahden Voimalaitos Oy -nimisestä yhteisyrityksestä kumpikin 40 % ja loput 20 % omistaa Borealis.

Yhtiön johto on luokitellut tämän omistuksen yhteisyritykseksi, koska se on järjestetty erillistä sijoitusvälinettä käyttäen, jonka oikeudellinen muoto erottaa järjestelyn varat ja velat osakkeenomistajien varoista ja veloista ja merkittävien päätösten tekeminen vaatii kaikkien osakkeenomistajien yksimielistä hyväksyntää. Uuden voimalaitoksen kapasiteetti on tarkoitettu palvelemaan myös ulkoisia asiakkaita Nesteen ja Borealixsen lisäksi, ja siten optimoimaan kaikkien osakkeenomistajien tuottoja. Johto on myös huomionnut, että Kilpilahden Voimalaitos Oy vastaa voimalaitostoiminnoista itsenäisesti, Veolian operoimana.

Yhteisyritykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Yhteenveto konsernin yhteisyritysten tilinpäätöstiedoista:

	Kilpilahden Voimalaitos Oy	Glacia Limited		Nynas AB (publ)	
	2016	2016	2015	2016	2015
Pitkäaikaiset varat	186	35	37	610	520
Lyhytaikaiset varat					
Rahat ja pankkisaamiset	25	11	21	39	37
Muut lyhytaikaiset varat (pl. Rahat ja pankkisaamiset)	35	0	0	608	602
Lyhytaikaiset varat yhteensä	60	11	21	647	639
Pitkäaikaiset velat					
Rahoitusvelat (pl. Ostovelat ja varaukset)	192	0	0	424	413
Muut pitkäaikaiset velat	0	0	0	142	93
Pitkäaikaiset velat yhteensä	192	0	0	566	506
Lyhytaikaiset velat					
Rahoitusvelat (pl. Ostovelat ja varaukset)	0	0	19	43	0
Muut lyhytaikaiset velat	53	2	2	259	251
Lyhytaikaiset velat yhteensä	53	2	20	302	251
Nettovarallisuus	0	42	37	388	402
Liikevaihto	85	11	10	1 321	1 937
Poistot	7	4	3	47	43
Korkotuotot	0	0	0	2	3
Korkokulut	0	0	0	15	22
Tuloverot	0	0	0	10	15
Voitto/tappio	0	4	4	22	51

Taloudellista informaatiota koskevan yhteenvedon täsmäyttäminen

Taloudellista informaatiota koskevan yhteenvedon täsmäyttäminen yhteisyritysten kirjanpitoarvoon.

Taloudellista informaatiota koskeva yhteenvedo	Kilpilahden Voimalaitos Oy	Glacia Limited		Nynas AB (publ)	
	2016	2016	2015	2016	2015
Nettovarallisuus 1.1.	0	37	31	402	357
Tilikauden voitto/tappio	0	4	4	22	51
Muut laajan tuloksen erät	0	1	2	-36	-7
Nettovarallisuus tilikauden lopussa	0	42	37	388	402
Osuus yhteisyrityksessä	0	21	18	194	201
Kirjanpitoarvo	0	21	18	194	201

Nynas AB (publ):n virallista tilinpäätöstä ei julkaista konsernin raportointiaikataulun mukaisesti. Nynas AB (publ) 2016 ja 2015 tilinpäätöstiedot perustuvat 30.9.2016 ja 30.9.2015 julkaistuihin osavuositarkastuksiin. Glacia Limited:in osuus on yhdistelty yhtiön alustavan raportointikauden tuloksen mukaan.

Liiketoimet yhteisjärjestelyjen kanssa on esitetty [liitetiedossa 32](#).

Vastuusitoumukset liittyen konsernin osuuksiin yhteisjärjestelyissä on eritelty [liitteessä 34](#).

20. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin

Rahoitusvarojen ja -velkojen jakautuminen 31.12.2016 (31.12.2015):

2016 Tase-erä	Suojaus- laskennan alaiset johdannaiset	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjatta- vat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjan- pitoarvot	Käypä arvo	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Pitkäaikaiset saamiset			55			55		21
Johdannaissopimukset	8	1				9	9	25
Myytävissä olevat rahoitusvarat				5		5		21, 25
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset ¹⁾			1 029			1 029		
Johdannaissopimukset	2	46				48	48	25
Rahat ja pankkisaamiset			788			788		24
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	10	47	1 873	5	0	1 934	56	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					1 117	1 117	1 172	27
Johdannaissopimukset	2	0				2	2	25
Muut pitkäaikaiset velat					11	11		27
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					354	354	355	27
Johdannaissopimukset	46	118				164	164	25
Ostovelat ja muut velat ²⁾					1 565	1 565		27
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	48	118	0	0	3 047	3 213	1 694	

¹⁾ poislukien ei-rahamääräiset varat

²⁾ poislukien ei-rahamääräiset velat

2015 Tase-erä	Suojaus- laskennan alaiset johdannaiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatta- vat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjan- pitoarvot	Käypä arvo	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Pitkäaikaiset saamiset			10			10		21
Johdannaissopimukset	11	0				11	11	25
Myytävissä olevat rahoitusvarat				5		5		21, 25
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset ¹⁾			868			868		
Johdannaissopimukset	8	91				99	99	25
Rahat ja pankkisaamiset			596			596		24
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	19	91	1 475	5	0	1 589	110	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					1 449	1 449	1 482	27
Johdannaissopimukset	4	2				6	6	25
Muut pitkäaikaiset velat					6	6		27
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					438	438	445	27
Johdannaissopimukset	20	26				45	45	25
Ostovelat ja muut velat ²⁾					1 307	1 307		27
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	23	27	0	0	3 200	3 251	1 978	

¹⁾ poislukien ei-rahamääräiset varat

²⁾ poislukien ei-rahamääräiset velat

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit luokitellaan tasoihin käyvän arvon määrittämiseen käytettävien arvostusmenetelmien syöttötietojen perusteella:

Taso 1: syöttötiedot täysin samanlaisille varoille ja veloille toimivilla markkinoilla noteerattuja (oikaisemattomia) hintoja

Taso 2: syöttötiedot muita kuin tasolle 1 kuuluvia noteerattuja hintoja, jotka ovat havainnoitavissa varoille tai veloille joko suoraan tai epäsuorasti

Taso 3: varoja tai velkoja koskevat syöttötiedot, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon (ei todettavissa olevat syöttötiedot).

Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon hierarkia 2016

Rahoitusvarat	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Pitkäaikaiset johdannaissopimukset				
Korkojohdannaiset	0	8	0	8
Valuuttajohdannaiset	0	0	0	0
Hyödykejohdannaiset	0	1	0	1
Myytavissä olevat rahoitusvarat	0	0	5	5
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	0	9	5	13
Lyhytaikaiset johdannaissopimukset				
Korkojohdannaiset	0	0	0	0
Valuuttajohdannaiset	0	4	0	4
Hyödykejohdannaiset	0	43	0	43
Lyhytaikaiset rahoitusvarat	0	47	0	48
Rahoitusvarat yhteensä	0	56	5	61

Rahoitusvelat	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Pitkäaikaiset johdannaissopimukset				
Korkojohdannaiset	0	2	0	2
Valuuttajohdannaiset	0	0	0	0
Hyödykejohdannaiset	0	0	0	0
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	0	2	0	2
Lyhytaikaiset johdannaissopimukset				
Korkojohdannaiset	0	0	0	0
Valuuttajohdannaiset	0	62	0	62
Hyödykejohdannaiset	48	53	0	102
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	48	116	0	164
Rahoitusvelat yhteensä	48	118	0	166

Tilikauden 2016 aikana ei ollut siirtoja käypien arvojen tasojen 1 ja 2 välillä. Tasolta 3 ei ollut siirtoja muille tasoille eikä sinne ollut siirtoja muilta tasoilta. Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät listaamattomien yhtiöiden osuuksia yhteensä 5 milj. euroa (2015: 5 milj. euroa), joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää. Tällaiset varat arvostetaan hankintahintaan, vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon hierarkia 2015

Rahoitusvarat	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Pitkäaikaiset johdannaissopimukset				
Rahoitusvelat	0	11	0	11
Valuuttajohdannaiset	0	0	0	0
Hyödykejohdannaiset	0	0	0	0
Myytavissä olevat rahoitusvarat	0	0	5	5
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	0	11	5	16
Lyhytaikaiset johdannaissopimukset				
Rahoitusvelat	0	5	0	5
Valuuttajohdannaiset	0	7	0	7
Hyödykejohdannaiset	39	47	0	87
Lyhytaikaiset rahoitusvarat	39	60	0	99
Rahoitusvarat yhteensä	39	71	5	115

Rahoitusvelat	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Pitkäaikaiset johdannaissopimukset				
Korkojohdannaiset	0	4	0	4
Valuuttajohdannaiset	0	0	0	0
Hyödykejohdannaiset	0	0	0	0
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	0	4	0	4
Lyhytaikaiset johdannaissopimukset				
Korkojohdannaiset	0	0	0	0
Valuuttajohdannaiset	0	24	0	24
Hyödykejohdannaiset	0	23	0	23
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	0	47	0	47
Rahoitusvelat yhteensä	0	51	0	51

Tilikauden 2015 aikana ei ollut siirtoja käypien arvojen tasojen 1 ja 2 välillä. Tasolta 3 ei ollut siirtoja muille tasoille eikä sinne ollut siirtoja muilta tasoilta.

Pitkäaikaisten korollisten velkojen, jotka on kirjattu jaksotettuun hankintamenuon, käypä arvo on määritelty diskontatun kassavirran menetelmällä diskonttaamalla tilinpäätöshetken markkinakorolla tai tilinpäätöshetken markkina-arvon avulla. Ne kuuluvat käyvän arvon hierarkiatasolle 2.

21. Pitkäaikaiset saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat

Pitkäaikaiset saamiset	Kirjanpitoarvo	
	2016	2015
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	47	1
Muut saamiset	9	10
	55	10

Lainasaamisten kirjanpitoarvo on laskettu käyttämällä efektiivisen koron menetelmää ja niiden käypä arvo ei poikkea merkittävästi kirjanpitoarvosta. Lainasaamiin liittyvä maksimiluottoriski vastaa niiden kirjanpitoarvoa.

Myytävissä olevat rahoitusvarat	2016	2015
Tilikauden alussa 1.1.	5	5
Lisäykset	0	0
Tilikauden lopussa 31.12.	5	5

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat sijoituksia listaamattomiin osakkeisiin, ja ne arvostetaan hankintamenoon vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla, koska niiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää toimivan markkinan puuttuessa.

22. Vaihto-omaisuus

	2016	2015
Materiaalit ja tarvikkeet	643	417
Valmiit tuotteet ja tavarat	765	667
Muu vaihto-omaisuus	8	7
Luokiteltu myytävänä oleviksi varoiksi	0	-1
	1 416	1 090

Öljyn hinnanmuutoksista johtuvat kumulatiiviset varastovoitot yhteensä 280 milj. euroa (2015: varastotappiot 263 milj. euroa) sisältäen 6 milj. euroa (2015: 86 milj. euroa) varaston alaskirjausta tilikauden lopussa.

23. Lyhytaikaiset myyntisaamiset ja muut saamiset

	Kirjanpitoarvo	
	2016	2015
Myyntisaamiset	874	771
Muut saamiset	118	59
Ennakkomaksut	13	11
Siirtosaamiset	29	29
	1 034	870

Myyntisaamisten kirjanpitoarvo on kohtuullinen arvio niiden käyvästä arvosta. Myyntisaamiin ja muihin saamiin liittyvä maksimiluottoriski on niiden kirjanpitoarvo. Myyntisaamisista kirjattu luottotappio oli 1 milj. euroa (2015: 1 milj. euroa).

Myyntisaamisten ikäjakauma on esitetty liitetiedossa 3, Taloudellisten riskien hallinta, "Luotto ja vastapuoliriski" -osiossa.

Konserni myi tilikausilla 2016 ja 2015 myyntisaamia rahoitusyhtiölle, mutta myyntien myyntisaamisten määrä ei ollut merkittävä.

24. Rahat ja pankkisaamiset

Rahat ja pankkisaamiset sisältävät seuraavat erät:

	2016	2015
Kassavarat	768	596
Lyhytaikaiset pankkitalletukset	20	0
Yhteensä	788	596

Rahoihin ja pankkisaamiin liittyvä maksimiluottoriski on niiden kirjanpitoarvo.

25. Johdannaissopimukset

Korko- ja valuuttajohdannaisten nimellisarvot	2016			2015		
	Voimassaoloaika		Yhteensä	Voimassaoloaika		Yhteensä
	< 1 vuosi	1–3 vuotta		< 1 vuosi	1–4 vuotta	
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaissopimukset						
Koronvaihtosopimukset ¹⁾	0	50	50	0	50	50
Valuuttatermiinit	954	0	954	522	0	522
Valuuttaoptiot						
- Ostetut	388	0	388	283	0	283
- Asetetut	388	0	388	283	0	283
	1 730	50	1 780	1 088	50	1 138
Käyvän arvon suojaukseksi määritellyt johdannaissopimukset						
Koronvaihtosopimukset ¹⁾	100	200	300	250	300	550
	100	200	300	250	300	550
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset						
Koronvaihtosopimukset ¹⁾	0	0	0	0	0	0
Valuuttatermiinit	1 132	0	1 132	821	0	821
Valuuttaoptiot						
- Ostetut	0	0	0	175	0	175
- Asetetut	0	0	0	0	0	0
	1 132	0	1 132	996	0	996

¹⁾ Koronvaihtosopimukset erääntyvät 3 vuodessa.

Hyödykejohdannaisten määrät	2016			2015		
	Määrä miljoonaa bbl Voimassaoloaika		Yhteensä	Määrä miljoonaa bbl Voimassaoloaika		Yhteensä
	< 1 vuosi	1–3 vuotta		< 1 vuosi	1–3 vuotta	
Rahavirran suojaukseen määritellyt hyödykejohdannaiset ²⁾						
Termiinit ja futuurit						
- Myyntisopimukset	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
Ilman suojauslaskentaa olevat hyödykejohdannaiset pl. sähkö- ja kaasujohdannaiset ³⁾						
Termiinit ja futuurit						
- Myyntisopimukset	27	0	27	16	0	16
- Ostosopimukset	17	0	18	8	0	8
	44	1	45	24	0	24

	Määrä GWh Voimassaoloaika			Määrä GWh Voimassaoloaika		
	< 1 vuosi	1–3 vuotta	Yhteensä	< 1 vuosi	1–3 vuotta	Yhteensä
Ilman suojauslaskentaa olevat sähkö- ja kaasujohdannaiset						
Termiinit ja futuurit						
- Ostosopimukset	1 716	665	2 381	1 548	884	2 432
	1 716	665	2 381	1 548	884	2 432

²⁾ Rahavirran suojaukseen määritellyt hyödykejohdannaiset ovat öljyjohdannaisia.

³⁾ Hyödykejohdannaiset ilman suojauslaskentaa sisältävät öljy- ja kasviöljyjohdannaisia. Ne ovat trading-tarkoituksessa solmittuja johdannaissopimuksia ja rahavirran suojauksia, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Johdannaissopimusten käyvät arvot

	Käypä arvo 2016				Käypä arvo 2015			
	Positiivinen		Negatiivinen		Positiivinen		Negatiivinen	
	< 1 vuosi	1–3 vuotta	< 1 vuosi	1–3 vuotta	< 1 vuosi	1–4 vuotta	< 1 vuosi	1–4 vuotta
Korko- ja valuuttajohdannaiset								
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaissopimukset								
Koronvaihtosopimukset ¹⁾	0	0	0	2	0	0	0	4
Valuuttatermiinit	0	0	35	0	1	0	15	0
Valuuttaoptiot								
- Ostetut	1	0	3	0	0	0	3	0
- Asetetut	0	0	8	0	1	0	2	0
	1	0	46	2	3	0	20	4
Käyvän arvon suojaukseksi määritellyt johdannaissopimukset								
Koronvaihtosopimukset ¹⁾	0	8	0	0	5	11	0	0
	0	8	0	0	5	11	0	0
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset								
Koronvaihtosopimukset ¹⁾	0	0	0	0	0	0	0	0
Valuuttatermiinit	3	0	17	0	4	0	3	0
Valuuttaoptiot								
- Ostetut	0	0	0	0	0	0	1	0
- Asetetut	0	0	0	0	0	0	0	0
	3	0	17	0	4	0	4	0

¹⁾ Koronvaihtosopimukset erääntyvät 3 vuodessa.

Hyödykejohtannaiset	Käypä arvo 2016				Käypä arvo 2015			
	Positiivinen		Velat		Positiivinen		Negatiivinen	
	< 1 vuosi	1–3 vuotta	< 1 vuosi	1–3 vuotta	< 1 vuosi	1–3 vuotta	< 1 vuosi	1–3 vuotta
Rahavirran suojaukseen määritellyt hyödykejohtannaiset ²⁾								
Termiinit ja futuurit								
- Myyntisopimukset	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0
Ilman suojauslaskentaa olevat hyödykejohtannaiset ³⁾								
Termiinit ja futuurit								
- Myyntisopimukset	1	0	89	0	72	0	3	0
- Ostosopimukset	42	1	12	0	15	0	19	2
	43	1	102	0	87	0	22	2

²⁾ Rahavirran suojaukseen määritellyt hyödykejohtannaiset ovat öljyjohtannaisia.

³⁾ Hyödykejohtannaiset ilman suojauslaskentaa sisältävät öljy-, kasviöljy- ja sähkö- ja kaasujohtannaisia. Ne ovat trading-tarkoituksessa solmittuja johdannaissopimuksia ja rahavirran suojauslaskentaa.

Täsmäytys taseeseen	2016				2015			
	Varat		Velat		Varat		Velat	
	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset
Johdannaissopimukset	48	9	164	2	99	11	45	6

Käyvän arvon määrittäminen

Johdannaissopimukset on alun perin merkitty taseeseen ja uudelleenarvostettu tilinpäätöspäivänä käypiin arvoihin, eli hintaan, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Koronvaihtosopimusten käyvät arvot ovat ennustettujen tulevien kassavirtojen nykyarvoja. Valuuttatermiinisopimukset on laskettu käyttämällä arvonmääritysmalleja ja

markkinanoteerauksia 30.12.2016. Valuuttaoptioiden käyvät arvot on laskettu käyttämällä markkinanoteerauksia 30.12.2016 ja Black and Scholes -optioarvostumallia.

Pörsseissä noteerattujen hyödykejohtannaisten käyvät arvot perustuvat 30.12.2016 markkinahintoihin. Pörsien ulkopuolella tehtyjen hyödykejohtannaisten käyvät arvot perustuvat niistä aiheutuvien markkinanoteerausten mukaisten kassavirtojen nykyarvoon.

26. Oma pääoma

Osakepääoma

Kaupparekisteriin merkitty emoyhtiön osakepääoma 31.12.2016 oli 40 000 000 euroa jaettuna 256 403 686 samanarvoiseen osakkeeseen. Osakkeen nimellisarvoa ei ole määritetty. Osakepääomassa ei ole tapahtunut muutoksia vuosina 2016 tai 2015.

	Osakkeiden lukumäärä, 1 000 kpl	Omat osakkeet, 1 000 kpl	Ulkona olevat osakkeet, 1 000 kpl
Rekisteröity 1.1.2016	256 404	-798	255 605
Omien osakkeiden luovutus		112	112
Rekisteröity 31.12.2016	256 404	-687	255 717
Rekisteröity 1.1.2015	256 404	-1 000	255 404
Omien osakkeiden luovutus		202	202
Rekisteröity 31.12.2015	256 404	-798	255 605

Omat osakkeet

1.1.2015 Yhtiöllä oli hallussaan 1 000 000 omaa osaketta. Tämän lisäksi 1.4.2015 pidetyssä varsinaisessa yhtiökokouksessa Konsernin hallitus valtuutettiin päättämään enintään 1 000 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta ja/tai pantiksi ottamisesta yhtiön omalla vapaalla pääomalla. Vuonna 2015 201 533 yhtiön hallussa olevaa omaa osaketta luovutettiin vastikkeetta osakepohjaiseen kannustinjärjestelmään kuuluvalla 64:lle avainhenkilölle osakepalkkiojärjestelmän ehtojen mukaisesti. 7.3.2016 Neste Oyj on luovuttanut yhteensä 111 893 yhtiön hallussa olevaa omaa osaketta vastikkeetta 86:lle osakepalkkiojärjestelmään 2013 kuuluvalla avainhenkilölle osakepalkkiojärjestelmän ehtojen mukaisesti. Luovutuksen jälkeen yhtiön hallussa on 686 574 omaa osaketta, joiden hankintameno on vähennetty yhtiön omasta pääomasta. Yhtiön osakkeiden kokonaismäärä on 256 403 686 osaketta.

Muu oma pääoma

Vararahasto sisältää muuta sidottua pääomaa kuin osakepääomaa. Käyvän arvon rahastot sisältävät rahavirran suojaukseksi solmittujen ja suojauslaskennan ehdot täyttävien johdannaissopimusten käyvän arvon muutoksen tehokkaan osan, suoraan omaan pääomaan kirjatut erät liittyen myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sekä osakkeina selvitettävistä osakeperusteisista maksuista tuloslaskelman kulukirjausta vastaavan määrän.

Muuntoerot sisältävät konsernitilinpäätöksen yhdistelyssä tytäryrityksen oman pääoman muuntamisesta syntyvät muuntoerot, ulkomaisen tytäryrityksen nettosijoituksen suojauksen käypien arvojen muutokset sekä ulkomaisten tytäryritysten tuloslaskelman keskipäivillä muuntamisesta ja taseen tilinpäätöspäivän kurssilla muuntamisesta syntyvät kurssierot.

27. Pitkä- ja lyhytaikaiset velat

	Kirjanpitoarvo	
	2016	2015
Pitkäaikaiset velat		
Joukkovelkakirjalainat	954	1 205
Lainat rahoituslaitoksilta	22	101
Rahoitusleasingvelat	87	89
Muut lainat	54	54
Muut pitkäaikaiset velat	7	6
Siirtovelat	4	0
Pitkäaikaiset velat yhteensä	1 128	1 455
joista korollisia	1 117	1 449

Pitkäaikaisten velkojen kirjanpitoarvo on laskettu käyttämällä efektiivisen koron menetelmää, ja käypä arvo on määritetty diskontatun kassavirran menetelmällä diskonttaamalla tilinpäätöshetken markkinakorolla tai tilinpäätöshetken markkina-arvon avulla. Joukkovelkakirjalainojen käypä arvo oli 1 261 milj. euroa (2015: 1 238 milj. euroa), joista 1 211 milj. euroa kuuluu luokkaan 1 ja 50 milj. euroa luokkaan 2. Muiden pitkäaikaisten velkojen käyvät arvot eivät poikkea merkittävästi niiden kirjanpitoarvoista.

	Kirjanpitoarvo	
	2016	2015
Lyhytaikaiset velat		
Joukkovelkakirjalainat	250	305
Lainat rahoituslaitoksilta	101	108
Rahoitusleasingvelat	3	25
Saadut ennakot	17	56
Ostovelat	1 030	787
Muut lyhytaikaiset velat	407	340
Verovelat	40	21
Siirtovelat	112	123
Lyhytaikaiset velat yhteensä	1 959	1 766
joista korollisia	354	438

Lyhytaikaisten korottomien velkojen kirjanpitoarvo on kohtuullinen arvio niiden käyvästä arvosta. Lyhytaikaisten korollisten velkojen kirjanpitoarvo on laskettu käyttämällä efektiivisen koron menetelmää ja käypä arvo on määritelty diskontatun kassavirran menetelmällä diskonttaamalla tilinpäätöshetken markkinakorolla tai tilinpäätöshetken markkina-arvon avulla. Joukkovelkakirjalainojen käypä arvo oli 252 milj. euroa (2015:

311 milj.euroa), joista 252 milj. euroa kuuluu luokkaan 1. Muiden lyhytaikaisten velkojen käyvät arvot eivät poikkea merkittävästi niiden kirjanpitoarvoista.

Konsernin korollisten velkojen koronmuutosten ajankohdat on esitetty [liitetiedossa 3](#), Taloudellisten riskien hallinta, "Markkinariskit" -osiossa.

Joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskut

Listatut joukkovelkakirjat	Koron peruste	Korko, %	Efektiivinen korko, %	Valuutta	Nimellisarvo milj.	Tasearvo milj. euroa
2012/2017	Kiinteä	4,0000	4,0650	EUR	250	252
2012/2019	Kiinteä	4,0000	4,0780	EUR	400	437
2015/2022	Kiinteä	2,1250	2,2080	EUR	500	522
Yhteensä 31.12.2016						1 211

Lisäksi ei-julkinen, vaihtuvakorkoinen Private Placement laina 50 milj. euroa (2011/2018)

Rahoitusleasingvelkojen tulevat vähimmäisleasingmaksut ja niiden nykyarvo taseessa

	2016			2015		
	Vähimmäis-leasingmaksut	Tulevat rahoituskulut	Vähimmäis-leasingmaksujen nykyarvo	Vähimmäis-leasingmaksut	Tulevat rahoituskulut	Vähimmäis-leasingmaksujen nykyarvo
Maksettavat leasingmaksut:						
Yhden vuoden kuluessa	15	12	3	38	13	25
Yli vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	73	55	18	73	53	20
Yli viiden vuoden kuluttua	150	80	69	157	87	70
Leasingmaksut yhteensä	238	147	90	268	153	115

Rahoitusleasingvelat sisältävät kaksi Singaporen tuotantolaitoksen rahoitusleasingsopimusta. Singaporen sopimukset on tehty kahden paikallisen yrityksen kanssa, jotka tarjoavat käyttöhyödykkeitä sekä laituri- ja varastointipalveluja, joita käytetään tuotantolaitoksessa. Suurimmat sopimusten piirissä olevat omaisuuserät ovat alusten lastaukseen ja lastin purkamiseen käytettävä laituri, tuotantoprosessissa sivutuotteena syntyvän kaasun putkisto sekä lopputuotteen varastointiin käytetyt tuotesäiliöt. Leasingsopimukset ovat 30 ja 15 vuoden mittaisia.

28. Laskennalliset verot

Laskennallisten verosaamisten ja verovelkojen muutos vuoden 2016 aikana on esitetty seuraavassa taulukossa:

	1.1.2016	Tuloslaskelmaan kirjatut erät	Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut erät	Kurssierot ja muut muutokset	31.12.2016
Laskennalliset verosaamiset					
Verotappiot	2	4	0	0	6
Varaukset	2	0	0	0	3
Eläkkeet	23	-1	5	0	27
Käyttöomaisuus ¹⁾	6	6	0	0	12
Rahoitusinstrumentit ¹⁾	0	0	8	0	8
Muut väliaikaiset erot	4	1	0	-1	4
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	36	11	13	0	59
Netotettu laskennallista verovelkaa vastaan	-8	-13	0	0	-20
Laskennallinen verosaaminen taseessa	29	-2	13	0	39
Laskennalliset verovelat					
Poistoerot ja muut vapaaehtoiset varaukset	242	-8	0	0	234
Tuloverot jakamattomista voittovaroista	12	-1	0	0	11
Rahoitusleasing	1	-1	0	0	0
Aktivoidut korot	11	0	0	0	11
Muut väliaikaiset erot	6	1	3	0	10
Laskennalliset verovelat yhteensä	272	-9	3	0	267
Netotettu laskennallista verosaamista vastaan	-8	-13	0	0	-20
Laskennallinen verovelka taseessa	265	-22	3	0	246

Laskennallisten verosaamisten ja verovelkojen muutos vuoden 2015 aikana on esitetty seuraavassa taulukossa:

	1.1.2015	Tuloslaskelmaan kirjatut erät	Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut erät	Kurssierot ja muut muutokset	31.12.2015
Laskennalliset verosaamiset					
Verotappiot	14	-12	0	0	2
Varaukset	4	-2	0	0	2
Eläkkeet	31	-1	-8	0	23
Käyttöomaisuus ¹⁾	1	5	0	0	6
Muut väliaikaiset erot	5	-1	0	0	4
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	55	-11	-8	0	36
Netotettu laskennallista verovelkaa vastaan	0	-8	0	0	-8
Laskennallinen verosaaminen taseessa	55	-19	-8	0	29
Laskennalliset verovelat					
Poistoerot ja muut vapaaehtoiset varaukset	232	16	0	-6	242
Tuloverot jakamattomista voittovaroista	19	-6	0	0	12
Rahoitusleasing	2	-1	0	0	1
Aktivoidut korot	12	-1	0	0	11
Muut väliaikaiset erot	1	0	6	0	6
Laskennalliset verovelat yhteensä	265	7	6	-6	272
Netotettu laskennallista verosaamista vastaan	0	-8	0	0	-8
Laskennallinen verovelka taseessa	265	0	6	-6	265

¹⁾ Laskennalliset verosaamiset käyttöomaisuudesta ja rahoitusinstrumenteista esitetään erillisillä riveillä (aiemmin sisältyi riviin "Muut väliaikaiset erot") täsmällisemmän tiedon antamiseksi.

Laskennallisia verovelkoja ja -saamisia netotetaan silloin, kun on laillinen oikeus netottaa tuloverosaamisia ja -velkoja ja kun laskennalliset verot kohdistuvat samaan veronsaajaan. Verotappioista ja muista käyttämättömistä verohyvityksistä on kirjattu laskennallinen verosaaminen sen verohyödyn osalta, jonka katsotaan olevan todennäköisesti hyödynnettävissä tulevaisuuden verotettavia tuloja vastaan.

Verotappioita ja muita käyttämättömiä verohyvityksiä, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, on yhteensä 7 miljoonaa euroa (2015: 2 milj. euroa). Näistä 2 miljoonaa euroa vanhenee vuosina 2017–2025 ja 4 miljoonaa euroa voi hyödyntää ilman aikarajoitetta.

Tytäryhtiöiden jakamattomien voittovarojen osalta on kirjattu laskennallinen verovelka, jos voitonjaon yhteydessä tulisi maksettavaksi tuloveroa.

Laskennalliset verosaamiset	2016	2015
Yli 12 kuukauden jälkeen realisoituva laskennallinen verosaaminen	34	25
12 kuukauden sisällä realisoituva laskennallinen verosaaminen	6	3
	39	29

Laskennalliset verovelat	2016	2015
Yli 12 kuukauden jälkeen realisoituva laskennallinen verovelka	241	264
12 kuukauden sisällä realisoituva laskennallinen verovelka	5	1
	246	265

29. Varaukset

	Ympäristövaraukset	Uudelleenjärjestely- varaukset	Päästöoikeuksien palautusvelvoite	Muut varaukset	Yhteensä
Tilikauden alussa 1.1.2016	36	3	0	0	39
Tuloslaskelmaan kirjatut					
Varausten lisäykset	15	0	2	0	17
Tilikauden aikana käytetyt varaukset	-1	-3	0	0	-4
Peruutetut käyttämättömät varaukset	0	0	0	0	0
Tilikauden lopussa 31.12.2016	50	0	2	0	53

	Ympäristövaraukset	Uudelleenjärjestely- varaukset	Päästöoikeuksien palautusvelvoite	Muut varaukset	Yhteensä
Tilikauden alussa 1.1.2015	10	9	2	1	21
Tuloslaskelmaan kirjatut					
Varausten lisäykset	28	0	0	0	28
Tilikauden aikana käytetyt varaukset	-1	-5	-2	-1	-9
Peruutetut käyttämättömät varaukset	-1	0	0	0	-1
Tilikauden lopussa 31.12.2015	36	3	0	0	39

Konsernin tiettyihin toimintoihin liittyvä niiden luonteen vuoksi ympäristökustannusten ja -vastuiden riski, joka aiheutuu valmistettaessa, käytettäessä, varastoitaessa, sijoitettaessa, kuljetettaessa meri- ja maateitse sekä myytäessä aineita, joita ympäristöön joutuessaan saatetaan pitää ympäristön pilaantumista aiheuttavina. Myös kiinteistöjen tai liiketoimintojen ostaminen tai omistaminen voi johtaa korvausvastuuseen.

Ympäristövaraukset koostuvat pääasiallisesti konsernin ARO-varauksista (Asset Retirement Obligation). Konserni kirjaa varauksen purkamisesta syntyvistä kustannuksista siinä suuruudessa, kuin se on velvollinen puhdistamaan jo tehtyä vahinkoa. Varauksen määrä on paras arvio kustannuksista, joita nykyisen velvoitteen täyttämisen odotetaan edellyttävän tilikauden lopussa tai kuinka paljon kustannuksia syntyisi, jos varaus siirrettäisiin kolmannelle osapuolelle. Varaukset diskontataan niissä tapauksissa kun rahan aika-arvon muutos on oleellinen.

IAS 37-standardiin perustuen, tunnistettujen varausten lisäksi, konsernilla on joitakin taseen ulkopuolisia vastuita, joista tulevaisuudessa mahdollisesti toteutuvia velvoitteita (ajotus, kustannukset) ei voida ennustaa luotettavasti.

Konsernin varauksiin sisältyvä kurssiero on epäoleellinen.

30. Työsuhde-etuuksista johtuvat velvoitteet

Konsernilla on useissa maissa eläkejärjestelyitä, jotka kattavat maiden lainsäädännölliset ja sopimukselliset vaatimukset. Eläkevakuutusyhtiössä vakuutettu Suomen lakisäänteinen työeläke käsitellään maksupohjaisena järjestelyinä konsernitilinpäätöksessä.

Konsernilla on etuusperusteisia eläkejärjestelyjä Suomessa, Belgiassa ja Sveitsissä. Merkittävimmät eläkejärjestelyt ovat Suomessa, joka kattaa 96 % (2015: 96 %) konsernin etuusperusteisista velvoitteista ja 98 % konsernin järjestelyyn kuuluvien varojen kokonaismäärästä. Suomen lisäeläkejärjestely, joka kattaa merkittävän osan etuusperusteisista eläkejärjestelyistä on ollut suljettu 1.1.1994 lähtien. Vakuutettu lisäeläkejärjestely muodostuu etuusperusteisista ryhmäeläkevakuutuksista, jotka ovat rakenteeltaan samanlaisia lukuun ottamatta vanhuuseläkeikää ja eläkkeen karttumissääntöjä.

Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet ovat pitkäaikaiseen työsuhteeseen liittyviä palkkioita, jotka käsitellään IAS 19 mukaisina rahastoimattomina etuusperusteisina järjestelyinä.

Suomen etuusperustaisen eläkejärjestelyn ominaispiirteet

Konsernilla on Suomessa vapaaehtoinen rajattua työntekijäryhmää koskeva lisäeläkejärjestely kokonaiseläkekattamiseksi. Lisäeläkejärjestely hoidetaan vakuutusyhtiössä. Suomessa astui 1.1.2017 voimaan lakisääteistä työeläkettä koskeva lainuudistus. Yhtiö ei kompensoi lainuudistuksesta johtuvia muutoksia pääosassa lisäeläkejärjestelyä, minkä vuoksi uudistuksella ei ole merkittävää vaikutusta etuusperustaiseen eläkevelkaan.

Eläkejärjestelyn lisäeläke-etuus määräytyy vakuutus sopimuksessa määritellyn kokonaiseläkkeen perusteella, joka on kokonaiseläkkeen ja lakisääteisen eläkkeen erotus laskettuna 63 vuoden iästä vanhuseläkkeen osalta. Kokonaiseläke on eläkejärjestelyä riippuen enintään 60 % tai 66 % lisäeläkepalkasta, joka määräytyy indeksillä tarkistettujen eläketapahtumaa edeltäneiden 10 vuoden ansioiden perusteella. Sopimuksen mukaisia etuuksia ovat vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläke sekä hautausavustus. Vakuutetut vanhuseläkeiät ovat 60, 62 ja 65 vuotta. Joissakin vakuutus sopimuksissa lisäeläketurvaan sisältyy myös oikeus varhennettuun vanhuseläkkeeseen.

Vakuutusyhtiö perii vuosittain työnantajalta vakuutusmaksua karttuvien etuuksien kattamiseksi. Vakuutusmaksut määritetään niin, että vanhuseläke-etuus on kokonaan rahastoitu eläkeikään mennessä. Lisäksi työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä rahoitetaan työssäoloaikana perittävillä riskivakuutusmaksuilla. Vakuutusmaksut perustuvat viimeiseen tiedossa olevaan palkkatasoon, johon ei huomioida tulevia palkankorotus oletuksia, sekä kiinteään 1,5 % laskuperustekorkoon. Vakuutusyhtiö takaa eläkevaroilte vakuutusmaksujen laskennassa käytettävää korkoa vastaavan korkotuoton.

Työnantajan maksamat lisämaksut kattavat vuoden aikana tapahtuneen eläkeindeksin nousun. Vakuutusyhtiön maksama indeksihyvitys laskee lisämaksua. Vakuutusyhtiö määrittää indeksihyvityksen suuruuden vuosittain.

Konserni on vakuuttanut etuuksien indeksikorotukset vuosittain sitä mukaa, kuin etuuksia on korotettu. Jos vakuutusyhtiön myöntämä asiakashyvitys ei riitä kattamaan vuosittaisia indeksikorotuksia, vakuutusyhtiö perii työnantajalta vakuutusmaksua, jota käytetään vuotuisten indeksikorotusten kattamiseen. Vakuutusyhtiön asiakashyvitys vaihtelee vuosittain.

Etuusperustaisiin järjestelyihin liittyvät riskit

Etuusperustaiset järjestelyt altistavat konsernin useille riskeille. Työnantajan etuusperustaiseen veloitteeseen vaikuttaa diskonttokorko, jonka määrittely pohjautuu raportointihetken joukkovelkakirjalainoihin. Laskennassa käytetyn diskonttokoron aleneminen kasvattaa etuusperustaisia veloitteita. Kuitenkin, diskonttokoron tuoton aleneminen kasvattaa omaisuuserän käypää arvoa, jolloin tuotossa tapahtunut muutos vaikuttaa vain osittain etuusperustaiseen nettovelkaan.

Järjestelyn etuudet on sidottu työeläkeindeksiin, johon vaikuttavat inflaatio ja yleinen ansiotasoindeksi. Korkeampi inflaatio nostaa työeläke-indeksiä, joka lisää eläkevelkaa sekä vuotuisia työnantajalta perittäviä vakuutusmaksuja.

Työsuhteessa olevien henkilöiden ansiotasoindeksiä korkeampi palkkakehitys lisää järjestelyn luvattuja etuuksia samalla kasvattaen eläkevelkaa ja työnantajan vuosittaisia vakuutusmaksuja henkivakuutusyhtiölle.

Jos henkilöiden toteutunut elin aika poikkeaa oletetusta, kantaa vakuutusyhtiö tästä aiheutuvan pitkäikäisyysriskin. Mahdolliset elin aikaodotteen tarkistukset laskenta oletuksissa vaikuttavat IFRS:n mukaiseen työnantajan eläkevastuuseen. Vakuutusyhtiö vastaa elin ajan odotteen liittyvistä riskeistä kokonaan jo maksettujen etuuksien osalta. Kuolevuusriski vaikuttaa työnantajaan vain, jos vakuutusyhtiö kuolevuus oletuksen muuttamisen johdosta korottaa tulevaisuudessa kertyvien etuuksien maksua.

Etuusperustaiset veloitteet

Etuusperustaisien järjestelyiden tulosvaikutteinen kulu

	2016	2015
Työsuoritukseen perustuva kulu	8	8
Nettokorko (+kulu/-tuotto)	2	2
Uudelleen arvostaminen, muut pitkäaikaiseen työsuhteeseen liittyvät palkkiot	1	0
Tulosvaikutteisesti kirjattu kulu etuusperustaisista järjestelyistä	11	11

Etuusperustaisen eläkejärjestelyn uudelleenmäärittäminen

	2016	2015
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot		
Väestötilastollisten oletusten muutokset	1	-3
Taloudellisten oletusten muutokset	-63	60
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto, poislukien nettokorkoon liittyvät erät	32	-22
Kokemusperäiset muutokset	4	3
Laajaan tuloskelmaan kirjattu, uudelleenmäärittämisestä johtuva vaikutus yhteensä	-27	38

Taseeseen merkityt erät

	2016	2015
Rahastoitujen etuusperustaisien veloitteiden nykyarvo	508	451
Rahastoimattomien etuusperustaisien veloitteiden nykyarvo	8	8
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-381	-346
Etuusperustainen nettovelka	136	113

Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvän arvon muutokset	2016	2015
Varat 1.1.	346	366
Korkotuotot	7	6
Varojen tuotto, poislukien nettokorkokuluun sisältyvä korkotuotto	32	-22
Työnantajan suorittamat maksut	15	15
Maksetut etuudet	-19	-19
Varat 31.12.	381	346

Järjestelyn varat ovat vakuutusyhtiöiden vastuulla ja osana vakuutusyhtiöiden sijoitusomaisuutta. Niiden jakautumisesta omaisuuslajeittain ei ole saatavissa järjestelykohtaisia tietoja.

Järjestelyyn sisältyvän velvoitteen nykyarvon muutos	2016		2015	
	Rahastoidut	Rahastoi-mattomat	Rahastoidut	Rahastoi-mattomat
Velvoite 1.1.	451	8	513	8
Kauden työsuorituksen perustuva kulu	7	1	8	1
Järjestelyn supistaminen	0	0	0	0
Korkokulu	9	0	8	0
Vakuutusmatemaattisista olettamista johtuvat muutokset	58	1	-60	0
Velvoitteen täyttäminen	-1	0	-1	0
Maksetut etuudet	-17	-1	-17	-1
Velvoite 31.12.	508	8	451	8

Arvioidut maksusuoritukset etuus pohjaisiin järjestelyihin vuonna 2017 ovat 14 milj. euroa.

Keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset (2016 ilmoitettu painotettuina keskiarvoina)	2016	2015
Diskonttokorko, %		
Suomi	1,37 %	2,13 %
Muut maat	0,96 %	0,9-1,9%
Tuleva palkankorotus, %		
Suomi	3,0 %	2,6-3,1%
Muut maat	2,0 %	1,5-2,5%
Vakuutusyhtiön asiakashyvitys, %		
Suomi	0,0 %	0,0 %
Muut maat	0,0 %	0,0 %
Etuuksien korotus, %		
Suomi	1,8 %	0-1,8%
Muut maat	0,0 %	0,0 %

Merkittävien vakuutusmatemaattisten olettamien herkkyysoanalyysi

Jokseenkin mahdolliset muutokset tietyissä merkityksellisissä vakuutusmatemaattisissa oletuksissa muiden muuttujien pysyessä ennallaan olisivat vaikuttaneet etuus pohjaiseen velvoitteeseen seuraavasti:

Olettamien	Muutosolettamassa		Vaikutus etuus pohjaiseen velvoitteeseen	
			2016	2015
Diskonttokorko	0,25 % korotus	milj. euroa	-18	-14
	0,25 % vähennys	milj. euroa	19	15
Palkankorotusolettama	0,25 % korotus	milj. euroa	5	4
	0,25 % vähennys	milj. euroa	-5	-4
Etuuksien korotus	0,25 % korotus	milj. euroa	15	13
	0,25 % vähennys	milj. euroa	-14	-12

- 0,25 % korotus/vähennys diskonttokorossa aiheuttaisi 3,5 %/3,7 %:n vähennyksen/korotuksen etuuspohjaisessa eläkevelvoitteessa
- 0,25 % korotus/vähennys palkankorotusolettamassa aiheuttaisi 1,0 %/0,9 %:n korotuksen/vähennyksen etuuspohjaisessa eläkevelvoitteessa
- 0,25 % korotus/vähennys työeläkeindeksissä aiheuttaisi 2,9 %/2,8 %:n korotuksen/vähennyksen etuuspohjaisessa eläkevelvoitteessa

Yllä kuvattu herkkyyksianalyysi ei välttämättä anna oikeaa kuvaa muutosten todellisista vaikutuksista. Jos useampi oletamus muuttuisi samanaikaisesti, näiden muutosten yhteisvaikutus ei välttämättä olisi sama kuin yksittäisten muutosten summa. Jos oletukset muuttuvat toisin kuin yllä kuvatuissa määrin, ei vaikutus etuuspohjaiseen velvoitteeseen ole välttämättä lineaarinen.

Diskonttaamattoman eläkevastuun maturiteettijakauma on seuraava:	2016
Seuraavan 12 kk:n kuluessa (seuraava raportointikausi)	21
1–5 vuotta	90
5–10 vuotta	102
Yli 10 vuotta	279
Yhteensä	492

Etuuspohjaisen velvoitteen keskimääräinen kesto raportointikauden päättyessä on 13 vuotta.

31. Osakeperusteiset maksut

Yhtiön kaikkien osakepohjaisten kannustinjärjestelmien tarkoituksena on yhdenmu-kaistaa omistajien ja avainhenkilöiden tavoitteet yhtiön arvon nostamiseksi sekä sito-uttaa avainhenkilöt yhtiöön ja tarjota heille kilpailukykyinen yhtiön osakkeiden omistuk-seen perustuva palkkiojärjestelmä. Hallitus valitsee vuosittain ylimmästä johdosta ja avainhenkilöistä henkilöt kannustinjärjestelmän piiriin.

1.1.2016 alkaen voimassa ollut osakepalkkiojärjestelmä

Yhtiön hallitus päätti 14.12.2015 uuden osakeperusteisen kannustinjärjestelmän perustamisesta konsernin ylimmälle johdolle ja avainhenkilöille. Järjestelmä koostuu kolmesta erillisestä ohjelmasta, jolla kullakin on 3 vuoden ansaintajakso. Kaksi en-simmäistä ohjelmista on alkanut, ensimmäinen vuonna 2016 ja toinen 2017. Kolmas ohjelmista alkaa vuonna 2018. Mahdolliset maksut suoritetaan vuosina 2019, 2020 ja 2021 osaksi yhtiön osakkeina ja osaksi käteismaksuna. Rahana maksettava osuus kattaa palkkioista aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut.

Hallitus on päättänyt ansaintakriteereistä ja tavoitetasoista sekä maksettavien palkkioiden maksimitasosta kullekin alkaneelle kolmen vuoden ansaintajaksolle. Ansaintakriteerit ansaintajaksolle 2016–2018 ja 2017–2019 ovat konsernin kumula-tiivinen vertailukelpoinen vapaa kassavirta (75 %) ja yhtiön osakkeen kokonaistuotto verrattuna STOXX Europe 600 indeksiin (25 %). Tavoiteansaintataso toimitusjohtajille ja konsernin johtoryhmälle 2016–2018 ansaintajaksolla on noin 40 % kiinteästä vuosipal-kasta. 2017–2019 ansaintajaksolla tavoitetaso on noin 30 % kiinteästä vuosipalkasta. Maksimitavoitetaso toimitusjohtajalle on 100 % kiinteästä vuosipalkasta ja johtoryh-män jäsenille noin 80 %. Palkkiot osakeohjelmasta ja vuositason lyhyen aikavälin kannustinohjelman perusteella yhteensä maksettavat palkkiot eivät voi minään vuonna ylittää 120 % ohjelmaan osallistujan kiinteästä vuosipalkasta.

Palkkion saajat eivät saa myydä tai luovuttaa palkkioksi saamiaan osakkeita an-saintajaksoa seuraavan rajoitusajanjakson aikana. Rajoitusajanjakso on kolme vuotta vuosien 2016–2018 ohjelmassa ja yksi vuosi 2017–2019 ohjelmassa.

Järjestelmään liittyy palkkiona saatavien osakkeiden omistusvaade. Osakkeita on omistettava, kunnes johtoryhmän jäsenen osakeomistus yhtiössä yhteensä vastaa hänen kiinteän vuosipalkkansa arvoa, ja muun avainhenkilön osakeomistus yhtiössä yhteensä vastaa puolta hänen kiinteän vuosipalkkansa arvosta.

1.1.2013 alkaen voimassa ollut osakepalkkiojärjestelmä

Yhtiön hallitus päätti 13.12.2012 uuden osakeperusteisen kannustinjärjestelmän pe-rustamisesta konsernin ylimmälle johdolle ja avainhenkilöille.

Kannustinjärjestelmää sovelletaan kolmen vuoden jaksoissa, jotka ovat alkaneet vuosina 2013, 2014 ja 2015. Hallitus on päättänyt kullekin ansaintajaksolle ansaintakri-teerit, niille asetettavat tavoitteet sekä maksettavan palkkion enimmäistason vuosittain sekä koko ansaintajaksolle. Ansaintajakson 2013–2015 ansaintakriteerit ovat konser-nin vertailukelpoinen vapaa rahavirta (75 %) ja Uusiutuvat Tuotteet -liiketoimintayksi-kön vertailukelpoinen liikevoitto (25 %). Ansaintajaksojen 2014–2016 sekä 2015–2017 ansaintakriteerit ovat konsernin kumulatiivinen vertailukelpoinen vapaa rahavirta (75 %) ja osakkeen kokonaistuotto suhteessa kymmeneen öljyalalla toimivan yrityksen vertailuryhmään (25 %). Mahdolliset maksut suoritetaan vuosina 2016, 2017 ja 2018 osaksi yhtiön osakkeina ja osaksi käteismaksuna. Rahana maksettava osuus kattaa palkkioista aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut. Tavoitepalkkiotaso on toimitus-johtajalle ja johtoryhmän jäsenille noin 40 % henkilön keskimääräisestä vuosipalkasta. Palkkion enimmäistaso toimitusjohtajalle on 100 %, ja muille johtoryhmän jäsenille noin 80 % heidän vuosipalkastaan. Lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinpalkkioiden yhteenlaskettu summa ei saa tavoitetasolla ylittää 60 % vuosipalkasta minään vuonna. Maksimitasolla yhteenlaskettu palkkiosumma ei saa ylittää 120 % vuosipalkasta.

Palkkion saajat eivät saa myydä tai luovuttaa palkkioksi saamiaan osakkeita ansaintajaksoa seuraavan rajoitusajanjakson aikana. Rajoitusajanjakso on kolme vuotta yhtiön toimitusjohtajan sekä johtoryhmän osalta, ja yksi vuosi muiden palkkion saajien osalta.

Vuoden 2013–2015 osakepalkkiojärjestelyn ansaintakausi päättyi 31.12.2015. Ansaintakriteerit saavutettiin täysin ja osakkeet luovutettiin osallistujille 2016. Maksetun palkkion bruttomäärä oli 6,7 milj. euroa, vastaten 230 907 osakkeen arvoa. Palkkion saajille luovutettiin 111 893 osaketta ja loppuosa maksettiin käteisenä verojen ja muiden lakisääteisten maksujen suorittamista varten. Osakkeen käypä arvo luovutus hetkellä oli 29,0 euroa. Konsernin johtoryhmän jäsenille luovutettiin 76 768 osakkeen arvoa vastaava palkkio.

1.1.2010 alkaen voimassa ollut osakepalkkiojärjestelmä

Yhtiön hallitus päätti joulukuussa 2009 uuden osakepohjaisen kannustinjärjestelmän perustamisesta konsernin avainhenkilöille. Järjestelmässä on ollut kolme kolmen kalenterivuoden ansaintajaksoa, jotka ovat alkaneet vuosina 2010, 2011 ja 2012. Ohjelman 2011–2013 ansaintajakso päättyi 31.12.2013 ja rajoitusjakso päättyi 1.1.2017. Ohjelma 2012–2014 päättyi 31.12.2014 ja rajoitusjakso päättyy 1.1.2018.

Osakepalkkiojärjestelmän kirjanpito kirjauksissa käytetyt oletukset on kerrottu seuraavissa taulukoissa:

	Järjestelmä 2016–2018	Järjestelmä 2015–2017	Järjestelmä 2014–2016	Järjestelmä 2013–2015	Järjestelmä 2012–2014	Järjestelmä 2011–2013
Osakepalkkion myöntämispäivät ja käyvät arvot						
Myöntämispäivät	1.2.2016	11.2.2015	1.2.2014	10.2.2013	2.1.2012	3.1.2011
Osakepalkkion käypä arvo myöntämishetkellä, euroa	26,09				6,70	10,81
Osakekurssi myöntämishetkellä, euroa	28,74				8,10	12,21
Osakepalkkiojärjestelmän kesto						
Ansaintajakson alkamispäivä	1.1.2016	1.1.2015	1.1.2014	1.1.2013	1.1.2012	1.1.2011
Ansaintajakson päättymispäivä	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013
Rajoitusjakson päättymispäivä	31.3.2022	31.3.2019/ 31.3.2021	31.3.2018/ 31.3.2020	31.3.2017/ 31.3.2019	1.1.2018	1.1.2017
Osakepalkkion käyvän arvon laskennassa käytetyt oletukset						
	Osakkeet	Raha	Raha	Raha	Osakkeet	Osakkeet
Myönnettyjen osakepalkkioiden määrä kauden alussa, enimmäispalkkio	0	5 394 576	5 011 364	6 357 410	407 978	416 177
Kauden aikana myönnetty	125 729	2 800	0	0	0	0
Kauden aikana vapautuneet	0	0	0	-208 488	-45 265	-38 138
Kauden aikana peruutetut	0	0	0	0	0	0
Kauden aikana menetetyt	-5 540	-115 000	-97 500	-146 859	-7 740	0
Kauden aikana asetetut	94 197	6 650	917 096	-192 313	0	0
Myönnettyjen osakepalkkioiden määrä kauden lopussa, enimmäispalkkio	214 386	5 289 026	5 830 960	5 809 750	354 973	378 039
Järjestelmän piiriin kuuluvien henkilöiden lukumäärä kauden lopussa	93	84	84	79	64	47
Osakekurssi tilinpäätöspäivänä, euroa	36,50	36,50	36,50	26,52	23,28	15,44
Ansaintakriteerian toteumaoletus, %	88 %	88 %	100 %	100 %	100 %	65 %
Arvio palautuvien osakepalkkioiden määrästä ennen rajoitusjakson päättymistä, %	10 %	10 %	10 %	0 %	0 %	0 %

Osakkeen arvo myöntämishetkellä, eli osakkeen käypä arvo, on määritetty seuraavasti: osakkeen myöntämishetken arvo on myöntämispäivän osakekurssi vähennettynä arvioituilla ansaintajakson aikana maksettavilla osingoilla.

Tuloslaskelmaan sisältyvä kulu on eritelty seuraavassa taulukossa:

	2016	2015
Osakeperusteisten maksujen kuluvaikutus, osakkeina maksettavat	3	3
Osakeperusteisten maksujen kuluvaikutus, käteisenä maksettavat	4	2
Tuloslaskelman kulukirjaus yhteensä	6	5

Osakepalkkiojärjestelmiin liittyvä taseeseen kirjattu velka oli 5 milj. euroa (2015: 5 milj. euroa). Tilikausilla 2017–2020 realisoituvan kulukirjauksen arvioidaan 31.12.2016 olevan 10 miljoonaa euroa. Todellinen määrä voi poiketa arvioidusta.

32. Lähipiiritapahtumat

Suomen valtiolla on 50,1 % omistusosuudella määräysvalta konserniin. Loput 49,9 % osakkeista on laajasti jakautunut eri sijoittajille.

Konsernin lähipiiriin kuuluvat tytäryhtiöt, yhteisjärjestelyt, (liitetieto 33) ja yhteisöt, joissa määräysvaltaa käyttää Nesteen merkittävin osakkeenomistaja Suomen valtio. Lähipiiriin kuuluvat myös hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet (yrityksen johtoon kuuluvat avainhenkilöt) ja yrityksen johtoon kuuluvien avainhenkilöiden läheiset perheenjäsenet sekä yritykset, joissa heillä tai heidän perheenjäsenillään on määräysvalta.

Konsernin emoyritys on Neste Oyj. Liiketoimet konsernin ja sen lähipiiriin kuuluvien tytäryritysten kesken on eliminoitu konserniyhdistelyssä, eivätkä ne sisälly tämän liitetiedon lukuihin. Muiden lähipiiriin kuuluvien yritysten kanssa tehdyt liiketoimet on eritelty alla olevassa taulukossa. Kaikki liiketoimet Nesteen ja muiden suomalaisten valtionyhtiöiden välillä tapahtuvat markkinaehtoisesti.

Liiketoimet lähipiirin kanssa

	Tavaroiden ja palveluiden myynnit	Tavaroiden ja palveluiden ostot	Saamiset	Rahoitus- tuotot ja -kulut	Velat
2016					
Yhteisyritykset	131	95	74	0	8
Muu lähipiiri	41	63	8	0	3
	173	158	82	0	10
2015					
Yhteisyritykset	67	60	2	0	0
Muu lähipiiri	44	4	15	0	0
	111	64	17	0	1

Yrityksen johtoon kuuluvien avainhenkilöiden tai heidän määräysvallassaan olevien yritysten kanssa ei ollut merkittäviä liiketoimia.

Valtaosa Nesteen ja sen yhteisyritysten välisistä liiketoimista ovat Nynasin ja Kilpilahden Voimalaitoksen kanssa. Liiketoimet Nynasin kanssa ovat pitkäaikaisen sopimuksen mukaisesti Naantalın jalostamon bitumituotteiden myyntiä sekä prosessiöljyn myyntiä Porvoon jalostamolta. Nesteen liiketoimet Kilpilahden Voimalaitoksen kanssa muodostuvat pääasiassa höyryn ostosta, sekä raskaan polttoöljyn, veden ja asfalteenin myynnistä.

Hallituksen ja ylimmän johdon palkat ja palkkiot

1 000 euroa	2016	2015
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	3 975	3 785
Lakisääteiset eläkkeet	233	220
Lisäeläkkeet	1 445	1 287
Osakeperusteiset etuudet	2 169	2 256
Yhteensä (sisältää lakisääteiset eläkkeet)	7 821	7 547

Ylin johto koostuu toimitusjohtajasta sekä johtoryhmän jäsenistä. Ylimmältä johdolta ei ole ollut lainasaamisia 31.12.2016 eikä 31.12.2015.

Nesteen toimitusjohtajalle ja johtoryhmän jäsenille myönnettyjen osakepalkkioiden määrät on kerrottu liitetiedossa 31, Osakeperusteiset maksut.

Toimitusjohtajan sekä johtoryhmän palkat ja palkkiot

1 000 euroa	Toimitusjohtaja		Johtoryhmä	
	2016	2015	2016	2015
Vuosittaiset palkkiot				
Peruspalkka	686	668	1 846	1 861
Verotettavat etuudet	7	17	102	114
Vuosikannustinpalkkio (lyhytaikainen kannustinjärjestelmä)	260	222	683	506
Vuosittaiset palkkiot yhteensä	953	906	2 631	2 481
Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän palkkiot				
Lisäeläkemaksut	957	824	488	463
Osakepalkkiojärjestelmä	630	717	1 539	1 539
Palkkiot yhteensä	2 540	2 447	4 657	4 482

Hallituksen jäsenten palkkiot

1 000 euroa	2016	2015
Hallituksen jäsenet 31.12.2016		
Jorma Eloranta	77	79
Maija-Liisa Friman	61	61
Laura Raitio	46	49
Jean-Baptiste Renard	53	59
Willem Schoeber	59	56
Kirsi Sormunen	47	47
Marco Wirén, 1.4.2015 alkaen	47	35
Hallituksen aiemmat jäsenet		
Per-Arne Blomquist, 1.4.2015 asti	0	12
Hallituksen kaikki jäsenet yhteensä	391	398

Hallituksen palkkiot sisältävät vuosipalkkion sekä kokouspalkkion, joka maksetaan jokaisesta kokouksesta sekä hallituksen valiokuntien kokouksista, joihin hallituksen jäsen osallistuu. Hallituksen jäsenet eivät kuulu yhtiön palkitsemisjärjestelmien piiriin, eivätkä siten saa tulos- tai osakepalkkiota.

Toimitusjohtajan molemminpuolinen irtisanomisaika on 6 kuukautta. Jos yhtiö irtisanoa toimitusjohtajan, hän on oikeutettu irtisanomisajan (6 kuukautta) palkan lisäksi 18 kuukauden palkkaa vastaavaan erorahaan.

Toimitusjohtajan eläkeikä on 60 vuotta, ja eläkejärjestelmä on etuusperusteinen. Eläkkeen määrä on 60 % eläkepalkasta, joka on eläketapahtumavuotta edeltävien 10 viimeisen vuoden aikana maksettujen TyEL:in mukaisten vuosiansioiden perusteella laskettu keskimääräinen kuukausipalkka. Eläke on vakuutettu vakuutusyhtiössä, ja vuoden 2016 osalta vakuutusmaksu oli 957 tuhatta euroa (2015: 824 tuhatta euroa). Eläkejärjestelmän nettovastuu 31.12.2016 oli 862 tuhatta euroa (2015: 487 tuhatta euroa). Lakisääteiset eläkevakuutusmaksut vuonna 2016 olivat 69 tuhatta euroa (2015: 66 tuhatta euroa).

Aiempien toimitusjohtajien eläkejärjestelmien vastuut 31.12.2016 olivat 1 657 tuhatta euroa (2015: 1 297 tuhatta euroa).

33. Konserniyritykset 31.12.2016

Tytäryritys	Konsernin omistusosuus, %	Maa
Kiinteistö Oy Espoon Keilaranta 21	100,00 %	Suomi
LLC Neste Saint-Petersburg	100,00 %	Venäjä
Navidom Oy	50,00 %	Suomi
Neste (Suisse) S.A.	100,00 %	Sveitsi
Neste AB	100,00 %	Ruotsi
Neste Affiliate B.V.	100,00 %	Alankomaat
Neste Canada Inc.	100,00 %	Kanada
Neste Components B.V.	100,00 %	Alankomaat
Neste Eesti AS	100,00 %	Viro
Neste Insurance Limited	100,00 %	Guernsey
Neste Jacobs Aktiebolag	60,00 %	Ruotsi
Neste Jacobs B.V.	60,00 %	Alankomaat
Neste Jacobs Oy	60,00 %	Suomi
Neste Jacobs Pte. Ltd.	60,00 %	Singapore
Neste Markkinointi Oy	100,00 %	Suomi
Neste N.V.	100,00 %	Belgia
Neste Netherlands B.V.	100,00 %	Alankomaat
Neste Oil Bahrain W.L.L.	100,00 %	Bahrain
Neste Renewable Fuels Oy	100,00 %	Suomi
Neste Shipping Oy	100,00 %	Suomi
Neste Singapore Pte. Ltd.	100,00 %	Singapore
Neste US, Inc.	100,00 %	Yhdysvallat
Neste USA, L.L.C.	100,00 %	Yhdysvallat
SIA Neste Latvija	100,00 %	Latvia
UAB Neste Lietuva	100,00 %	Liettua
US Active Oy	60,00 %	Suomi
Osakkuusyritys	Konsernin omistusosuus, %	Maa
Neste Arabia Co. Ltd.	48,00 %	Saudi-Arabia

Yhteisjärjestely	Konsernin omistusosuus, %	Luokittelu	Maa
A/B Svartså Vattenverk - Mustijoen Vesilaitos O/Y	40,00 %	Yhteinen toiminto	Suomi
Bahrain Lube Base Oil Company B.S.C. (Closed)	45,00 %	Yhteinen toiminto	Bahrain
Glacia Limited	50,00 %	Yhteisyritys	Bermuda
Kilpilahden Voimalaitos Oy	40,00 %	Yhteisyritys	Suomi
Nemarc Shipping Oy	50,00 %	Yhteisyritys	Suomi
NSE Biofuels Oy Ltd	50,00 %	Yhteisyritys	Suomi
Nynas AB (publ)	49,99 %	Yhteisyritys	Ruotsi
Oy Innogas Ab	50,00 %	Yhteinen toiminto	Suomi
Porvoon Alueverkko Oy	33,33 %	Yhteinen toiminto	Suomi
Tahkoluodon Polttoöljy Oy	31,50 %	Yhteinen toiminto	Suomi
Tapaninkylän Liikekeskus Oy	40,03 %	Yhteinen toiminto	Suomi
Vaskiluodon Kalliovarasto Oy	50,00 %	Yhteinen toiminto	Suomi

Taloudellista tietoa tytäryrityksistä, joissa määräysvallattomilla omistajilla on merkittävä omistusosuus

	Neste Jacobs Oy		Navidom Oy	
	2016	2015	2016	2015
Määräysvallattomien omistajien omistusosuus	40,00 %	40,00 %	50,00 %	50,00 %
Lyhytaikaiset varat	88	71	0	0
Pitkäaikaiset varat	7	5	0	0
Lyhytaikaiset velat	45	33	0	0
Pitkäaikaiset velat	0	0	0	0
Liikevaihto	154	137	1	1
Tilikauden voitto	9	8	0	0
Osingonjako määräysvallattomille omistajille	1	1	0	0
Liiketoiminnan rahavirta	16	4	0	0
Investointien rahavirta	-12	-1	0	0
Rahoituksen rahavirta	-3	-3	0	0

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät osittain strukturoidut yhteisöt

Vuonna 2015, Neste myi koko osakekantansa KED Oy:stä (ennen: Kilpilahden Sähkön-siirto Oy) InfraVian hallinnoimalle infra-rahastolle Infravia European Fund II:lle. Kaupan jälkeen Nesteellä ei ole suoria eikä epäsuoria omistuksia KED Oy:ssä. KED Oy on vastuussa korkea- ja keskijännitteisen sähkön jakelusta Kilpilahden teollisuusalueella, missä Nesteen Porvoon jalostamo sijaitsee. Nesteen lisäksi KED Oy:n asiakkaisiin kuuluu myös muut alueella toimivat yritykset.

Koska Kilpilahden sähkönjakeluverkko vaatii merkittäviä investointeja. Neste valitsi InfraVian sen sähkönjakelu kumppanikseen edistääkseen investointien tehokasta toteutusta ja varmistaakseen luotettavan sähkönjakelun Kilpilahdessa.

Sopimusjärjestelyjen puitteissa KED Oy:n kanssa, Neste osallistuu ja tukee KED Oy:tä eri tavoin ja voidaan tulkita, että Nesteellä on mahdollisuus vaikuttaa KED Oy:n tekemiin investointeihin. KED Oy jakaa sähköä Nesteelle ja Neste pysyy sähkönjakeluverkon kapasiteetin pääasiallisena käyttäjänä. KED Oy toimii Nesteeltä 30 vuodeksi vuokratulla maa-alueella ja KED Oy:llä on optio jatkaa vuokrasopimusta. Neste toimit-

taa pienen osan käyttöpalveluista, joita tarvitaan sähkönjakelussa. Nesteellä on myös KED Oy:n osakkeiden uudelleenostamisoptio, joka on voimassa kaksi vuotta, mikäli kaupassa havaitaan merkittävä sopimusrikkomus. Neste ei ole tarjonnut minkäänlaista taloudellista tai muuta tukea KED Oy:lle ilman sopimuksellista velvoitetta.

Edellä mainittujen tekijöiden perusteella Neste on määrittänyt, että sillä on merkittävä vaikutusvalta KED Oy:ssä ja käsittelee KED Oy:tä konsernitilinpäätökseen sisällyttämällä strukturoituna yhteisönä. Yhtiön johto on arvioinut suurimman mahdollisen tappion ottaen huomioon Nesteen osallistumisen luonteen KED Oy:ssä sekä KED Oy:n merkityksestä Nesteelle operatiivisesta näkökulmasta. Nesteen altistuminen riskille on pääosin riippuvainen sähkönjakeluverkon tehokkaasta toiminnasta.

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät strukturoidut yhteisöt

Neste on käsitellyt vuonna 2014 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen ja Huoltovarmuuskeskuksen kanssa tehdyt alusten takaisinvuokraussopimukset strukturoituna yhteisönä. Neste takaa järjestelyssä aluksien jäännösarvon sekä tietyn takuutuoton.

34. Vastuusitoumukset

Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Vakuuden arvo 2016	Vakuuden arvo 2015
Omasta puolesta sitoumuksiin annetut		
Kiinteistökiinnitykset	17	17
Pantit	116	116
Vastuusitoumukset ja muut vastuut	48	42
Yhteensä	182	175
Yhteisjärjestelyjen puolesta annetut		
Pantit	46	0
Takaukset	1	1
Yhteensä	47	1
Muiden puolesta annetut		
Takaukset	2	2
Vastuusitoumukset ja muut vastuut	0	2
Yhteensä	2	3
	230	179

Käyttöleasingvastuut	2016	2015
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	79	72
Yli vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	80	61
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	78	75
	237	209

Käyttöleasingsopimukset

Maa-alueisiin, rakennuksiin, koneisiin ja kalustoon liittyviä leasingvuokralukuja on kirjattu tuloslaskelmaan 113 milj. euroa (2015: 105 milj. euroa).

Sitoumukset	2016	2015
Sitoumus aineellisten hyödykkeiden ostamiseen	26	84
	26	84

Konsernin käyttöleasingsitoumukset liittyvät pääosin laivojen aikarahtaussopimuksiin sekä maa-alue- ja toimistovuokriin.

Konsernin ota tai maksa -sopimukset liittyvät vedynhankintasopimuksiin. Sopimuksiin liittyy volyympiperusteinen vedynostovelvoite. Sopimusten perusteella vuosina 2011–2026 maksettavat kiinteät palkkiot 31.12.2016 tilanteessa on esitetty seuraavassa taulukossa.

Ota tai maksa sopimusten perusteella maksettavat kiinteät palkkiot	2016	2015
Maksettava summa	17	16
Maksettava summa tilikauden jälkeen	150	159
Maksettava summa yhteensä	167	176

Vastuusitoumukset ja muut vastuut

Fortum Oil and Gas Oy:n jakautumisen seurauksena Neste Oyj:llä on yhteisvastuullinen vastuusitoumus Fortum Heat and Gas Oy:n kanssa. Vastuusitoumus perustuu osakeyhtiölain 17 luvun 16.6 §:n säädökseen.

35. Riita-asiat ja mahdolliset oikeusprosessit

Nesteellä on vireillä kaksi valitusta hallintotuomioistuimissa biopolttoaineiden jakeluvaikeutelaainsäädännön perusteella määrätyistä seuraamusmaksuista, joiden määrä on yhteensä noin 62 miljoonaa euroa. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on vireillä valitus vuonna 2014 määrätystä noin 44 miljoonan euron seuraamusmaksusta. Tulli on valituksen vireillä olosta huolimatta palauttanut seuraamusmaksun Nesteelle elokuussa 2015. Helsingin hallinto-oikeudessa on vireillä valitus vuonna 2015 määrätystä ja kuluksi kirjatusta noin 17 miljoonan euron seuraamusmaksusta. Molemmissa tapauksissa Neste katsoo, että se on toiminut lain ja viranomaisohjeiden mukaisesti ja että seuraamusmaksut ovat ristiriidassa lain ja yleisten periaatteiden kanssa.

Nesteellä on vireillä muutoksenhakuasia vientimenettelyyn asetetuista tuotteista kannetusta valmisteverosta. Suomen tulli määräsi vuonna 2016 Nesteelle maksettavaksi valmisteveroa, veronlisäystä ja veronkorotusta yhteensä noin 16 miljoonaa euroa valmisteveron alaisten tuotteiden siirtoon käytettävän EMCS-järjestelmän virheellisen käytön vuoksi. Maksu on kirjattu kuluksi tilikaudella 2016. Neste katsoo kuitenkin, että valmisteveroa ei voi määrätä maksettavaksi EMCS-järjestelmän käyttöön liittyvän virheen vuoksi, kun tuotteet on asetettu vientimenettelyyn ja ne ovat riidattomasti poistuneet EU:n alueelta. Neste katsoo, että valmisteveron määrääminen maksettavaksi on ristiriidassa EU:n valmisteverolainsäädännön tarkoituksen, yleisen suhteellisuusperiaatteen ja Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännön kanssa. Neste tulee vaatimaan oikaisua päätökseen veroviranomaiselta.

Joulukuussa 2016 Suomen tulli päätti – poiketen aikaisemmasta päätösesityksestään ja Nesteen lausunnon johdosta – olla kantamatta yhteensä noin 18 miljoonan euron valmisteveroa, veronlisäystä ja veronkorotusta kahdesta vuonna 2013 vientimenettelyyn asetetusta ja Suomesta pois kuljetetusta laivatoimituksesta. Veroasiamies on vaatinut päätökseen oikaisua eikä päätös ole vielä lainvoimainen. Neste katsoo, että vientimenettelyyn asettaminen on ollut näissä tapauksissa oikea menettely ja että Suomen tullin päätöstä ei tule muuttaa. Konsernitilinpäätökseen ei ole kirjattu varausta, koska taloudellista hyötyä ilmentävien voimavarojen siirtymistä pois yhtiöstä pidetään epätodennäköisenä.

Elokuussa 2016 Yhdysvaltain tulli hyväksyi Nesteen valituksen, ja kumosi aikaisemman päätöksensä vuodelta 2014 koskien Nesteen uusiutuvan dieselin tullitariffinimikkeistöön luokittelua. Uusi päätös vahvistaa, että Nesteen uusiutuva diesel tulee

USA:ssa luokitella harmonoidun järjestelmän nimikkeistössä samoin kuin muiden maiden päätöksissä, EU mukaan lukien. Nyt vahvistettu tullinimike tarkoittaa Nesteelle edullisempaa tullikäsitteilyä. Neste tulee oikaisemaan niiden toimitusten tuontitulli-ilmoituksia, jotka on annettu kumotun luokittelupäätöksen mukaisesti.

Helmikuussa 2015 Helsingin kärjäoikeus on ratkaissut kauan vireillä olleen väylämaksuriidan asian riitauttaneiden varustamoiden eduksi. Neste Shipping on ollut yhtenä varustamona mukana kanteessa ja saa oikeuden päätöksen perusteella valtiolta noin 23 miljoonaa euroa palautuksena perusteettomasti vuosina 2001–2004 kerätystä väylämaksuista, mikäli kärjäoikeuden tuomio tulee lainvoimaiseksi. Summa sisältää myös valtion maksettavaksi tuomitut korot kuluneelta ajalta. Valtio on valittanut päätöksestä Helsingin hovioikeuteen, joka kumosi kärjäoikeuden ratkaisun elokuussa 2016. Tämän jälkeen varustamot, Neste Shipping mukaan lukien, ovat hakeneet valituslupaa korkeimpaan oikeuteen.

Nesteellä on riita-asia välimiesmenettelyssä erään yhteisjärjestelyn toisten osapuolten kanssa, joiden vaatimuksia Neste pitää perusteettomina. Kiistassa myös Neste on nostanut vastakanteet ja johto arvioi, että asia saadaan ratkaistua vuoden 2017 aikana.

Lisäksi konserniyhtiöt ovat asianosaisina eräissä konsernin liiketoimintaan liittyvissä oikeudenkäynneissä tai riita-asioissa. Johdon arvion mukaan näiden lopputulokset ovat vaikeasti ennustettavia, mutta niillä ei ole todennäköisesti olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

36. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Tilinpäätöspäivän jälkeen konsernissa ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

Emoyhtiön tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Liikevaihto	2	6 429	6 366
Valmiiden tuotteiden varastojen muutos		59	17
Liiketoiminnan muut tuotot	3	58	126
Materiaalit ja palvelut	4	-5 459	-5 636
Henkilöstökulut	5	-197	-220
Poistot ja arvonalentumiset	6	-179	-172
Liiketoiminnan muut kulut	7	-278	-324
Liikevoitto/-tappio		433	157
Rahoitustuotot ja -kulut	8	112	151
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		545	307
Tilinpäätössiirrot	9	84	175
Tuloverot	10	-95	-32
Tilikauden voitto		534	450

Emoyhtiön tase

milj. euroa	Liite	31.12.2016	Oikaistu* 31.12.2015
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	11,12		
Aineettomat hyödykkeet		64	47
Aineelliset hyödykkeet		1 804	1 776
Sijoitukset		2 096	2 382
		3 964	4 205
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	13	747	562
Pitkäaikaiset saamiset	14	19	7
Lyhytaikaiset saamiset	15	1 041	912
Rahat ja pankkisaamiset		727	557
		2 533	2 037
Vastaavaa yhteensä		6 497	6 242
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	16		
Osakepääoma		40	40
Muut rahastot		-15	-1
Edellisten tilikausien voitto		1 151	957
Tilikauden voitto		534	450
		1 710	1 446
Tilinpäätössiirtojen kertymä	17	925	931
Pakolliset varaukset	18	5	5
Vieras pääoma	19		
Pitkäaikainen vieras pääoma		1 114	1 271
Lyhytaikainen vieras pääoma		2 742	2 590
		3 856	3 861
Vastattavaa yhteensä		6 497	6 242

*Yhtiö on alkanut soveltaa tilikauden aikana suojauslaskennassa olevien johdannaisten kirjauksiin käyvän arvon periaatetta, ja vuoden 2015 taseen vertailuluvut on oikaistu. Suojauslaskennassa olevien rahavirtaa suojaavien johdannaisten realisoitumaton käypä arvo kirjataan taseen käyvän arvon rahastoon siltä osin kun ne ovat tehokkaita. Muut rahoitusvälineet kirjataan edelleen jaksotettuun hankintameno. Laadintaperiaatemuutoksen vaikutukset on myös eritellyt liitetiedoissa 14, 15, 16 ja 19.

Emoyhtiön rahavirtalaskelma

milj. euroa	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	545	307
Poistot ja arvonalentumiset	179	172
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	61	-31
Rahoitustuotot ja -kulut	-112	-151
Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja -tappiot	-28	-103
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	645	194
Käyttöpääoman muutos		
Korottomat liikesaamiset, lisäys (-) / vähennys (+)	-223	97
Vaihto-omaisuus, lisäys (-) / vähennys (+)	-185	-76
Korottomat velat, lisäys (+) / vähennys (-)	196	-61
Käyttöpääoman muutos	-213	-40
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	433	154
Maksetut korot ja muut rahoituserät	-50	-54
Saadut osingot	164	223
Maksetut välittömät verot	-93	0
Toteutuneet kurssierot	13	-31
Liiketoiminnan rahavirta	467	292
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-263	-341
Käyttöomaisuuden myyntitulot	12	3
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin	0	0
Investoinnit omistusyhteisyritysosakkeisiin	0	0
Myyntitulot ja pääomanpalautukset tytäryhtiöosakkeista	404	171
Myyntitulot muista osakkeista	12	0
Muiden sijoitusten muutos, lisäys (-) / vähennys (+)	-83	14
Investointien rahavirta	83	-153
Rahavirta ennen rahoitusta	550	139

milj. euroa	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Rahoitus		
Omien osakkeiden myynti	0	0
Pitkäaikaisten velkojen nostot	150	747
Pitkäaikaisten velkojen lyhennykset	-377	-401
Lyhytaikaisten velkojen muutos	-99	25
Maksetut osingot	-256	-166
Saadut ja maksetut konserniavustukset	202	204
Rahoituksen rahavirta	-379	410
Laskelman mukainen rahavarojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)		
	170	549
Rahavarat tilikauden alussa	557	8
Rahavarat tilikauden lopussa	727	557
Taseen mukainen rahavarojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)	170	549

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Laadintaperiaatteet

Neste Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain säännösten ja muiden Suomessa voimassa olevien tilinpäätöstä koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätöksen liitetiedot esitetään miljoonina euroina, ellei muuta ole kerrottu. Taulukoiden luvut ovat tarkkoja arvoja, ja tästä johtuen yksittäisistä luvuista lasketut summat saattavat poiketa esitetyistä summista.

Laadintaperiaatteen muutos

Yhtiö on alkanut soveltaa tilikauden aikana suojauslaskennassa olevien johdannaisten kirjauksiin käyvän arvon periaatetta, ja vuoden 2015 taseen vertailuluvut on oikaistu. Suojauslaskennassa olevien rahavirtaa suojaavien johdannaisten realisoitumaton käypä arvo kirjataan taseen käyvän arvon rahastoon siltä osin kuin ne ovat tehokkaita. Muut rahoitusvälineet kirjataan edelleen jaksotettuun hankintamenuon. Laadintaperiaatemuutoksen vaikutukset on myös eritelty [liitetiedoissa 14, 15, 16 ja 19](#).

Liikevaihto

Liikevaihtoon luetaan myyntituotot vähennettynä alennuksilla sekä myyntiin perustavilla välillisillä veroilla, kuten arvonlisäveroilla, valmistajana suoritetuilla valmisteveroilla ja huoltovarmuusmaksuilla. Tuotteiden vaihdosta kirjataan tuottoa vain kun tuotteilla vaihdetaan erilaisiin tuotteisiin.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muina tuottoina kirjataan omaisuuden myyntivoitot, saadut avustukset ja muut kuin varsinaiseen suoritemyyntiin liittyvät säännölliset tuotot, kuten vuokrat.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumahetken kurssiin. Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kurssivoitot ja -tappiot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuerinä. Rahoituserien kurssierot kirjataan rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvälineistä johdannaiset arvostetaan kirjanpitolain 5 luvun 2a §:n sallimaa vaihtoehtoista menettelyä noudattaen käypään arvoon. Rahoitusvälineistä muut lainat ja saamiset sekä muut rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon. Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenuon.

Lainat ja saamiset koostuvat rahavaroista, myönnettyistä lainoista sekä myynti- ja muista saamisista. Muut rahoitusvelat sisältävät korollisia velkoja sekä osto- ja muita velkoja.

Johdannaissopimukset

Yhtiö solmii johdannaissopimuksia pääasiassa suojautuakseen hyödykkeiden hintariskiltä, valuuttakurssivaihteluilta ja korkotason vaihteluilta.

Johdannaissopimukset, jotka suojaavat tulevaa kassavirtaa ja jotka kuuluvat suojauslaskennan piiriin, kirjataan käypään arvoon taseen käyvän arvon rahastoon siltä osin kuin niitä ei ole vielä tuloutettu ja ne ovat tehokkaita. Tase-eriä, kuten pankkitilejä, lainoja ja saatavia, suojaavat sekä tulevaa kassavirtaa suojaavat johdannaiset, jotka eivät ole suojauslaskennan piirissä arvostetaan käypään arvoon, ja voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan. Korkoriskin hallintaan käytettyjen johdannaissopimusten arvonmuutokset jaksotetaan sopimusajalle, ja niillä oikaistaan suojattavan erän korkoja mikäli johdannaissopimuksella on suojattu tulevia rahavirtoja.

Suojauslaskenta

Suojauslaskennassa käytettäviä johdannaissopimuksia ovat valuuttatermiinit, optiot sekä korkojohdannaiset.

Käyvän arvon suojaus

Emoyhtiö käyttää käyvän arvon suojauslaskentaa vähentääkseen korkotason muutoksesta johtuvien korollisten velkojen käyvän arvon muutosten vaikutusta. Käyvän arvon suojauksessa käytettävien johdannaisten käyvän arvon muutos sekä käyvän arvon suojauslaskennan piirissä olevien rahoitusvelkojen käyvän arvon muutoksen se osuus, joka syntyy suojattavan riskin vaikutuksesta, kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden tasearvo muodostuu välittömästä hankintamenosta vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja mahdollisilla arvonalennuksilla sekä lisätynä tehdyillä arvonorotuksilla. Aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaiset poistot, jotka perustuvat hyödykkeiden taloudelliseen pitoaikaan. Maa-alueita ei poisteta.

Poistoajat ovat:

Rakennukset ja rakennelmat	20–40 vuotta
Tuotantokoneet ja kalusto, mukaan lukien erikoisvaraosat	15–20 vuotta
Muut kulkuneuvot, koneet ja kalusto	3–15 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	20–40 vuotta
Aineettomat hyödykkeet	3–10 vuotta

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO-periaatteella hankintamenuon tai sitä alempan jällenhankintahintaan tai todennäköiseen luovutushintaan ottaen huomioon mahdollisten suojausten vaikutus. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintamenuon sisällytetään raaka-aineet, välittömät valmistuspalkat sekä muut välittömät menot. Yhtiö on aktivoinut tilikaudella valmiiden tuotteiden ja tavaroiden hankintamenuon normaalitytoiminta-asteen mukaan määritetyn osuuden valmistuksen yleiskustannuksista. Standardivaraosat sisällytetään vaihto-omaisuuteen ja ne kirjataan tulosvaikutteisesti käytön mukaan.

Tutkimus ja tuotekehitys

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Tutkimusmenot sisältyvät tuloslaskelman liiketoiminnan muihin kuluihin. Kehitysmenoja aktivoidaan ainoastaan silloin, kun ne täyttävät tiukat ehdot eli liittyvät esimerkiksi uusiin tuotteisiin, jotka ovat kaupallisesti ja teknisesti käyttökelpoisia. Yhtiön kehitysmenot eivät pääosin täytä aktivoinnin edellytyksiä, ja ne kirjataan kuluksi syntymiskaudella.

Konsernitilisaamiset/velat

Konsernitilierät esitetään luonteensa mukaan lyhytaikaisina saamisina tai velkoina.

Eläkekulut

Lakisääteinen eläketurva on hoidettu ulkopuolisessa eläkevakuutusyhtiössä. Eläkemenot kirjataan kuluksi kertymisvuonna.

Tilinpäätössiirrot

Tilinpäätössiirtoihin kirjataan konserniyritysten väliset konserniavustukset ja poistoeron muutokset.

Laskennalliset verot

Laskennalliset verot on kirjattu väliaikaisista eroista, jotka johtuvat varojen ja velkojen kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvosta. Laskennallinen vero on laskettu vahvistettua verokantaa käyttäen.

Pakolliset varaukset

Vastaisuudessa toteutuvat menot ja ilmeiset menetykset, jotka eivät enää kerrytä vastaavaa tuloa ja joiden suorittamiseen yhtiö on velvoitettu tai sitoutunut ja joiden rahallinen arvo voidaan kohtuullisesti arvioida, kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi ja taseen pakollisiin varauksiin. Tällaisia eräitä ovat esim. eläkevastuut, takausvastuut, todettujen ympäristövahinkojen tulevat puhdistusmenot ja päästöoikeuksien palautusvelvollisuus, sekä uudelleenjärjestelyvaraukset. Varaukset perustuvat johdon arvioon tulevasta veloitteesta.

2. Liikevaihto

Liikevaihto toimialoittain	2016	2015
Öljytuotteet	6 376	6 313
Uusiutuvat tuotteet	1	3
Öljyn vähittäismyynti	0	0
Muut	129	123
Liiketoimintojen välinen myynti	-76	-73
	6 429	6 366

Liikevaihto markkina-alueittain	2016	2015
Suomi	2 931	3 363
Muut Pohjoismaat	671	701
Baltian maat, Venäjä ja Puola	472	600
Muu Eurooppa	1 752	1 388
Pohjois- ja Etelä-Amerikka	475	245
Muut maat	127	69
	6 429	6 366

3. Liiketoiminnan muut tuotot

	2016	2015
Vuokratuotot	24	20
Myyntivoitot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	15	0
Osakkeiden myyntivoitot	12	103
Vakuutuskorvaukset	5	0
Saadut avustukset	1	1
Muut	0	3
	58	126

4. Materiaalit ja palvelut

	2016	2015
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	5 571	5 683
Varastojen muutos	-121	-54
	5 450	5 629
Ulkopuoliset palvelut	9	7
	5 459	5 636

5. Henkilöstökulut

	2016	2015
Palkat ja palkkiot	150	167
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	36	39
Muut henkilöstökulut	13	14
Käyttöomaisuuteen aktivoidut palkat	-3	-1
	197	220

Johdon palkat ja palkkiot

Johdon palkat ja palkkiot on esitetty konsernitilinpäätöksen yhteydessä [liitteessä 32](#).

Henkilöstö keskimäärin	2016	2015
Toimihenkilöt	1 303	1 257
Työntekijät	1 000	1 060
	2 303	2 317

6. Poistot ja arvonalentumiset

	2016	2015
Suunnitelman mukaiset poistot	173	165
Romutukset	6	6
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0	1
	179	172

7. Liiketoiminnan muut kulut

	2016	2015
Vuokrat ja muut kiinteistökulut	17	17
Kunnossapitokulut	109	177
Muut	152	130
	278	324
Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntitappiot ja kesken-eräisten hyödykkeiden romutukset	2	0

Tilintarkastajan palkkiot, PwC 1 000 euroa

	2016	2015
Lakisääteinen tilintarkastus	339	344
Tilintarkastajan muut lakimääräiset lausunnot	0	5
Veroneuvonta	20	29
Muut palvelut	207	1 291
	566	1 669

8. Rahoitustuotot ja -kulut

	2016	2015
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	163	223
Omistusyhteisyrittäjä	0	0
Muilta	0	0
Osinkotuotot yhteensä	164	223
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista		
Saman konsernin yrityksiltä	2	0
Korkotuotot muilta	0	0
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista yhteensä	3	0
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	0	0
Muilta	0	0
Muut korko- ja rahoitustuotot yhteensä	1	0
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	0	0
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-1	-3
Muilla	-50	-56
Korkokulut ja muut rahoituskulut yhteensä	-51	-59
Kurssierot	-4	-13
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	112	151
Korkotuottojen ja -kulujen yhteismäärät	2016	2015
Korkotuotot	3	0
Korkokulut	-46	-53
Nettokorot	-43	-53

9. Tilinpäätössiirrot

	2016	2015
Poistoeron muutos		
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus	5	-27
Konserniavustukset		
Saadut konserniavustukset	79	202
Tilinpäätössiirrot yhteensä	84	175

10. Tuloverot

	2016	2015
Tuloverot varsinaisesta liiketoiminnasta	95	18
Tuloverot aikaisemmilta vuosilta	0	0
Laskennallisen verosaamisen muutos	0	14
	95	32

11. Pysyvät vastaavat

Hankintamenon muutos 2016

Aineettomat hyödykkeet	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	1	127	128
Lisäykset	0	26	26
Vähennykset	0	2	2
Siirrot erien välillä	0	0	0
Hankintameno 31.12.2016	1	151	152
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	1	81	82
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalentumiset	0	2	2
Tilikauden poistot ja arvonalentumiset	0	8	8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	1	87	88
Tasearvo 31.12.2016	0	64	64

Hankintamenon muutos 2015

Aineettomat hyödykkeet	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	1	116	117
Lisäykset	0	12	12
Vähennykset	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0
Hankintameno 31.12.2015	1	127	128
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	1	73	74
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tilikauden poistot ja arvonalentumiset	0	8	8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	1	81	82
Tasearvo 31.12.2015	0	47	47

Hankintamenon muutos 2016

Aineelliset hyödykkeet	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	25	1 193	2 494	108	136	3 957
Lisäykset	0	28	57	20	138	242
Vähennykset	0	37	128	9	14	189
Siirrot erien välillä	0	-19	19	0	0	0
Hankintameno 31.12.2016	26	1 164	2 442	119	260	4 011
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	0	591	1 577	42	0	2 209
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalentumiset	0	23	114	9	0	146
Tilikauden poistot ja arvonalentumiset	0	32	123	15	0	170
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	0	600	1 587	47	0	2 234
Arvonkorotukset	6	22	0	0	0	28
Tasearvo 31.12.2016	31	586	856	71	260	1 804
Koneiden ja laitteiden tasearvo						856

Hankintamenon muutos 2015

Aineelliset hyödykkeet	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	25	1 137	2 222	86	213	3 685
Lisäykset	0	62	236	22	0	321
Vähennykset	0	6	32	0	10	48
Siirrot erien välillä	0	0	67	0	-67	0
Hankintameno 31.12.2015	25	1 193	2 494	108	136	3 957
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	0	563	1 486	35	0	2 084
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalentumiset	0	6	32	0	0	38
Tilikauden poistot ja arvonalentumiset	0	34	122	7	0	163
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	0	591	1 577	42	0	2 209
Arvonkorotukset	6	22	0	0	0	28
Tasearvo 31.12.2015	31	624	918	66	136	1 776
Koneiden ja laitteiden tasearvo						872

Sijoitukset	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	Osuudet omistusyhteys- yrityksissä	Saamiset omistus- yhteisyryityksiltä	Muut osakkeet ja osuudet	Muut saamiset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	2 377	1	0	0	4	0	2 382
Lisäykset	0	73	0	46	0	0	119
Vähennykset	404	1	0	0	0	0	406
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.2016	1 973	73	0	46	3	0	2 096
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	0	0	0	0	0	0	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	0	0	0	0	0	0	0
Tasearvo 31.12.2016	1 973	73	0	46	3	0	2 096

Sijoitukset	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	Osuudet omistusyhteys- yrityksissä	Saamiset omistus- yhteisyryityksiltä	Muut osakkeet ja osuudet	Muut saamiset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	2 445	4	0	0	4	44	2 497
Lisäykset	0	0	0	0	0	0	0
Vähennykset	69	2	0	0	0	44	115
Hankintameno 31.12.2015	2 377	1	0	0	4	0	2 382
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	0	0	0	0	0	0	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	0	0	0	0	0	0	0
Tasearvo 31.12.2015	2 377	1	0	0	4	0	2 382

Korolliset ja korottomat saamiset

	2016	2015
Korollinen	119	2
Koroton	0	0
	119	2

12. Arvonkorotukset

	Arvon- korotukset	Lisäykset	Vähennykset	Arvon- korotukset
Maa-alueet	6	0	0	6
Rakennukset	22	0	0	22
Arvonkorotukset yhteensä	28	0	0	28

Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittämenetelmät

Arvonkorotukset perustuvat tekohetken laskennalliseen nykykäyttöarvoon. Arvonkorotuksista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa.

13. Vaihto-omaisuus

	2016	2015
Aineet ja tarvikkeet	372	247
Valmiit tuotteet ja tavarat	367	309
Ennakkomaksut	7	6
	747	562
Jälleenhankintahinta	758	562
Kirjanpitoarvo	747	562
Erotus	11	0

14. Pitkäaikaiset saamiset

	2016	Oikaistu 2015
Pitkäaikaiset ennakkomaksut	2	3
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Muut pitkäaikaiset saamiset	9	0
Laskennalliset verosaamiset	8	4
	19	7

15. Lyhytaikaiset saamiset

	2016	Oikaistu 2015
Myyntisaamiset	345	261
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	289	212
Muut saamiset	134	254
Siirtosaamiset	91	3
Yhteensä	513	470
Saamiset omistusyhteisyryksiltä		
Myyntisaamiset	27	0
Muut saamiset	0	0
Yhteensä	27	0
Muut saamiset	84	35
Siirtosaamiset	72	146
	1 041	912
Siirtosaamiset	2016	2015
Korot	2	4
Johdannaispöytäkirjat	151	133
Muut	10	13
	163	150

Konsernitilisaamiset on luonteensa mukaisesti esitetty lyhytaikaisena saamisena. Aiemmin esitetty pitkäaikaisena.

16. Oman pääoman muutos

	2016	Oikaistu 2015
Osakepääoma 1.1.	40	40
Osakepääoma 31.12.	40	40
Käyvän arvon rahasto 1.1.	-5	0
Lisäykset	4	1
Vähennykset	-22	-7
Käyvän arvon rahasto 31.12.	-22	-5
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	5	0
Omien osakkeiden luovutus	3	5
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	8	5
Kertyneet voittovarot 1.1.	1 406	1 123
Maksetut osingot	-256	-166
Tilikauden voitto	534	450
Kertyneet voittovarot 31.12.	1 685	1 406
Aktivoidut kehittämismenot	0	0
Jakokelpoiset voittovarot	1 670	1 406

17. Tilinpäätössiirtojen kertymä

	2016	2015
Poistoero	925	931

18. Pakolliset varaukset

	2016				2015			
	Uudelleenjärjestelyvaraukset	Ympäristövaraukset	Päästöoikeuksien palautusvelvollisuus	Yhteensä	Uudelleenjärjestelyvaraukset	Ympäristövaraukset	Yhteensä	
Tilikauden alussa 1.1.	3	2	0	5	8	3	12	
Varausten lisäykset	0	1	2	3	0	0	0	
Varausten vähennykset	3	0	0	3	5	2	7	
Tilikauden lopussa 31.12.	0	3	2	5	3	2	5	

19. Vieras pääoma

Pitkäaikainen vieras pääoma	2016	Oikaistu 2015
Joukkovelkakirjalainat	954	1 194
Lainat rahoituslaitoksilta	0	70
Saadut ennakot	1	0
Velat saman konsernin yrityksille		
Muut pitkäaikaiset velat	150	0
Muut pitkäaikaiset velat	3	3
Siirtovelat	5	4
	1 114	1 271
Viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua erääntyvät korolliset velat	2016	2015
Joukkovelkakirjalainat	497	497
Lainat rahoituslaitoksilta	0	3
	497	500

Pitkäaikaisten velkojen kirjanpitoarvo on laskettu käyttämällä efektiivisen koron menetelmää, ja käypä arvo on määritelty diskontatun kassavirran menetelmällä diskonttaamalla tilinpäätöshetken markkinakorolla tai tilinpäätöshetken markkina-arvon avulla. Joukkovelkakirjalainojen käypä arvo oli 1 261 milj. euroa (2015: 1 238 milj.euroa), joista 1 211 milj. euroa kuuluu käyvän arvon hierarkiassa luokkaan 1 ja 50 milj. euroa luokkaan 2. Muiden pitkäaikaisten velkojen käyvät arvot eivät poikkea merkittävästi niiden kirjanpitoarvoista.

Lyhytaikainen vieras pääoma	2016	Oikaistu 2015
Joukkovelkakirjalainat	250	300
Lainat rahoituslaitoksilta	0	7
Saadut ennakot	0	41
Ostovelat	667	480
Velat saman konsernin yrityksille		
Saadut ennakot	0	1
Ostovelat	43	84
Muut lyhytaikaiset velat	1 138	1 176
Siirtovelat	45	0
Yhteensä	1 226	1 261
Velat omistusyhteisyriyksille		
Ostovelat	0	0
Yhteensä	0	0
Muut lyhytaikaiset velat	338	297
Siirtovelat	260	204
	2 742	2 590

Konsernitilivelat on luonteensa mukaan esitetty lyhytaikaisina velkoina. Aiemmin esitetty pitkäaikaisena.

Lyhytaikaisten korottomien velkojen kirjanpitoarvo on kohtuullinen arvio niiden käyvistä arvosta. Lyhytaikaisten korollisten velkojen kirjanpitoarvo on laskettu käyttämällä efektiivisen koron menetelmää ja käypä arvo on määritelty diskontatun kassavirran menetelmällä diskonttaamalla tilinpäätöshetken markkinakorolla tai tilinpäätöshetken markkina-arvon avulla. Joukkovelkakirjalainojen käypä arvo oli 252 milj. euroa (2015: 311 milj.euroa), joista 252 milj. euroa kuuluu käyvän arvon hierarkiassa luokkaan 1. Muiden lyhytaikaisten velkojen käyvät arvot eivät poikkea merkittävästi niiden kirjanpitoarvoista.

Lyhytaikaiset siirtovelat	2016	2015
Palkat ja henkilösivukulut	53	59
Korot	21	27
Verot	9	7
Johdannaissopimukset	222	111
Muut	0	0
	306	204

Korolliset ja korottomat velat	2016	2015
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Korollinen	1 099	1 267
Koroton	16	4
	1 114	1 271
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Korollinen	1 365	1 478
Koroton	1 377	1 111
	2 742	2 590

Joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskut

Listatut joukkovelkakirjat	Koron peruste	Korko, %	Efektii- vinen korko, %	Valuutta	Nimellis- arvo milj.	Tasearvo milj. euroa
2012/2017	Kiinteä	4,0000	4,0650	EUR	250	252
2012/2019	Kiinteä	4,0000	4,0780	EUR	400	437
2015/2022	Kiinteä	2,1250	2,2080	EUR	500	522
Yhteensä 31.12.2016						1 211

Lisäksi, ei-julkinen, vaihtuvakorkoinen Private Placement -laina 50 milj. euroa (2011/2018).

20. Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset	2016	2015
Leasingvastuut		
Vuoden sisällä erääntyvät	3	3
Yli vuoden kuluttua erääntyvät	3	3
	6	5
Vastuusitoumukset omasta puolesta		
Kiinteistökiinnitykset	17	17
Annetut pantit	0	0
Muut vakuudet	18	14
	35	31
Vastuusitoumukset konserniyritysten puolesta		
Takaukset	94	102
	94	102
Vastuusitoumukset omistusyhteisyritysten puolesta		
Takaukset	1	1
	1	1
Vastuusitoumukset muiden puolesta		
Takaukset	2	2
	2	2
Vastuusitoumukset yhteensä	137	141

21. Johdannaissopimukset

Korko- ja valuuttajohdannaisten nimellisarvot	2016			2015		
	Voimassaoloaika		Yhteensä	Voimassaoloaika		Yhteensä
	< 1 vuosi	1–3 vuotta		< 1 vuosi	1–4 vuotta	
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaissopimukset						
Koronvaihtosopimukset ¹⁾	0	50	50	0	50	50
Valuuttatermiinit	967	0	967	522	0	522
Valuuttaoptiot						
- Ostetut	178	0	178	283	0	283
- Asetetut	178	0	178	283	0	283
	1 323	50	1 373	1 088	50	1 138
Käyvän arvon suojaukseksi määritellyt johdannaissopimukset						
Koronvaihtosopimukset ¹⁾	100	200	300	250	300	550
	100	200	300	250	300	550
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset						
Koronvaihtosopimukset ¹⁾	0	0	0	0	0	0
Valuuttatermiinit	1 119	0	1 119	821	0	821
Konsernin sisäiset valuuttatermiinit	467	0	467	345	0	345
Valuuttaoptiot						
- Ostetut	0	0	0	293	0	293
- Asetetut	0	0	0	0	0	0
Konsernin sisäiset valuuttaoptiot						
- Ostetut	210	0	210	175	0	175
- Asetetut	210	0	210	118	0	118
	2 006	0	2 006	1 752	0	1 752

¹⁾ Koronvaihtosopimukset erääntyvät 1–3 vuodessa.

Hyödykejohtannaisten määrät	2016			2015		
	Määrä miljoonaa bbl Voimassaoloaika			Määrä miljoonaa bbl Voimassaoloaika		
	< 1 vuosi	1–3 vuotta	Yhteensä	< 1 vuosi	1–3 vuotta	Yhteensä
Rahavirran suojaukseen määritellyt hyödykejohtannaiset ²⁾						
Termiinit ja futuurit						
- Myyntisopimukset	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
Ilman suojauslaskentaa olevat hyödykejohtannaiset pl. sähkö- ja kaasujohdannaiset ³⁾						
Termiinit ja futuurit						
- Myyntisopimukset	28	0	29	16	0	16
- Ostosopimukset	19	0	19	8	0	8
Konsernin sisäiset termiinit ja futuurit						
- Myyntisopimukset	15	0	15	5	0	5
- Ostosopimukset	16	0	17	4	0	4
	78	2	80	33	0	33

Ilman suojauslaskentaa olevat sähkö- ja kaasujohdannaiset	Määrä GWh Voimassaoloaika			Määrä GWh Voimassaoloaika		
	< 1 vuosi	1–3 vuotta	Yhteensä	< 1 vuosi	1–3 vuotta	Yhteensä
	Termiinit ja futuurit					
- Myyntisopimukset	0	0	0	0	0	0
- Ostosopimukset	1 716	665	2 381	1 548	884	2 432
Konsernin sisäiset termiinit ja futuurit						
- Myyntisopimukset	765	196	961	571	263	834
- Ostosopimukset	0	0	0	0	0	0
	2 481	861	3 342	2 119	1 147	3 266

²⁾ Rahavirran suojaukseen määritellyt hyödykejohtannaiset ovat öljyjohtannaisia.

³⁾ Hyödykejohtannaiset ilman suojauslaskentaa sisältävät öljy-, kasviöljy- ja sähkö- ja kaasujohdannaisia. Ne ovat trading-tarkoituksessa solmittuja johdannaisopimuksia ja rahavirran suojausliiketoimintaa, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Johdannaissopimusten käyvät arvot	Käypä arvo 2016				Käypä arvo 2015			
	Positiivinen		Negatiivinen		Positiivinen		Negatiivinen	
Korko- ja valuuttajohdannaiset	< 1 vuosi	1–3 vuotta	< 1 vuosi	1–3 vuotta	< 1 vuosi	1–4 vuotta	< 1 vuosi	1–4 vuotta
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaissopimukset								
Koronvaihtosopimukset ¹⁾	0	0	0	2	0	0	0	4
Valuuttatermiinit	0	0	15	0	1	0	14	0
Valuuttaoptiot								
- Ostetut	1	0	3	0	0	0	3	0
- Asetetut	5	0	8	0	1	0	2	0
	6	0	32	2	3	0	19	4
Käyvän arvon suojaukseksi määritellyt johdannaissopimukset								
Koronvaihtosopimukset ¹⁾	0	8	0	0	5	11	0	0
	0	8	0	0	5	11	0	0
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset								
Koronvaihtosopimukset ¹⁾	0	0	0	0	0	0	0	0
Valuuttatermiinit	0	0	15	0	4	0	3	0
Konsernin sisäiset valuuttatermiinit	11	0	1	0	11	0	0	0
Valuuttaoptiot								
- Ostetut	1	0	3	0	2	0	0	0
- Asetetut	0	0	8	0	0	0	0	0
Konsernin sisäiset valuuttaoptiot								
- Ostetut	0	0	1	0	0	0	1	0
- Asetetut	5	0	0	0	0	0	0	0
	17	0	28	0	17	0	4	0

¹⁾ Koronvaihtosopimukset erääntyvät 3 vuodessa.

Hyödykejohtannaiset	Käypä arvo 2016				Käypä arvo 2015			
	Positiivinen		Negatiivinen		Positiivinen		Negatiivinen	
	< 1 vuosi	1–3 vuotta	< 1 vuosi	1–3 vuotta	< 1 vuosi	1–3 vuotta	< 1 vuosi	1–3 vuotta
Rahavirran suojaukseen määritellyt hyödykejohtannaiset ²⁾								
Termiinit ja futuurit								
- Myyntisopimukset	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0
Ilman suojauslaskentaa olevat hyödykejohtannaiset ³⁾								
Termiinit ja futuurit								
- Myyntisopimukset	10	0	91	0	75	0	5	0
- Ostosopimukset	43	1	22	0	18	0	19	2
Konsernin sisäiset termiinit ja futuurit								
- Myyntisopimukset	14	0	36	0	3	0	18	0
- Ostosopimukset	60	0	10	0	5	0	32	0
	127	1	159	0	101	0	74	2

²⁾ Rahavirran suojaukseen määritellyt hyödykejohtannaiset ovat öljyjohtannaisia.

³⁾ Hyödykejohtannaiset ilman suojauslaskentaa sisältävät öljy-, kasviöljy- ja sähkö- ja kaasujohtannaisia. Ne ovat trading-tarkoituksessa solmittuja johdannaissopimuksia ja rahavirran suojauksia, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Täsmäytys taseeseen	2016				2015			
	Varat		Velat		Varat		Velat	
	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset
Johdannaissopimukset	151	9	219	3	126	11	97	6

Käyvän arvon määrittäminen

Johdannaissopimukset on alun perin merkitty taseeseen ja uudelleenarvostettu tilinpäätöspäivänä käypiin arvoihin, eli hintaan, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Koronvaihtosopimusten käyvät arvot ovat ennustettujen tulevien kassavirtojen nykyarvoja. Valuuttatermiinisopimukset on laskettu käyttämällä arvonmäärittämissä ja markkinanoteerauksia 30.12.2016. Valuuttaoptioiden käyvät arvot on laskettu käyttä-

mällä markkinanoteerauksia 30.12.2016 ja Black and Scholes -optioarvostumallia.

Hyödykepörsseissä noteerattujen johdannaissopimusten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöshetken markkinahintoihin.

Hyödykepörskien ulkopuolella tehtyjen hyödykejohtannaisten käyvät arvot perustuvat niistä aiheutuvien markkinanoteerausten mukaisten kassavirtojen nykyarvoon.

Johdannaissopimusten käyvän arvon hierarkia	2016				2015			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Rahoitusvarat								
Pitkäaikaiset johdannaissopimukset								
Korkojohdannaiset		8		8		0		0
Valuuttajohdannaiset		0		0		0		0
Hyödykejohdannaiset	0	1	0	1	0	0	0	0
Myytavissä olevat rahoitusvarat		0	5	5		0	5	5
Lyhytaikaiset johdannaissopimukset								
Korkojohdannaiset		0		0		0		0
Valuuttajohdannaiset		7		7		6		6
Hyödykejohdannaiset	25	102	0	127	42	59	0	101
Rahoitusvelat								
Pitkäaikaiset johdannaissopimukset								
Korkojohdannaiset		2		2		0		0
Valuuttajohdannaiset		0		0		0		0
Hyödykejohdannaiset		0		0		2		2
Lyhytaikaiset johdannaissopimukset								
Korkojohdannaiset		0		0		0		0
Valuuttajohdannaiset		58		58		22		22
Hyödykejohdannaiset	58	101		159	6	68	0	74

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit luokitellaan tasoihin käyvän arvon määrittämiseen käytettävien arvostusmenetelmien syöttötietojen perusteella:

Taso 1: syöttötiedot täysin samanlaisille varoille ja veloille toimivilla markkinoilla noteerattuja (oikaisemattomia) hintoja

Taso 2: syöttötiedot muita kuin tasolle 1 kuuluvia hintoja, jotka ovat havainnointavissa varoille tai veloille joko suoraan tai epäsuorasti

Taso 3: varoja tai velkoja koskevat syöttötiedot, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon (ei todettavissa olevat syöttötiedot)

22. Muut vastuut

Kiinteistöinvestoinnit

Yhtiö on velvollinen tarkistamaan vuonna 2008 tai sen jälkeen valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, mikäli kiinteistön verollinen käyttö vähenee 10 vuoden tarkistuskauden aikana.

23. Osakkeet ja osuudet

	Kotipaikka	Osakkeet kpl	Osuus-%	Kirjanpito- arvo 31.12.2016 1 000 euroa
Tytäryritykset				
Kiinteistö Oy Espoon Keilaranta 21	Suomi	16 000	100,00	36 725
LLC Neste Saint-Petersburg	Venäjä	10	100,00	58 427
Navidom Oy	Suomi	50	50,00	1
Neste Eesti AS	Viro	10 000	100,00	5 927
Neste Jacobs Oy	Suomi	2 100	60,00	438
Neste Markkinointi Oy	Suomi	210 560	100,00	51 467
Neste AB	Ruotsi	2 000 000	100,00	23 972
Neste Components Finance B.V.	Alankomaat	40	100,00	8 022
Neste Affiliate B.V.	Alankomaat	26 090	100,00	19 177
Neste Insurance Limited	Guernsey	7 000 000	100,00	3 000
Neste N.V.	Belgia	4 405 414	99,99	13 753
Neste (Suisse) S.A.	Sveitsi	200	100,00	62
Neste US, Inc.	Yhdysvallat	1 000	100,00	19 528
Neste Renewable Fuels Oy	Suomi	200	100,00	1 676 901
Neste Shipping Oy	Suomi	101	100,00	55 452
				1 972 852
Omistusyhteisyritykset				
A/B Svartså Vattenverk - Mustijoen Vesilaitos O/Y	Suomi	14	40,00	124
Kilpilahden Voimalaitos Oy	Suomi	2 000	40,00	200
Neste Arabia Co. Ltd.	Saudi-Arabia	480	48,00	0
Porvoon Alueverkko Oy	Suomi	40	33,33	7
Tahkoluodon Polttoöljy Oy	Suomi	630	31,50	5
Vaskiluodon Kalliovarasto Oy	Suomi	330	50,00	7
				343

	Kotipaikka	Osakkeet kpl	Osuus-%	Kirjanpito- arvo 31.12.2016 1 000 euroa
Muut osakkeet ja osuudet				
CLEEN Oy	Suomi	100		100
East Office of Finnish Industries Oy	Suomi	1		10
Kiinteistö Oy Anttilankaari 8	Suomi	51		545
Kiinteistö Oy Himoksen Aurinkopaikka	Suomi	51		457
Kiinteistö Oy Katinkullan Hiekkaniemi	Suomi	102		903
Kiinteistö Oy Katinkultaniemi	Suomi	51		398
Kiinteistö Oy Kuusamon Tähti 1	Suomi	51		457
Kiinteistö Oy Laavutieva	Suomi	51		311
Kiinteistö Oy Lapinniemi & Osakeyhtiö Lapinniemi	Suomi	24		125
Posintra Oy	Suomi	190		34
				3 340
Puhelinosaakkeet ja -osuudet				
Elisa Oyj	Suomi	1		0
Pietarsaaren Seudun Puhelin Oy	Suomi	3		1
Osuuskunta PPO	Suomi	1		0
Savonlinnan Puhelinosuuskunta SPY	Suomi	1		1
				2
				63
Liittymismaksut				
				63
Yhteensä				1 976 600

24. Riita-asiat ja mahdolliset oikeusprosessit

Nesteellä on vireillä kaksi valitusta hallintotuomioistuimissa biopolttoaineiden jakeluvelvoitelainsäädännön perusteella määrätyistä seuraamusmaksuista, joiden määrä on yhteensä noin 62 miljoonaa euroa. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on vireillä valitus vuonna 2014 määrätystä noin 44 miljoonan euron seuraamusmaksusta. Tulli on valituksen vireillä olosta huolimatta palauttanut seuraamusmaksun Nesteelle elokuussa 2015. Helsingin hallinto-oikeudessa on vireillä valitus vuonna 2015 määrätystä ja kuluksi kirjatusta noin 17 miljoonan euron seuraamusmaksusta. Molemmissa tapauksissa Neste katsoo, että se on toiminut lain ja viranomaisohjeiden mukaisesti ja että seuraamusmaksut ovat ristiriidassa lain ja yleisten periaatteiden kanssa.

Nesteellä on vireillä muutoksenhakuasia vientimenettelyyn asetetuista tuotteista kannetusta valmisteverosta. Suomen tulli määräsi vuonna 2016 Nesteelle maksettavaksi valmisteveroa, veronlisäystä ja veronkorotusta yhteensä noin 16 miljoonaa euroa valmisteveron alaisten tuotteiden siirtoon käytettävän EMCS-järjestelmän virheellisen käytön vuoksi. Maksu on kirjattu kuluksi tilikaudella 2016. Neste katsoo kuitenkin, että valmisteveroa ei voi määrätä maksettavaksi EMCS-järjestelmän käyttöön liittyvän virheen vuoksi, kun tuotteet on asetettu vientimenettelyyn ja ne ovat riidattomasti poistuneet EU:n alueelta. Neste katsoo, että valmisteveron määrääminen maksettavaksi on ristiriidassa EU:n valmisteverolainsäädännön tarkoituksen, yleisen suhteellisuusperiaatteen ja Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännön kanssa. Neste tulee vaatimaan oikaisua päätökseen veroviranomaiselta.

Joulukuussa 2016 Suomen tulli päätti – poiketen aikaisemmasta päätösesityksestään ja Nesteen lausunnon johdosta – olla kantamatta yhteensä noin 18 miljoonan euron valmisteveroa, veronlisäystä ja veronkorotusta kahdesta vuonna 2013 vientimenettelyyn asetetusta ja Suomesta pois kuljetetusta laivatoimituksesta. Veroasiamies on vaatinut päätökseen oikaisua eikä päätös ole vielä lainvoimainen. Neste katsoo, että vientimenettelyyn asettaminen on ollut näissä tapauksissa oikea menettely ja että Suomen tullin päätöstä ei tule muuttaa. Konsernitilinpäätökseen ei ole kirjattu varausta, koska taloudellista hyötyä ilmentävien voimavarojen siirtymistä pois yhtiöstä pidetään epätodennäköisenä.

Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöksi ja hallituksen toimintakertomuksen sekä tilinpäätöksen allekirjoitus

Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöksi ja hallituksen toimintakertomuksen sekä tilinpäätöksen allekirjoitus

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2016 olivat 1 670 miljoonaa euroa. Hallitus ehdottaa, että Neste Oyj jakaa vuodelta 2016 osinkoa 1,30 euroa osaketta kohti eli yhteensä 332 miljoonaa euroa. Loppuosa jakokelpoisista varoista jätetään voittovaroihin.

Espoossa 6. päivänä helmikuuta 2017

Jorma Eloranta

Maija-Liisa Friman

Laura Raitio

Jean-Baptiste Renard

Willem Schoeber

Kirsi Sormunen

Marco Wirén

Matti Lievonen
toimitusjohtaja

Tilintarkastusmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 6. päivänä helmikuuta 2017

PricewaterhouseCoopers Oy
tilintarkastusyhteisö

Markku Katajisto
KHT

Tilintarkastuskertomus

Neste Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Tilintarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet Neste Oyj:n (y-tunnus 1852302-9) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää:

- konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista
- emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

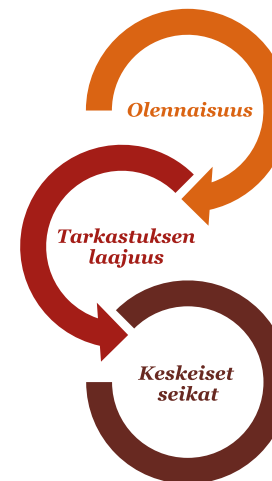
Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Riippumattomuus

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Tarkastuksen yleinen lähestymistapa

Yhteenveto

Olennaisuus

- Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus oli 40 miljoonaa euroa

Konsernitarkastuksen laajuus

- Tilintarkastuksemme on käsittänyt konsernin kaikki merkittävät jalostamot sekä valitut myyntiyhtiöt.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

- Liikevaihdon tuloutusajankohta
- Vaihto-omaisuuden arvostus
- Tuloverot
- Järjestelmäympäristö ja sisäiset kontrollit
- Riita-asiat ja mahdolliset oikeusprosessit

Osana tilintarkastuksen suunnittelua olemme määrittäneet olennaisuuden ja arvioineet riskiä siitä, että tilinpäätöksessä on olennainen virheellisyys. Erityisesti olemme arvioineet alueita, joiden osalta johto on tehnyt subjektiivisia arvioita. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät kirjanpidolliset arviot, joihin liittyy oletuksia ja tulevien tapahtumien arviointia.

Olennaisuus

Tarkastuksemme suunnitteluun ja suorittamiseen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Tilintarkastuksen tavoitteena on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena olennaista virheellisyttä. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä. Niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Perustuen ammatilliseen harkintaamme määritimme olennaisuuteen liittyen tiettyjä kvantitatiivisia raja-arvoja, kuten seuraavassa taulukossa kuvatun konsernitilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden. Nämä raja-arvot yhdessä kvalitatiivisten tekijöiden kanssa auttoivat meitä määrittämään tarkastuksen kokonaislaajuuden ja yksittäisten tilintarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden sekä arvioimaan virheellisyksien vaikutusta tilinpäätökseen kokonaisuutena.

Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus

40 miljoonaa euroa

Olennaisuuden määrittämisessä käytetty vertailukohde

4 prosenttia tuloksesta ennen veroja

Perustelut vertailukohteen valinnalle

Valitsimme olennaisuuden määrittämisen vertailukohteeksi tuloksen ennen veroja, koska käsityksemme mukaan tilinpäätöksen lukijat käyttävät yleisimmin sitä arvioi-
nessaan konsernin suoriutumista. Lisäksi se on yleisesti hyväksytty määrittelyperuste. Valitsimme sovellettavaksi prosenttiosuudeksi 4 %, joka on tilintarkastusstandardeissa yleisesti hyväksytyjen määrällisten rajojen puitteissa.

Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuden määrittäminen

Tilintarkastuksemme laajuutta määrittäessämme olemme ottaneet huomioon konsernin rakenteen, toimialan sekä taloudelliseen raportointiin liittyvät prosessit ja kontrollit. Tilintarkastuksen laajuuteen ovat sisältyneet jalostamot ja toiminnot Suomessa, Sveitsissä, Singaporessa, Alankomaissa ja Yhdysvalloissa, kattaen tärkeimmät yhtiöt Öljytuotteiden, Uusiutuvien tuotteiden sekä Öljyn vähittäismyynnin segmenteissä. Olemme edellä mainituissa raportointiyksiköissä suoritettujen tilintarkastustoimenpiteiden, sekä konsernin tasolla suorittamiemme lisätarkastustoimenpiteiden, kautta hankkineet riittävän määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konsernin taloudellisista tiedoista kokonaisuutena konsernitilinpäätöstä koskevan lausuntomme perustaksi.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Otamme kaikissa tilintarkastuksissamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän sisältyy arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyiden riski.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Liikevaihdon tuloutusajankohta

Katso liitetiedot 2 ja 7 tilinpäätöksestä
Konsernilla on useita erilaisia tulovirtoja Öljytuotteiden, Uusiutuvien tuotteiden ja Öljyn vähittäismyynnin segmenteissä.

Sekä Öljytuotteiden että Uusiutuvien tuotteiden segmenteissä tapahtuu toimituksia, joiden voidaan katsoa olevan yksittäin tarkasteltuina merkittäviä. Katsomme, että näissä segmenteissä lähellä tilikauden loppua toteutuviin liiketapahtumiin liittyy riski siitä, että liiketapahtumia kirjattaisiin väärälle tilikaudelle (katko). Öljyn vähittäismyynti -segmentin liikevaihto koostuu lukuisista pienistä liiketapahtumista, maksuajat ovat lyhyitä, tapahtumat eivät ole monimutkaisia ja automatisointi on viety pitkälle, joten katkoon liittyvä riski on siellä pienempi.

Näin ollen katkoon kohdistuva työmme on painottunut Öljytuotteet-segmenttiin ja Uusiutuvat tuotteet -segmenttiin

Vaihto-omaisuuden arvostus

Katso liitetiedot 2 ja 22 tilinpäätöksestä

Konsernilla on merkittäviä määriä vaihto-omaisuutta sekä Öljytuotteet -segmentissä että Uusiutuvat tuotteet -segmentissä. Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoa tai sitä alempana nettorealisointiarvoon. Laskelmat ovat monimutkaisia, ja niihin sisältyy eri lähteistä saatavia syöttötietoja, mistä aiheutuu virheriskiä. Olemme tämän johdosta keskittyneet varaston arvostuksen oikeellisuuteen tarkastuksessa.

Öljytuotteet -segmentin tuotteet on jalostettu yhdestä raaka-aineesta, joka on raakaöljy, kun taas Uusiutuvat tuotteet -segmentin tärkein tuote, Neste uusiutuva diesel, valmistetaan useista erilaisista raaka-aineista.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Vastasimme katkoon liittyvään virheellisuuden riskiin testaamalla tuloutukseen liittyviä kontroleja sekä tarkastamalla taseeseen sisältyviä saldoja ja yksittäisiä tapahtumia, jotka ovat toteutuneet joko välittävästi ennen vuoden vaihdetta tai heti sen jälkeen.

Konsernin manuaalisten ja automatisoitujen kontrollien testauksessa keskityimme kontroleihin, jotka koskevat myyntitapahtumien oikea-aikaista ja oikein tapahtuvaa kirjaamista.

Testasimme konsernin järjestelmien tuottamia raportteja, joiden perusteella myynti jaksotetaan tilikauden lopussa, sekä tarkastimme yksittäisiä jaksotettuja myyntitapahtumia ja taseeseen sisältyviä myyntisaamissaldoja.

Yksittäisten tapahtumien tarkastus painottui Öljytuotteet-segmentin ja Uusiutuvat tuotteet -segmentin tapahtumiin, jotka ovat toteutuneet lähellä tilikauden loppua. Hankimme myyntisopimusten ehtojen ja toimitusasiakirjojen tai järjestelmästä tuotettujen raporttien perusteella evidenssiä sen tueksi, että tulouttaminen on tapahtunut oikea-aikaisesti.

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoa tai sitä alempana nettorealisointiarvoon. Vaihto-omaisuuteen kuuluvien hyödykkeiden hankintameno määritetään olettaen, että hyödykkeet on luovutettu siinä järjestyksessä kuin ne on hankittu (FIFO-periaate). Tarkastustoimenpiteemme keskittyivät varaston arvotukseen alla olevien kuvausten mukaisesti.

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoa tai sitä alempana nettorealisointiarvoon. Vaihto-omaisuuteen kuuluvien hyödykkeiden hankintameno määritetään olettaen, että hyödykkeet on luovutettu siinä järjestyksessä kuin ne on hankittu (FIFO-periaate). Tarkastustoimenpiteemme keskittyivät varaston arvotukseen alla olevien kuvausten mukaisesti.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Uusiutuvat tuotteet

Uusiutuvat tuotteet -segmentissä vaihto-omaisuuden kuvastaa ostohintoja, joihin vaikuttavia tekijöitä ovat erilaisten raaka-aineiden, kuten jäte- ja tähdeaineiden ja kasviöljyjen, markkinahinnat sekä ostettujen raaka-aineiden jakautuminen.

Vaihto-omaisuuden nettorealisointiarvo vastaa johdon parasta arviota todennäköisistä myyntihintoista, jotka riippuvat useista eri tekijöistä, sekä myynnin odotetusta jakautumisesta raaka-aineittain.

Öljytuotteet

Öljytuotteet-segmentissä vaihto-omaisuuden hankintameno kuvastaa ostohintoja, joihin raakaöljyn markkinahinnat vaikuttavat, sekä jalostuskustannuksia.

Vaihto-omaisuuden nettorealisointiarvoon vaikuttavat jalostettujen tuotteiden kuten bensiinin ja dieselin markkinahinnat sekä raakaöljyn hinnat.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Uusiutuvat tuotteet

Tarkastimme raaka-aineiden ja esikäsiteltyjen tuotteiden hankintamenoa tekemällä vertailuja ostolaskuihin. Varmistimme samalla siitä, että FIFO-periaatetta on sovellettu oikein ja oikeita ostohintoja käytetty.

Valmiiden tuotteiden hankintamenoa tarkastuksessa varmistimme, että tuotannossa käytettyjen raaka-aineiden hinnat täsmäävät raaka-aineiden ostolaskuihin. Lisäksi tarkastimme, että varastoon aktivoidut tuotantokustannukset perustuvat jalostamokustannuksiin ja ovat asianmukaisia.

Nettorealisointiarvon tarkastuksemme kattoi raaka-aineet, esikäsitellyt tuotteet ja valmiit tuotteet. Vertasimme raaka-aineita ja esikäsiteltyjä tuotteita relevantteihin markkinahintoihin, jos sellaisia on ollut saatavilla. Jos markkinahintaa ei ole ollut saatavilla tuotteelle, vertasimme varaston arvoa raaka-ainetasolla jälleenhankintahintaan tai viimeisimpien hankintojen ostohintojen keskiarvoon. Tarkastimme valmiiden tuotteiden nettorealisointiarvon vertaamalla vuoden viimeisimmän kuukauden myyntien keskihintaa varastossa olevan valmiin tuotteen varastoarvoon. Vertailuissa varmistimme, että alimman arvon periaate toteutuu.

Öljytuotteet

Vertasimme raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden hankintamenoa ostolaskuihin ja varmistimme, että FIFO-periaatetta on sovellettu oikein ja oikeita ostohintoja käyttäen. Tarkastimme jalostuksesta aiheutuneita menoja asianomaisten jalostamojen toteutuneiden jalostuskustannusten perusteella.

Nettorealisointiarvon tarkastuksemme on kattanut otoksen valmiita tuotteita ja raaka-aineita. Vertasimme kunkin erän hankintamenoa saman yhdisteen asiaankuuluvaan markkinahintaan. Jos täsmälleen samanlaista yhdistettä ei ole saatavissa markkinoilla, käytimme vertailussa samankaltaisten yhdisteiden markkinahintoja.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Tuloverot

Katso liitetiedot 2 ja 14 tilinpäätöksestä

Konserni toimii useissa eri maissa. Konsernitilinpäätöksen tuloverot riippuvat verotettavaan tuloon sovellettavista verokannoista, jotka puolestaan riippuvat siitä, missä maassa tulo on ansaittu.

Määritimme tuloverot tilintarkastuksen painopistealueeksi, koska on olemassa riski ettei kaikkia määräyksiä ole huomioitu oikein ja että verokulu saatetaan esittää väärän suuruisena.

Järjestelmäympäristö ja sisäiset kontrollit

Konsernin järjestelmäympäristö on hajanainen toimintasegmenttien erilaisesta luonteesta johtuen.

Hajanaisesta järjestelmäympäristöstä aiheutuu riskejä, jotka liittyvät järjestelmiin pääsyn valvontaan, muutosten hallintaan ja eri järjestelmien väliseen tiedonsiirtoon. Olemme tämän takia määrittäneet järjestelmäympäristön tilintarkastuksen painopistealueeksi.

Johto on pienentänyt tätä riskiä manuaalisten kontrollien avulla.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Arvioimme verosäännösten noudattamista asiaankuuluissa maissa.

Laskimme uudelleen sekä kauden verotettavaan tuloon perustuvan verokulun että taseeseen sisältyvän verovelan kaikissa merkittävässä toimipaikoissa. Varmistimme sovelletut verokannat paikallisen lainsäädännön ja veroviranomaisten tekemien päätösten perusteella.

Tarkastimme taseeseen sisältyvät laskennalliset verot sekä laskennallisten verojen muutoksen vaikutuksen tuloslaskelmassa laskemalla ne uudelleen.

Vastasimme hajanaisesta järjestelmäympäristöstä aiheutuviin riskeihin testaamalla sekä järjestelmiin että liiketoimintaprosesseihin liittyviä kontrolleja. Tarkastimme tämän lisäksi riittävän määrän yksittäisiä tapahtumia.

Keskeisten IT-järjestelmien osalta keskityimme järjestelmien pääsy- ja muutosten hallintakontrolleihin.

Testasimme lisäksi järjestelmien välisiin liittyviin ja eri järjestelmien väliseen tiedonsiirtoon liittyviä kontrolleja.

Havaitsimme tiettyjä heikkouksia eräissä kontrolleissa, jotka liittyvät keskeisten järjestelmien pääsynvalvontaan. Olemme raportoineet näistä heikkouksista johdolle, ja sisällytimme tarkastustoimenpiteisiimme tarpeellisen määrän yksittäisten tapahtumien tarkastusta vähentääksemme heikkouksista johtuvia riskejä tilintarkastuksessa riittävän alhaiselle tasolle.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Riita-asiat ja mahdolliset oikeusprosessit

Katso liitetiedot 2 ja 35 tilinpäätöksestä

Neste on asianosaisena muutamissa oikeusprosesseissa, osassa kantajana ja osassa vastaajana. Näiden joukossa on joitakin kanteita, joiden menestymisen johto on arvioinut erittäin epätodennäköiseksi. Tällöin kanteita ei ole käsitelty kirjanpidossa eikä esitetty liitetiedoissa. Useissa tapauksissa Neste on nostanut vastakanteita toista osapuolta vastaan.

Konserni on myös ollut joidenkin tullin tekemien selvitysten kohteena, ja osa niistä on edelleen meneillään.

Riita-asioiden ja mahdollisten oikeusprosessien kirjanpitokäsittelyä koskevaan arviointiin liittyy johdon harkintaa, erityisesti kanteen menestymisen todennäköisyyden arvioinnissa, ja olemme tämän takia määrittäneet ne tilintarkastuksen painopistealueeksi. Kan-teista johtuva riski liittyy etenkin siihen, onko tilinpäätöksessä esitetty niistä riittävät tiedot ja onko tilinpäätökseen merkitty riittävästi varauksia.

Emoyhtiön tilinpäätöksen osalta ei ole sellaisia tilintarkastuksen kannalta keskeisiä seikkoja, joista olisi viestittävä kertomuksessamme.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Konsernitilinpäätöksessä esitettävien tietojen riittävyyteen ja siihen merkittyjen varausten riittävyyteen liittyvään riskiin vastaamiseksi, hankimme ulkopuoliset vahvistukset suoraan Nesteen oikeudellisilta neuvonantajilta. Keskustelimme tapauksista konsernin johdon kanssa ja kävimme läpi Nesteen ja riita-asioiden muiden osapuolten välistä kirjeenvaihtoa ja dokumentteja. Luimme hallituksen kokousten pöytäkirjat ja kävimme läpi konserniyhtiöiden oikeudellisia kuluja sen varmistamiseksi, että kaikki tapaukset on tunnistettu.

Tarkastimme kirjanpitoon kirjattuja varauksia ja kävimme läpi tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja sen toteamiseksi, ovatko ne edellä kuvattujen toimenpiteidemme perusteella riittävät.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan.

Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä

jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän muun informaation kuin tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastuskertomuksemme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntonne ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimin-

takertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että

- toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia
- toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme toimintakertomukseen sisältyvään informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 6.2.2017

PricewaterhouseCoopers Oy

Tilintarkastusyhteisö

Markku Katajisto

KHT